

**Vergadering
gemeenteraad Den Haag
gehouden op
donderdag 14 november 2024
(Geopend te 13.30 uur)**

Voorzitter: de burgemeester, mr. J.H.C. van Zanen

Griffier: drs. C.G.C.M. Blankwaard-Rombouts

- A Vaststelling agenda
  - B Stad in de raad
  - C Voortzetting behandeling Programmabegroting 2025-2028
  - Stemmingen
  - D Vaststelling van de besluitenlijst
    - D.1 Voorstel van het presidium inzake benoeming leden Commissie van advies en toezicht referendum (RIS320425)
    - D.2 Voorstel van de voorzitter van de raad inzake verantwoording kosten fractieondersteuning 1 januari 2023 t/m 31 december 2023 (RIS320291)
    - D.3 Voorstel van het college inzake Actualisatie register geheimhouding (RIS320289)
    - D.4 Voorstel van het presidium tot vaststelling van het protocol vermoeden integriteitsschending raadsleden Den Haag (RIS320314)
    - D.5 Voorstel van het presidium tot wijziging van de Gedragscode raadsleden 2021 (RIS320315)
    - D.6 Voorstel van het college tot vaststelling van de Verordening tot wijziging van de Huisvestingsverordening Den Haag 2023 (RIS320061)
    - D.7 Voorstel van het college inzake Verklaring van geen bedenkingen omgevingsvergunning woontorens Loevesteinlaan 355 (RIS320299)
    - D.8 Voorstel van het college inzake Herbenoeming lid raad van toezicht van De Haagse Scholen (RIS320041)
    - D.9 Voorstel van het college inzake Statutenwijziging stichting VO Haaglanden (RIS320046)
  - E Datumbeoordeling initiatiefvoorstellen AGENDAPUNT NIET AAN DE ORDE GEWEEST
    - E.1 Initiatiefvoorstel Hart voor Den Haag: Meer fontein (RIS320101)
    - E.2 Initiatiefvoorstel Hart voor Den Haag: Een positief en toekomstgericht openbaar vervoer (RIS320324)
  - Beraadslaging over
  - F Voorstel van het college inzake Vaststelling voorontwerp Van Hoghenoucklaan (RIS319454)
AGENDAPUNT NIET AAN DE ORDE GEWEEST
  - G Voorstel van het college inzake Voorontwerp INTHR lijn 6B (Schilderswijk) (RIS319991)
AGENDAPUNT NIET AAN DE ORDE GEWEEST
  - H Voorstel van het college inzake Verzoek om bindend advies voor tijdelijke omgevingsvergunning Permanente Winter Opvang Sportlaan 600 (RIS320169)
AGENDAPUNT NIET AAN DE ORDE GEWEEST
- Agendapunten I en J worden gezamenlijk besproken
- I Voorstel van het college inzake Formalisering voorbereidings- en uitwerkingskrediet transformatie Lange Voorhout 102 naar het Nieuwe Eschermuseum (RIS318437)
AGENDAPUNT NIET AAN DE ORDE GEWEEST

- J Voorstel van het college inzake Visie Museumkwartier 2033 – Oude Meesters en Nieuwe Helden in de Haagse Binnenstad (RIS320071) AGENDAPUNT NIET AAN DE ORDE GEWEEST
- K Voorstel van het college inzake Vaststelling bestemmingsplan Dreven 1 (RIS320058) AGENDAPUNT NIET AAN DE ORDE GEWEEST
- L Voorstel van het college inzake Vaststelling bestemmingsplan Plesmanweg 16 (RIS319781) AGENDAPUNT NIET AAN DE ORDE GEWEEST

Afronding debat commissie (indien tijd resteert)

- M Beantwoording schriftelijke vragen inzake Maak de Kaapstraat veilig en groen (RIS318380) AGENDAPUNT NIET AAN DE ORDE GEWEEST
- N Raadsmededeling stand van zaken opvanglocatie Sportlaan (RIS320290) AGENDAPUNT NIET AAN DE ORDE GEWEEST
- O Themadebat WMO AGENDAPUNT NIET AAN DE ORDE GEWEEST
- P Beantwoording schriftelijke vragen inzake Verblijfsstatus oudere Surinamers (RIS318630) AGENDAPUNT NIET AAN DE ORDE GEWEEST

De voorzitter. Ingevolge het Reglement van orde open ik de vergadering.

Aanwezig zijn 42 leden: Ahraui (PvdA), Arp (SP), Assad (D66), Baboeram (GroenLinks), Van Basten Batenburg (VVD), Bingöl (CDA), Bom (Hart voor Den Haag), Bos (GroenLinks), Van den Bos (PvdD), Butt (GroenLinks), De Vuyst (GroenLinks), Van Doorn (D66), Dubbelaar (Hart voor Den Haag), Dumoulin (VVD), Van Esch (D66), Etalle (FVD), Faïd (HSP), Gerritsen (PvdD), Groenewold (D66), De Groot (CDA), Guernaoui (Hart voor Den Haag), Hofstra (VVD), Holman (PvdA), Klokkenburg-Reedeker (CU/SGP), Mahmood (DENK), Martinez van Andel (Hart voor Den Haag), Martini (Hart voor Den Haag), Meinesz (Hart voor Den Haag), Mekers (D66), De Mos (Hart voor Den Haag), Mostert (D66), Noorlander (D66), Partiman (CDA), Peeck (VVD), De Ridder (VVD), Sluijs (Hart voor Den Haag), Smit (PvdD), Thepass (GL), Uduba (VVD), Verdonk (HvDH), Verduin (D66) en Çelik (DENK).

Afwezig: Van den Goorbergh (Groep Van den Goorbergh), Sewtahal (PvdA), en Kaptheijns (PVV)

De **voorzitter**. Aangezien het vereiste aantal leden aanwezig is, kan de vergadering voortgang vinden.

Hartelijk welkom. Ik heropen de vergadering van gisteren. We gaan gestaag door met de bespreking van de begrotingsvoorstellen 2025. We beginnen zo meteen natuurlijk met de sprekers, maar eerst heeft meneer De Mos een punt van orde.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Voorzitter, gisteren was er ook een spreker, namelijk de initiatiefnemer van het burgerinitiatief voor een referendum over betaald parkeren, dat 15.000 handtekeningen opleverde. Nou had dat advies over de goedkeuring van dat burgerinitiatief er op 12 november moeten zijn. Kunnen we aan het eind van de dag dat advies verwachten over de vraag of het referendum referendabel is? Dat is het ordevoorstel. Of missen we nog wat?

De **voorzitter**. Ik ga ervan uit dat we, nee, dat ik, want ik ben dat alleen dus ik ben ook de sjaak en zo hoort het ook, u daarover aan het eind van de middag, begin van de avond een brief zal schrijven. Dat was de reden waarom ik er zonet niet was, zal ik maar zeggen, omdat jullie die verordening zo hebben vastgesteld, tot mijn afgrijzen. Maar goed, dat is weer wat anders. Jullie waren er allemaal niet bij. Dat was ver voor mijn aantreden, hoor ik nu. Ik had het moeten zien bij mijn sollicitatie. Dank u wel, meneer De Mos. Is dit helder? Het komt er dus aan.

Bericht van verhindering is ontvangen van de leden Van de Goorbergh, Sewtahal en Kaptheijns in verband met ziekte. Wethouder Balster is bij de aanvang even afwezig in verband met een afspraak bij de minister.

Ik vraag u als altijd aandacht voor onze vergaderafspraken. We vergaderen via de voorzitter. Dat ben ik en vanmiddag de heer Sluijs, die mij dan vervangt. Voer andere gesprekken alsjeblieft buiten, zodat we elkaar maar ook de insprekers goed kunnen horen. Dat geldt voor iedereen, ook voor de mensen die nu nog spreken. Het is niet de bedoeling dat u raadsleden of collegeleden bij hun voornaam aanspreekt. Ook is het niet toegestaan om namen van ambtenaren te noemen. Wat ook niet mag, zijn blijken van instemming of afkeuring. Dat lijkt misschien niet sympathiek maar het is wel echt een regel die we met z'n allen hebben vastgesteld. We vinden dat namelijk niet prettig en het is ook niet verstandig om dat te doen. Aanwezigheid in de raadzaal is voorbehouden aan de leden van de raad en aan niemand anders. Ik zal, net als de heer Sluijs, toezien op deze afspraken.

Alle stemmingen zijn aan het eind van de vergadering. Er is één uitzondering, omdat we zo meteen beginnen met het afronden van de begroting. Daar komen eerder stemmingen over, waarna we beginnen met een nieuwe raadsvergadering. Helemaal aan het eind zullen daar ook weer stemmingen over zijn, met stemverklaringen. Met de fractievoorzitters is afgesproken om de vergadering om uiterlijk 0.00 uur af te sluiten. Dan hebben we de stemmingen ook gedaan.

Aan de orde is:

A. Vaststelling agenda.

De **voorzitter**. Kunt u instemmen met de agenda? Ik heb een signaal gekregen van de fractie van D66. Meneer Thepass? Nee, dat is geen D66.

Vincent Thepass (GroenLinks). Een nét iets andere partij, voorzitter. Ik zou graag de afronding debat Wmo willen doorschuiven naar de volgende raadsvergadering. Dat is niet alleen handig vanwege de volle agenda van vandaag, maar ook omdat wij toch nog wat extra overlegtijd nodig hebben voor de moties.

De **voorzitter**. Oké. Is dat akkoord? Ik weet niet precies hoe het zit, en of u dat alleen kunt voorstellen. Was u de aanvrager van het debat? En zijn er andere fracties die hierover vandaag wilden spreken? Dat is niet het geval. Dan gaan we dat zo doen. Dan kijk ik naar de heer Sluijs.

Ralf Sluijs (Hart voor Den Haag). Wellicht ben ik een klein beetje in verwarring, voorzitter, maar volgens mij hebben we de vergadering van gisteren heropend. U begint nu met de vraag of we de agenda kunnen vaststellen, maar volgens mij hebben we dat gisteren al gedaan met elkaar en is dit de heropening van de agenda van gisteren.

De **voorzitter**. Ja, ik lees het gewoon braaf voor. De vaststelling van de agenda houdt in hetgeen wij gisteren nog hebben laten liggen. Ondertussen doe ik wel een paar kleine dingetjes alvast op weg naar de volgende vergadering, om het soepel te laten verlopen. Dank u wel, meneer Sluijs, voor deze verbetering en precisering. Ik vind het heel fijn dat u dat doet.

Ik heb nog twee andere voormededelingen gehad van raadsleden. Die komen dan straks? Oké. Ze staan hier in rood aangegeven op mijn lijstje, dus dat valt mij natuurlijk op.

De agenda wordt aldus gewijzigd vastgesteld.

Aan de orde is:

B. Stad in de raad.

De **voorzitter**. In verband met de agenda die we straks gaan behandelen, geef ik graag gelegenheid aan de sprekers om hun zegje te doen. Dames en heren, de bedoeling is drie minuten. Dat is niet alleen de bedoeling; ik zeg gewoon na drie minuten: dank u wel. Dat doe ik bij iedereen en bij iedereen hetzelfde. Let dus even op uw tijd, zodat u echt uw verhaal kunt houden en ook kunt afronden. Er zijn in totaal tien sprekers.

We beginnen met iemand die iets wil zeggen over het voorstel Vaststelling voorontwerp Van Hogenhoucklaan. Ik geef het woord aan F. Molkenboer-Schneider.

Mevrouw **Molkenboer-Schneider** (F). Mijn naam is Florentine Molkenboer en ik ben de verenigingsmanager van de Koninklijke HC & VV. Ik sta hier namens de klankbordgroep herinrichting van de Van Hogenhoucklaan. Inmiddels is dat voor de tweede keer in twaalf weken tijd. Gelukkig niet andersom! Dat komt omdat wij helaas nog steeds niet gelukkig zijn met de wijze waarop wethouder Kapteijns de Van Hogenhoucklaan wil herinrichten. Ik heb het specifiek over het gedeelte bij de sportclubs. Op 18 september heeft de wethouder op dringend verzoek van de raadscommissie leefbaarheid een werkbezoek gebracht aan de Van Hogenhoucklaan. In het clubhuis van HC & VV zijn het gemeentelijke herinrichtingsplan voor de laan, en in het bijzonder bij de sportclubs, en enkele van onze variantvoorstellen aan de orde geweest. Dat waren voorstellen die niet door ons maar door Veilig Verkeer Nederland zijn geadviseerd. Wij hebben geconstateerd, en zijn daarover verheugd, dat de wethouder in afwijking van de gebruikelijke normering de aanvankelijke verbreding van de parkeerplaatsen van 2 meter wil verruimen naar 2,20 meter, onder meer naar aanleiding van de almaar breder wordende gemiddelde auto, aldus de wethouder.

Ten aanzien van de rijbaanversmalling van 6 meter naar 5 meter ziet de wethouder echter geen aanleiding om te verruimen naar de door ons voorgestelde 5,60 meter. De wethouder wil voor de inrichting van deze erftoegangsweg in een 30 kilometergebied vasthouden aan de richtlijnen uit het Handboek openbare ruimte van de gemeente Den Haag. Daarom moet en zal de rijbaan teruggebracht worden van 6 meter naar 5 meter breed. Dat is opmerkelijk, omdat het CROW, het kennisinstituut van onder meer verkeer, vervoer en infrastructuur de wegbreedte van erftoegangswegen al in 2021 heeft verruimd tot zelfs 5,80 meter, vanwege het feit dat voertuigen en fietsers steeds breder worden. De gemeente Den Haag hanteert blijkbaar nog de verouderde richtlijnen. Ruim twee jaar zijn we met de gemeente over dit onderwerp in gesprek. Het is een moeizaam participatieproces met meerdere teleurstellingen, een starre reactie op onze argumenten en niet nagekomen afspraken. Je gaat je afvragen of zo'n participatieproces eigenlijk wel zin heeft. Of is het echt alleen maar voor de Bühne?

Wij roepen u als raad dan ook op om de motie van mevrouw Peeck te steunen. In die motie staat heel duidelijk verwoord wat er allemaal speelt op dit deel van de laan en waarom juist hier de laan niet versmald moet worden van 6 meter naar 5 meter. Laat duidelijk zijn dat het hier gaat om slechts 60 centimeter. Waar heb je het over, zou je zeggen. Voor ons als bewoners en gebruikers is die 60 centimeter cruciaal voor de veiligheid en de leefbaarheid op dit specifieke deel van de laan. Wij willen vooruit en we willen daarom een veilige en toekomstbestendige inrichting van de laan. We hopen op uw steun.

De **voorzitter**. Dank u wel, mevrouw Molkenboer. Dan zijn er vier sprekers op het voorstel Formalisering voorbereidings- en uitwerkingskrediet transformatie Lange Voorhout 102 naar het Nieuwe Eschermuseum. Ik geef eerst het woord en C. van Diepen en daarna aan A. Willemsen. Mevrouw Van Diepen, gaat uw gang.

Mevrouw **Van Diepen** (I). Goedemiddag. Vandaag spreek ik in als werknemer van West Den Haag, als een aan de KABK afgestudeerd kunstenaar, als student artistic research aan de universiteit van Amsterdam maar ook als jarenlang inwoner van deze stad. Het museumkwartier als hart van de stad zou moeten bijdragen aan zijn culturele kracht, representatie en diversiteit.

Nu zou ik willen benoemen dat Den Haag kampt met een braindrain van talent. We investeren in kennis en hoge kwaliteit via onze academies - denk aan de KABK en het conservatorium - maar we

bieden jonge makers weinig toekomstperspectief in eigen stad. Ik zie het om me heen. Ik woon hier al meer dan tien jaar en merk dat veel afgestudeerden Den Haag verlaten. Dit is vooral opvallend voelbaar in de muziek. Het conservatorium heeft een enorm goed internationale reputatie en de stad heeft fors geïnvesteerd in het Amaregebouw. Toch blijft er weinig ruimte over waar jonge muzikanten kunnen experimenteren en zichtbaar kunnen worden voor publiek.

Hoe zorg je ervoor dat een stad écht duurzaam wordt voor kunstenaars? Deze laatste jaren, waarin West de ambassade nieuw leven inblies, heb ik gezien hoe het anders kan. West biedt juist dat podium in het hart van de stad, een plek voor experiment en ontwikkeling waar lokaal talent en internationale hedendaagse kunst in wisselwerking komen. Hetzelfde geldt voor de KABK. De relatie tussen West en de academie is in deze jaren in het Museumkwartier enorm versterkt. Dat geldt voor studenten die bij ons werken en die samenwerken met de kunstenaars die wij tonen en die tentoonstellingen bij ons ontwikkelen, maar ook voor docenten die bij ons of met ons evenementen opzetten. In het Museumkwartier, waar het aanbod vaak uniform en traditioneel is en gefocust op gevestigde iconen, brengt West een inclusiever beeld. Naast de jonge helden biedt West een programma met thema's die iedereen raken. Een greep uit het recente programma: migratie, identiteit, ecofeminisme en rouw. Ik wil hierbij benadrukken dat de zichtbaarheid die een plek als het Museumkwartier biedt een enorm privilege is, waar met zorg invulling aan gegeven moet worden om zo een goede representatie van zijn inwoners te bieden. Delftsblauw of koninklijk, maar ook Escher alleen weerspiegelt niet de complexiteit en de relaties die de stad met zijn inwoners zo bijzonder maakt. Het programma van West biedt juist dit meerstemmige perspectief dat we meer dan ooit nodig hebben in een wereld die steeds verder polariseert. Als je echt wil investeren in cultuur, geef dan ruimte aan verschillende stemmen in het Museumkwartier. Dank u wel.

De **voorzitter**. Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan A. Willemsen en daarna aan A. Helmling.

Mevrouw **Willemsen** (I). Goedemiddag allemaal. Mijn naam is Anne Willemsen. Ik ben medewerker publiek en educatie bij West. Ik wil graag spreken over ons educatieprogramma en de meerwaarde van West in het Museumkwartier als hedendaagse kunstinstelling.

Ons educatieprogramma is divers en flexibel. Wij bieden lessen voor primair en voortgezet onderwijs aan bijna 2.000 leerlingen per jaar van scholen in Den Haag en daarbuiten. Daarnaast ontvangen wij jaarlijks meer dan 5.000 studenten van de academie. Het centrale thema is natuurlijk hedendaagse kunst, maar nog veel belangrijker zijn de ervaringen en vaardigheden die de leerlingen opdoen. Wij doen alles in gesprek met de klassen, om zo de kunst vanuit hun beleavingswereld te benaderen. Zo zullen ze ervaren dat iedereen iets te zeggen heeft over kunst, ongeacht zijn achtergrond of leeftijd. Bij ons leren leerlingen dat hun eigen observaties de basis vormen voor interpretatie, wat leidt tot diepgaande gesprekken over thema's zoals migratie en klimaatverandering. Leerlingen en docenten zijn vaak verrast door onze lessen en tentoonstellingen. Bij het woord 'kunst' denken velen vooral aan schilderijen, terwijl ze bij ons ontdekken dat foto's of video's ook kunst zijn. Zo maken ze kennis met kunst vanuit een breder perspectief. Leerlingen geven aan dat ze genieten van de afwisseling die wij bieden. Deze principes hanteren we eigenlijk bij al onze bezoekers. We stellen ons open en uitnodigend op tegenover iedereen die bij ons binnenkomt. Dankzij onze locatie in het Museumkwartier kunnen bezoekers een breed scala aan kunst ontdekken op één dag. Het contrast tussen West en de andere instellingen stimuleert hen om kunst vanuit een nieuwe invalshoek te bekijken.

Het is onvoorstelbaar dat Den Haag zou kiezen voor een Museumkwartier zonder hedendaagsekunstinstelling. Het positieve effect dat de aanwezigheid van een instelling zoals West heeft op de diversiteit van het Museumkwartier mag niet onderschat worden. West spiegelt de stad en programmeert mét de stad, waarbij we onze tijd in beeld brengen zoals alleen een hedendaagsekunstinstelling dat kan. Tijdelijke projecten kunnen nooit de duurzame relaties evenaren die West als gevestigde kunstinstelling opbouwt. We geven jong talent een platform om zijn werk te tonen en bij te dragen aan het publieke debat. Zij verdienen zichtbaarheid in het culturele hart van de

stad. De eer om als enige hedendaagsekunstinstelling in het Museumkwartier te zitten, nemen wij zeer serieus. Wij blijven ons inzetten voor betekenisvolle samenwerkingen en verrassende educatieve programma's. Als West uit het Museumkwartier zou verdwijnen, zou dat een verlies zijn voor de stad en een stap terug voor jongere generaties, die juist hier verschillende kunstvormen en perspectieven moeten kunnen ervaren. Zo leren ze dat kunst meer is dan een schilderij en dat ook zij iets te zeggen hebben over kunst. Dank voor uw tijd.

De **voorzitter**. Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan A. Helmling, en daarna aan P. Drijver. Gaat uw gang.

De heer **Helmling** (I). Geachte burgemeester, college en gemeenteraadsleden. De mogelijke verkoop van het paleis om een nieuw Eschermuseum te financieren, roept veel verontrusting op. Het pand verkopen terwijl West met nationale erkenning en steun van het Rijk bereid is het langdurig te huren, is economisch, cultureel en maatschappelijk onbegrijpelijk. Verhuur biedt op lange termijn meer economische voordelen en flexibiliteit dan een eenmalige verkoop. De gemeenteraad heeft het college gevraagd om meerdere scenario's inhoudelijk en financieel uit te werken en te toetsen. Het huidige voorstel biedt hiervoor onvoldoende ruimte en lijkt voorbij te gaan aan het publieke belang van een cultureel aanbod dat Den Haag als culturele stad versterkt. Grondig onderzoek naar scenario's zoals het behoud van beide panden en beide musea is essentieel om tot een toekomstgericht besluit te komen.

In de brief van het college wordt hedendaagse kunst een vaste plek beloofd in het Museumkwartier, maar verderop wordt aangegeven dat er voor West momenteel geen mogelijkheden zijn. Dit is tegenstrijdig. Het lijkt voorbarig om juist die instelling die de meeste middelen en erkenning heeft, uit te sluiten, zeker aangezien de financiering van het Eschermuseum nog onduidelijk is. Gezien de bezoekersaantallen van West, de structurele steun van Rijk en gemeente en de petitie die door meer dan 6.000 bewoners is ondertekend om West te behouden in het Museumkwartier, vraag ik mij af onder welke omstandigheden de raad wél ruimte ziet voor hedendaagse kunst. Als brede financiële steun, nationale erkenning en maatschappelijk draagvlak geen redenen zijn voor het college om hedendaagse kunst de ruimte te geven die het verdient, wat dan wel?

Binnen het gemeentelijke vastgoed in het Museumkwartier is er voldoende ruimte om de bestaande instellingen te behouden, hun de kans te geven zich verder te ontwikkelen en hedendaagse kunst de plek te geven die zij verdient. Dit verrijkt niet alleen het culturele aanbod, maar versterkt ook de maatschappelijke impact en benut de beschikbare structurele middelen optimaal. West voegt waarde toe voor zowel bezoekers als bewoners van Den Haag, en versterkt de sociale cohesie en het culturele profiel van de stad. De jaarlijkse financiering van West met meer dan € 1 mln. is ruim twee keer zo hoog als die van het Eschermuseum, en onderstreept het belang van het betrekken van West in het onderzoek. Ik vertrouw erop dat de raad in het belang van een rijk en toekomstbestendig Den Haag alle mogelijkheden onderzoekt.

De **voorzitter**. Dank u wel. Dan geef ik het woord aan P. Drijver.

De heer **Drijver** (I). De monumentstatus. Het gemeentebestuur heeft het initiatief genomen een gebouw van Breuer voor te dragen voor de status van rijksmonument en heeft het zichzelf daarmee heel moeilijk gemaakt, temeer om het dat gebouw belast heeft met een boekhoudkundig tekort dat de dienst elders had opgelopen. Het aftandse gebouw bleek onverkoopbaar. Deze week las ik het volgende op een forum: 'Dat de rijksmonumentenstatus niet houdbaar is, omdat het gebouw onbruikbaar is zonder absurd hoge investeringen en monument aantastende verbouwingen is allang bekend. Dat zwaard van Damocles heeft de modernistische cult zelf over het gebouw afgeroepen door ook het interieur onder de bescherming te laten vallen.'

U heeft een aantal bijlagen gekregen bij het collegevoorstel. Ik heb vijf vragen aan het college over bijlage 5: Escher in de Ambassade, 2024, uitgangspunten. Het stuk is ongedateerd. Is het een

ambtelijk stuk? En is het stuk wel positief geadviseerd door de commissie omgevingskwaliteit en erfgoed, zoals de Erfgoedverordening voorschrijft? Of worden deze uitgangspunten als bestuurlijk dictaat opgegeven zodat de commissie omgevingskwaliteit en erfgoed straks niet meer vrij kan adviseren? Dan het derde punt. Er zit contrabande in de tegenstrijdige uitgangspunten. Zoetgevooisde aspecten worden tegengesproken door even verderop genoemde noodzakelijke ingrepen en hierdoor kan het stuk altijd worden gebruikt als legitimatie van wat dan ook. Het is immers ook als uitgangspunt vastgesteld. U wordt voor de mal gehouden. Punt vier. Dit stuk moet opener de opgaven omschrijven, en het is allesbehalve een factsheet. Het is een opvatting. Ten vijfde. Nergens wordt de kwaliteit van het gebouw genoemd als twee volumes die in een L-vorm losjes geschakeld zijn met glazen tussenlid, om een tuin heen waarin een vrij gevormd auditorium staat. Hiermee wordt voorgesorteerd op het dichtbouwen van de tuin. Het is contrabande.

Dan bijlage 4, het boekje van Wijnand Galema uit 2018 in een nieuwe versie van 2024. De waardestelling uit het boekje van 2018 is helemaal gewijzigd. Er is contrabande toegevoegd. De compositie van het blok, twee volumes die losjes in een L-vorm zijn geschakeld met een transparant tussenlid om een tuin waarin een auditorium, is ongemotiveerd uit het boek weggehaald om die binnentuin te kunnen bebouwen.

Dan bijlage 6, het planologisch kader. Als factsheet is het onvolledig, omdat het de maximale bouwhoogtes van de verschillende bouwvlakken niet aangeeft. De contrabande is dat het lijkt alsof het hele bestemmingsvlak als bouwvlak geïnterpreteerd kan worden, in één hoogte.

Dan mijn kritiek op de businesscase. Er ligt geen businessplan als pitch. Bijlage 1 is flinterdun. Die verschuift alle risico's naar de gemeente, iets waar we meer dan tien jaar geleden ook op hebben gewezen bij het Spuiforum. De Mos zei daarover bij de verhoren van de enquêtecommissie: 'Het is een partij die actief belobbyd heeft. We hebben heel wat mailtjes gekregen van die groeperingen en dat heeft ook geresulteerd in gesprekken met deze mensen. Alleen als je kijkt wat er per saldo bereikt is, zie je natuurlijk dat dat nihil is geweest.' Wat doen we hier? Dan het tweede punt. Nergens is de voorwaarde aan gekoppeld dat het huidige stadspaleis van de ...

De **voorzitter**. Dank u wel, meneer Drijver.

De heer **Drijver**. ... koningin-moeder ...

De **voorzitter**. Aan de orde is ...

De heer **Drijver**. ... in bezit blijft. Dank u wel.

De **voorzitter**. Dank u wel, meneer Drijver. Het geldt ook voor u. Dan zijn er nu vier insprekers voor het Vaststelling bestemmingsplan Dreven 1. Ik geef het woord nu aan H. Poelsma, en zo meteen aan K.A.G. De Winter. Gaat uw gang.

De heer **Poelsma** (K). Ik doe even mijn bril af; dan kan ik het wat beter lezen. Geachte leden van de gemeenteraad, geachte voorzitter. Het college vraagt u om het bestemmingplan Dreven 1 vast te gaan stellen. De BEA is echter voor de gehele Dreven geschreven. Er is geen uitsplitsing gemaakt voor Dreven 1. Daarom is het volstrekt onduidelijk hoeveel bomen er hier gerooid moeten gaan worden. Het lijkt ons dan ook van belang dat u het college eerst om meer zekerheid vraagt. De Bomenstichting Den Haag mist in de BEA ook het zoeken naar alternatieven. Het college heeft besloten dat er geen boom wordt gekapt tenzij dat aantoonbaar niet anders kan. De BEA is een uitstekende methode om dat aan te tonen. Het verdient dan ook aanbeveling om alsnog te bezien of er bomen behouden kunnen blijven door de plannen wat aan te passen of misschien materiaal of machines ergens anders te laten staan of te laten rijden.

Is het daarnaast niet een goed idee om die prachtige iepen in de Dreven te verplanten? De BEA beweert dat grote iepen niet verplant kunnen worden, maar moet dat niet eerst onderzocht

worden voordat die conclusie kan worden getrokken? Den Haag heeft ervaring in het verplanten van grote iepen. Denkt u maar aan de vier grote iepen aan de Sportlaan. Dat is een groot succes. Die bomen staan er mooi bij. Dat kan hier dan toch ook?

Tijdens de commissie Ruimte op 6 november vroeg Clara Visser de wethouder hoe hij wil voldoen aan 5% meer blad voor de stad. Zijn antwoord dat dat op termijn wel goedkomt, is natuurlijk totaal onvoldoende. We weten namelijk wel dat er bijna 400 bomen in de gehele Dreven moeten verdwijnen, maar we weten helemaal niet hoeveel ervoor terugkomen, omdat dat niet in de BEA staat. Met deze aantallen lijkt het ons echt onmogelijk om te voldoen aan een bomenbeleid om in 2030 5% meer blad in de stad te realiseren. De BEA heeft het huidige kroonvolume van de Dreven niet bepaald, en mist dus alles wat de ecosysteemdiensten betreft. Voor de Zichten was dat wel gedaan. Waarom dan niet voor de Dreven? Wij vragen u om de kroonvolumes en de daarmee samenhangende ecosysteemdiensten te laten berekenen, zoals het voorkomen van hittestress, wateroverlast, het opnemen van CO₂ en het leveren van zuurstof. Het is toch wel belangrijk dat de toekomstige bewoners dit weten.

De wethouder dacht tijdens de commissievergadering dat bomen met een toekomstverwachting ...

De **voorzitter**. Dank u wel, meneer Poelsma. Uw tijd is om.

De heer **Poelsma**. Oké, dank u wel.

De **voorzitter**. Ik geef nu het woord aan K.A.G. De Winter, en daarna aan P. Drijver.

Mevrouw **De Winter** (K). Geachte voorzitter. Het bestemmingsplan Dreven is geen echt bestemmingsplan, maar een bouwplan à la tête du cliënt. Dit plan is niet bepaald door planologische oplossingen voor de wijk, de hele wijk. Het is niet enkel maar een juridisch-planologisch kader van regels waarbinnen wij ontwikkelen, zoals de heer Birnage hier antwoordde op de terechtte vragen van de raadsleden. Nee, op dit bestemmingsplan kan alleen maar worden gebouwd wat de gemeente, Heijmans en Staedion beslist hebben. Over die plannen zijn die partners bewust of onbewust - wat is erger? - onduidelijk. Wie gaat de parking uitbuiten? Wie mag erin parkeren? Wat gaat het allemaal kosten voor wie? Dit bestemmingsplan is een vrijkaart voor ontwikkelingen waarop niet de raad maar enkel deze drie greep hebben, maar waarvoor de raad wel de rekening gaat betalen. De raadsleden worden dus in het ootje genomen. Heijmans zei ons in een gesprek: voor ons is de nota van uitgangspunten het document waartegen we ons verhouden. Ondertussen wijken ze voortdurend af van de nota van uitgangspunten en van het projectdocument, maar uw toestemming wordt hiervoor niet gevraagd, beste raadsleden. Elke keer wordt u wat dieper in de fuik gezogen. Niet een bestemmingsplan moet u worden voorgelegd, maar een nieuwe nota van voortschrijdend inzicht met heroverwegingen en de financiële aspecten van de nieuwe plannen. Als er dan toch een bestemmingsplan als bouwplan moet worden ontwikkeld, kan dat na de goedkeuring door de raad van zo'n nota waarin de gemeenteraad de plannen kan beoordelen.

Ten tweede. In het geval van de Dreven is de sloopmelding die ons eergisteren bereikte ook een blijk van misprijzen voor de rechtstaat. Er is een rechtszaak lopende en burgers en middenveldorganisaties hebben slechts één mogelijkheid om hun bezwaren aan de rechter voor te leggen. Die ene mogelijkheid van beroep maakt de wethouder binnenkort zonder voorwerp door alvast de panden te slopen waarop het beroep betrekking heeft.

Nog vele jaren zullen er, ten laatste, in Zuidwest geen woningen bij komen maar woningen onttrokken worden aan de woningmarkt. Al die tijd worden de mensen uit hun woningen gezet en wordt er gesloopt. De wethouder liegt wanneer hij zegt dat hij bewoners kan herhuisvesten in de nieuwbouw, tenzij hij ze allemaal in de 220 woningen van Steenzicht en Ruimzicht wil passen. Een ander soort planning met een ander soort bouwplannen ware nodig.

Ten slotte. De omgevingsvergunning voor de sloop van de Dreven is een teken van verminking van twee wijken die slechts gedeeltelijk 'heropgeknapt' worden, en niet een oplossing voor de slechte woningen, noch voor de bijkomende woningen die nodig zijn. Schijnbaar is zo'n sloopvergunning doodnormaal. Wel, ik vind het schandalig. Dank u voor uw aandacht.

De **voorzitter**. Dank u wel, mevrouw De Winter. Dan geef ik nu het woord aan P. Drijver en daarna aan A. van Oorschot. Gaat uw gang.

De heer **Drijver** (K). Het is jammer dat niet alle wethouders er zijn. Het college schrijft dat vaststelling van dit bestemmingsplan de status van gemeentelijk beschermd stadsgezicht Dreven weghaalt. Dat is op z'n minst onvolledig, omdat u als raad de status in stand laat en koppelt aan nieuwbouwplannen conform RIS303806. Ook loopt er nog een zaak bij de rechtbank. Het bestemmingsplan is hier uitgewerkt om zeer concrete bouwplannen te legitimeren zonder dat ergens de stedenbouwkundige legitimatie is gegeven dat juist deze configuratie van blokken, bouwhoogtes, buitenruimtes, parkeervoorzieningen en stedelijke voorzieningen de best denkbare oplossing is voor dit gebied voor de komende halve eeuw. Het bestemmingsplan heeft geen enkele relatie met de vrijblijvende verlanglijstjes die in de Structuurvisie Zuidwest van december vorig jaar staan.

Gisteravond was er een openbare bijeenkomst in Zuidwest over mobiliteit. Er was geen wethouder mobiliteit, parkeren of bouwen aanwezig om de buurt de voor- en nadelen van autodelen uit te leggen. Er was geen directeur DSO aanwezig om toe te lichten waarom een buurt met goedkope woningen en goedkoop parkeren op straat moet verkassen om drie keer zo veel woningen en auto's te moeten dulden in hun wijk. Gisteravond had het college een ambtenaar gestuurd, die alle shit van de wijk over zich heen kreeg omdat het college zelf zich daar niet durft te vertonen. Dit bestemmingsplan is onhoudbaar, de bouwplannen zijn onhoudbaar, de parkeeroplossing is onhoudbaar en bij Steenzicht 1A en 1B zagen we dat het college ook zonder onherroepelijke omgevingsvergunning met zijn machtspolitiek doorzet. SOS Den Haag begrijpt dat de gemeente met deze bouwplannen een enorme inkomstenbron aanboort. Meer woningen is meer erfpacht en meer duurdere woningen is nog meer erfpacht. Grootschalige sloop betekent dat de nieuwe infrastructuur verschreven op de nieuwbouw en de vervangingsreserves vrijvallen. U allen weet dat dat de reddingsboei is om niet een artikel 12-gemeente te worden. Maar toch is SOS Den Haag vooral tegen polarisatie en escalatie, waarbij niemand wint.

De **voorzitter**. Dank u wel. Dan geef ik het woord aan A. van Oorschot.

De heer **Van Oorschot** (K). Ik spreek in namens de AVN. Goedemiddag. Wij willen voor de toekomstige inrichting van de Dreven een groenblauwe structuur als basis zien. Niet alleen de Ecologische hoofdstructuur maar ook de dooradering van de natuur tot op de binnentuinen is van belang. Niet voor niets hebben wij de egel als iconsoort voorgesteld. Even vier punten.

We missen de samenhang met andere deelplannen. Deelplan Dreven 1, waar we het vandaag over hebben, is geen eiland. Het is geen deel van de stedelijke groene hoofdstructuur maar het sluit wel aan op de lange singelstructuur door de wijk, die al vanaf de nota van uitgangspunten geprezen wordt om zijn robuuste karakter. Doe daar wat aan, want die verbinding naar de stedelijke groene hoofdstructuur aan de Lozerlaan is van belang. Waarom schrappt het college die passage in de toelichting?

Ten tweede de BEA, waaraan de Bomenstichting zonet refereerde. Talloze volwassen bomen worden gekapt in het deelplan D1 en in het fase 1-gebied van de BEA. Volwassen bomen kun je niet zomaar vervangen door jonge. Dat gaat namelijk ten koste van de groennorm, de 3-30-300-regel, waar het college aan hecht. Ga uit van de landschappelijke structuur en de aanwezige volwassen bomen. Neem de plaanpassing serieus en behoud daarin zo veel mogelijk bomen. Ik heb een kaartje gezien en heb al vraagtekens bij de Riddersdreef. Ik zie daar een heleboel rood aangemerkte bomen.

Ten derde de binnentuinen. Het is goed dat deze als groen op de plankaart staan, dat het begrip artikel 1.17 is gehandhaafd en dat de regelgeving wordt verscherpt. Maar hoe zit het dan met de verharding? Regel dat ook. En draai de U-vormige gebouwen ...

De **voorzitter**. Dank u wel.

De heer **Van Oorschot**. ... naar het groen.

De **voorzitter**. Dank u wel, meneer Van Oorschot. De tijd zit erop.

De heer **Van Oorschot**. Mijn vierde punt heb ik eerder al gemaakt.

De **voorzitter**. Dank u wel. Gelukkig maar. Dan één spreker over het voorstel Vaststelling bestemmingsplan Plesmanweg. Dat is C.L.C. van Kretchmar. Gaat uw gang.

De heer **Van Kretchmar** (L). Geachte voorzitter, geachte leden van de raad. Ik spreek als bestuurslid van Wijkvereniging Duttendel Wittebrug, namens de wijkbewoners. Het project Plesmanduin kent een lange historie. Na zeven jaar neemt u vandaag een besluit over het bestemmingsplan. We hebben vertrouwen in de voortgang van de procedures en we zien met name uit naar het spoedig slopen van De Saxofoon, voor zover dat al niet gebeurd is door vandalen.

Er is één punt uit het bestemmingsplan dat wij nogmaals onder uw aandacht willen brengen. Dat betreft de horeca, zoals omschreven in de bestemmingsplanbepalingen. De locatie van Plesmanduin is onderdeel van een waardevol Haags groengebied en grenst aan de Hubertusduin. Dit is onderdeel van de ecologische verbindingzone. Plesmanduin kent niet voor niets de bestemming 'groen', vanwege de verbinding met de natuur. Een belangrijke waarde in dit gebied is rust, zowel voor bewoners en omwonenden als voor de dieren die hier leven. In 2018 heeft de gemeente de horecacategorie 'licht' toegewezen aan Plesmanduin. Dit is een weloverwogen besluit met openingstijden tot 23.00 's avonds, rekening houdend met het karakter van de omgeving en omwonenden en een waarborg voor nachtelijke rust, kenmerkend voor deze omgeving. Aan het eind van 2023 heeft de gemeente na een periode van anderhalf jaar met druk van de projectontwikkelaar uiteindelijk ingestemd met een functiewijziging van een deel van het oude KLM-gebouw van logies naar hotel. Een hotel op deze plaats past niet binnen het gemeentelijke hotelbeleid. De gemeente spreekt in de beantwoording van de zienswijze dan ook over 'een eenmalige afwijking waaraan geen rechten kunnen worden ontleend bij toekomstige aanvragen'. In hoeverre deze stellingname juridisch houdbaar is, zal blijken uit het beroep dat de wijkvereniging tegen de functiewijziging heeft ingediend bij de rechtbank. De hotelfunctie betekent een verzwaring van de horecacategorie tot middelzwaar, met openingstijden tot 2.30 uur in de ochtend en het aanbieden van vermaak. Het hiermee aantrekkende verkeer van het komen en gaan van bezoekers doet afbreuk aan de nachtelijke rust. Wij roepen u dan ook op om de openingstijden van de horeca op Plesmanduin te beperken tot 23.00 uur 's avonds en dit middels een amendement vast te leggen in de bestemmingsplanbepalingen, in het belang van wijkbewoners en de omliggende natuur. Het door de wijkvereniging ingediende beroep zou hiermee kunnen vervallen. Ik dank u.

De **voorzitter**. Dank u wel, meneer Van Kretchmar. Ten slotte is er een spreker over de stand van zaken opvanglocatie Sportlaan. Ik geef het woord aan E. Goldbach. Ik denk dat we u gistermiddag ook hebben gezien. Gaat uw gang.

De heer **Goldbach** (N). Geachte gemeenteraad. Gisteren heb ik al ingesproken en u verzocht om uw controlerende taak serieus te nemen. Dat verzoek staat nog steeds, maar nu eerst over de PWO.

De opvang werd op 1 november 2024 geopend. Een vergunning was er nog niet, maar volgens de wethouder was dat geen probleem, want twee weken daarna, vandaag dus, zou er concreet zicht zijn

op legalisatie. Hoe ziet de wethouder dat concrete zicht voor zich als de participatie niet eens gevolgd is? Op 12 september zijn de mensen simpelweg misleid. De reactie van de wethouder op 7 november: ach, niet iedereen begrijpt het. Inmiddels is het juridisch getoetst. Een pamflet in de handen van de bewoners drukken vlak voor de werkgroepvergadering is niet hoe de wetgever participatie heeft bedoeld. Beste gemeenteraad, u kunt toch niet zomaar accepteren dat de wethouder een loopje neemt met de regels die u nota bene zelf heeft vastgelegd?

De volgende stap in dit circus is het slopen van een deel van Haga zonder vergunning, dus weer tegen de wet. De wethouder doet maar wat. Ook dit mag u als raad niet accepteren.

En dan nog de communicatie. De gemeente kreeg de opdracht van de rechter om beter te communiceren, maar zoals ik gisteren al zei bij mijn inspraak, deugt er nog steeds niets van de communicatie. Die is onvolledig, met tegenstrijdige informatie. En gisteren, tijdens de algemene ledenvergadering van de wijkvereniging van de Vogelwijk, gaf de nieuwe gemeentelijke projectleider nota bene aan dat eigenlijk alle termijnen in de planning nog niet vaststaan en kunnen schuiven. Stop dus met deze plannen. Stort de stad, de wijken, opeenvolgende colleges en de beoogde nieuwe bureaus niet in minstens tien jaar ellende. Het is nu al een zootje en we zijn nog maar vijf maanden onderweg. Dit wordt een ramp. Dat is ook niet gek, want om een plan uit te voeren moet je eerst een plan voorbereiden en dan pas een besluit nemen. Het moet niet andersom, zoals de wethouder nu heeft gedaan. Wees verstandig. Er liggen al twee plannen voor permanente ontwikkeling klaar. Stof deze af, schaf een beetje bij en u kunt morgen starten met de permanente ontwikkeling. Dat hoeft geen vijf tot zeven jaar of nog veel langer te duren. Dank u.

De **voorzitter**. Dank u wel, meneer Goldbach.

Aan de orde is:

C. Voortzetting Programmabegroting 2025-2028.

De **voorzitter**. Dan gaan we nu, op weg naar de volgende vergadering, naar agendapunt C, de voortgezette behandeling van de programmabegroting. Het college vervolgt de beantwoording na de eerste termijn van de raad.

De beraadslaging wordt hervat.

De **voorzitter**. Het woord is, net als gisteren, aan de wethouder Financiën en vele andere dingen, wethouder Bruines. Nee, er is een punt van orde. Ik weet inmiddels ook waarover. Gaat uw gang, mevrouw Holman, Partij van de Arbeid. Alleen een punt van orde, hoor.

Janneke Holman (PvdA). Dank, voorzitter. Ik wilde alvast een motie aanhouden, namelijk PvdA.3, Sportdeelname op peil. Die motie gaat namelijk grotendeels over de btw-verhoging op sport, maar we weten sinds een uurtje dat die er waarschijnlijk niet gaat komen.

De **voorzitter**. Aangezien motie PvdA.3 is aangehouden, maakt ze geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

En zo volgen we de actualiteit. Het woord is aan de wethouder van Financiën. Gaat uw gang.

Wethouder **Bruines** (D66). Voorzitter. Wij zijn gisteravond wat abrupt gestopt midden in een heftig gesprek. Ik denk dat het goed is om nog het volgende aan te geven over de appreciatie van het college van een aantal voorliggende amendementen.

Nog even los van de inhoud en het doel van het amendement, waar we het eigenlijk nog niet over gehad hebben, stuit met name de dekking bij het college op bezwaren, waar die raakt aan de

voeding van het cofinancieringsfonds dan wel het weghalen van middelen uit een ander beleidsterrein. Dat heb ik u willen meegeven in het preadvies. Verder proberen we natuurlijk zo goed mogelijk te kijken naar de ideeën die er zijn, en zullen we die ook vanuit het college appreciëren. De raad zal uiteindelijk zijn eigen stemming moeten bepalen.

Ik wil graag nog even teruggaan, omdat door de wat heftige discussie die de heer De Mos en ik hierover gisteren hadden, een deel van de argumentatie is blijven liggen. Dat raakte aan het punt van de evenementen en de brandbrief die iedereen gekregen heeft over de clustering, dus het bij meerdere evenementen gebruikmaken van één productie. Dat betekent dat er veel in podia, hekken, toiletten en techniek wordt gedeeld en die zaken dan vaak een aantal weken achter elkaar kunnen worden gebruikt. Ik denk dat het goed is om even aan te geven waarom ik de heer De Mos heb gevraagd om deze motie aan te houden. Inhoudelijk is de motie namelijk begrijpelijk en ook onderdeel van een gesprek dat er nog zal moeten komen. Ik wil een korte achtergrond schetsen. In 2002 heeft de raad het locatiebeleid voor evenementen opgesteld, met als doel een balans tussen leefbaarheid en levendigheid. In dat huidige beleid is er voor de groengebieden, waaronder het Zuiderpark, een rustperiode van twee weken opgenomen. In de praktijk blijkt dat dit locatiebeleid geen weigeringsgrond kan zijn voor het verlenen van vergunningen. Dat is echt een juridisch ding. Het is dus moeilijk om te sturen op het aantal evenementen en rustperiodes per locatie om dat evenwicht te houden tussen aan de ene kant gezelligheid en evenementen en aan de andere kant voldoende rust voor de omwonenden. We moeten dus voldoen aan de Europese regelgeving. Daarom zijn we bezig met de herziening hiervan. Dat zijn we op dit moment aan het afstemmen met organisatoren uit de sector, die verschillend denken over verschillende dingen. Daarin worden allerlei perspectieven en input meegewogen. Die bespreken we natuurlijk ook. We hebben ook een evaluatie gedaan met de omgevingen van de verschillende evenemententerreinen. Uiteindelijk zullen we een voorstel aan u voorleggen. Dat is er nog niet - het is er nog niet eens in concept - maar dat hopen we wel binnen korte tijd af te hebben. Het leek het college dan ook opportuun om het debat over dat voorstel af te wachten en dat debat te voeren op basis van een voorstel waarin al die belangen ook een plek kunnen krijgen en goed kunnen worden afgewogen. Daar is dit belang er zeker een van, want ik begrijp heel goed wat er in die brief staat en wat de heer De Mos daarover zei. Maar wij krijgen ook heel veel brieven van omwonenden die ontzettend veel last hebben van evenementen. Het blijft dus zoeken naar dat evenwicht in het kader van het algemeen belang. Als u de motie vandaag toch in stemming wilt brengen, wat natuurlijk uw volste recht is, moet het college die op dit moment ontraden.

Leonie Gerritsen (PvdD). Ik vind het voorstel van de heer De Mos ook interessant. Ik heb de brief van de ondernemers gelezen en daar staan gewoon echt interessante dingen in. Is het mogelijk om die bespreking, die we nog gaan hebben, te combineren met een soort technische sessie, om echt even wat technische vragen daarover te kunnen stellen? Wij zouden het debat hierover dan graag voeren.

Wethouder Bruines (D66). Als daar behoefte aan is, kunnen we dat zeker accommoderen. Kijk even waar we mee komen. Daar zullen ongetwijfeld aspecten in zitten die interessant zijn om nog wat dieper op in te gaan, al dan niet samen met betrokken partijen. Dat moeten we tegen die tijd zien, maar het college is hiertoe bereid.

Motie HvDH.10, over het Kunstmuseum, hebben we gehad.

Dan kom ik nu op een amendement van ChristenUnie/SGP over het structureel regelen van het initiatief van de raad. Ik zie dat mevrouw Klokkenburg er even niet is, dus ik zal eerst een ander punt bespreken. Ik vind het wel fijn als zij het ook kan horen.

Ik ga door met een ander punt van Hart voor Den Haag: regel het onderkomen voor de Aquajutters. De heer Bom en ikzelf hebben het afgelopen jaar heel veel momenten gehad met de Aquajutters om te kijken hoe we hen kunnen ondersteunen, faciliteren of helpen bij het vinden van een nieuw onderkomen. Die vereniging zat vroeger in een mooie keet op de boulevard, maar moest daar inderdaad plaatsmaken voor de ontwikkeling van het Noordelijk Havenhoofd. Dat heeft de inspreker ook gezegd. Wij hadden geen verplichting tot herhuisvesting - ik vind dat wel belangrijk om te

noemen - maar het toenmalige college heeft gezegd dat ze in ieder geval voor zeven naar in De Mallemok konden, van Stichting Welzijn Scheveningen. Daar hebben ze een eigen ruimte gekregen en hebben ze hun activiteiten kunnen ontplooien. Op dat moment was er in De Mallemok nog ruimte. Daarom is die afspraak toen ook voor zeven jaar gemaakt. Dat was vanuit de gedachte dat de vereniging dan ook de tijd zou hebben om naar de toekomst te kijken. Op dit moment zijn er in De Mallemok heel veel initiatieven ontplooid en hebben zij die ruimte echt zelf nodig. De gebruikersovereenkomst met de Aquajutters loopt dus af medio januari van het komende jaar. Ik wil ook nog iets rechtzetten. Zij mogen daarna nog altijd gratis gebruikmaken van de ruimtes in De Mallemok, maar wel op een andere manier dan tot nu toe. Tot nu toe had men namelijk de hele week exclusief een ruimte ter beschikking, met gebruik van alcohol want er zat een horecaregeling op. Ook werd er naast het gebouw nog gerookt. Roken en drinken mogen niet in het gebouw van Stichting Welzijn Scheveningen en dat zal ook voor hen moeten gelden. Dat is ook een van de dingen die ze jammer vinden; laat ik het zo zeggen.

De gemeente vond dit een passend aanbod, maar voor hen was dit dus geen realistische optie. Wij hebben als gemeente een scan gemaakt van ons eigendom in de buurt, om te kijken of daar een oplossing lag. We hebben ook gekeken naar mogelijkheden van medegebruik van bestaande locaties. Zij hebben zelf ook allerlei ruimtes aangedragen, ook in panden die niet van de gemeente waren. Die zijn allemaal onderzocht, maar helaas - ik vind dat echt heel jammer - is het tot nu toe niet gelukt om een plek te vinden die aan de wensen voldoet. Dat is de situatie waarin we nu zitten. Het ging niet om structurele financiële ondersteuning en dat willen we ook niet doen. Dat doen we bij geen van dergelijke organisaties. Maar we kunnen bijvoorbeeld wel helpen in de verhuiskosten. We blijven nog steeds zoeken, maar de ruimte in De Mallemok is nu echt nodig voor Stichting Welzijn Scheveningen zelf. Daar gelden de regels die voor dat pand, als welzijnspand, gelden. Dat is de situatie. In deze motie wordt gevraagd om ze in De Mallemok te laten blijven. Ik neem aan dat daarmee bedoeld wordt 'onder de voorwaarden zoals die nu zijn', en daarop moeten we nee zeggen. Maar ze mogen we blijven onder de nieuwe geldende voorwaarden en we blijven zoeken naar een andere plek.

Voorzitter: de heer Sluijs.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Dit was een lang verhaal om te zeggen: we gaan niks voor de Aquajutters doen. Zij willen gewoon een eigen plek hebben. Ze hebben een gezonde vereniging met 100 leden. Ze zijn typisch Schevenings en ze horen bij Scheveningen. Ze zijn zeven jaar geleden door de gemeente weggelokt met: joh, ga nou in De Mallemok zitten. En zeven jaar later worden ze gewoon op straat gezet. Waarom geven we die Aquajutters nou niet gewoon de locatie die ze verdienen en waar in de motie om wordt verzocht?

Wethouder **Bruines** (D66). Daar heb ik net de woorden voor nodig gehad waar de heer De Mos het over heeft. Het is een locatie met een welzijnsbestemming. Stichting Welzijn Scheveningen doet daar dingen die we met elkaar graag willen. Er is onlangs ook een extra vestiging van de Voedselbank in gekomen die goed loopt. Daar heeft men ook meer ruimte voor nodig. En we hebben gezegd: prima als ze blijven, maar niet in dit gebouw onder de voorwaarden die tot nu toe golden, met een exclusieve ruimte en met horeca. Dat is de situatie zoals die is. Wij verhuren dat pand als gemeente aan de Stichting Welzijn Scheveningen. Dan is het niet opportuun om in te breken op dat huurcontract en de vereniging erin te laten. Het is van het begin af aan helder geweest en we hebben er het laatste jaar alles aan gedaan. Ik vind het een zeer sympathieke club. Daar blijven onder de oude voorwaarden is dus geen optie; dat probeer ik nu uit te leggen. Dat staat wel in de motie, dus die moet ik helaas ontraden. Ondertussen kijken we met hen verder, misschien ook naar medegebruik van een andere locatie. Dat is tot nu toe best lastig gebleken, want dan moet iedereen een beetje inschikken. Dat is de situatie zoals die is. Daar heb ik wat woorden voor nodig omdat ik het belangrijk vind dat iedereen begrijpt hoe de situatie is.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). De situatie is dat dit na zeven jaar gewijzigd wordt. Niemand begrijpt waarom. Waarom kan een club van 100 leden niet gewoon met een horecavoorziening bij elkaar komen, het gezellig hebben met elkaar en sociale cohesie hebben met elkaar op Scheveningen? In de motie staat ook: als dat dan niet kan, zorg dan voor een nieuwe locatie en blijf niet aanmodderen. Zorg gewoon dat ze voor de kerst een nieuwe locatie hebben waar ze wel terechtkunnen. Nu zijn er heel veel woorden nodig maar is de boodschap in het kort eigenlijk: u moet maar zien.

Wethouder **Bruines** (D66). Ik val in herhaling als ik zeg dat de inzet vanaf het begin is geweest, en nog steeds is, om te kijken of er een andere locatie is. Het vervelende is dat dit met ons aller inzet, dus die van de Aquajutters zelf en die van de gemeente en een heleboel andere partijen aan wie we het gevraagd hebben, niet is gelukt. Dat vind ik hartstikke jammer, maar als er een plek was geweest waar het had gekund, hadden ze daar nu wel gezeten. Let wel, het is echt een serieuze zoektocht geweest en dat is het nog steeds. Dat is dus de situatie zoals die is. Punt. Ik hoop dat het nog gaat lukken.

Dan ga ik door met mevrouw Klokkenburg, die inmiddels is gearriveerd. Dat gaat over het amendement over het raadsinitiatievenfonds. Daarover was inderdaad een motie aangenomen. Ook is er een brief over geschreven door het college, waarin het college schrijft de wens van de raad te begrijpen om ook op de begroting te kunnen sturen, en het daarmee eens te zijn. Dat is ook inderdaad de rol en het budgetrecht van de raad. Het college vraagt zich in de brief ook af of de raad zich met een fonds niet te veel beperkt. Zou daar nou onze voorkeur naar uit moeten gaan? Tegelijkertijd was er de discussie die we gisteren met elkaar hadden over wat er in de praktijk terechtkomt van de manier waarop we het doen. Dat begrijp ik heel goed. Het is ook de reden waarom het college in de contourenbrief heeft geschreven dat het samen wil kijken wat nou de momenten zijn waarop sturing en richting gegeven kunnen worden, en hoe we dit met elkaar zo kunnen inrichten dat het op een goede manier kan gebeuren. Die discussie hebben we nog niet afgerond. Ik begrijp dus ook heel goed dat u dit nu weer op tafel legt, maar ook hiervoor geldt dat het college moeilijk kan meegaan met de dekking die wordt voorgesteld, namelijk het inzetten van de voeding van het cofinancieringsfonds. Mogelijk is er een ander type dekking mogelijk. Wij willen daar ook graag over meedenken, maar met deze dekking moet ik het amendement ontraden, zoals ik dat ook heb gedaan bij de andere amendementen waarbij deze dekking aan de orde was.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Ik was natuurlijk niet heel blij met de afdoening van die motie. Ik ben wel blij dat we het gesprek aangaan over de vraag hoe we als raad veel beter kunnen gaan sturen op de begroting en bij de voorjaarsnota. Ik hoop ook dat we dat echt volgend jaar al kunnen gaan doen. Ik zal hierop in tweede termijn terugkomen.

Wethouder **Bruines** (D66). Dan wachten we dat af.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik wil toch ingaan op een paar woorden van de wethouder van zojuist. Ze zei dat de raad zich zou limiteren als er een initiatievenfonds zou komen. Volgens mij is het voorstel van ChristenUnie/SGP echter niet om een raadsinitiatievenfonds in te stellen in plaats van ons recht om te beslissen over de begroting. Volgens mij willen zij een combinatie en beogen zij een aantal discussies waar we nu tegen aanlopen te voorkomen. Ik vind het belangrijk dat we daar duidelijkheid over hebben naar elkaar toe. Mijn fractie zal zich niet laten weerhouden om amendementen te blijven indienen op de begroting.

Wethouder **Bruines** (D66). Waarvan akte. Ik hoor wat u zegt.

D66 heeft een motie ingediend over een cofinancieringsfonds voor monumenten. Daar wil ik het graag even over hebben. Ook dit vind ik een sympathiek voorstel qua inhoud. Ik zie nu dat meneer Groenewold er ook niet is, maar dat maakt niet uit. Inderdaad is dit een categorie van belangrijke organisaties die met een heel klein beetje geld van de gemeente geholpen zouden zijn, juist om extra fondsen van buiten naar binnen te halen. Dit zijn van die dingen die eigenlijk overal net tussenin

vallen. Het zit namelijk niet echt onder cultuur, niet echt onder monumentenzorg en ook niet echt onder economie of wat dan ook. Dan vallen ze, omdat we alles in subsidieregelingen hebben vastgezet, net buiten alle subsidieregelingen. Ik begrijp dat dus heel goed en ik vind ook dat we daar iets mee moeten doen. Misschien moeten we zelfs wel iets verder gaan, omdat er nog wel meer dingen zijn die leuk en relevant zijn voor de stad maar die net overal buiten vallen omdat ze niet in een categorie passen. Daar is alleen geen budget voor op dit moment. U heeft hier gisteren in eerste termijn ook een discussie gehad over het alvast vooruitlopen op mogelijke overschotten en het betrekken daarvan bij de voorjaarsnota. Ik moet daarvan echt zeggen dat dit een ondeugdelijke dekking is, die het college afraadt. Ook in motie D66.3, over het HEIT, is zo'n dekking overigens aan de orde. Daar geldt dus hetzelfde voor.

In de brief over het initiatievenfonds, die u nog niet gekregen heeft maar die inmiddels wel onderweg is, staat overigens dat we wel willen kijken in hoeverre we voor het komende jaar door misschien wat bij elkaar te schrapen en te schuiven, toch een potje kunnen creëren om hier een eerste stap in te zetten en daar mogelijk bij een volgende begroting op terug te komen. Het gaat immers ook niet om hele grote bedragen. Ik wil graag toezeggen om daar in ieder geval een inspanning voor te doen.

Marieke van Doorn (D66). Dank aan de wethouder voor deze toezegging. Met deze toezegging kunnen wij de motie over het cofinancieringsfonds voor kleine monumenten intrekken of aanhouden tot die brief er is. Heel hartelijk dank daarvoor. Het is heel goed dat we zo'n deugdelijke wethouder van Financiën hebben, want wij waren inderdaad wel erg creatief met het zoeken naar dekking.

De **voorzitter**. Aangezien motie D66.5 is aangehouden, maakt ze geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

Wethouder **Bruines (D66).** Ik stap over naar de VVD, naar motie VVD.2 van mevrouw Van Basten Batenburg, over knellende knelpunten. Daar hebben we het gisteren ook over gehad. Deze motie kan het college aan de raad laten.

Dan is er nog de motie van de VVD over een subsidiestop bij antisemitisme. Ik ben me daar maar eens goed in gaan verdiepen. Het college begrijpt deze motie goed en staat er positief tegenover, maar we moeten even heel goed kijken hoe dingen precies in verordeningen en kadernota's verwoord worden. Op dit moment staan in de kadernota ongewenste maatschappelijke activiteiten waaronder discrimineren en haatzaaien genoemd. In de algemene subsidieverordening staat: 'Als de aanvrager doelstellingen beoogt, activiteiten ontplooit of boodschappen uitdraagt die in strijd zijn met wettelijk voorschrift, algemeen belang of openbare orde ...'. Dat is dan een beetje het kader. Daar valt het natuurlijk onder, maar het staat niet scherp opgeschreven. De vraag is of je dat ... Ook onze juristen zeggen: dan moeten we even kijken hoe je dat precies moet verwoorden. Ik zou de motie dus heel graag willen meenemen met een positief preadvies, om te kijken hoe we dat kunnen verwerken in de nieuwe kadernota, die eraan komt. Die moet worden aangepast op basis van de meerjarige financiering. We kijken dan hoe het vertaald wordt in de algemene subsidieverordening. Daar kom ik dan op terug. Dat is eigenlijk de techniek. Het punt dat resteert, is dan nog of je het ook letterlijk over antisemitisme wil hebben of dat er meer woorden bij moeten. Of houden we het onder de paraplu van discriminatie/haatzaaien? De voorkeur van het college gaat uit naar het laatste; dat geef ik u even mee. Dat in acht nemend, kan ik het oordeel over de motie dus aan de raad laten.

Dan kom ik bij een vraag van GroenLinks. De heer De Vuyst vroeg hoe nu de financiële situatie is met betrekking tot het Rijk. We hebben natuurlijk die korting gehad, maar er speelt op dit moment nog van alles, ook met de nieuwe regering. U weet in ieder geval dat de gemeentes voor het jaar 2025 in ruil voor het opheffen van de opschalingskorting een extra incidentele korting hebben gekregen, van hetzelfde bedrag. Dat ziet u ook als u in de begroting kijkt: we zakken een beetje onder de nullijn en dat hebben we voor onze meerjarenbegroting opgelost door de kasschuif. Daarmee komt alles weer in evenwicht. Daar zat dus dat bedrag van rond de € 30 mln. in. In het verleden hebben we

de te verwachten kortingen natuurlijk al genomen. We hebben toen een bezuiniging doorgevoerd van € 54 mln. We hebben althans de begrotingsruimte kleiner gemaakt; laat ik het zo zeggen. In die zin is de € 30 mln. die we nu terugkrijgen voor het opheffen van de opschalingskorting vanaf 2026 weer een voordeel. Op dit moment spelen er ook een aantal dingen rond accressen, dus rond de wijze van de berekening van zowel de volumeaccressen, over het vertalen van de groei van de stad, als de loonaccressen. Volgens mij gaf u zelf ook aan dat de berekeningen daarvan, ook van het Centraal Planbureau, lager blijken te zijn dan wat het is. Het scheelt ruim een procent. Er loopt op dit moment ook een discussie over tussen de VNG en het Rijk. Over twee weken zitten we daar ook weer bij de fondsbeheerders, omdat daar echt een oplossing voor moet komen omdat we anders uit de pas gaan lopen. Het gaat niet om klein geld, maar echt om een hoop geld. En dan hebben we ook nog de SPUK's. Daar komt een korting op van 10% die bij de ministeries is ingeboekt. Hoe dat uiteindelijk wel of niet terugkomt bij de gemeente, verschilt dan ook per SPUK. Op dit moment wordt gekeken welke nog in stand gehouden moeten worden en welke in de algemene uitkering kunnen. Dat is technisch nog best ingewikkeld. Ik hoop daar binnenkort meer helderheid over te kunnen geven. Ik zeg u in ieder geval toe om u in het voorjaar of op een ander geschikt moment wat stevigere cijfers te geven.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Dank. Volgens mij zit er niet veel verschil van opvatting tussen ons. Het gaat mij ook om het volgende. Ik weet natuurlijk dat u ook voorzitter bent van de VNG-commissie van Financiën. U voert dit gesprek dus ook. Dan lijkt het mij goed om inzichtelijk te maken waar we tekortkomen. We lossen veel zelf op door het maken van stevige keuzes, ook in het verleden. Laten we daar ook erkenning voor geven. Het zit 'm dan inderdaad in bijvoorbeeld de jeugdzorg. Je haalt het uit de achtmaandsrapportage, maar dan moet je even doorkijken. Mijn pleidooi zou dus zijn om bij de voorjaarsnota een helder overzicht te geven van op welke plekken we eigenlijk meer verwachten van het Rijk voor de taken die we uitvoeren. U weet dat een groot deel van de raad achter u staat om dat geld terug te gaan vragen.

Wethouder **Bruines** (D66). Ik snap dit en ik wil ook wel toezeggen om er wat meer verdiepend inzicht in te geven. Dan is het ook altijd lastig wat je op een gegeven moment tegen elkaar afzet. Want wat als we nog de trap-op-trap-afsystematiek gehad zouden hebben? Wat zou het dan nu geweest zijn? Daar moeten we op een gegeven moment toch een beetje van af, denk ik, want we zien dat er nu op een aantal hele concrete dossiers best ingewikkelde problemen gaan ontstaan, of het nou op de BUIG is of op de jeugdzorg, en zo zijn er misschien nog wel een paar. Daar moeten we de vinger echt even goed aan de pols houden, net als op de teruggave van de SPUK's of de btw. Ik zeg dus graag toe om daar bij de voorjaarsnota wat dieper op in te gaan. Hoe we dat precies doen, zien we tegen die tijd.

Dan kom ik bij de motie van de HSP met de titel 'Ga het debat aan'. Er is inderdaad op dit moment geen debatfunctie opgenomen. Er is wel een aanvraag gedaan voor een debatfunctie, die negatief is beoordeeld door de adviescommissie. Daar hebben we dus mee te maken. Het is een debat dat al jaren gevoerd wordt, dus de behoefte is er. Er zijn ook een hoop instellingen, zowel vanuit de humanitaire als de culturele hoek, die zich hebben verenigd om het in ieder geval op verschillende plekken in de stad te doen. Men zegt ook dat het punt niet een gebrek aan ruimte is, maar het afstemmen van de programmering. Dat heeft nog niet geleid tot een duidelijk herkenbaar profiel, zeg ik maar even in mijn eigen woorden. Het feit dat het nu niet in het meerjarenbeleidsplan terechtgekomen is, helpt ook niet. Het zit dus een beetje in de stilte. We weten dat er een aantal particuliere initiatieven zijn. De bibliotheek is natuurlijk uitgebreid met een plek op de vijfde etage waar steeds meer gedaan wordt. Ook de Humanity Hub organiseert vrij veel dingen. Maar het zit allemaal nog wel een beetje in de bubbels. We horen vaak dat men zoiets wil als De Balie of Pakhuis de Zwijger, maar vergeet niet hoeveel geld daarin gaat. Dat zeg ik met alle respect, want ik zou willen dat het er was. De vraag is ook of je dat als overheid uit de grond moet trekken of dat dit echt vanuit het veld en vanuit de stad moet komen. Er zijn dus initiatieven en waar die zich voordoen, willen we echt helpen en ondersteunen, bijvoorbeeld door plekken te zoeken, maar dat is het op dit moment. Het

is in die zin dus wel een positief preadvies, maar ik ga niet nog een nieuw onderzoek doen. Er is namelijk echt al heel veel. U moet dus maar even kijken, mevrouw Faïd, wat u daarmee wilt doen.

Fatima Faïd (HSP). Dank u wel voor de beantwoording, wethouder. Nee, ik snap wel dat het veel geld kost. Het is ook meer bedoeld als signaal dat het gek is dat we als Den Haag niet zo'n functie in de stad hebben, terwijl er wel veel behoefte aan is. Is het een idee als ik de motie aanhoud en u even kijkt welke initiatieven er zijn en of daar nog pareltjes tussen zitten waar we iets mee kunnen, en dat we dan over een jaar of zo samen kijken wat de stand van zaken is en of het nog nodig is dat we een motie indienen? Is dat iets? Kunt u daarmee leven?

Wethouder **Bruines** (D66). Dat lijkt me een uitstekend voorstel. Laten we dat afspreken.

De **voorzitter**. Aangezien motie HSP.1 is aangehouden, maakt ze geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

De wethouder vervolgt haar betoog. Ik zou haar wel willen vragen om een klein beetje tempo te maken. Het college heeft nog 28 minuten en u bent de eerste spreker. Verder wil ik u niet opjagen, maar het is toch gezegd. Gaat u verder.

Wethouder **Bruines** (D66). Ik kom bij de motie Herzie onderzoek bedrijventerrein Westvlietweg, PvdD.4. We hebben daar in de commissie een lange discussie over gehad. Het is een projectgroep die al langere tijd bestaat en die nu als taak heeft om de ambities van de bedrijven op het bedrijventerrein in beeld te krijgen, en die zich over het algemeen bezighoudt met de ontwikkeling van het bedrijventerrein op het gebied van verduurzaming en schoon, heel en veilig. Het toekomstbestendig maken van het bedrijventerrein is daar nu aan toegevoegd. Er wordt gekeken naar de wensen en behoeften van de ondernemers en ook van die van de grondeigenaren; dat klopt. Eigenlijk is dat onderzoekje, dat een bouwsteen gaat worden van de gebiedsvisie Vlietzoom, zo goed als klaar. U vraagt om het nu stop te zetten, maar dat lijkt ons geen verstandig plan, ook omdat die projectgroep meer taken heeft dan het leveren van bouwstenen voor de gebiedsvisie. In het tweede dictumpunt wordt gevraagd om de gemeenteraad op de hoogte te brengen van de onderzoeksvragen en de deelvragen die worden onderzocht. Eigenlijk wordt er nu al aan het eindrapport gewerkt. Ik zal daarin heel graag meenemen wat de onderzoeksvragen en de deelvragen zijn geweest, waar die nu op uitkomen en op welke manier dit nu verder een rol gaat krijgen in het proces van het ontstaan van de gebiedsvisie, waarop nog een uitgebreid proces van participatie wordt ingezet. Ik zeg u ook toe om op korte termijn even met de brievenschrijvers over Vlietzoom om tafel te gaan zitten om dit hele proces door te nemen. Het is Vlietzoom, toch? Ja.

Leonie Gerritsen (PvdD). Dank u wel, wethouder. Ik ben benieuwd naar het 'binnenkort' in de toezegging. We moeten natuurlijk altijd smart werken. Per wanneer zit de Vlietzoomalliantie aan tafel bij de wethouder? De wethouder zei ook dat er eigenlijk al aan het eindrapport wordt gewerkt. Dan begrijp ik dat zij zegt dat het niet gepauzeerd kan worden. Maar als dat proces maanden duurt ... Wanneer ligt het eindrapport hier?

Wethouder **Bruines** (D66). Ik verwacht dat nog voor de kerstvakantie.

De **voorzitter**. Kijk, dat is hartstikke smart.

Wethouder **Bruines** (D66). Ik heb nog geen afspraak gemaakt met die Vlietzoom, maar die ga ik maken voor de komende weken, afhankelijk van wanneer iedereen kan. Het signaal is helder en het college hecht ook zeer aan een goede betrokkenheid, vandaar dat er voor die gebiedsvisie ook een uitgebreide participatie komt.

Dan ga ik naar motie SP.1, Een echte herkansing. Die motie gaat over de termijn tussen uitslag en advies bij de vierjarige en de tweejarige regeling. Het lijkt mij heel goed om dat mee te nemen bij de evaluatie, mevrouw Arp. Het had er ook mee te maken dat het proces voor de begroting afgerond moest zijn, maar dit lijkt me een uitstekend punt. We gaan kijken hoe we dat volgend jaar gaan doen. Bij de volgende tweejarige zal dit in ieder geval niet spelen, omdat we dan niet ook de vierjarige erbij hebben. Dan kunnen we er dus iets meer tijd voor nemen. In die zin kan het college deze motie dus aan de raad laten.

Dan motie CDA.2, over het stimuleren van familiebedrijven in de Haagse investeringsmarkt. Het college is een beetje zoekende. We begrijpen heel goed de waardering die het CDA, samen met het college en een hoop andere partijen, heeft voor de kracht en de relevantie van familiebedrijven. De heer Partiman heeft dat hier ook uitgelegd in zijn termijn. Wij proberen dus echt om, ook in het kader van het MKB-beleid en het accountmanagement rond bedrijventerreinen en BIZ'en, ook de familiebedrijven een warm hart toe te dragen en ze te helpen en te ondersteunen waar dat belangrijk en nodig is, net als alle andere bedrijven overigens. Ik denk onder andere aan de Parels en de mooie prijs die de heer Sluijs heeft bedacht voor het zoveel jarig bestaan van bedrijven. Dat zijn allemaal opstekertjes, ook voor familiebedrijven. Maar in deze motie wordt gevraagd om te kijken welke maatregelen, zoals fiscale voordelen, investeringsondersteuning of vergunningenbeleid kunnen bijdragen, en daar raakt het CDA het college een beetje kwijt. We moeten namelijk wel iedereen op eenzelfde manier behandelen. We kunnen, en mogen, geen specifiek fiscaal beleid voor familiebedrijf gaan maken. Dat is voor het college dus een wat onheldere kwestie. Wij willen, om even een beeld te geven, best in kaart brengen hoe het landschap van de familiebedrijven eruitziet in Den Haag. Dat zouden we kunnen doen in een volgende economische rapportage van de Economische visie. Dat kunnen we natuurlijk altijd doen. Het eerste dictumpunt is voor ons dus prima en het tweede ingewikkeld.

Kavish Partiman (CDA). Ik zou die motie dan misschien toch willen aanhouden. Ik kom dan eerst met een setje schriftelijke vragen om te kijken of we tot duidelijkheid kunnen komen. Wellicht dien ik dan bij de volgende rapportage weer zo'n motie in.

De **voorzitter**. Aangezien motie CDA.2 is aangehouden, maakt ze geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

Wethouder **Bruines** (D66). Dat is een constructieve oplossing. Dank daarvoor.

Dan kwam mevrouw Klokkenburg nog met de motie Onderhoud de onderhoudspot. Die kan het college aan de raad laten. Dat was het, voorzitter.

De **voorzitter**. Dank aan de wethouder. Ik kijk even wie van het college ik nu het woord kan geven. Ik zie wethouder Vavier opstaan.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Voorzitter. Ik ga proberen het zo snel mogelijk te doen.

Ik begin met amendement CU/SGP.2, Meerjarige financiering voor medische hulp aan dakloze mensen. Collega Bruines is al ingegaan op de dekking ervan en heeft gezegd dat het college daar niet voor kiest. Het amendement is ook voorbarig. Hoewel het ongelofelijk sympathiek van ChristenUnie/SGP is dat ze met mij meedenkt over de financiering van de uitvoering van het beleidskader, is het op dit moment echt niet nodig. We treffen al allerlei maatregelen om binnen de begroting te kunnen blijven. Deze motie ontraadt het college dus.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). De wethouder eindigde met: we doen alles om binnen de begroting te blijven. We hebben echter ook een beleidskader vastgesteld, en in de commissie gaf de wethouder aan dat dat inderdaad wel gaat knellen, misschien niet komend jaar maar dan wel het jaar daarna. Ik begrijp dus niet helemaal wat we dan gaan doen om wel binnen de begroting te blijven.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Onder andere treffen we dus maatregelen om met name de gezinsopvang op een andere manier in te richten, maar er zijn ook andere maatregelen die we kunnen treffen om binnen de begroting van het beleidskader te kunnen blijven. We weten natuurlijk ook - daar refereerde mevrouw Klokkenburg aan - dat we volgend jaar de ETHOS-telling hebben en we naar verwachting nieuwe maatregelen moeten treffen naar aanleiding daarvan. Maar het is, hoewel sympathiek, echt nog ongefundeerd om op dit moment € 1 mln. toe te voegen aan de financiële middelen voor het beleidskader Den Haag geeft thuis. Of ongefundeerd ... Het is in ieder geval nog ononderbouwd. Vandaar dat het college dit amendement ontraadt.

Ik ga een beetje kriskras door de ingediende moties heen, met uw goedvinden, voorzitter.

Ik kom nu bij motie GL.1, Centrum Seksueel Geweld met alle disciplines. Die motie kan het college aan de raad laten. Dat kunnen we onderzoeken. Er zijn geen middelen voor, zoals we ook in de commissie hebben aangegeven, maar we kunnen wel degelijk volgen hoe het in Amsterdam verdergaat en onderzoeken, in gesprek met de regio, of we dit in Den Haag ook zouden willen.

Fatima Faïd (HSP). Ik heb daar wel een vraagje over. We gaan dus iets onderzoeken maar we hebben eigenlijk geen geld en we weten dus ook niet precies waar dat dan gaat eindigen. Heb ik het zo goed begrepen? Dan lijkt deze motie me namelijk gewoon overbodig.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Nou, ik zou de motie niet helemaal overbodig willen verklaren. Het is natuurlijk wel heel goed om te kijken hoe het in Amsterdam gaat en ook welke consequenties het daar heeft, en met name hoe het daar slachtoffers helpt. Het is dus wel degelijk heel goed om het te volgen. Als daaruit en uit de gesprekken met de regio komt dat het hier ook heel erg wenselijk is, ja, dan moeten we op zoek naar geld. Maar dan weten we in ieder geval wat een onderbouwing zou kunnen zijn.

Fatima Faïd (HSP). Dank u wel voor de uitleg, maar dan wil ik toch het volgende weten. U kunt dit allemaal sowieso doen. Daar heeft u deze motie toch niet voor nodig? Er is namelijk helemaal geen geld en we gaan hier niet per se beleid op maken. U kunt gewoon met uw collega bellen en vragen: joh, hoe doen jullie het en waar zouden wij op moeten letten? Ik begrijp niet zo goed waarom u het aan de raad overlaat. Kijk, ik vind het wel belangrijk dat het er komt. Ik mis inderdaad ook de financiële onderbouwing hiervoor en ik had ook begrepen dat er geen geld was, maar ik wil wel duidelijk hebben waar ik nou voor ga stemmen. Voor niks, dus eigenlijk.

De **voorzitter**. Ik weet dat de interrupties gratis zijn, maar ze mogen ietsjes korter, mevrouw Faïd. Jawel!

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Fair enough, ik begrijp deze interruptie van de Haagse Stadspartij heel goed. Tegelijkertijd wil aangeven dat op dit moment de capaciteit niet tegen de plinten klotst. We gaan dus ook niet automatisch uit onszelf een onderzoek opzetten naar de vraag of wij hetzelfde kunnen gaan doen als in Amsterdam. Als uw raad deze motie niet zou aannemen, is dat niet iets wat bovenaan het lijstje staat om te onderzoeken, ambtelijk gezien.

De **voorzitter**. Mevrouw Faïd, voor de derde maal.

Fatima Faïd (HSP). Even voor mijn helderheid. Als we een onderzoek gaan doen, kost dat geld, maar dat heb ik zonet niet van u begrepen. Dus u gaat u nu een onderzoek opstarten naar de vraag of we in Den Haag een Centrum Seksueel Geweld moeten oprichten en u neemt daarover contact op met buurtgemeentes en Amsterdam? Of gaat u gewoon bellen? Voor mij is dat nu echt essentieel.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Nee, we gaan geen onderzoek opstarten. Maar deze motie vraagt ons om te volgen wat de effecten zijn in Amsterdam - dat is dus niet iets wat we nu al weten maar iets wat we in de toekomst weten - en op basis daarvan contact te zoeken met buurgemeenten. Dat is dus niet een onderzoek waarvoor we een onderzoeksbureau in de arm nemen, maar het is wel het op het netvlies houden, het in de gaten houden en het bovenaan het lijstje zetten, of in ieder geval iets minder onderaan, van acties die we ondernemen. Zo gaat het college hier dan mee om als uw raad deze motie aanneemt.

Dan motie SP.2, Geen piepsysteem in de Wmo. Hierbij hebben we vrij uitgebreid stilgestaan in de commissie. Het zal ook geen verrassing zijn voor de Socialistische Partij dat het college deze motie ontraadt, en wel om de volgende redenen. Het zou echt betekenen dat we in de uitvoering een apart systeem ernaast moeten gaan zetten. Dan heb je dus twee systemen: resultaatgericht en urengericht. En dan hebben we ook op veel grotere schaal dan nu inwoners met een urenbeschikking of een resultaatsbeschikking. Dat betekent dat dan alle kennisdocumenten en alle werkinstructies moet worden aangepast en dat we de contracten met de zorgaanbieders moeten openbreken. Dat gaat allemaal geld kosten en levert extra bureaucratie op, vandaar dat het college deze motie ontraadt.

Lesley Arp (SP). De wethouder zei een aantal zeer interessante dingen. Het eerste waar ik op aanhaak, is het verhaal van de twee systemen. Nu zijn er in feite al twee systemen, want mensen die klagen en in bezwaar gaan, kunnen wel die extra urentoevoeging krijgen. Er bestaan dus eigenlijk al twee systemen. Dus dat er met deze motie twee systemen ontstaan, lijkt mij een vreemd argument.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Nou nee, want op dit moment gaat het om ongeveer 50 cliënten op de 13.000 cliënten. Op het moment dat je het zou gaan standaardiseren, zou het voor veel meer mensen in het systeem moeten worden aangepast. Daarnaast gaan cliënten op het moment dat ze een beschikking hebben met het geformuleerde gewenste resultaat, in gesprek met de zorgaanbieder. Op basis daarvan gaan ze dan samen het ondersteuningsplan opstellen, en daar komt eigenlijk ook altijd een inschatting uit van het aantal uren dat een hulpverlener beschikbaar is voor de cliënt. Daar zit het dus ook in. Maar het kost echt te veel bureaucratie om het formeel in het systeem van beschikkingen op te nemen. Ook moeten we daarvoor de contracten openbreken.

Lesley Arp (SP). We voeren deze discussie over resultaatgericht beschikken al heel lang. Er zijn in het verleden moties ingediend die zeiden: helemaal afschaffen die hap. Dat is niet wat deze motie vraagt. Deze motie vraagt ook niet om, als er een zorgaanvraag ligt, meteen een soort van keuzemoment te hebben, van: wilt u resultaatgericht of urengericht? De motie vraagt om gewoon eerlijk op te nemen, bijvoorbeeld in een brochure bij het ondersteuningsplan, dat die optie niet alleen maar aan de orde komt als iemand heeft geklaagd of bezwaar heeft gemaakt. Als je namelijk niet weet dat iets bestaat, ga je er ook niet naar vragen. Dat gaf ik in de commissie ook al aan.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Maar die mogelijkheid is er dus al. Je krijgt het dan weliswaar niet in een beschikking, maar het staat wel in het ondersteuningsplan. Die mogelijkheid is er dus verderop in het proces, op het moment dat een cliënt in gesprek gaat met de zorgverlener om een ondersteuningsplan op te stellen. Dan gaat het daar ook al over. Om het aan de voorkant in te regelen, moet je het systeem dus ombouwen, en het zit al verderop in het proces.

De **voorzitter**. Mevrouw Arp, voor de derde maal.

Lesley Arp (SP). Allereerst is deze motie toch echt een behoorlijke afzwakking ten opzichte van eerdere moties, die echt zeiden dat het systeem op de schop moet. Deze motie gaat vooral over transparantie, en niet alleen voor mensen die de weg naar bezwaarprocedures weten te vinden. Ik heb nog één laatste vraag. De wethouder heeft het over het openbreken van contracten. Hoe is het dan nu

al contractueel geregeld met al die mensen, die kleine groep, die dus wel een urenbeschikking krijgen? Dat gebeurt toch ook binnen de contracten?

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Ja, maar dat gebeurt dan nadat er een bezwaar is ingediend. En dit gaat, nogmaals, om een hele kleine groep.

Janneke Holman (PvdA). Ik begrijp het toch nog niet helemaal. Ik lees in deze motie namelijk ook niet dat er om een heel nieuw systeem wordt gevraagd dat ernaast komt te staan. Deze motie gaat, zoals mevrouw Arp zei, over het informeren van mensen over de mogelijkheid om die uren wel in de beschikking opgenomen te krijgen. Het zijn er nu dus 50. Ik denk niet dat het er straks duizenden gaan zijn, en ik vind het ook belangrijk dat we transparant zijn naar mensen toe over die mogelijkheid. Het moet niet zo zijn dat degenen die het luidst zijn, die uren wel op papier krijgen en anderen niet.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Het draait eigenlijk om het verschil tussen de beschikking, die nu een resultaatsbeschikking is, en het ondersteuningsplan dat samen wordt opgesteld door de cliënt en de zorgverlener. In dat ondersteuningsplan wordt wel degelijk ook over de ureninzet gesproken. Daarin wordt met name ook samen gekeken hoe het gewenste resultaat ingevuld kan worden en wat de zorgverlener daarvoor gaat doen. Daar worden ook al afspraken in gemaakt, bijvoorbeeld: kom op dinsdagochtend tussen 10.00 uur en 12.00 uur. Op het moment dat je dat al voorafgaand aan de beschikking, in het keukentafelgesprek, als een optie benoemt, krijg je veel meer mensen die vragen om een urenbeschikking en dan moet je je systeem gaan wijzigen. Het gaat erom dat het nu nog een heel kleine groep is, van 50 op de 13.000 mensen, en dat we verwachten dat het dan een veel grotere groep gaat worden, waardoor je dus die systemen moet aanpassen en waardoor je ook op een andere manier met die zorgverleners in gesprek moet gaan. En daardoor moet ook je contractmanagement met de zorgverleners op een andere manier worden ingericht, omdat die zorgverleners hun planning baseren op die resultaatbeschikkingen.

Janneke Holman (PvdA). Ik probeer het echt een beetje te begrijpen. Stel dat iemand een Wmo-aanvraag doet en een fijn gesprek heeft over het ondersteuningsplan, waarin ook wordt gesproken over het aantal uren in de week. En stel dat je dan ook nog een informatiefolder of een brief meegeeft, met: vindt u het nou ook prettig om dit bevestigd te zien in een urenbeschikking, dan kan dat eventueel. Als ontzettend veel mensen dan gaan zeggen 'ja, ik wil die zekerheid wel, want ik vertrouw het nu niet, na het fijne gesprek dat we hebben gehad over het ondersteuningsplan' en een urenbeschikking gaan aanvragen, dan hebben we een veel groter probleem als gemeente. Ziet de wethouder dat ook, dus dat het waarschijnlijk om een beperkte groep gaat die alsnog op dit aanbod zou ingaan als we mensen daar actief over informeren?

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Maar dat gesprek over het ondersteuningsplan komt dus pas nadat de beschikking is afgegeven. Dan vindt het gesprek plaats tussen de zorgverlener en de cliënt over de manier waarop er gekomen zal worden tot het resultaat dat wekelijks of tweewekelijks - dat is een beetje afhankelijk van de beschikking - wordt bereikt. Die beschikking ligt er dan dus al. Het college ontraadt deze motie dus.

Dan motie DENK.3, Gok op de juiste weg. Deze motie verzoekt het college om te onderzoeken hoe we jongeren voorlichting kunnen geven om ze bewust te maken van de mogelijkheden van een gokstop om verslaving tegen te gaan. Deze motie kan het college aan de raad laten.

Dan hebben we twee moties van Hart voor Den Haag, HvDH.8 en HvDH.9, onder het kopje internationaal. Deze moties gaan over het herstellen van de stedenbanden met Turks-Koerdische steden en het nieuw leven inblazen van de stedenband tussen Den Haag en Paramaribo. Het zijn twee zeer sympathieke moties, maar ook wel een beetje ouderwets. We hechten als college ontzettend veel waarde aan goede internationale samenwerking en verbanden. We zoeken ook actief de samenwerking

met steden en regio's in het buitenland. Dat doen we al sinds 2009 niet meer op deze manier. We doen dat op veel effectievere wijze, door bijvoorbeeld samenwerking in internationale netwerken. We hebben ons ook specifiek gericht op netwerken waarin samenwerking, kennisuitwisseling en beleidsbeïnvloeding een rol spelen. Dat zijn bijvoorbeeld het Resilient Cities Network, het Global Parliament of Mayors, Eurocities en United Cities and Local Governments, UCLG, waar de burgemeester voorzitter van is. Het college ontraadt deze twee moties dus, omdat we dit al op heel veel verschillende andere manieren doen.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Dit antwoord hadden we natuurlijk wel een beetje verwacht: het gaat allemaal crescendo en we doen het allemaal al. Ik ben toevallig in Turkije geweest en ik heb daar een aantal burgemeesters gesproken, en ze hebben geen idee wie het college van Den Haag is. De laatste samenwerking stamt uit 2009. In een brief van Jozias van Aartsen is de samenwerking opgezegd omdat stedenbanden niet meer bestaan. Ik doe hier ook geen ouderwets voorstel, want ik vraag om een economische stedenband. Handel dus. Daar vraag ik om. Ik vraag niet om de oude stedenband zoals die was. Die oude stedenband ging over milieu en stedelijke vergroening, over een ruil op het gebied van stedelijke planning, over cultuur en archeologie en over initiatieven van bewoners. Dat is de oude stedenband. Daar vraag ik helemaal niet om. Ik vraag om een nieuwe handelsband, met steden in een regio waar 35.000 stadsgenoten vandaan komen. En u zegt gewoon: gaan we niet doen; dat doen we al. Nou, leg dat die burgemeesters maar eens uit, want die hebben nog nooit van mevrouw Vavier gehoord.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Dat kan kloppen, maar dat komt ook omdat we als college als geheel op allerlei verschillende manieren contacten onderhouden met steden, en juist ook in netwerken van steden. Over een stedenband voor handelsbetrekkingen is vorig jaar nog een besluit genomen in de uitwerking van het internationale economische beleid. Dat was in april 2023. Toen is besloten om op een andere manier vorm te geven aan internationale handel en acquisitie. Ook dit is vorig jaar dus al aan de orde geweest. Het college ontraadt deze twee moties.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Vorig jaar aan de orde geweest? Er is helemaal geen handel tussen die steden op dit moment. Dat is wat ik hier probeer te zeggen. Die steden zeggen allemaal dat ze dolgraag willen. Ze willen dolgraag marmerwinkels openen in Den Haag, of andersoortige winkels. Dat hebben die burgemeesters tegen mij gezegd. Ik heb gezegd dat ik me daar hard voor zou gaan maken. U zegt gewoon dat het al gebeurt. De burgemeesters daar zeggen: we willen heel graag maar het gebeurt niet. Ondernemers daar zeggen: we willen graag winkels openen in Den Haag maar het kan niet, omdat we tegen muren aanlopen. Dus wat is nou het verhaal? Zijn die burgemeesters daar aan het jokkebrokken? Of is die samenwerking er? Dan ga ik namelijk vandaag die burgemeesters nog bellen om dat te verifiëren. Maar ik was daar van de zomer en toen zeiden ze allemaal: er is jammer genoeg helemaal geen contact met Den Haag.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Ik heb gezegd wat ik heb gezegd.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Nee ...

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Het college ontraadt deze motie. Over internationale handel en acquisitie zijn vorig jaar, in april 2023, afspraken gemaakt in de uitwerking van het internationaal economisch beleid van de gemeente Den Haag. Daarin kunt u lezen wat de afspraken zijn en op welke manier we dat vormgeven. Er is inderdaad geen directe handelsbetrekking met steden in Turkije, maar op het moment dat een stad in Turkije iets wil, zijn ze altijd van harte welkom om aan de bel te trekken. Dan kunnen ze daarover met het college in gesprek en dan zal het college daarbij de uitwerking van het internationaal economisch beleid, dat gaat over internationale handel en acquisitie, als onderlegger gebruiken.

Ik ga even door, voorzitter.

De **voorzitter**. Meneer De Mos mag nog voor een derde maal.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Zeker, ja. U zegt dus dat er geen handel is. Mijn motie roept ertoe op om dat te gaan proberen, die contacten te gaan herstellen en te kijken wat er mogelijk is. Dat is wat de motie vraagt: gewoon handel. Dat is de motie over de steden in het Koerdische deel van Turkije. Ik had ook nog een motie over samenwerking met Paramaribo. Die sluit perfect aan bij wat de oud-voorzitter van de VNG - daar zit ie - vorig jaar nota bene met een wethouder die hier niet meer is, mevrouw Parbhudayal, heeft afgesproken om die samenwerking met Suriname te herstellen. Ik heb dat geverifieerd bij de Surinaamse gemeenschap. Na die brief is er niks meer gebeurd. U heeft het ook steeds maar over papier, maar papier is geduldig. Wat zijn nou de feiten? Moeten we even schorsen om naar de feiten te vragen over de samenwerking op dit moment tussen Den Haag en Suriname en de steden in Turkije die ik genoemd heb? U zegt namelijk dat het gebeurt. Dat wil ik dan even zien. Dan schorsen we even en dan komen de resultaten even bovendrijven.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). De heer De Mos zegt dat ik zeg dat het gebeurt, en dat heb ik helemaal niet gezegd. Ik heb gezegd dat steden altijd van harte welkom zijn op het moment dat ze graag een samenwerking met Den Haag willen aangaan. Ik ontraad de motie omdat die ons vraagt om een stedenband op te zetten. Het gaat om de vorm waar in deze motie om wordt gevraagd. Die ontraadt het college. Er zijn ook met Suriname afspraken over projecten en over samenwerking op projecten.

De **voorzitter**. U heeft een punt van orde, meneer De Mos?

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Ja, voorzitter. Dan zou ik graag willen schorsen, zodat we kunnen zien wat dan de status van die projecten is. Als die er zijn, willen we die gewoon graag zien. We nemen hier namelijk besluiten. Dan gaan we gewoon kijken welke resultaten er zijn van de handel tussen Den Haag en Paramaribo. Ik wil de motie ook best aanpassen met het verzoek om een handelsband in plaats van een stedenband. Het is mij om het even, als er maar geld verdiend wordt voor deze stad.

De **voorzitter**. Het staat u natuurlijk vrij om om een schorsing te verzoeken. Dan moet ik even overleggen hoelang die schorsing moet duren. Meneer De Vuyst, u wilt daar ook wat over zeggen?

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Ja, ik vraag me af of dit echt een schorsing is voor een informatieverzoek. Zo brengt collega De Mos het, maar volgens mij vraagt hij om informatie die er niet is en dan is het wel degelijk een inhoudelijk punt. U heeft gelijk dat het iedereen vrij staat om om een schorsing te verzoeken, maar ik weet wel wat er dan aan het eind van die schorsing ligt, de discussie gehoord hebbende.

De **voorzitter**. Nee, daar ga ik heel eventjes op ingrijpen. Er is een informatieverzoek gedaan. Het staat ieder raadslid vrij om zo'n informatieverzoek te doen. Ik zou willen voorstellen om dat informatieverzoek door te geleiden naar het college en het college daarmee aan de gang te zetten. Maar ik weet niet of we daarvoor moeten willen schorsen. Ik kan me ook voorstellen dat u dat wel wilt, meneer De Mos. We kunnen het informatieverzoek, dat u misschien ook nog wat concreter kan maken, bij het college neerleggen. En meneer De Vuyst, dat is een verzoek dat bij het college ligt. Ik weet niet of u erop kan voorsorteren of daar wel of geen informatie uit komt. Ik wil de wethouder ook nog even het woord geven, en daarna de heer De Mos.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Ik begrijp dat informatieverzoek prima, maar in dat geval zou de heer De Mos ook kunnen overwegen om deze twee moties even aan te houden. Dan kan het college toezeggen dat het met een brief komt over de manier waarop dit op dit moment vormgegeven wordt en welke projecten er op dit moment lopen.

De **voorzitter**. Meneer De Mos, u mag daarop reageren en u mag natuurlijk ook uw verzoek nog verder toelichten.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Er wordt heel stellig beweerd dat er van alles gebeurt. Die stelligheid wil ik dan ook zien. Ik wil dan zien wat er met die genoemde Turkse steden gebeurt, en ik wil zien wat er op dit moment gebeurt met Paramaribo. Er wordt heel stellig gezegd dat er allerlei projecten zijn. Nou, de mensen die ik spreek, weten van niks. Dat wil ik dan vandaag even zien. Dat kan in een schorsing gebeuren, maar die informatie kan ook vóór de tweede termijn aangeleverd worden. Dat kan ook, maar ik wil wel boter bij de vis.

De **voorzitter**. Ik denk dat het college dit moet uitzoeken en dat we er later op terugkomen, vóór de tweede termijn. Hoeveel tijd heeft het college hiervoor nodig, wethouder?

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Het kost gewoon echt even tijd om op een rijtje te zetten op welke manier we nu bezig zijn met die internationale betrekkingen met steden. De burgemeester is daarmee bezig, collega Van Asten is daarmee bezig, collega Bruines is daarmee bezig. De heer De Mos betreft het steeds weer op die Turkse steden, terwijl ik hier namens het college heb gezegd dat we op andere manieren contacten onderhouden met steden en op andere manieren samenwerken met steden. Precies om deze reden ontraad ik de motie.

De **voorzitter**. Er ligt nu een informatieverzoek, dat volgens mij betrekking heeft op de in de motie genoemde steden en op de andere stad, Paramaribo. Volgens mij is het concrete verzoek dat hier gedaan wordt om informatie te geven over hoe daarmee omgegaan wordt, en gaat het niet om andere steden. Ik kan het niet veel concreter maken dan dit. Meneer De Vuyst, u wilt ook weer wat zeggen? Het wordt er allemaal niet makkelijker op zo, hè.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Het informatieverzoek is prima, als u dat als informatieverzoek beoordeelt. In de Gemeentewet staat dat we dat hebben et cetera, maar ik vind het lastig om de rest van de vergadering dan afhankelijk te maken van het informatieverzoek, wat nu gebeurt. Dan kan eenieder die nu een informatieverzoek doet, de vergadering dus opschorten. Vandaar dat ik zou zeggen: doe het informatieverzoek ...

De **voorzitter**. Nee, meneer De Vuyst. Ik ga nu toch ...

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Neenee, ik zeg: doe het informatieverzoek, maar hier staan ook termijnen voor, zoals overal termijnen voor staan. En die termijn is niet: voor de tweede termijn van dit debat. Dat vind ik eigenlijk niet zo fair.

De **voorzitter**. Nee, meneer De Vuyst. Er wordt verzocht om moties aan te houden. Dat maakt ook onderdeel uit van het debat. Als een gemeenteraadslid dat wil afwegen en daar extra informatie voor nodig heeft, staat dat diegene vrij. En als er gestemd moet worden of als er een motie aangehouden moet worden, dan moet een raadslid daar wel een juiste afweging over kunnen maken. En volgens mij gebeurt dat op basis van de informatie die gevraagd is. Wij kunnen dus gewoon verder met de vergadering, maar ... Mevrouw Van Basten Batenburg, heeft u een interruptie of heeft u hier iets op te zeggen?

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik wilde eigenlijk een suggestie doen. Aan de ene kant zijn wij als VVD in het verleden bepaald geen voorstander geweest van stedenbanden. Ik krijg dus een beetje jeuk als ik dat voorstel zie. Ik vind het idee van de heer De Mos om te kijken waar we op het gebied van handel meer kunnen bereiken in het buitenland natuurlijk uitermate interessant. Ik hoor de wethouder eigenlijk ook zeggen dat het college daar best voor openstaat. Alleen zegt zij ook: klop maar bij ons aan. Mijn idee is dat de heer De Mos bij de wethouder aanklopt. Zouden de wethouder en meneer De Mos dus in het komende reces, misschien wel met kerst, niet samen naar Turkije moeten gaan voor zo'n handelsmissie? Maak daar nou samen wat moois van. Dat lijkt mij een mooie oplossing.

De **voorzitter**. Dit is weer een ander ordeverzoek. Ik zou bijna in de verleiding komen om het in stemming te brengen, maar ik weet niet of we dat moeten doen! Nee, ik denk dat het informatieverzoek duidelijk is en ik hoop dat we daar voor het einde van de tweede termijn iets over kunnen zeggen. Ik wil het woord nu aan de wethouder geven en ik zou nu ook wel door willen gaan.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Aan het gezicht van de heer De Mos te zien, kijkt hij er niet naar uit om kerst met mij te vieren in Turkije. Hij zou eens wat vaker mogen lachen. Over het informatieverzoek heb ik aangegeven dat er geen handelsbetrekkingen zijn met de zes in de motie genoemde Turkse steden. Ik heb ook aangegeven dat in die nota die vorig jaar april is besproken met collega Bruines, de afspraken zijn vastgelegd over het internationaal economisch beleid. Toen het ging over de handelsbetrekkingen met Paramaribo begon de heer De Mos met name over Suriname, en daar haakte ik op aan. Er zijn wel degelijk samenwerkingsprojecten met Suriname, bijvoorbeeld op het gebied van zorg. Daar kan ik verder op ingaan, maar over de handelsbetrekkingen met die zes Turkse steden kunnen we duidelijk zijn: daar zijn op dit moment geen handelsbetrekkingen mee.

De **voorzitter**. Meneer De Mos, u mag daar nog een keer op reageren.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Dan kan ik straks de motie wijzigen met het oog op die handelsbetrekkingen. Dan ga ik het anders noemen om de VVD tegemoet te komen. Ik vraag om handel. Ik vraag niet om andere dingen. Ik vraag om handel met Paramaribo. Dat zou ik dan wel graag als informatieverzoek voor de tweede termijn doen, om te kunnen kijken wat ik met de Surinamemotie doe. En lachen? Ik ben gek op lachen, alleen is dit college één groot tranendal. Daar word ik dus verdrietig van. En om de relatie te verbeteren, sta ik altijd open voor een reisje naar Turkije met de wethouder. Dan gaan we samen naar de Mosporus.

De **voorzitter**. De Mosporus! Mevrouw Vavier.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). De Mosporus. Laten we dan maar eens beginnen met een biertje en dan kijken of het leuk genoeg is om samen naar Turkije te gaan. Ja?

De **voorzitter**. Nou, ik schiet er bijna van vol, wethouder. Gaat u vrolijk verder, want de sfeer zit er nu lekker in!

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Ja, en die sfeer hebben we nodig, voorzitter, want er liggen hier nog twee moties, HvDH.21 en VVD.14, allebei over het plan Haga.

Eerst motie HvDH.21, Zet de grootschalige opvangplannen on hold. Het zal geen verrassing zijn dat het college die motie ontraadt. We gaan ermee aan de slag en er start begin volgend jaar een aanbestedingsprocedure. Alles is er nog steeds op gericht om eind volgend jaar te starten met inhuizen.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). We hebben in de motie een hele trits aan constatering gedaan. Als u de motie ontraadt, is het toch wel aardig als u even puntsgewijs stilstaat bij de

constateringen en afvinkt hoe het allemaal geregeld is. Daar waren gisteren namelijk wat zorgen over bij de insprekers.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Dat wil ik natuurlijk met alle liefde doen, maar met uw welnemen was ik ook even aangehaakt op de aansporing aan het college om snel door de moties heen te gaan. We hebben vrij uitgebreid stilgestaan bij de verschillende punten rond veiligheid en leefbaarheid, ook die van de insprekers in het debat. Op dit moment worden daarover afspraken gemaakt met de werkgroep Leefbaarheid en veiligheid. Er komt binnenkort ook een bijeenkomst waarin het veiligheidsplan wordt gepresenteerd. Over het verantwoord zijn van de mix en omvang van doelgroepen heeft het college al meermaals gezegd dat wij er vertrouwen in hebben dat het goedkomt. In dat plan leefbaarheid en veiligheid zit ook zo'n risicoanalyse, dus ook die komt er binnenkort aan. Ook dat wordt daar gepresenteerd. Er is wel degelijk duidelijkheid over de businesscase; die heeft u ook onder geheimhouding ontvangen, voor het investeringsbesluit dat deze raad in juli heeft genomen. Dat de toegezegde termijn meermaals niet wordt gehaald, bestrijdt het college. We hebben in het investeringsbesluit de datum van 1 juli 2025 genoemd en dat is nu verzet naar 1 november 2025 omdat we het hele plan zelf gaan regisseren in plaats van een deel zelf en een deel door het COA. De communicatie vanuit het college naar de buurt is vaak onhelder en onjuist, lees ik ook. Ook dat bestrijdt het college en ook daarover hebben we het natuurlijk meermaals gehad. Soms is het erg van interpretatie afhankelijk, maar we hebben zeker verbeteringen doorgevoerd in de manier van communiceren.

Het is even gegaan over het verslag. Dat was een verslag dat bij de stukken zat over de stand van zaken Haga. Daar refereerde de VVD aan. Dat is een gecombineerd verslag van de extra bewonersbijeenkomsten van 1, 2, 3, 5 en 6 juli naar aanleiding van de grote bewonersbijeenkomst. Mede op uw verzoek en ook op verzoek van de raad hebben we extra bijeenkomsten gehouden. Dat was nog voor het investeringsbesluit. Die verslagen worden gemaakt door onafhankelijke verslagleggers. De gemeente doet daar geen correcties op. Er staat een passagetje in dat begint met 'De termijn gaat lopen vanaf 1 juli'. Daarna staat er een zinnetje over dat per 1 november de PWO start. Op het moment dat je dat zou kunnen corrigeren ... Sowieso is die 1 juli 2025 inmiddels achterhaald door de berichtgeving zoals we die twee weken geleden aan u hebben gestuurd, maar verslagen zijn geen collegebesluiten of raadsverslagen. Die verslagen worden opgesteld door onafhankelijke verslagleggers. Wij willen daar als gemeente ook ver buiten blijven. We doen dit ook op verzoek van uw raad maar zeker ook op verzoek van de wijk en de bewoners in de wijk, om te zorgen dat er ook wat onafhankelijkheid is. Dan kan het dus inderdaad voorkomen dat er in een verslag, dat dus een oud verslag is, opmerkingen worden gemaakt die inmiddels achterhaald zijn. Vandaar ook dat we de motie van de VVD ontraden die ons vraagt om de termijn te laten ingaan per 1 november jongstleden.

De **voorzitter**. Meneer De Mos voor de tweede maal.

Voorzitter: de heer Van Zanen.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Ik begin even bij de constatering. Het is fijn dat de wethouder haar best doet om die te beantwoorden, maar ik krijg geen duidelijkheid over de vraag of de veiligheid en de leefbaarheid in de wijk worden gegarandeerd. Daarover zegt de wethouder: dat komt nog; er komt nog een brief en we zijn ermee bezig. Ik weet niet of de wethouder op de hoogte is van het feit dat het aantal incidenten met asielzoekers schrikbarend toeneemt, en dat dit precies de zorg is van de insprekers van gisteren. En dan is het antwoord: het komt nog; gaat u rustig slapen. Er gaan allerlei dingen mis. Kijk naar Duinrell, hier dichtbij in Wassenaar. We hebben de insprekers gehoord. De criminaliteitscijfers nemen daar toe. Dat is ook de zorg van de bewoners. Maar de wethouder zegt: het komt nog. Ook is er geen duidelijkheid over die onverantwoorde mix aan doelgroepen, maar de wethouder zegt: gaat u rustig slapen, want dat komt nog. Zo kan je toch geen besluitvorming doen?

Dat moet toch allemaal klip-en-klaar in orde zijn voordat je een besluit neemt en voordat je de buurt opzadelt met zo'n grootschalige opvang? Daar krijg ik graag een reflectie op.

En dan zal ik mijn vraag afmaken met de communicatie, voorzitter. De voorzitter ziet er trouwens ineens heel anders uit. Is hij ervan opgeknapt? Nou, toch wel aardig. Over de communicatie liet de wethouder weten met de stichting in overleg te zijn, maar de stichting zegt: dat klopt helemaal niet. Er is geen communicatie, zegt de stichting, niet via de mail, niet via de telefoon en niet fysiek, nul. Dus de communicatie klopt ook al niet. Daar graag nog even op reflecteren.

De **voorzitter**. Hij heeft een betere kapper.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Daar zal ik geen uitspraken over doen, voorzitter. Om even met het laatste te beginnen: de gemeente Den Haag is in gesprek met de Stichting Wijkbelang Segbroek. Dat is met name het stadsdeel, maar dat is ook de projectleider. Die zijn in gesprek. De stichting heeft namelijk ook gevraagd om op dezelfde manier behandeld te worden als bewonersorganisaties, en daar zijn afspraken over gemaakt met het stadsdeel. Dan het veiligheids- en leefbaarheidsplan. De veiligheid en de leefbaarheid, het voorkomen van overlast en het met elkaar van gedachten wisselen over hoe we omgaan met ervaren overlast, zijn precies de onderwerpen die we juist heel graag met de wijk hebben opgepakt en waar dus echt al een aantal werkgroepbijeenkomsten over zijn geweest, samen met wijkbewoners, de BIZ, de handhaving, de politie en de zorgverleners die erbij betrokken zullen zijn. Binnenkort is er een presentatie over wat er uit die werkgroepen is gekomen en op welke manier we daar volgend jaar mee aan de slag gaan. Dat is dus ook echt iets waar we druk mee aan de slag zijn.

De **voorzitter**. Meneer De Mos, laatste keer.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Maar dit is toch geen antwoord? Met alle respect. Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum, WODC, registreerde afgelopen jaar een toename van 43%. Dat is een gigantische toename. Verbale agressie, geweldsincidenten, fysieke agressie, non-verbale agressie en geweld: allemaal bij asielzoekerscentra. U gaat Den Haag opzadelen met een asielzoekerscentrum van meer dan 700 mensen en u zegt gewoon: 'Mensen, ga rustig slapen, want het komt allemaal nog. Over veiligheid zijn we met de buurt in gesprek. Dat komt allemaal nog.' Dat het veilig is en dat de leefbaarheid in de wijk niet onder druk komt te staan, moet toch aan de voorkant goed geregeld zijn?

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Maar dat is ook aan de voorkant goed geregeld. Wij hebben daar ervaring mee. We vangen namelijk 650 asielzoekers op op de Regulusweg. Er zijn ook allerlei opvanglocaties voor Oekraïense ontheemden. We hebben daar hartstikke veel ervaring mee en we hebben daar ook goede samenwerkingsafspraken over met het COA, dat ook altijd meteen goed reageert. En er komen geen 750 asielzoekers in het HagaZiekenhuis, maar 440. Ook daarover zullen hele strakke, goede afspraken worden gemaakt, ook op basis van de ervaring tot nu toe met het COA. Wij zien dat het in onze eigen asielopvanglocaties en in de locaties voor opvang voor Oekraïense ontheemden op dit moment goed gaat. Af en toe gebeurt daar wat, maar het loopt allemaal naar tevredenheid.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik hoor de wethouder zeggen dat dit een onafhankelijk verslag is, dat het onafhankelijk gemaakte notulen zijn. Dat is in haar bewoordingen bijna een diskwalificatie. Ik zou denken dat als het een onafhankelijk gemaakt verslag is, we erop mogen rekenen dat het een correct verslag is en dat dit is wat er is gezegd op die avond. Als dat niet zo is, vind ik het heel kwalijk dat het niet gecorrigeerd is richting de buurt. Deze hele zaak, deze hele ophef, draait namelijk voor het grootste gedeelte om fouten in communicatie. En dit verslag wordt ook openbaar gedeeld. Dan moet daar toch iets over in een brief staan? Ik vind dit echt heel erg, want de hele buurt heeft dit verslag

gekregen. De mensen hebben dat ontvangen op 24 juli van dit jaar en leven sindsdien in de veronderstelling dat dit klopt.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Uiteindelijk gaat het erom wat de communicatie is vanuit de gemeente Den Haag en vanuit het college. En het college is er altijd klip-en-klaar over geweest dat de termijn van vijf tot zeven jaar gaat lopen vanaf het moment van inhuizing van alle doelgroepen. Ook dat is gedeeld in de raadsvergadering en in iedere commissievergadering. Wat betreft de juistheid van de verslagen: dit verslag is een verzamelverslag van verschillende bewonersbijeenkomsten die we extra hebben georganiseerd na die ene bewonersbijeenkomst van juni. Die zijn op 1, 2, 3, 5 en 6 juli geweest. Het is een gecombineerd verslag. In het geval van onafhankelijke verslaglegging vind ik inderdaad dat we echt even goed moeten kijken op welke manier we daar als gemeente correcties op plegen of er eventueel een disclaimer aan koppelen. Uiteindelijk is de formele communicatie vanuit de gemeente over besluiten, dus de formele brieven die in het college zijn afgetikt en die naar de raad en naar de bewoners gaan, de communicatie waar de stad op moet rekenen.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Dat vind ik prachtig, want de wethouder heeft net zelf gezegd dat dit een onderdeel is van de stukken die naar de raad zijn gegaan. Dit heeft de wethouder zelf aan de raad gestuurd. Dit heeft de wethouder zelf laten verspreiden onder de bewoners. Hoe kan de wethouder dan nu zeggen: ja, we hebben het wel meegestuurd maar we hebben het niet zelf gemaakt dus dan is het niet geldig? Dit kan toch niet? Dit is toch weer de buurt voor de gek houden?

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Nee. Dat is echt het ingewikkelde van die verslagen. Ik begrijp ook heel goed de onvrede daarover, maar in deze verslagen van bijeenkomsten van een paar maanden geleden wordt ook weer verouderde informatie opgetekend, of informatie die met de kennis van nu verouderd is. Dat gebeurt er nou eenmaal met bijeenkomsten en met de voortschrijding van dit project.

De **voorzitter**. Laatste keer, mevrouw Van Basten Batenburg.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Maar dan moet ik dus concluderen dat de wethouder zegt: 'Het kan zijn dat wij voor de zomer iets zeggen, maar ja, dan kunnen er dingen veranderen en dan is het na de zomer anders. Pech voor de buurt. U zoekt het maar uit. Het is voortschrijdend inzicht. We hebben u in die bijeenkomsten beloofd dat die termijn zou gaan lopen per november 2024.' Het staat hier letterlijk: 'Per november 2024 zal de PWO weer openen. Vanaf dat moment zal ook het termijn van vijf tot zeven jaar gaan lopen.' Het termijn, staat er ook nog. Er wordt nu gelachen, maar ik vind het niet grappig. Ik vind het gênant en ik vind het verschrikkelijk onbetrouwbaar en onbehoorlijk bestuur naar die wijken toe. Het lijkt mij zo fijn als het college nu zou zeggen: ja, dit staat hier en wij gaan die termijn dan ook laten ingaan op dat moment. Ik wil het de wethouder nog één keer vragen. Doe dat nou, alsjeblieft. Kom je woord na.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Voorafgaand aan de zinnen die mevrouw Van Basten Batenburg zojuist heeft voorgelezen, staat dat op 1 juli 2025 de inhuizing start. De woorden over de start van de PWO per 1 november 2024 en de woorden 'de inhuizing start vanaf dan', hebben betrekking op die 1 juli 2025. Dat is altijd duidelijk geweest, in alle stukken die zijn gestuurd. Alleen in de laatste communicatie van de gemeente, de stand van zaken Haga of Sportlaan, heeft het college aangegeven dat 1 juli 2025 wordt verzet naar 1 november 2025, om de redenen zoals die zijn toegelicht en zijn besproken in de commissie.

Marieke van Doorn (D66). Als er een fout is gemaakt in notulen, is het volgens mij goed gebruik om die gewoon recht te zetten en een gecorrigeerde versie te sturen naar de mensen die die notulen hebben gekregen. Ik wil de wethouder dus vragen om erover na te denken om dat te bewerkstelligen, ook al is er kennelijk verslag gelegd door een externe partij. Toen wij op onze openbare fractievergadering in

de Vogelwijk waren, merkten wij namelijk ook dat deze fout in de notulen veel verwarring heeft veroorzaakt.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Ja, en ik begrijp ook heel goed dat dat verwarring veroorzaakt. Zoals ik zojuist al aangaf, is dat ook echt een worsteling geweest, juist ook omdat er zo'n discussie was over de onafhankelijkheid. Is die notulist wel echt onafhankelijk? Ga je daar dan als gemeente een correctie op plegen of moeten we het op een andere manier doen? Daar zal het college dus ook echt een nieuwe werkwijze voor ontwikkelen of op hanteren.

De **voorzitter**. Een nieuw punt, meneer De Mos?

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Ja, natuurlijk, u kent mij als iemand die continu nieuwe punten aanbrengt, al is het moeilijk bij dit college. Ik neem aan dat de volgende keer gewoon iemand van de gemeente de notulen maakt en dat er een toezegging komt dat dit soort fouten niet meer gemaakt gaan worden. Hoe moet dit dan gezien worden? Wie is dan de brogem geweest die dit getikt heeft? Het termijn? Wie was dat? Maar goed, dat is even wat anders.

Ik wilde eigenlijk vragen hoe de wethouder reflecteert op de druk die ze uitoefent en op het loslaten van participatie. De bewoners zeggen dat ze een juridisch gevecht aangaan, en dan zegt de wethouder: als jullie dat doen, als jullie dus gebruikmaken van je rechten, dan zal de termijn van vijf tot zeven jaar verder opschuiven. Dat is toch geen participatie? U was vroeger als raadslid een voorvechter van participatie, maar u lijkt nu wel een halve dictator: krijg ik mijn zin niet, dan gaat de termijn van vijf tot zeven jaar opschuiven. Hoe reflecteert u daarop?

De **voorzitter**. Ook geen halve dictator, maar goed.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). De heer De Mos maakt twee punten in zijn interruptie over de onafhankelijke verslaglegging. Het college heeft gemeend dat te moeten doen, ook op verzoek van uw raad: zorg er nou voor dat niet de indruk gewekt kan worden dat de gemeente iets in het verslag opschrijft wat niet klopt. Nu blijkt dus dat die verslaglegging door een onafhankelijke verslaglegger ook niet helemaal scherp is. Maar als uw raad zegt 'doe het voortaan zelf', doen wij dat voortaan zelf.

Dan de uitspraak, die volgens mij uit een krantenartikel komt, dat het opstarten van een procedure een opschortende werking heeft. Dat is gewoon een constatering. Dan duurt het wat langer voordat we kunnen starten en dan duurt het ook wat langer voordat de mensen ingehuisd kunnen worden. Dat is een constatering, niet meer en niet minder.

De **voorzitter**. Meneer De Mos, echt iets nieuws, hè. Anders blijven we bezig. Gaat uw gang.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Ja, het is een belangrijk punt, voorzitter. Het wordt eigenlijk nog erger met de notulen. Het hoogste orgaan, de raad, heeft dus gezegd dat er een onafhankelijke notulist moet komen. Die doet dat werk en vervolgens is dat werk gedaan en zegt het college: daar gaan we ons niet aan houden, want die startdatum die daar staat, hebben we niet gecontroleerd. Die is goedgekeurd naar de buurt gecommuniceerd en geparticipeerd, maar als die datum er is, is het: foutje, bedankt. Het wordt steeds erger bij u. De raad heeft dus gezegd dat er een onafhankelijk bureau moet komen en nu zegt u: dat bureau is niet goed en daar gaan we lekker niet naar luisteren.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Volgens mij heb ik hier al vrij uitgebreid op gereageerd, voorzitter.

De **voorzitter**. Dan kijk ik naar mevrouw Van Basten Batenburg. Nog een nieuw punt, mevrouw Van Basten Batenburg.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik hoorde de wethouder zonet over de verslaglegging zeggen: is hij wel onafhankelijk? Ik vind dat wel een interessant punt. Kan de wethouder dat wat nader toelichten? De wethouder stelde net letterlijk in antwoord op mevrouw Van Doorn de vraag of deze verslaglegging wel onafhankelijk was gebeurd. Dan ben ik dus wel benieuwd wie de verslaglegging heeft gedaan.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Excuus, het was eigenlijk vooral mijn bedoeling om toe te lichten waarom er is gekozen voor een onafhankelijke verslaglegger. Dat was juist omdat we de schijn van niet-onafhankelijkheid of belangenverstrengeling of wat dan ook wilden voorkomen. Juist daarom is er een onafhankelijke verslaglegger gekomen.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Voorzitter, ik vind het vervelend dat dit een tweede interruptie is, want de wethouder geeft geen antwoord op mijn vraag. Ik vraag waarom de wethouder hier hardop de vraag stelt: is hij wel onafhankelijk? Ik heb meegeschreven. Ze zei letterlijk: is hij wel onafhankelijk? Heeft de wethouder vraagtekens bij de onafhankelijkheid van het onafhankelijk ingeschakelde bureau?

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Nee. Die hypothetische vraag had betrekking op de situatie waarin het een verslaglegger vanuit de gemeente zou zijn.

De **voorzitter**. Laatste keer, mevrouw Van Basten Batenburg.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Nou, dat betwist ik dus, voorzitter. De wethouder zei zonet terecht dat ervoor stond: 1 juli 2025. Dat staat ook duidelijk aangegeven in de motie. Ik vind het heel belangrijk om hier te markeren dat de wethouder afstand neemt van een afspraak die eerder, voor de zomer, gemaakt is. Ze zegt: dingen kunnen veranderen; het project is veranderd en dus wordt deze afspraak losgelaten. Ik wil de wethouder echt nog één keer vragen om er eens heel goed over na te denken of ze dat wil doen.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Hier zijn we ook uitgebreid op ingegaan in de stand van zaken tijdelijke ontwikkeling Haga Sportlaan. Daarin hebben we vrij uitgebreid de reden toegelicht waarom 1 juli niet meer haalbaar is en het 1 november is geworden, met een verwachte inhuizing in de periode tussen september 2025 en januari 2026.

De **voorzitter**. Wethouder, zet u uw betoog voort of was u inmiddels klaar? U bent klaar. Dank u wel, wethouder Vavier. Dan kijk ik naar wethouder Barker.

Wethouder **Barker** (PvdD). Voorzitter. Ik heb best een aantal moties. Ik ga proberen om ze geclusterd te beantwoorden.

Allereerst is er de motie over de verduurzaming van vastgoed van maatschappelijke organisaties. Wat erin staat, is sympathiek. Tegelijkertijd doen we het eigenlijk al. Bij verduurzamings- en onderhoudsprojecten houdt de gemeente namelijk al zo veel mogelijk rekening met het laten doorgaan van de activiteiten van de maatschappelijke organisaties. We gaan snel in gesprek met de organisaties, bijvoorbeeld de huurders. Vaak wordt er dan voor gekozen om het anders te plannen of een ander uitvoeringsmoment te kiezen en wordt er pas op het allerlaatste moment gekeken naar tijdelijke opvang, als het niet op een andere manier mogelijk is. Het De Constant Rebecqueplein is een voorbeeld waarbij we het eigenlijk heel stapsgewijs hebben opgebouwd en we alleen op één plek een externe locatie hebben gekozen. Voor de rest doen we echter al waar de motie toe oproept.

Fatima Faïd (HSP). Ik heb een punt van orde. Kunnen de nummers van de moties ook opgenoemd worden, en het liefst ook de naam van de partij erbij? Dan kan ik mijn lijstje goed bijhouden. Ik denk dat dat geldt voor velen van ons. Dank u wel.

De **voorzitter**. Het gaat om de inhoud, hè.

Fatima Faïd (HSP). Het gaat altijd om de inhoud, maar haakjes zijn soms ook handig!

De **voorzitter**. U zegt het.

Kavish Partiman (CDA). Dank aan de wethouder voor zijn heldere antwoord. Ik ben blij dat dit de inzet is van de gemeente. Tegelijkertijd wordt in de motie ook de zorg genoemd die bij maatschappelijke organisaties bestaat dat zij tijdelijk en soms langdurig uit hun pand moeten als er op een gegeven moment verbouwd of verduurzaamd moet worden, omdat vervangende locaties een probleem zijn. Die zorg zou ik toch graag geadresseerd willen horen door de wethouder.

Wethouder **Barker** (PvdD). Wat de heer Partiman zegt, klopt. Dat is een terechte zorg en daarom spreken we daar ook heel vroeg over met de partijen. Meestal is het dan niet nodig om op een andere plek te gaan zitten. We proberen dat dus juist zo veel mogelijk te voorkomen. Als ze naar een andere locatie zouden moeten, proberen we daarover op een heel vroeg moment in gesprek te gaan, maar de raad heeft het bijvoorbeeld ook gehad over het Haags Historisch Museum. In dat soort gevallen kan het niet anders dan het gebouw in goed overleg tijdelijk te sluiten, maar over het algemeen proberen we het op te lossen door goed met maatschappelijke organisaties in contact te treden. Dat is dus eigenlijk precies wat het CDA aangeeft.

Kavish Partiman (CDA). Het voorbeeld van het Haags Historisch Museum is een terecht voorbeeld, want dat is een heel ander type organisatie dan bijvoorbeeld een buurthuis of een maatschappelijke organisatie in een wijk. En daar liggen precies onze zorgen, want die organisaties hebben een wijkfuncties. Ze hebben binding met de wijk en mensen rekenen erop dat ze er terecht kunnen. Je wilt dus de continuïteit garanderen van de dienstverlening van die organisaties. Kan de wethouder dus toezeggen dat we de garantie hebben dat er, als zo'n gemeentelijk pand verduurzaamd wordt, in het licht van de continuïteit van de dienstverlening wel voor vervangende huisvesting wordt gezorgd voor de periode waarin dat nodig is? Dan kunnen we deze motie wat mij betreft aanhouden, maar dan wil ik wel die toezegging.

Wethouder **Barker** (PvdD). Ja. Veel dank voor deze toegeving. Ik kan dat toezeggen. Als we een gemeentelijk pand verhuren met een normaal huurcontract, voelen we ons ook verantwoordelijk. Wat we bij de De Constant Rebecque hebben gedaan, willen we vaker doen. Dat kan ik dus toezeggen.

De **voorzitter**. Dus we houden CDA.5 aan?

Kavish Partiman (CDA). Ja, voorzitter. We houden CDA.5 aan.

De **voorzitter**. Aangezien motie CDA.5 is aangehouden, maakt ze geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

Wethouder, ga gauw door.

Wethouder **Barker** (PvdD). Ja, excuus. Ik zat even te kijken of ik meteen de nummers erbij kon pakken. Ik had de titels namelijk wel.

De **voorzitter**. De partij erbij noemen helpt ook al voor mevrouw Faïd.

Wethouder **Barker** (PvdD). Hiernaast heb ik ook wat vragen gekregen over milieu. Ik begin nu even met de vragen. Er waren twee vragen en een motie over luchtkwaliteit.

De VVD heeft een vraag gesteld over de zero-emissiezone. Er werd gevraagd naar garanties. De VVD weet wat je over garanties kan zeggen, maar ik durf te stellen dat we al het denkbare hebben gedaan om ondernemers te bereiken. Iedereen met een bestelbusje heeft een brief gekregen, meerdere zelfs. Ook recent nog hebben ze, met het oog op 1 januari aanstaande, allemaal een brief gekregen met: let op, uw voertuig kan er niet in. Daarnaast hebben we posters in de buitenruimte opgehangen en zijn er gerichte advertenties op social media en radiospotjes geweest. Ik ben ook langs geweest bij heel veel BIZ'en. We spreken ook via MKB Den Haag, VNO en KHN. Die organisaties hebben het ook in nieuwsbrieven verspreid. Ook hebben we een logistiek makelaar. Ik heb dus wel het idee dat we in ieder geval al het mogelijke hebben gedaan om mensen te bereiken. Mensen hebben gewoon post op hun adres gekregen, dus ik heb wel het idee dat we op die manier nagenoeg iedereen hebben bereikt.

GroenLinks heeft een vraag gesteld over de luchtkwaliteitsmeetstations. Zou je daar een bord aan kunnen koppelen, zoals in het verleden ooit gedaan is? Het klopt dat dat in het verleden is gedaan. Dat was in 2006, dus een tijdje terug. Het idee is dat op dat bord de luchtkwaliteit weergegeven zou worden volgens die RIVM-meetstations. Dat bord zou per uur geüpdatet kunnen worden. Ik ben bereid om toe te zeggen dat ik wat uitgebreider ga kijken of het mogelijk is om in de buurt van die RIVM-meetstations weer zo'n bord terug te laten komen. Ik kan dus toezeggen om daar dit jaar of begin volgend jaar op terug te komen.

Dan heb ik hier nog de motie van GroenLinks over stoken. Ik deel natuurlijk de wens van de GroenLinksfractie om wat te doen aan houtstook, gegeven de schadelijke gevolgen. Tegelijkertijd zijn hier eerder een aantal moties over aangenomen. Sommige van de dingen waarom in deze motie wordt gevraagd, zijn ook al geleverd, bijvoorbeeld in de Voortgangsrapportage luchtkwaliteit. Daarin is voor een deel ook ingegaan op wat er juridisch mogelijk is, maar ik ben bereid om daarover wat meer te zeggen in een brief als deze motie wordt aangenomen. Daarin kan ik dan de voordelen en de nadelen onder elkaar zetten. Het klopt wat GroenLinks zegt: houtstook is en blijft de belangrijkste bron van fijnstof in Den Haag. Dat liet de GGD zien. Ik laat de motie dus aan het oordeel van de raad.

Dan een motie van de Partij voor de Dieren over dierenwelzijn, Help dieren uit de brand. Die kan ik oordeel raad geven. Mocht de motie worden aangenomen, dan zijn we bereid om in gesprek te gaan.

Dan hengelen, en de motie van Hart voor Den Haag over het visverbod. Het klopt dat dat verbod om te hengelen relatief recent is. In 2023 heeft de raad namelijk op basis van het voorstel van wethouder Mulder besloten om het hengelen in de haven te verbieden. De raad heeft namelijk de havenverordening aangenomen. De reden om dat te doen en de reden waarom het college dit destijds heeft voorgesteld, lag in de onveiligheid en de overlast die ontstond voor de scheepvaart. Het is namelijk in het belang van de haven dat er bijvoorbeeld geen hengellijnen verstrikt raken in motoren of in de pleziervaart. Nagenoeg de hele raad heeft voor dit voorstel gestemd. Wat dat betreft is de motie dus onwenselijk. Daarnaast gaat dit in tegen een raadsvoorstel, dus het college kan niet eenzijdig besluiten om het niet meer te gaan handhaven op basis van een motie. Uiteindelijk ligt het dus bij de raad. Het ligt eraan of de raad de havenverordening zou willen aanpassen. Ik denk dat de havenpartijen daar niet al te blij mee zouden zijn. Daarnaast wil ik benadrukken dat het uitbreiden van hengelplaatsen natuurlijk ook niet in lijn is met het coalitieakkoord. Het college ontraadt de motie dus.

Dan heb ik nog een motie van de HSP over ratten, Elke rat telt. Die zou ik willen ontraden, want eigenlijk doen we al precies wat hier staat. Er is al een systeem van meldingen en de informatie waarom wordt gevraagd, hebben we al. We weten exact hoeveel meldingen er zijn. Ik zie een interruptie.

Fatima Faïd (HSP). Bedankt voor de appreciatie, maar wat u zegt is natuurlijk niet helemaal waar. Vorig jaar waren er namelijk maar vijf meldingen. Ik weet dus niet wanneer u voor het laatst in de stad bent geweest, maar het rattenprobleem is echt heel groot. U doet nu net alsof mensen heel goed aan het

melden zijn, maar mensen worden van het kastje naar de muur gestuurd. De gemeente zegt dat je het bij de gemeente moet melden als het verder dan 3 meter van je voordeur is. Als het binnen de 3 meter van je voordeur is, moet je het bij je huurder melden. Mensen weten niet waar ze het moeten melden, dus het lijkt me heel slim om deze motie wel uit te voeren. Het is echt een heel groot probleem.

Wethouder **Barker** (PvdD). Ik erken ook dat het soms een probleem is. Tegelijkertijd zeg ik dat we al doen wat u vraagt in uw motie. U vroeg hoeveel meldingen er zijn en u zegt zelf dat het er 5 zijn, maar dat is niet de werkelijkheid. De vraag over het aantal meldingen hebben we ook in de schriftelijke vragenronde beantwoord. In 2023 waren het er 1.045. Als je het zou clusteren naar locatie zijn het 483 meldingen en dus niet 5.

Fatima Faïd (HSP). Bedankt voor de aanvulling. Dan heb ik nu dus een foutje gemaakt. Dat geef ik ruiterlijk toe. Ik ga er nog even over nadenken wat ik met deze motie ga doen!

Wethouder **Barker** (PvdD). Veel dank dat de HSP bereid is om er nog naar te kijken.

Ik heb hier nog een motie van GroenLinks, Vergroen het balkon. Deze motie kan ik aan de raad laten. Wel wil ik erbij zeggen dat ik dit zie als een zeer beperkte invulling en inspanningsverplichting, omdat we gewoon een beperkt budget hebben. Kleinschalig kunnen we wat dingen doen, maar het is niet opeens een kerntaak. Er is een beperkt budget. In het verleden hebben we dit een paar keer gedaan vanuit het voedselbeleid. Als ik de motie zo mag lezen, krijgt die oordeel raad.

Leonie Gerritsen (PvdD). Ik wil wel aan de wethouder vragen hoe wordt gegarandeerd dat het niet ten koste gaat van groen dat wordt uitgedeeld en dat daadwerkelijk bijdraagt aan klimaatadaptatie doordat het in de volle grond gezet wordt.

Wethouder **Barker** (PvdD). Doordat we het kleinschalig houden. Dat is het vooral.

De **voorzitter**. Stilte graag. Wethouder Barker, gaat u gauw door.

Wethouder **Barker** (PvdD). Dan de motie Maak gehakt van de duizendknoop. Deze vraagt een wat ingewikkelder uitleg, dus houdt u zich vast. Los van de vraag of het wenselijk is om dieren op deze manier in te zetten, zijn er verschillende redenen waarom het inzetten van varkens niet effectief is bij het bestrijden van duizendknoop. Dat is eigenlijk alleen mogelijk als je grote groeiplaatsen hebt. In Den Haag heb je veel groeiplaatsen van duizendknoop, maar die zijn vaak langs een kade of langs een sloot. Daar passen niet echt varkens op. Het zijn ook geen watervarkens. In de stad zijn het dus vrij kleine plekken. Er zijn dus eigenlijk geen locaties die hier goed voor in aanmerking komen. Daarnaast zijn de methodes die we nu gebruiken, zoals Roots Reset en het elektrocuteren van de duizendknoop veel effectievere methodes. Die gebruiken we bijvoorbeeld ook in het Westduinpark. Hierbij speelt ook nog dat deze methode in tegenstelling tot die andere methodes heel veel tijd in beslag neemt. Je bent dan dus iets van vijf jaar bezig met de varkens terwijl je met andere methodes veel sneller resultaat hebt.

Fatima Faïd (HSP). Het woord 'elektrocuteren' in combinatie met een wethouder Dieren zorgt bij mij voor een soort twilight zone in mijn hoofd. Een beetje kortsluiting inderdaad. Maar bestaan er ook watervarkens? Begrijp ik dat nou goed? Ik dacht: wat?

De **voorzitter**. Wel binnen de orde blijven, mevrouw Faïd.

Wethouder **Barker** (PvdD). Dat was een grap die weinig mensen door hadden. Het was als een grap bedoeld. Maar het elektrocuteren ging over de duizendknoop en dat passen we bijvoorbeeld toe in het Westduinpark.

Dan de motie Onderzoek alternatief bomenskap Laan van Mensenrechten, van de Partij voor de Dieren. Er is in het verleden al onderzoek gedaan. De Bomenstichting heeft ook het punt gemaakt dat er een nieuw onderzoek gedaan zou moeten worden, maar toen heeft de bezwaarcommissie gezegd dat er voldoende naar gekeken is. Eigenlijk is het probleem bij de Laan van Mensenrechten gewoon dat die bomen heel oppervlakkig wortelen. Als je dus andere zaken vervangt, zoals de gasleiding, die op het punt staat vervangen te worden, dan moet je die wortels weghalen en dan raakt de boom instabiel. Daarnaast zijn die wortels voor een deel ook een woning in gegroeid. De conclusie van het onderzoek was ook dat er niet iets goeds gedaan kan worden om die bomen te behouden en tegelijkertijd de problemen op te lossen die spelen. Daarom is een nieuw onderzoek niet wenselijk, denk ik. Als je dat zou doen, zou het ook meer tijd kosten. Het zou dan betekenen dat bijvoorbeeld de opknappannen, waar de raad juist vaak aandacht voor vraagt, zouden worden vertraagd, net als de actie van Stedin.

Leonie Gerritsen (PvdD). We begrijpen oprecht dat de bewoners graag willen dat die opknappannen erdoorheen komen. Dat is heel logisch. Het probleem is nu alleen dat er in eerste instantie geen onderzoek is gedaan om te zoeken naar een oplossing waarbij de boom kan blijven staan. Er is echt onderzocht of de bomen weg kunnen. Dat is wel problematisch, want dat is niet hoe we het in het coalitieakkoord hebben afgesproken. Vandaar die geactualiseerde richtlijn, waarbij echt vanuit de boom wordt gekeken wat de mogelijkheden zijn. Nu is er echt vanaf de andere kant gekeken - dit plan willen we, kan het met de bomen, nee - in plaats van met de blik van: dit is wat de bomen nodig hebben; hoe passen we het plan daarop aan?

Wethouder **Barker** (PvdD). Ik denk dat mevrouw Gerritsen voor een deel gelijk heeft. Het bomenonderzoek komt natuurlijk uit 2021. Dit project loopt al een tijdje. We doen die onderzoeken nu dus net op een andere manier, omdat de richtlijnen zijn veranderd. Wel is toentertijd in dat onderzoek wel gekeken of de bomen behouden konden worden. De conclusie was toen dat dat heel moeilijk is, omdat die wortels zo oppervlakkig wortelen. Maar ik snap de aanmoediging wel om een volgende keer net wat scherper te zijn in onderzoeken. Dat doet het college ook. Die discussies hebben we natuurlijk vaker gehad.

Leonie Gerritsen (PvdD). Maar hoe kan het dan dat slechts van 3 bomen de verplantbaarheid is onderzocht terwijl er 32 staan? Waarom is niet bij alle bomen gekeken of dat mogelijk was?

Wethouder **Barker** (PvdD). Zo gedetailleerd weet ik het niet. Ik weet dat dit ook aan de bezwaarcommissie gevraagd is. Die heeft geoordeeld dat het college wel degelijk een BEA heeft uitgevoerd, in november 2021, en dat dit voorafging aan het voorlopige ontwerp. Toen is gekeken of de bestaande bomen behouden konden worden zonder dat ze schade zouden toebrengen aan de omliggende woningen, en is geconcludeerd dat duurzaam bomenbehoud in zijn totaliteit dus niet realistisch was. Volgens mij is er dus wel gekeken naar het totaal aan bomen, maar is het gewoon best een ingewikkelde plek om ze te behouden. Dat vind ik als wethouder natuurlijk ook heel jammer.

De **voorzitter**. Dan weten we dat ook weer. De laatste keer, mevrouw Gerritsen.

Leonie Gerritsen (PvdD). Het is gewoon jammer dat we elke keer een soort van in discussie raken over wat wel een BEA is en wat niet. We lopen er vaker tegen aan dat de bezwaarcommissie vindt dat het wel is gebeurd terwijl wij vinden dat er geen onderzoek is uitgevoerd dat wij onder de definitie van een BEA vinden vallen. Mijn fractie zal zich beraden op een manier om dat beter af te spreken.

Wethouder **Barker** (PvdD). Dank.

Dan gaan we naar de motie van de VVD, Een groen hart, een groene long voor Den Haag. Ik vond het betoog van de VVD over groen heel mooi. Het was verrassend groen, zou ik zeggen. Tegelijkertijd is de motie wel wat dubbel, en dat is de reden dat ik die moet ontraden. De VVD zegt dat voor het duurste scenario gekozen moet worden, maar daarbij speelt natuurlijk wel de dekking. Die wordt ook genoemd in de motie. Het is echter niet alleen vanwege de kosten dat het college de afweging maakt dat het dure scenario niet kan. Daar is de motie ook dubbel in. De motie zegt namelijk dat we dit 'werk met werk' moeten doen, maar juist dat dure scenario kun je niet 'werk met werk' doen. Je moet het in één keer doen en dat is heel complex en ingewikkeld. Je kan dan niet, zoals we van plan zijn, eerst de Hofplaats goed vergroenen en dan stap voor stap het hele centrum inrichten volgens het idee van de Haagse Lanen, wat echt een flinke versterking is van dat gebied. Ik bewonder de ambitie om nog meer te doen, maar volgens mij doen we dan al heel veel. De reden waarom er niet vol voor de andere scenario's gegaan wordt, is dat die veel complexer zijn en in één keer moeten worden uitgevoerd. Daarbij speelt ook nog dat bij de aanleg van zo'n tunnelbak voor de kabels ook alle lindes gekapt zouden moeten worden. Je moet dan dus alle bomen kappen, terwijl we die nu kunnen laten staan en stap voor stap kunnen gaan vergroenen. Dan kan je én vergroenen én de bestaande bomen behouden. Ook is het prijstechnisch een beter scenario.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik werd heel enthousiast toen de wethouder begon over een tunnelbak, want daarmee combineert hij twee van mijn favoriete toekomstvisies en dromen voor het centrum, namelijk een tunnel haaks op de tramtunnel - dat lijkt me een prachtig project om de binnenstad nog mooier te maken - en daarboven dan die prachtige Haagse Lanen. Ik vind het fijn dat die inspiratie alvast door de wethouder wordt gedeeld, maar ik vind hem ook wel wat negatiever dan volgens mij nodig is. Natuurlijk, als je kiest voor een ander scenario moet je het in één keer gaan doen - daar heeft hij gelijk in - maar dat geldt natuurlijk niet voor het hele project. Het is met name die kabelgoot waarover in één keer een keuze moet worden gemaakt. Dat klopt toch?

Wethouder **Barker** (PvdD). Ja, ik noemde het een tunnelbak, maar ik denk inderdaad dat een tunnelbak in de ambitie van de VVD iets groter is dan een kabelgoot. Ik vind zelf een kabelgoot al mooi. In dit geval is het ingewikkelde van die kabelgoot echter dat je in één keer al die kabels bij elkaar moet rapen. Je moet dat in één keer doen. Dat is het ingewikkelde. Daarnaast moet je de infrastructuur bovengronds, waar de auto's, de trams en de bussen rijden, ook in één keer aanpassen. Het is namelijk een veel ingewikkelder scenario dan wanneer je het stap voor stap doet. Dat was de reden waarom wij hebben gekozen voor het andere scenario. Dat is misschien in zijn totaliteit iets minder ambitieus, maar het is toch heel ambitieus omdat je best flink gaat investeren in het vergroenen van het centrum. Je kunt dat dan alleen stap voor stap doen en ervoor zorgen dat je de infrastructuur ondergronds en bovengronds niet in één keer hoeft aan te pakken.

De **voorzitter**. Mevrouw Van Basten Batenburg doet het gratis. We hebben nog negen minuten, hè. Dat heeft u gezien. En er moeten nog wat collega's volgen, maar dat maakt niet uit. Ja, het maakt wel uit.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Zo'n interruptie van u tussendoor helpt het debat wel, voorzitter! Dit gaat over belangrijke zaken, burgemeester. Die mogen we hier toch wel bespreken? Dit gaat over ...

De **voorzitter**. Ik zal u daaraan helpen herinneren als het ú te lang duurt. Maar ga uw gang!

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Zeker. Maar kijk hier naar buiten: het is een zootje. De afgelopen weken heeft het kruispunt voor het stadhuis weer opengelegen. Je struikelt over de klinkers. Als je over een tramrails fietst, is dat bijna een sprong van een klif naar een andere klif; zo groot zijn de gaten die tegenwoordig in die straat zitten. Het is echt hard nodig om daar wat aan te doen. Ik ben

ook blij dat het college dat erkent en er wat mee wil doen, maar kunnen we nou niet kijken of we die grotere optie, die mooie droom van dat bladerdak, waar deze wethouder toch ook voor moet zijn met zijn groene hart, in ieder geval niet onmogelijk kunnen maken? Dat zou mij echt een heel lief ding waard zijn.

Wethouder **Barker** (PvdD). Allereerst over die klinkers. Dat is juist de reden waarom de straat openlag. Dat was om de tegels recht te maken en de straat voor een deel te asfalteren. Hopelijk is het nu dus wat gladder. Ik vond in ieder geval van wel toen ik er zonet was. Het idee om de scenario's 1 en 2 als inspiratie te zien, zie ik juist wel voor me. Dan kies je voor een ander basisscenario en neem je 1 en 2 als inspiratie. Je kiest er dan mogelijk ook elementen uit. De basisuitgangspunten van de eerste twee scenario's zijn niet mogelijk - dat probeerde ik uit te dragen - maar we steunen de ambitie zeker. Het initiatiefvoorstel was natuurlijk een inspiratiestuk zonder dekking, en hiermee hebben we het wel een stap verder gebracht. We hebben een concreet vormgegeven plan en we hebben verschillende scenario's. We zijn nu aan het doorwerken op een van de scenario's, maar pakken daarbij wel echt de positieve punten van de andere scenario's mee.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik waardeer ook echt dat de wethouder er op die manier mee aan de slag gegaan is. Dat wil ik benadrukken. Alleen heeft de wethouder in het tweede dictum van de motie ook zien staan dat het niet de bedoeling is om dit helemaal als gemeente te financieren. Wij denken echt dat het belangrijk is om voor die bladerdakoptie te kiezen. Volgens mij is dat bijna een andere benaderingswijze dan wat de wethouder nu zegt. Wij begrijpen ook dat er beperkingen zijn, maar de bedoeling van deze motie is dat we gaan voor dat bladerdak en dat we kijken wat er wel mogelijk is in plaats van uitgaan van wat er niet mogelijk is.

Wethouder **Barker** (PvdD). Natuurlijk vind ik het heel mooi als we gaan voor het bladerdak. We gaan immers voor zo veel mogelijk kroonvolume bij de klimaatadaptatie in Den Haag. De reden dat het college de motie nu ontraadt, is dat scenario 1 en 2 eigenlijk niet kunnen op deze manier. Los van het geld kan het dus gewoon niet als je het stapsgewijs wil doen, en dat is de enige mogelijkheid, denk ik, vooral omdat het bij scenario 1 en 2 niet om een paar miljoen gaat. Dat gaat richting de € 90 mln. tot € 100 mln. Dan wordt het gewoon te ingewikkeld, ook gegeven de gigantische infrastructurele ingrepen die je moet doen. Dat dus ten aanzien van de motie.

Er was ook een bijpassend amendement. Dat is natuurlijk sympathiek, want er zat geen dekking bij het voorstel van de Haagse Lanen en die wordt nu met terugwerkende kracht voorgesteld. Dat is dus sowieso sympathiek. Tegelijkertijd heeft de wethouder van Financiën al gezegd dat we een integraal voorstel hebben gepresenteerd met een afweging. Daarom moeten we dit amendement ontraden.

Datzelfde geldt eigenlijk voor het amendement Investeer in veiligheid, van ChristenUnie/SGP. Ik vind dat amendement als wethouder Buitenruimte natuurlijk sympathiek, maar ook hiervoor wordt er een greep gedaan uit een ander budget. Ook hierbij verwijs ik naar wat wethouder Bruines hier al over heeft gezegd.

Dan heb ik een motie over een wapenstok voor handhavers. De politie heeft natuurlijk het geweldsmonopolie. De taak van de handhavers is om te handhaven op de leefbaarheid en niet op de openbare orde. De vraag is of het wenselijk is om wapenstokken te hebben, want dat suggereert soms dingen. Het kan ook een escalerend effect hebben en zorgen voor vervaging van taken. Dat hebben adviesorganisaties aangegeven. We kunnen natuurlijk onderzoeken of er aanleiding is om te kijken naar de inzet van korte wapenstokken in specifieke gevallen, maar in deze motie wordt al de keuze gemaakt om ze snel in te voeren, terwijl er best wel bedenkingen bij te plaatsen zijn. Om die reden zou ik deze motie dus willen ontraden.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). De eerste constatering moet dan toch zijn dat het oké is om duizendknoop te elektrocuteren maar dat boa's van deze wethouder geen wapenstok mogen hebben.

Dat is toch wel jammer! Maar nu serieus. De wethouder zegt iets over vervaging van taken. Daar is nou net onderzoek naar gedaan op basis van de pilots die zijn gedaan in tien gemeenten. Daarvan was de conclusie dat daar geen sprake van was. Kent de wethouder die onderzoeken en is hij bereid om hier dan toch mee aan de slag te gaan? Want volgens mij zijn die bezwaren weggenomen door de pilots die zijn gedaan.

Wethouder **Barker** (PvdD). Allereerst over de wapenstok en de taser. Ik denk dat dat toch wat anders gaat dan bij de duizendknoop. Ik zou de VVD-fractie willen verwijzen naar de Wetenschappelijke Adviesraad Politie, die juist iets heeft gezegd over taakvervaging. Dat is dus zeker wel een zorg. De vraag is of het echt een de-escalerend effect heeft of juist een escalerend effect zou kunnen hebben. Uiteindelijk is de vraag ook of het echt nodig is. Om die reden zou ik de motie willen ontraden.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Volgens heeft het WODC die pilot geëvalueerd, en dat komt echt tot een andere conclusie. Ik snap dat de politie er ook dingen over heeft gezegd, maar ik zou toch ook af willen gaan op de organisatie die deze pilots onafhankelijk heeft geëvalueerd. Wij hechten als VVD zeer aan onafhankelijkheid en wij vertrouwen daar vaak ook op. Ik hoor de wethouder zeggen dat hij wel zou kunnen onderzoeken of er noodzaak en behoefte aan is. Zou hij bereid zijn om dat te doen? Als hij dat wil oppakken, kan ik namelijk overwegen om de motie aan te houden.

Wethouder **Barker** (PvdD). Ja, als u de motie aanhoudt, kan ik toezeggen om in een brief op dit punt terug te komen.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Dan houd ik die motie graag aan, voorzitter.

De **voorzitter**. Aangezien motie VVD.1 is aangehouden, maakt ze geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

Lesley Arp (SP). Aangezien we nu bij het onderdeel handhaving zijn, heb ik nog een vraag over een eerdere motie, namelijk de motie van de heer De Mos over de vissers. Ik snap heel goed dat het eerste onderdeel problematisch is in het licht van een eerder raadsvoorstel. Dat is in ieder geval toegelicht. Maar de heer De Mos zei ook dat er boetes van honderden euro's worden uitgedeeld. Daar is ook inspraak over geweest. Kan de wethouder vertellen of dat klopt? Beboeten wij oudere vissers voor honderden euro's en is dat proportioneel?

Wethouder **Barker** (PvdD). Ik hoorde gisteren de inspraak daarover, maar ik weet het niet. We hanteren gewoon de standaardboetebedragen die door de raad zijn vastgesteld. Ik heb eerder een heel uitgebreid debat gehad met de heer De Vuyst over de boetelijst. Die boetes zijn gewoon standaard vastgelegd. Volgens mij is het nu door het bord duidelijk dat het verboden is, dus dan zou je denken: stop er dan mee. Dan begint het meestal met een paar keer waarschuwen, en vervolgens krijg je inderdaad de boete die door de raad is vastgesteld.

Lesley Arp (SP). Ik snap uiteraard dat er vastgestelde boetes zijn, maar mijn vraag gaat toch ook wel een beetje over de proportionaliteit. Omdat ik het verhaal niet goed kende, ben ik er ook een beetje van geschrokken. Ik ben gewoon benieuwd of de raad wellicht wat meer informatie kan krijgen. Hoeveel boetes halen we hiermee op en in hoeverre houden wij er ook een beetje rekening mee dat het niet altijd nodig hoeft te zijn?

Wethouder **Barker** (PvdD). Die laatste opmerking van mevrouw Arp, dat het niet altijd nodig zou moeten zijn, vind ik wel ingewikkeld. Uiteindelijk heeft de raad geconcludeerd dat het nodig is, en dan kiest de handhavingsorganisatie ervoor om te handhaven. Dat gebeurt puur op basis van de raadsaders, dus de boetebedragen die de raad heeft vastgesteld en de havenverordening die de raad

vanuit veiligheidsoverwegingen heeft vastgesteld. Dan zet je een heel duidelijk bord neer en ga je een paar keer waarschuwen. Als iemand in overtreding is, volgt dan op een gegeven moment een boete. Ik denk dat het dan vanuit de rechtsstaat wél nodig is om op een gegeven moment te beboeten, onafhankelijk van wie het is.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Over boetes gesproken. Die lieve oude vissers die daar hun hobby beoefenen, krijgen om de haverklap boetes van € 160 tot € 370. Prima dat die havenverordening is aangenomen, maar we kunnen vandaag gewoon per motie een kleine weeffout herstellen. Ik hoop dus dat de raad dat ook doet en dat die vissers daar gewoon hun hengeltje mogen uitwerpen. Ze staan niemand in de weg, ook de scheepvaart en de zeilsport niet.

Maar over boetes gesproken, u bent volgens mij een motie vergeten te appreciëren. Dat is de motie over de afvalboetes. In 2024 waren er 89 boetes. Daar zou u eens moeten gaan schrijven, bij de illegale bijplaatsingen! Het regent ellende. Er zijn wijken waar je niet meer in kan, door bedden en kasten. Alles wordt erbij geflikkerd. Waar gaat u dan eens even de handhaving op zetten? Zou u uw prioriteiten niet verleggen?

Wethouder **Barker** (PvdD). Daar wordt ook op gehandhaafd, en collega Kapteijns komt specifiek nog op die motie terug. Daar wordt zeker gehandhaafd, en het aantal boetes voor afvalovertredingen is veel hoger dan voor deze overtreding. We handhaven hier niet als grapje. Er is vanuit veiligheidsoverwegingen voor gekozen om deze beperking op te leggen. Dat lijkt me best normaal. Als Hart voor Den Haag zegt dat ze Scheveningen Haven belangrijk vindt, en als ze dat echt vindt, zou ze daar geen vislijnen moeten willen, waarvan we weten dat het onveilig is als die in motors terechtkomen. Er is in overleg met de havenpartijen heel bewust voor gekozen om deze verordening op deze manier vast te stellen.

De **voorzitter**. Meneer De Mos.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Ik ga de wethouder helemaal op z'n wenken bedienen. Ik zal de motie ook wat aanpassen om in gesprek te gaan met de scheepvaart, met de zeiljacht en met de vissers. Er is daar geen enkel probleem. Er wordt gewoon een probleem gecreëerd en daar wordt vervolgens actief op gehandhaafd. Maar even terugkomend op die boetes. Ik heb hier het lijstje voor me: 89 stuks. U bent toch de man van de handhaving. Zou u die handhavers nou eens even aan het werk willen zetten om die smerige straten van Den Haag schoon te maken en de viespeuken die dat doen, keihard op de bon te slingeren? Want daar moet geschreven worden, niet bij een visser.

Wethouder **Barker** (PvdD). Het wordt beide gedaan. De heer De Mos zegt dat het geen probleem is. Dat is niet zo. Want dat is de reden dat de raad, waaronder de partij van De Mos, heeft ingestemd met het verbieden van hengelen in de haven. Het was een veiligheidspunt. De raad heeft er bewust voor gekozen. Het is niet aan het college om nu te zeggen: we gaan niet handhaven op wat de raad heeft gezegd. Daarnaast is in het coalitieakkoord duidelijk afgesproken dat we het aantal plekken voor hengelen niet gaan uitbreiden. Dus wat dat betreft is de motie ook ontraden.

De **voorzitter**. Meneer De Mos, laatste keer.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Ik hoef de wethouder ook niet uit te leggen dat de verordening veel breder is dan het stukje vissen. We gaan het stukje vissen hopelijk vandaag herstellen, zodat we mooi een hengel kunnen uitwerpen.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). In de Havenverordening 2023 staat inderdaad opgenomen dat het verboden is in de haven te vissen. Toen ik dat las, ging ik ervan uit dat je niet op de Dr. Lelykade je stoeltje mag opzetten en daar gaan zitten hengelen. Dat is dan misschien een omissie aan mijn kant.

Maar er is geen actief debat over dit punt in deze raad geweest. Het is geen groot discussiepunt geweest. Ik vind het vervelend dat de wethouder doet alsof dat een welbewuste keuze is van deze raad. Een snelle check bij de BSH levert bij mij op dat er geen probleem is bij reders, geen probleem is voor de bedrijven in de haven en dat het jarenlang zo gegaan is. Het is nu in 2023 aangepast. Er waren nooit problemen mee. Is het dan niet verstandig om nu in gesprek te gaan met die partijen? Als het inderdaad geen probleem is en er nu een paar heel oude vissers heel diep teleurgesteld zijn dat het niet meer kan, kunnen we dan niet kijken hoe het wel kan?

Wethouder **Barker** (PvdD). Het zou kunnen dat niet alle raadsleden zich hier bewust van waren. Ik kan zeggen dat er één specifiek, die ik het best ken, zich heel bewust was van dit punt toen erover gestemd werd. Maar het college heeft bewust voorgesteld om dit erin te doen. Daarom is het erin gekomen. Anders zou wethouder Mulder dit voorstel niet hebben gedaan, natuurlijk. Want op dit punt is de Havenverordening anders dan de vorige. Er is dus bewust voor gekozen. Dat is vanuit het oogpunt van veiligheid gedaan. We kunnen wel de hele discussie opnieuw voeren, maar los daarvan is uitbreiden van het hengelen niet wenselijk wat het college betreft.

De **voorzitter**. Dank u wel, wethouder Barker. Het woord is aan wethouder Balster.

Wethouder **Balster** (PvdA). Voorzitter. Ik begin bij motie HvDH.17, Jeu de Boulesbaan Ontmoetingscentrum Morgenstond. Het college moet deze motie ontraden, omdat er geen gemeentelijke subsidies zijn voor jeu-de-boulesbanen. Evenwel gaan wij graag met het Ontmoetingscentrum Morgenstond in gesprek om mee te denken hoe een eventuele jeu-de-boulesbaan via fondsen gefinancierd kan worden. Overigens zijn we ook in gesprek over de financiering van het ontmoetingscentrum, want we dragen dat uiteraard een heel warm hart toe. De mooie activiteiten die daar plaatsvinden met veel vrijwilligers, moeten ook doorgaan.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Het college heeft altijd de mond vol van het bestrijden van eenzaamheid. Dat is wat jeu-de-boules in de zomer doet bij een wijkcentrum. Een jeu-de-boulesbaan kost gemiddeld twee- tot drieënhalf duizend euro. U gaat mij toch niet vertellen dat voor deze oudere mensen, ouderendoelgroep, nota bene bij een organisatie die geen subsidie meer krijgt, die helemaal draait op vrijwilligers, een jeu-de-boulesbaan niet kan?

Wethouder **Balster** (PvdA). Dat laatste is dus niet zo. We zijn met het Ontmoetingscentrum Morgenstond aan het kijken hoe de financiering kan doorlopen, maar niet met de regeling waar ze op hadden ingetekend, vanwege de voorwaarden. Maar uiteraard gaan we hier zorgen voor continuïteit. Dat is heel belangrijk. Ik ben met u eens dat een jeu-de-boulesbaan een belangrijke functie kan vervullen. Daarom denken we dus ook mee over externe financiering.

Voorzitter. Ik ga naar motie HvDH.19. Die gaat over de profielschets van de algemeen directeur DSO. In de commissie is daar ook uitgebreid over gesproken. Zoals u weet, is de Gemeentewet heel duidelijk over de bevoegdheden van de raad en het college. Selectie en benoeming van ambtenaren is voorbehouden aan het college op grond van artikel 160 van de Gemeentewet. Het college is exclusief bevoegd om regels vast te stellen over de ambtelijke organisatie. Op het tweede dictumpunt, inhoudelijk, over actiever grondbeleid voeren: dat is overbodig, want het college werkt, zoals u weet, aan een nota grondbeleid, waarin ook meer actief grondbeleid zal staan. U weet dat. Het staat ook in de begroting zo al gemotiveerd. We gaan heel binnenkort met een voorstel komen.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Ik vind dat heel apart. 'Het is overbodig, want we werken eraan.' Iets is overbodig als het er is. Dan is het overbodig. Maar iets overbodig verklaren, terwijl we nog helemaal niet weten wat de uitkomst is waar u aan werkt, is natuurlijk je reinste kolder. Iets is overbodig als het er al is. Dat is één. Het tweede is: natuúrlijk zijn het college en de ambtelijke top verantwoordelijk voor het sollicitatieproces an sich. Dat begrijpen wij, scheiding der machten. Maar

volgens mij heeft de raad ook een kaderstellende taak. De kaderstellende taak zou kunnen zijn: een profielschets waaraan een algemeen directeur DSO zal moeten voldoen. Dan is de sollicitatieprocedure natuurlijk aan de ambtelijke top en aan het college. Maar het zijn de vastgoedontwikkelaars, de projectontwikkelaars die zeggen dat het op de ambtelijke top vastloopt. Dus ik zou zeggen: pak nou deze kans om te zorgen dat er iemand komt die heel daadkrachtig is en zorgt dat die woningproductie die we allemaal zo graag willen, wordt gerealiseerd.

Wethouder **Balster** (PvdA). Nogmaals, dit is uitgebreid in de commissie ter sprake geweest. Dat signaal wordt niet herkend door het college. We zitten overigens ook heel intensief met marktpartijen aan tafel, heel veel. Daar doen collega Van Asten en ik ook heel intensief aan mee en de ambtelijke organisatie uiteraard ook. Ik heb net toegelicht hoe het zit met de bevoegdheden. Om nog even terug te komen op het actief grondbeleid: dat stond al aangekondigd in de begroting. Dus het komt eraan. Binnenkort komt er een nota grondbeleid naar u toe. Die is ook allang aangekondigd. Het stond ook al in het coalitieakkoord. We zijn ook al actief grondbeleid aan het voeren. Als voorbeeld noem ik maar het oude HagaZiekenhuis. Ik ontraad deze motie.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Het komt allemaal goed, het komt eraan, zegt de wethouder. Dat is gewoon geen stad besturen. 'Gaaf u rustig slapen.' We kennen iemand die dat ooit gezegd heeft en toen brak de pleures uit, maar goed.

Wethouder **Balster** (PvdA). Hart voor Den Haag heeft een vraag gesteld over de Wet betaalbare huur: wil het college zich aansluiten bij de oproep van de president van De Nederlandsche Bank om de Wet betaalbare huur ter discussie te stellen? Het antwoord is uiteraard - de heer De Mos kent ons standpunt - nee. Per 1 januari kunnen we pas gaan handhaven. Dus we staan nog aan het begin. Zoals u weet, worden er nogal hoge huurprijzen gevraagd, ook in onze stad, en ligt er een enorme potentie om woningen weer betaalbaar te krijgen voor onze inwoners. Daar gaat het college voor. Wij zijn ontzettend blij met deze wet. Alle vreselijke misstanden, die we heel vaak ook kunnen relateren aan te hoge huurprijzen, hopen we daarmee effectief te kunnen bestrijden. Daar gaan we de komende tijd onze schouders onder zetten.

Voorzitter: de heer Sluijs.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Ik heb een vraag aan de wethouder. Je hebt vraag en aanbod. Hij kent dat begrip? Oké. Als het aanbod door het invoeren van de wet nu al 6.000 particuliere huurwoningen minder is geworden, wat zal dat dan doen met de prijs, denkt de wethouder?

Wethouder **Balster** (PvdA). Ik ben ongelooflijk blij dat sommige torenhoge huurprijzen voor huurwoningen nu weer plaats maken voor een betaalbare koopwoning. Fietst u eens - dat doet u regelmatig - door Rustenburg-Oostbroek, door Bezuidenhout, door het Laakkwartier, en dan ziet u gelukkig weer allemaal 'te koop'-bordjes. Daar gaan weer mensen wonen die zich willen binden aan de wijk. Daar zijn we ongelooflijk blij mee. Al die straks weer betaalbare huurwoningen komen daarmee weer binnen bereik van onze middeninkomens, die we graag in de stad willen houden. Daar zijn we ontzettend blij mee. De markt, waar collega Van Asten en ik ook zo intensief mee praten, is ook ongelooflijk blij dat er nu duidelijkheid is, dat we door kunnen en dat er investeringsbeslissingen genomen kunnen worden. Wat is het ook ontzettend fijn dat pensioenfondsen nu ook weer zeggen: wij gaan investeren in het middensegment, omdat wij ook een maatschappelijk belang voelen om mensen met een middeninkomen aan de steden te binden en daar een betaalbaar woonproduct voor te bieden.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Die wet heet 'betaalbare huur'. U zegt dat het fijn is dat mensen een huis kunnen kopen, maar heel veel mensen kunnen helemaal geen huis kopen, omdat ze bijvoorbeeld geen hypotheek krijgen. En de huren gaan omhoog. Dus welke betaalbare huur? Dan

moet u zeggen: we hebben een wet ingevoerd om meer koophuizen te krijgen. Dat klopt. Daar heeft u gelijk in. Er worden wat huizen verkocht, omdat de hele vastgoedsector aan het uitponden is. Ze zeggen: jongens, we gaan ervandoor, we gaan lekker in Spanje en in andere landen investeren, niet meer in Den Haag, niet meer in Nederland. Dan heeft die wet 'betaalbare huur' toch een totaal verkeerde benaming? De huren zijn onbetaalbaar door deze wet.

Wethouder **Balster** (PvdA). Nogmaals, het effect moet nog optreden. We kunnen nog niet eens handhaven. Dat er extreme huren worden betaald, is precies het gevolg van de deregulering en de liberalisering van de huurmarkt de afgelopen jaren. Daaraan zijn we gelukkig nu paal en perk aan het stellen. U weet, er is een potentie van misschien wel 20.000 huurwoningen die van het dure segment nu naar het middeldure segment kunnen gaan. Die komen daarmee in het bereik van - ik dacht dat ook uw achterban was - Hagenaars en Hagenezen met een middeninkomen. Het is ongelooflijk belangrijk dat we die maatregel nu hebben en dat we daar ook op kunnen handhaven.

Voorzitter. Er was me ook nog gevraagd om te reageren op de inspraak van de vertegenwoordiging van Jobcenter in de raad gisteren, naar aanleiding van het dreigement om arbeidsmigranten op straat te zetten. Het voert wat ver om hier op alle argumenten in te gaan. De kern van de zaak is dat Jobcenter al drie jaar weet, eigenlijk al permanent weet, dat ze hier tijdelijk zaten. De deadline is drie jaar geleden al verstreken. Ze zitten hier al ruim twee jaar illegaal. We zijn al heel lang in gesprek om te ontruimen. Wij blijven er bij Jobcenter op aandringen om de komende weken echt de ontruiming in gang te zetten en een andere plek voor mensen te vinden. Ik kan u vertellen dat sinds de berichtgeving gister er al diverse initiatieven gelukkig ook zijn om daar Jobcenter in gewillig te zijn, ook vanuit de uitzendsector. Dat laat ook maar zien dat er echt heel ruime mogelijkheden zijn om deze mensen op een andere manier onder te brengen. Maar de kern van de zaak is dat een werkgever die goedkope arbeidskrachten in dienst heeft, ook moet zorgen voor fatsoenlijke huisvesting van de arbeidsmigranten die hier aan het werk zijn en ongelooflijk intensief werk hebben te verrichten.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Over die goedkope arbeidsmigranten was discussie. We hebben gister de inspreker gehoord. Die zegt dat het Oekraïners zijn met een IND-stempel dat ze vluchteling zijn. Dat is dus een iets andere status dan zomaar een arbeidsmigrant. Dat is één. Het tweede is: ik dacht dat u iemand was die zei 'zolang het onder de rechter is, gaan we geen besluiten nemen'. De Mos werd verdacht van corruptie en omkoping: onder de rechter, we kunnen niet met hem samenwerken. Er is nu iets onder de rechter. Het ligt bij het gerechtshof in Den Haag. Dan zegt u: nee, nee, we gaan ontruimen. Straks zegt het gerechtshof dat het onterecht is. Dan heeft u een groot probleem. Hoe kijkt u daar tegenaan?

Wethouder **Balster** (PvdA). De rechter heeft bepaald dat de gemeente mag ontruimen. Er is al een dwangsom van € 100.000 betaald door het uitzendbureau. Het belangrijke punt is hier dat een werkgever die zó lang van tevoren ziet aankomen dat hij zijn arbeidsmigranten op een andere manier moet huisvesten, dat vertikt te doen en de lasten daarvan afwentelt op de samenleving, geen knip voor de neus waard is. Ik hoop dat men dat de komende weken ook echt inziet en dat goed werkgeverschap weer voorop komt te staan. Want dat er arbeidsmigranten in onze regio actief zijn, dat is zo, maar daar hoort ook fatsoenlijke huisvesting bij voor arbeidsmigranten. Dat horen zij gewoon keurig te regelen.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). De rechter had ook bepaald dat ik volledig vrijgesproken was met collega Guernaoui. Toen wilde u ook niet samenwerken omdat er een hoger beroep was. Het is niet onherroepelijk, wil ik maar zeggen. Dus is het niet verstandig om te wachten tot iets onherroepelijk is, voordat u deze besluiten neemt?

Wethouder **Balster** (PvdA). Ik had gehoopt dat juist uw partij hier de kant van deze arbeidsmigranten zou kiezen, tegen een werkgever en een uitzendbureau die mensen zomaar op straat knikkeren nadat

ze jarenlang snoeihard werken en vaak niet onder de beste omstandigheden, waar een dikke, dikke boterham aan wordt verdiend door uitzendbureaus en werkgevers in onze stad en omgeving. Het is echt zaak dat we werkgevers en uitzendbureaus - en er zijn ook een heleboel goede - aan hun verantwoordelijkheid houden. Daar staat het college voor.

De **voorzitter**. Meneer De Mos, voor de laatste maal.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). In framing bent u goed, wethouder. Dat mag ik toch wel zeggen? Want u heeft dat mij ook gedaan: De Mos, die onder de tafel betaald werd. We kunnen ons allemaal nog de foto herinneren op X. Maar nu frameet u weer. U frameet een uitzendbureau dat hier gewoon actief is. Als u vindt dat dat uitzendbureau malafide is, dan moet u de deuren van dat uitzendbureau sluiten. Óf u neemt uw woorden terug óf u gaat aantonen hoe malafide zo'n bureau is. Anders diskwalificeert u gewoon een hardwerkende ondernemer. Dat past u niet als wethouder.

De **voorzitter**. Via de voorzitter.

Wethouder **Balster** (PvdA). Ik constateer dat een ondernemer aankondigt om mensen op straat te zetten. Ik constateer dat een ondernemer al twee jaar lang de kans heeft gehad om alternatieve huisvesting te zoeken. En ik constateer dat deze ondernemer al een dwangsom van € 100.000 heeft betaald. Dan is het tijd dat dat verandert en dat de verantwoordelijkheid wordt gepakt om deze mensen op een adequate manier te huisvesten. Dan sta ik aan de kant van deze kwetsbare arbeidsmigranten. Dan sta ik aan de kant van de samenleving, die er tabak van heeft dat de lusten voor enkele werkgevers zijn en de lasten op de samenleving worden afgewenteld.

Fatima Faïd (HSP). Het is te schandalig voor woorden en ik wil eigenlijk van de wethouder weten hoe we deze ondernemer kunnen aanpakken.

Wethouder **Balster** (PvdA). We komen hier in een debat over de grondoorzaken van deze toestanden terecht. Ik denk dat we daar binnenkort weer eens over door moeten praten als we het over de voortgang van de aanpak Arbeidsmigratie in goede banen hebben. Want waar het knelt, is dat gemeenten nog steeds geen of weinig bevoegdheden hebben om uitzendbureaus aan te pakken die het niet netjes doen. Daar hebben we een wettelijk kader voor nodig. Dat ligt in de Kamer. Dat ligt klaar. Daar ontbreekt ook nog van alles aan. Er kan nog van alles beter aan, maar het is wel een eerste stap om uitzendbureaus te certificeren en ook om te kunnen handhaven, ook als gemeente, ook in de regio. Daar moet ook extra arbeidsinspectie op. Alleen al het registreren en aanmelden van uitzendbureaus is op dit moment niet geregeld. Het is een vrij beroep. We hebben 1.600 uitzendbureaus alleen al in Den Haag. Daar hebben wij veel zwaardere bevoegdheden voor nodig. U kunt erop rekenen dat het college er alles op inzet om die regels te krijgen. Maar daar gaat het natuurlijk mis. Dat geldt ook voor de eis die we graag zouden willen zien dat als er goedkope arbeidskrachten worden aangenomen of een bedrijf uitbreidt, er ook huisvesting is voor deze mensen.

Fatima Faïd (HSP). Dank u wel voor de uitgebreide beantwoording. Daar ben ik het natuurlijk volledig mee eens. Maar ik zou toch ook graag willen weten wat we wél kunnen. Wat kunnen we nu in deze situatie? Want het is schandalig. Twee jaar zonder vergunning gratis daar zitten, mensen nu op straat gooien. Het is ineens ons probleem geworden, want we moeten er natuurlijk iets mee. Wat kunnen we nu wel richting dit uitzendbureau?

Wethouder **Balster** (PvdA). U ziet dat we de middelen die we hebben om ervoor te zorgen dat dit op een nette manier gaat, inzetten. Wat ik net ook al zei in een bijzin: er zijn gelukkig naar aanleiding van de berichtgeving nu ook allerlei initiatieven uit de sector. Ook de branche bemoeit zich ermee. Die zegt ook: dit kan zo niet, deze mensen moeten op een andere manier worden ondergebracht. Ik ga

ervan uit dat dit uitzendbureau zijn verantwoordelijkheid pakt en dat de sector daaromheen gaat staan - want dit kan men met elkaar natuurlijk niet hebben - en dat deze mensen op korte termijn elders worden ondergebracht.

De **voorzitter**. Mevrouw Faïd, voor de laatste maal.

Fatima Faïd (HSP). Ja, ik ben ook een beetje aan het freewheelen in mijn hoofd. Wij kunnen natuurlijk gewoon op kosten van die meneer of dat bedrijf hotels regelen, mochten er mensen overblijven. Ik neem aan dat de wethouder ook zo creatief aan het nadenken is.

Wethouder **Balster** (PvdA). Het college gaat de verantwoordelijkheid van deze werkgever niet overnemen. Vandaar dat we de ruimte hebben gelaten - dat is al een halfjaar later dan we hadden gekund - om gefaseerd uit te verhuizen. Er is ruimte en plek zat, blijkt ook uit de initiatieven die er nu zijn. Ik ga ervan uit dat deze werkgever, dit uitzendbureau dat nu de komende weken ook echt doet.

De **voorzitter**. Vervolgt u uw beantwoording.

Wethouder **Balster** (PvdA). Voorzitter. Ik ga naar motie VVD.12, Zorgvuldig komen tot nieuw erfpachtbeleid. Het college moet de motie ontraden. In de begroting wordt al uitgegaan van een zeer conservatieve prognose van de inkomsten op erfpacht, die nog lager ligt dan het geval zou zijn als u het voorstel dat over twee weken in de raad ligt, zou aannemen. Daarmee ramen we dus al heel conservatief. Daar voeg ik aan toe dat een aantal overwegingen in de motie onjuist zijn dan wel niet helemaal het volledige beeld schetsen. Belangrijk is dat we snel met elkaar komen te spreken over het schokbestendig maken van het stelsel. In het voorjaar gaan we ook uiteraard met elkaar spreken over hoe de taxatiesystematiek die er is, kan verbeteren. Deze motie moet het college ontraden.

Ik ga naar de motie Uitwerking leegstandsverordening voor zomer 2025 van GroenLinks. Zoals eerder aangegeven, is het college gezien de ervaringen in Amsterdam en inmiddels Utrecht met een leegstandsverordening met experimentele aanpak, enthousiast over de werkwijzen daar. Wij willen ook heel graag deze leegstandsverordening in Den Haag gaan invoeren. We hebben daarvoor het Rijk nodig en we hebben daarvoor financiën te regelen. Dat zijn de cruciale voorwaarden. Zoals deze motie het vraagt, kunnen we er redelijk mee uit de voeten, waarbij ik die twee randvoorwaarden nog wel even expliciet benoem. Daar zullen we uitwerking aan moeten geven. Het college gaat deze leegstandsverordening graag invoeren, maar we hebben nog wel geld te organiseren daarvoor en we hebben ook nog de medewerking van het Rijk nodig om dit te doen. Maar zoals eerder ook aangegeven, is het college graag bereid om hier de schouders onder te zetten. Ik hoop dat het in de zomer al tot een voorstel leidt, of net daarna, maar daar moet u me maar even niet op vastpinnen.

Dan heb ik nog een vraag van mevrouw Arp van de SP over de huurcontracten voor jongeren. U vroeg daarnaar, omdat dat in de woonvisie zou terugkomen. U heeft daar eerder een motie voor neergelegd. Misschien goed om volgende week daar even in het debat over de woonvisie bij stil te staan. Inmiddels heeft de werkelijkheid ons ook al een beetje ingehaald. We zien dat de tijdelijke huurcontracten behoorlijk aan banden zijn gelegd. Er is nog ruimte voor jongeren, juist om ze ook meer kansen te bieden, om te blijven werken met een vorm van tijdelijke huurcontracten. Dat kan vanuit het oogpunt van het vergroten van het aanbod interessant zijn. Tegelijkertijd zit daar die andere kant aan, van de woononzekerheid waar mevrouw Arp aandacht voor vraagt. Dat is een balans die we moeten zoeken met elkaar en waar we eigenlijk nog geen ei over hebben gelegd. Dat is de reden waarom u er nog niet iets expliciets over heeft teruggevonden. Maar misschien goed om daar volgende week in de commissie over de woonvisie nog over door te praten.

Lesley Arp (SP). Ik stelde die vraag niet voor niks. Ik heb ruim een jaar geleden een motie aangehouden in afwachting van een visie die bij de woonvisie zou komen. Die ligt er dus niet. Ik wil graag markeren wat ik verwacht in de discussie over de woonvisie. We zijn nu contracten aan het

sluiten met projectontwikkelaars, bijvoorbeeld bij Plesmanduin, waarbij wij dus ook echt dat soort tijdelijke contracten faciliteren. Wat ik graag van het college zou willen is een visie. Is het, wanneer wij met projectontwikkelaars praten, iets wat wij actief aanmoedigen? Of is het ook iets waarvan wij ook echt zeggen 'er zit een bepaalde keerzijde aan, mogelijk is het een voorportaal naar woononzekerheid'? Ik hoop dat de wethouder in het licht van de eerdere belofte, die dus niet is nagekomen, daar wel volgende week wat meer op in kan gaan.

Wethouder **Balster** (PvdA). Dat lijkt me uitstekend. Ik heb niet het beeld - ik zal daar ook met collega Van Asten nog eens over praten - dat we dit nu heel actief aanmoedigen. Tegelijkertijd is er een ontzettende behoefte ook aan jongerenwoningen en zijn concepten die daaraan bijdragen, heel erg wenselijk. Maar laten we dit gesprek volgende week goed met elkaar voeren, want ik snap uiteraard uw punt en uw zorg over de woononzekerheid verdraaide goed.

Voorzitter. Ik ga naar de motie Pilot toewijzen met voorrang bij nieuwbouw van sociale huurwoningen van het CDA. Ik heb in de commissie al aangegeven dat het even tijd kost om een passend project in de sociale huur te vinden voor het initiatiefvoorstel van het CDA. Daar zijn we mee bezig. U vraagt hier om voortgang en dat snap ik. Dat zullen we ook zo goed mogelijk proberen te doen. We hopen dat in het eerste kwartaal van volgend jaar ook al te kunnen starten. Maar het is soms ook even afhankelijk van of dat een geschikt project kan zijn. U vraagt ook naar de potentie, ook na invoering van de wet Versterking regie volkshuisvesting, om dit te doen. Uiteraard ben ik graag bereid om dat straks in de woonzorgvisie wat beter in beeld te brengen. Dat is ook het moment waarop we richting de Huisvestingsverordening dit soort zaken afwegen. Zoals in de commissie ook al aangegeven, wel een winstwaarschuwing daarbij. De wet Versterking regie volkshuisvesting schrijft ons voor, verplicht ons wettelijk om een aantal aandachtsgroepen te huisvesten. Daarmee zouden we al weleens aan die 50% toewijzingen kunnen komen, waardoor er misschien niet zo gek veel ruimte meer gaat overblijven. Dat zeg ik enigszins eufemistisch. Maar uw wens is bekend. We gaan het ook goed evalueren, hebben we met elkaar afgesproken. In dat licht, met die kanttekeningen, kan het college deze motie aan de raad laten.

Dan denk ik, voorzitter, dat ik door mijn vragen en de moties heen ben.

De **voorzitter**. Hartelijk dank. Ik constateer dat het college nog 46 seconden spreektijd heeft. Voor de overige collegeleden wordt dat dus heel staccato beantwoord. Die uitdaging gaan we voor het eerst neerleggen bij wethouder Bredemeijer, zie ik, maar die is daar heel bedreven in!

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Voorzitter. Aan mij is een aantal vragen gesteld en er is een aantal moties en een amendement. Ik begin met onderwijs. Waar bij onderwijs normaal gesproken veel aandacht uitgaat naar jonge kinderen, het lerarentekort en dergelijke, is in de behandeling van de begroting vooral stilgestaan bij hoger onderwijs en studenten. Ik kan de vraag van het CDA beantwoorden met het antwoord dat wij veel aandacht hebben voor studenten, vooral ook studentenverenigingen, studentenverbanden en dergelijke. De ontwikkeling die de hogescholen en de universiteiten op dit moment meemaken, leidt er eigenlijk wel toe dat je de stelling kunt hebben dat we een echte studentenstad aan het worden zijn. De groei van Leiden gaat richting 2030 ongeveer van 7.000 naar 10.000 studenten. Van Delft gaat de groei van 200 naar 700 studenten ongeveer. Dat is de prognose. Voor die studenten hebben we goed te zorgen. Het CDA kan gerust zijn: dat doen wij.

De Haagse Stadspartij heeft een motie, HSP.3, ingediend over hoger onderwijs. Die vraagt om de bezuinigingen die vanuit het Rijk op hogescholen af dreigen te komen, goed in de gaten te houden, maar ook om financieel in dat gat te springen. Van dat eerste kunnen de HSP en de raad echt op aan dat we dat zullen doen. Dat doen we met alle bezuinigingen en mogelijke bezuinigingen. Maar dat we vervolgens ook in dat gat zullen springen financieel, kan het college niet toezeggen. Deze motie moet ik ontraden.

Fatima Faïd (HSP). Dat ging wel heel snel. Wat voor ons heel belangrijk is in deze motie is het volgende. Er komen gigantische bezuinigingen aan. Er wordt heel veel geïnvesteerd in de Universiteit Leiden, namelijk € 27 mln. In dezelfde tijdsperiode hebben we maar € 7 mln. geïnvesteerd. Wij snappen heel goed dat we niet ineens € 20 mln. erbij gaan gooien. Dat is het verhaal hier ook helemaal niet. Een van onze schriftelijke vragen was: hoe belangrijk vinden we De Haagse Hogeschool? In relatie ook tot de Universiteit Leiden denk ik dat het heel belangrijk is dat de wethouder en zijn mensen met de universiteit gaat kijken - er wordt op best cruciale punten bezuinigd, waarschijnlijk - wat wij als gemeente daarin kunnen betekenen. Dat is eigenlijk de bedoeling van het tweede bulletpoint. Dus niet van 'kom met een smak geld en gooi het erin', maar ga samen kijken met De Haagse Hogeschool of er nog potjes zijn die wij kunnen inzetten om hen te ondersteunen. Dan vind ik ontraden heel teleurstellend.

De **voorzitter**. Uw vraag, mevrouw Faïd, is erg lang.

Fatima Faïd (HSP). Ja, joh, ik ga helemaal los vandaag.

De **voorzitter**. Ja, maar ik zo ook.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Laten we proberen te voorkomen dat u losgaat! Ik begrijp dit goed. Ik wil echt alles in kaart brengen, sowieso voor onszelf, maar ook echt natuurlijk voor de raad, om inzichtelijk te krijgen wat de bezuiniging betekent die vanuit het Rijk afkomt op hogescholen, universiteiten en al die andere branches die er helaas mee te maken hebben. Als ik dat nou rustig in kaart breng, daar de commissie over informeert en we het debat dan continueren op het moment dat ik het in kaart heb gebracht, zou mevrouw Faïd daar wat voor voelen?

De **voorzitter**. We gaan het vragen. Mevrouw Faïd?

Fatima Faïd (HSP). Dat lijkt me een heel goed idee. Dan hou ik de motie aan. Voorzitter, hoe blij heb ik u nu niet gemaakt?

De **voorzitter**. Ik krijg er kippenvel van! Hartelijk dank, mevrouw Faïd.

Aangezien motie HSP.3 is aangehouden, maakt ze geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

Gaat u verder, wethouder.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Voorzitter. Een ander onderwerp in de begrotingsbehandeling over onderwijs werd aangesneden door mevrouw Van Basten Batenburg van de VVD. Zij maakt zich zeer terecht zorgen over de situatie waar onderwijzers en schoolpersoneel op dit moment mee te maken hebben wat betreft de manier waarop er in onze samenleving tussen groepen mensen omgegaan wordt en wat dat betekent voor de klaslokalen en wat er binnen die klaslokalen gebeurt. Mevrouw Van Basten Batenburg vindt het college echt aan haar zijde als het gaat om dat vraagstuk en vooral ook de urgentie die het op dit moment heeft en het belang om dat heel goed in kaart te hebben. Als onderwijzers of directies daar steun bij nodig hebben, kunnen ze die echt ook verwachten van ons. Samen met de burgemeester ben ik, is het college, bezig om echt het thema veiligheid verder te krijgen, met scholen, met de politie samen. De samenwerkingsovereenkomst schoolveiligheid met het Openbaar Ministerie was ik nog vergeten te noemen. Die hoort er ook bij. Dat is nu gestart. We zijn met het voortgezet onderwijs en mbo gestart. We zijn zelfs al zover - hoe erg kan het zijn? - dat we met het po, het primair onderwijs, ook al de noodzaak voelen om daar dit thema bespreekbaar te houden. In het samenwerkingsverband is de eerste stap die we nu hebben gezet het in kaart krijgen van: waar loopt u tegenaan, welke thema's kunt u wel of niet meer bespreken et cetera? Eigenlijk wat mevrouw Van Basten Batenburg in haar motie vraagt, superbelangrijk. Ik zou de overwegingen die

daaruit komen, heel graag ook met de commissie, de raad willen delen. Maar deze motie wordt in die zin nu dus al uitgevoerd.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik ben wel heel blij met deze woorden van de wethouder en dat die aandacht er zo serieus is. Dat is heel verstandig en hard nodig. Ik ben wel benieuwd of in de gesprekken die op dit moment lopen ook echt leraren en hun ervaringen bij worden betrokken? Want we hebben het vaker in deze raad gehad over dat schoolbesturen ook een filter kunnen vormen, waardoor soms niet de signalen zo rauw en hard als ze kunnen zijn in het klaslokaal, naar voren komen. Mijn fractie vindt het belangrijk dat ook echt rechtstreeks aan die leraren gevraagd kan worden hoe het voor hen op dit moment is in de klas. Is dat onderdeel van de gesprekken en het onderzoek waar de wethouder mee bezig is?

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Ik wil precies dat ook. Wij willen als college weten hoe het personeel van scholen zich voelt en of er belemmeringen zijn om op een goede manier les te kunnen geven. Ik zal duidelijk aangeven hoe de vraagstelling is geweest, wat daaruit is gekomen en wat de doelgroep daarvan was. Dan kunnen we, als het nodig is voor mevrouw Van Basten Batenburg, dat nog specificeren op het moment dat het niet naar wens is geweest.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Dan alleen nog de vraag wanneer we ongeveer de uitkomst hiervan kunnen verwachten.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Ik kan dat in het eerste kwartaal van 2025 delen.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Dan wil ik graag deze motie aanhouden. Dank u wel aan de wethouder.

De **voorzitter**. Aangezien motie VVD.6 is aangehouden, maakt ze geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

Gaat u verder, wethouder.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Ik ben bij het thema jeugd aangekomen. Ik wil beginnen met een vraag van GroenLinks. Hoe zit het nu met die bezuinigingen en sturen wij ook een Tikkie naar de staatssecretaris? Ik ben dat niet van plan te doen. Ik heb van verschillende collega's gehoord dat ze wel van plan zijn om Tikkies naar staatssecretarissen te sturen. Ik vind het sturen van Tikkies naar kabinetsleden vanuit een decentrale overheid geen goede manier van werken. Daarmee komen we ook niet tot een oplossing, want uiteindelijk hebben we ons gecommitteerd aan de Hervormingsagenda. In de Hervormingsagenda is op inhoud en ook financieel een koers bepaald. We zijn als lid van de VNG daar onderdeel van. Het enige wat nog mist, is een wettelijke verankering van dat wat er in de Hervormingsagenda staat. Bijvoorbeeld, en daar wil ik echt graag naartoe, een beperking van de reikwijdte van de Jeugdwet, zodat je wat we hier aan het doen zijn, ook wettelijk verankerd ziet. Daardoor hebben zorgvragen die wij hier met nee moeten beantwoorden met elkaar, ook een wettelijke basis. Dat is heel kort even de situatie. Met Tikkies sturen komt de oplossing niet dichterbij.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Volgens mij zijn we het er wel over eens dat het niet kan zoals het nu gaat. U wacht op de Hervormingsagenda. Dat duurt wel even. Wat ik een beetje mis in het antwoord, is ook wel wat ongeduld. Uw collega in Rijswijk heeft dat ongeduld verwoord in wat u een 'Tikkie' noemt. Het was volgens mij een nette factuur, met btw erbij en alles. Dat gaat u niet doen. Ik ben wel benieuwd wat het college gaat doen om die Hervormingsagenda dichterbij te krijgen. En heeft u het vertrouwen dat dat voldoende is om het gat van de achtmaandsrapportage, geschat op € 15 mln., in te lopen?

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Ik vind het ook allemaal veel te lang duren. Dat heb ik heel veelvuldig ook aangegeven, ook in gesprekken met de staatssecretaris, ook de vorige staatssecretaris. Dat hebben we ook in VNG-verband iedere keer heel duidelijk aangegeven. Collega Bruines, de burgemeester, we zijn er allemaal op die manier mee bezig. We committeren ons aan de Hervormingsagenda. Dat is inhoudelijk, maar ook financieel. Dat miljard is op ons afgekomen, niet op de gemeente Den Haag, maar op het Rijk gelukkig. Die € 512 mln. die aanvankelijk ook boven ons hing, hebben we weg weten te krijgen. Dat is ook onderdeel van de lobby geweest en dat is gelukt. Dus we hebben ons nu nog te verhouden tot dat miljard. En dat miljard is wel een gegeven. Dat betekent dus niet dat je kunt zeggen: we gaan gewoon door zoals we deden en we sturen de rekening wel naar het Rijk. Het is onze taak. Wij moeten de jongeren hier hulp geven.

Tegelijkertijd moeten we dus ook inhoudelijk iets doen, waardoor het straks minder geld kost. Dat is het Haags Toekomstperspectief. Wij zitten niet stil. Ik vind wel dat andere gemeenten echt wel meer kunnen doen om ook in die lijn te gaan werken, waardoor ze kosten besparen en de jeugdhulp zo inrichten dat het kan volgens de Hervormingsagenda. Wij zijn ermee begonnen vanaf 1 januari. Dat levert niet meteen geld op, want de reikwijdte van de Jeugdwet is nog niet beperkt. Maar het antwoord op de vraag is dus nee. We zien het nog terug in de achtmaandsrapportage en ook helaas in de komende jaarrekening. Investeren in preventie, werken via het Haags Toekomstperspectief en blijven lobbyen voor beperking van de reikwijdte, dat is wat we doen, plus blijven lobbyen voor die taken.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Dank voor het antwoord. Ik denk dat we op een later moment hier verder over gaan doorpraten, ook over het Haags Toekomstperspectief et cetera. In mijn hoofd spelen twee dingen. Aan de ene kant ben ik benieuwd wat er na het Haags Toekomstperspectief en de Hervormingsagenda nog overblijft van het financieel tekort. Tegelijkertijd moeten we uitkijken dat we niet het pendulum door laten zwaaien en dat dan ineens kinderen weer niet toegang hebben tot de jeugdzorg, terwijl ze er wel recht op hebben. Maar goed, ik noteer het nu. Het debat duurt al veel te lang. We gaan het er vast later nog een keer over hebben.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Nog één toevoeging. Dit klopt. We zullen er echt ook helder over blijven en met elkaar over debatteren. Het Haags Toekomstperspectief, voor alle duidelijkheid, ziet op het ambulante deel. We hebben ook het verblijfsdeel en het hoog-specialistische deel. Daar zit ook een enorme kostenpost. We mogen niet over zorg praten als kostenpost, maar dit is natuurlijk ook wel gewoon een begrotingsbehandeling. Vanochtend had ik een goed overleg - daar heb ik de commissie Samenleving ook van op de hoogte gesteld - met de regio. We zijn namelijk echt nog afhankelijk van de regio. Wij kopen regionaal in. Samen met de regio moeten we ook daar kosten gaan besparen. Ik had een goed overleg. We hebben daar goede besluiten genomen. Ik kom daar later bij de commissie Samenleving op terug, als het mag.

Voorzitter. Ik wil verder naar de moties. Motie GL.3 van GroenLinks gaat over de jeugdhulpverordening. Ik doe dan gelijk HSP.4. Die wil ik allebei ontraden, want die gaan over hetzelfde: de jeugdhulpverordening en de beschikkingen. Beschikkingsarm werken is een manier van werken die we sinds 2015 hier doen. Toen begonnen we hier aan de jeugdhulp te werken. Dat betekent dat we de administratieve lasten voor de professionals zo laag mogelijk willen houden. Dat betekent dat we ambulante jeugdhulp zien als iets wat in het vrijwillig kader plaatsvindt en dus niet gejuridiseerd moet worden door aan de voorkant te zeggen: ik wil die hulp, zet dat maar eens even voor mij op papier, dan is het juridisch dichtgetimmerd en dan kan ik na afloop daar een zaak van maken als ik niet tevreden ben. Zo is professionele hulpverlening niet bedoeld. Wij vinden als college dus dat we beschikkingsarm moeten blijven werken. Wij vinden dat niet alleen als college, ook de raad vindt dat. In de gunningsleidraad heeft de raad dat vastgelegd. Ook in de verordening staat uiteindelijk dat het op die manier gaat. Die verordening is nog geen jaar oud en nu zouden we die alweer op dit vrij wezenlijke onderwerp aan gaan passen. Ik ben daar niet voor. Ik vind dus ook dat we niet die kant op moeten gaan. Het recht dat gezinnen hebben om beschikkingen aan te vragen, is geborgd. Ze

worden erop gewezen. Iedereen kan aan de voorkant een beschikking aanvragen. Maar standaard? Dat gaat ontzettend veel tijd kosten en is niet nodig.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Ik wil toch even vragen of de wethouder echt zeker weet dat hij de juiste motie van GroenLinks voor zich heeft, want wij hebben die een tikkie zorgvuldiger geformuleerd dan die nu afgedaan wordt. Wij zeggen niet dat er standaard een beschikking moet worden gegeven. Wij vragen om informatie aan de raad te geven om dat gesprek er verder over te voeren. Wij vragen niet de verordening nu aan te passen. Wij constateren dat er vanuit de VNG best practices zijn over hoe dat gebeurt. Dat zouden wij graag, met een analyse van het college, naar de raad willen krijgen. Wij zouden een toelichting willen op het juridisch verschil tussen een aanmelding en een aanvraag - daar is het ook over gegaan - en een juridische toelichting op de uitspraak van de rechter over de jeugdhulp in Hollands Kroon. Dat is wat wij vragen. We vragen niet om nu meteen, stante pede, de verordening aan te passen et cetera. Dit is duidelijk bedoeld om het gesprek daarover, tussen raad en college, geïnformeerd te kunnen voeren.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Zeker, maar voor dit soort situaties hebben we natuurlijk ook de commissiebehandelingen. Daar hebben we het heel uitgebreid hierover gehad. Toen ben ik ook heel uitgebreid ingegaan op Hollands Kroon en op de andere vragen die hier nu verwoord staan in het dictum en de overwegingen. Dan hebben we de commissievergadering een beetje voor niks gedaan. Dat zou zonde zijn. Daar hebben we het allemaal gedeeld met elkaar. Kijk, zo'n motie dien je alleen maar in als je dichterbij het uiteindelijke doel wil komen dat je hebt, namelijk niet meer beschikkingsarm werken. Het doel is, in de verordening opgenomen, dat we beschikkingsarm blijven werken. Vandaar dat ik deze motie wel zie als een stap richting daarvan afstappen. Daar ben ik dus niet voor.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Dat kan, dat u die richting ziet, maar dat is niet wat deze motie doet en zo heeft de wethouder haar wel afgedaan. Dat vind ik dan toch wel teleurstellend. Het is echt bedoeld om het debat op feiten te kunnen voeren. Ik hoor u ook niet ontkennen dat het in andere gebieden wel gebeurt. We hebben u horen zeggen dat uw inschatting is dat het, als ik me niet vergis, 8 fte kost. We proberen daar nu, als raad, ons beter over te laten informeren. Daar volstond het commissiedebat met alle tijdsdruk die daarop zat, niet voor. Dus vandaar deze uitnodiging om het ook nog op papier te doen. Zo is het bedoeld.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Dat doet geen recht, vind ik, aan de veelvuldige momenten die we daarvóór ook gehad hebben en dit met elkaar gedeeld hebben. Het is niet bij één commissiedebat gebleven. Dit is sinds wij de nieuwe werkwijze hebben - de verordening is overigens al daarvoor natuurlijk vastgesteld - ineens een terugkerend onderwerp. Daarvan vind ik gewoon: we zijn begonnen, laten we de mensen hulp geven. Ze hoeven geen formulieren in te vullen. In al die tijd is het slechts in enkele keren gebeurd dat mensen bezwaar willen aantekenen. Want laten we wel wezen, dat doe je: je maakt een beschikking om uiteindelijk in bezwaar te kunnen gaan, een bezwaar tegen vrijwillige ambulante jeugdhulp. Dit is geen verplicht kader of iets dergelijks. Dit is een vrijwillig kader. Een heel enkele keer gebeurt het dat er in bezwaar wordt gegaan en altijd worden mensen gewezen op hun mogelijkheid een beschikking aan te vragen.

Fatima Faïd (HSP). Ik vind dat de wethouder hier echt wel een beetje een circus van maakt. Het gaat er niet om dat we mensen hulp zouden weigeren als we ze een beschikking geven. Het gaat gewoon om een recht. Daar hebben we het over. Dat staat los van of iemand hulp krijgt. De wethouder zegt: ik wil het niet. Dat is wat ik hoor: ik wil het niet. Maar dan moet je niet gaan doen alsof het te maken heeft met: we willen liever hulp geven aan mensen dan papieren. Dat is gewoon niet de werkelijkheid. Het is een juridisch recht van ouders en kinderen om in beroep te gaan, ook als ze ambulante hulp

hebben. Want heel vaak is er geen andere mogelijkheid. Het is niet zo dat ouders denken: nou, weet je wat, dan neem ik gewoon het verplichte kader. Ik vind het onacceptabel hoe de discussie hierover gaat.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Ik heb niet de vergelijking gemaakt tussen wel of geen zorgverlening. Ik heb alleen gezegd dat iedereen die zorg verleend krijgt, aan de voorkant wordt gewezen op zijn of haar rechten, en dus ook het aanvragen van een beschikking, maar dat dat bijna nooit gebeurt. Een heel enkele keer is er aan het eind van zo'n traject een bezwaar ingediend. Het recht is geborgd door er aan het begin op te wijzen. Het is niet dat ik dit niet wil. Het is in de verordening, die door de raad is vastgesteld, opgenomen.

Fatima Faïd (HSP). Bedankt aan de wethouder voor de beantwoording, sowieso natuurlijk, altijd. Maar ik wil u erop wijzen dat u het net wel heeft gezegd: ik wil het niet juridiseren. Maar dat is een valse tegenstelling. Het is gewoon een recht. Het is een recht van ouders en kinderen dat ze automatisch die beschikking krijgen. Die moeten ze gewoon krijgen. De ombudsman en de rechter zijn daar heel duidelijk over. De wethouder mag wel zeggen 'ik wil het niet', maar ga nou niet die hele wereld van de hulpverleners erbij halen, want die mensen gaan er niet eens over. Ik ben er echt een beetje pissig over dat u dat zo doet.

De **voorzitter**. 'Dat de wethouder', via de voorzitter. Wethouder, gaat uw gang.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Dat vind ik oprecht vervelend om te horen, want zo zouden we niet met elkaar moeten praten hierover. Ik wil niemand pissig maken. Ik wil het alleen wel opnemen voor de jongeren die hulp willen en de professionals die die hulp willen geven. Daarom heb ik het woord 'juridiseren' gebruikt. Dit is het vrijwillig kader. Iemand zit ergens mee en iemand heeft daar hulp voor. Dat is fijn. Dan wordt er een traject aangegaan. Ik vind dat we dat niet moeten juridiseren aan de voorkant. Dat is iets anders dan een verplicht kader waarin je zegt: hier heb ik recht op, dit wil ik van tevoren uitgeschreven zien en dan heb ik een juridische basis om in bezwaar te gaan. Dit is vrijwillig. Zo heb ik het bedoeld aan te geven.

De **voorzitter**. Mevrouw Faïd, voor de derde maal. Kort graag, hoor, want u heeft al twee keer vrij lang mogen interromperen.

Fatima Faïd (HSP). Dank aan de wethouder voor de nuance. Dat is heel fijn. Maar het gaat er natuurlijk niet over dat het in een vrijwillig kader ineens een juridisch ding moet worden. Het gaat gewoon om een fundamenteel recht. Daar hebben we het over. Het gaat om een fundamenteel recht. De wethouder koppelt het steeds aan: ja, want het is zo leuk om in een ambulant kader hulpverlening te hebben. Dat is mijn punt. Daar hebben we het niet over. We hebben het niet over de hulpverlening. We hebben het over een fundamenteel recht.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Ik noem dit ook - ik heb dit vaker gezegd - op basis van een van de zinnen die ik in het dictum van de motie van GroenLinks lees. Hier staat: 'te bezien of en hoe een beschikking door de gemeente zelf kan worden geschreven in plaats van door de samenwerkingsverbanden'. Dat zegt voor mij eigenlijk alles. Oftewel, het is niet een formulier waarin de hulp wordt verwoord, maar het is een juridisch document dat iedereen kan schrijven, anders hebben we vast nog wel iemand op het stadhuis die gewoon even de computer aan kan zetten en even kan beginnen te typen. Zo werkt het natuurlijk niet. Het is een zorgprofessional. Die vult in hoe die de zorg wil doen. Dat kun je niet aan een ambtenaar zomaar vragen. Dat is een professional.

Lesley Arp (SP). Allereerst, mijn fractie heeft in ieder geval niet de intentie om nu even het debat over wel of niet beschikkingsarm te herhalen. Het standpunt van de wethouder is duidelijk. Het standpunt van de raad is ook, denk ik, duidelijk. Ik neem er aanstoot aan dat de wethouder een

samenvatting geeft van het debat over de verordening waar ik me niet in kan vinden. Er waren toen namelijk heel veel fracties die twijfelden over de praktijk van beschikkingsarm werken. Zij hebben het college het voordeel van de twijfel gegeven in afwachting van een VNG-handreiking die nooit is gekomen. Herkent de wethouder zich in het beeld dat mijn fractie hier nu schetst?

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Daar heeft mevrouw Arp inderdaad gelijk in. Dat klopt. Dat is de afdrank die ik ook heb van het debat. Toen hebben we daar uitgebreid over gesproken. Toen waren we ook in afwachting van die VNG-verordening. Dus daar moet ik haar zeer gelijk in geven. Ik wil ook nog steeds dat er landelijk hier een ei over wordt gelegd. Ik hoop ook dat dat gebeurt. Wij volgen daarin dus ook de VNG. In heel Nederland is dit de werkwijze, uitgezonderd een aantal gemeenten die het toch maar wel is gaan doen. Maar by far de meeste gemeenten werken inderdaad volgens die VNG-handreiking. Die is onderwerp van discussie. Als die aangepast wordt, dan zal ik daar met de commissie weer verder over spreken. Dat heb ik toen gezegd en dat wil ik nu ook herhalen. Daar heeft mevrouw Arp zeker gelijk in.

Lesley Arp (SP). In het licht van die twijfel bij een hoop fracties, die duidelijk niet is weggenomen, zie ik de motie van de heer De Vuyst, waar ik onder sta, als een informatieverzoek. Als je als raad twijfelt, heb je recht op informatie. Ik denk dat het onverstandig is als het college daaraan in de weg gaat staan. Want wellicht komt er wel informatie uit die punten van de wethouder onderschrijft. Dat kan je niet weten. Maar waarom zou je de raad die informatie willen ontfangen? Wat zou dat bijdragen aan het debat?

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Als ik de motie als een informatieverzoek moet beschouwen, dan moet die denk ik op een andere manier ingediend worden. Dat is even praktisch, maar dat kan. We hebben natuurlijk de verordening destijds wel op verzoek van de raad en na die discussie, aangepast hierop. Het is dus niet totaal niet veranderd. Maar vanzelfsprekend, als de raad dit omzet in een informatieverzoek, dan doe ik dat uiteraard.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Ik wilde eigenlijk ook hetzelfde beeld schetsen van het debat dat gevoerd is ten tijde van de verordening. Maar toch nog even kort over deze motie. Een informatieverzoek doe je natuurlijk aan het college over informatie die aanwezig is. Dit is informatie die nog niet per se aanwezig is. Ik denk dat het een heel koninklijke weg is om het via een motie te doen. Ik zou dus de wethouder aan willen moedigen om hiermee aan de slag te gaan.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Ik denk dat dit een gesprek is dat we goed hebben gevoerd en ook nu nog eventjes dunnetjes over doen, en vast niet voor de laatste keer. Vanzelfsprekend zal ik, als de raad dit aanneemt, dit als een informatieverzoek zien; geen enkel probleem.

Leonie Gerritsen (PvdD). Sorry, die laatste zin, 'dan zal ik het als een informatieverzoek zien', slaat de motie een beetje plat. Volgens mij moet de motie gewoon worden afgedaan als een motie, als die wordt aangenomen.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Zeer eens. Ik zat ook even te zoeken hoe een informatieverzoek zich verhoudt tot een motie. Als de motie wordt aangenomen, doe ik die uiteraard gewoon af en krijgt de raad alle informatie waarom wordt verzocht. Dat is sowieso goed voor het debat. We komen hier nog over te spreken.

Motie GL.9 heet 'Worden dak- en thuisloze jongeren geholpen?'. Ik heb in het laatste debat toegezegd om dit te zullen doen. Het is tegelijkertijd goed is om te beseffen voor de raad - de bron van dit vraagstuk is Movisie - dat het allemaal zit op jongeren die boven de 18 jaar zijn, die dus niet meer onder Jeugdwet vallen. Dat is wel wezenlijk, want daar zit natuurlijk iedere keer het vraagstuk: 18-plus, niet meer de Jeugdwet en dus geen jeugdhulp meer. Dat is hier wel lastig. Maar ik heb dit

toegezegd. Die toezegging zal ik gestand doen, uiteraard. Maar om die reden moet ik de motie als overbodig bestempelen.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). De wethouder zegt dat wat hier staat om te onderzoeken, door hem is toegezegd. Ik kom er later even op terug hoe ik dan met die motie omga. Ik moet even ruggenspraak hebben.

De **voorzitter**. Dat is helemaal goed, meneer De Vuyst, geen probleem.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Motie SP.3 zou ik aan het oordeel van de raad willen laten.

Dan hou ik de motie van GroenLinks nog even bij me, voor straks misschien.

Ik ga naar sport. Over sport zijn een drietal vragen gesteld. De vragen gingen over kunstgras. Kunstgras is natuurlijk superbelangrijk voor de sport in Den Haag. Door kunstgras kunnen wij de bespeling veel groter maken en dus veel meer mensen laten sporten. Wij hebben sinds kort een manier gevonden om kunstgras op een goede manier in de financiering te krijgen. Dat was vroeger niet zo, maar tegenwoordig kunnen we dat wel.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Sorry, nog even over het vorige punt. We hebben de toezegging erbij gezocht. Daar staat 'dakloze jongeren'. Als de toezegging is dat de drie punten uit de motie daarbij mee worden genomen, dan kunnen we de motie aanhouden. Dan zijn we er wel. Dan heb ik het over motie GL.9.

De **voorzitter**. Ik zag de wethouder instemmend knikken.

Aangezien motie GL.9 is aangehouden, maakt ze geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

Dan is deze afgehandeld. De wethouder kan verder met zijn beantwoording op sport.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Vroeger was er dus geen budget voor. Tegenwoordig hebben we in het IHP Sport structureel dekking om het te kunnen financieren. Daarbij hebben we criteria geformuleerd om het zo eerlijk mogelijk te verdelen. Want, natuurlijk, sinds we steeds meer kunstgras aanleggen in Den Haag is er bij heel verenigingen de wens gekomen - bij heel veel verenigingen is daar ook op ingespeeld en die hebben ook kunstgras gekregen - om ook kunstgras te krijgen. Dan is de vraag hoe we het binnen de middelen die we hebben, zo eerlijk mogelijk kunnen doen. Daar hebben we criteria voor. Die criteria zijn ook bekend bij de raad. Althans, die heeft het college met de raad gedeeld. Het stuk heeft RIS-nummer 310461. In dat RIS-stuk staat precies beschreven wat die criteria zijn. De eerste is de bespelingsnorm: hoe intensief wordt het veld gebruikt? De tweede is de vitaliteit van de vereniging: is de club gezond? Drie is medegebruik, want dat stimuleren we: buurtbewoners, kinderopvang en dergelijke. Vier is de ledenontwikkeling: zien we stijging of daling? Dus op basis van die vier criteria wordt objectief bepaald welke vereniging aan de beurt is. Ik kom heel binnenkort met weer een brief. Ik zal opnieuw die criteria met de raad delen. Dat had ik ook in de commissie toegezegd. Ik zal ook aangeven, op basis van die criteria, welke clubs nu in aanmerking komen. Dat wordt nu door de ambtelijke organisatie, op basis van die criteria, voorgesteld. Het college zal daar kennis van nemen en een besluit over nemen.

Willen we met de clubs in gesprek gaan? Vanzelfsprekend, wij gaan met alle clubs in gesprek. We hebben ruim 300 sportclubs. We hebben hierover een vraag gekregen van verenigingen die al kunstgras hebben, maar waarvan het veld verouderd. Daar hebben we natuurlijk gesprekken over om te kijken of daar bijvoorbeeld de IAS-subsidie voor kan worden gebruikt. Dat geldt ook voor verenigingen die zeggen: we hebben er één, maar eigenlijk zouden we nog een tweede willen. Dat geldt ook voor verenigingen die zeggen: we hebben een plan met de buurt, en daar spreken wij mee. Dus de signalen zijn ons bekend. De verenigingen worden veel gesproken. We hebben er veel contact mee. Dat zullen we ook blijven doen. Dus dat kan ik positief beantwoorden.

De motie over fitnessparken van de PVV vraagt ons om fitnessparken aan te leggen, of althans te onderzoeken of dat misschien een idee is, fitnessparken in de buitenlucht. Ik ontraad de motie, want het goede nieuws is dat we die al hebben, 37 stuks in de stad. Dus die hebben we al.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Omdat de collega er niet is, kom ik dan toch een beetje voor hem op. Want het is natuurlijk wel een prachtig idee. We zoeken volgens mij allemaal - het sluit, denk ik, ook aan bij het sportbeleid van de wethouder - wel naar kansen om dit meer te doen. Kan de wethouder de motie niet zo lezen dat die daartoe aanspoort?

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Misschien had ik het aantal van 37 nog niet moeten noemen. Ik ben benieuwd of mevrouw Van Basten Batenburg, als ik haar had gevraagd hoeveel we er nu hebben, op dat aantal was uitgekomen. Dan moet mevrouw Van Basten Batenburg heel eerlijk zijn, want ik denk dat de meeste raadsleden een lager aantal in het hoofd hadden. 37 is best heel veel. In alle ontwikkelingen die we in de buitenruimte doen, ook met speeltuinen, kijken we altijd of we ook iets voor senioren kunnen doen met een gratis fitnessplek en zo. Dus dat doen we echt.

De **voorzitter**. We gaan het horen wat mevrouw Van Basten Batenburg dacht. Ik schat 40.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik denk zomaar dat ik had gezegd: 40 en het moeten er 50 worden! Nee, zonder gekheid, mijn fractie kan ook wel een paar plekken aanwijzen waarvan wij denken dat er nog kansen liggen. Sterker nog, we hebben er ook één of twee genoemd in recente initiatiefvoorstellen die wij hebben ingediend. Ik steun dus van harte de intentie die volgens mij ook uit deze motie spreekt om meer kansen te pakken waar het maar kan, omdat je mensen dan in beweging kan krijgen. Dat is goed voor preventie, voor gezondheid, noem maar op. Ik hoor de wethouder. Wij gaan wel nog even kijken, want wij lezen deze motie echt als een steun in de rug om deze kant op door te gaan. Dus ik vermoed zomaar dat die van ons toch op een positief advies kan rekenen.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Dat vind ik voor de heer Kaptheijns heel erg leuk. O, hij is ziek? Dat is vervelend. Dan kan hij dit goede nieuws zeker gebruiken. Beterschap! Maar ik moet wel strikt blijven bij iedere partij. De heer De Mos had daar net een punt over: het is overbodig als we het al doen. Het zijn er al heel veel. We hebben ze. Als we mogelijkheden zien, zal ik het zeker niet nalaten.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Ik was benieuwd of de wethouder wist hoeveel calisthenicsparken er in Rotterdam en Amsterdam zijn.

De **voorzitter**. We zijn hier in een quizprogramma terechtgekomen.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Goed. Zullen we maar naar dienstverlening en bedrijfsvoering gaan?

De **voorzitter**. Laten we dat gewoon doen, of gaat meneer De Vuyst het verklappen?

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Twintig, dus we doen het heel goed als Den Haag. Wij stemmen tegen de motie.

De **voorzitter**. Kijk, het wordt steeds gezelliger.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Goh, wat ben ik hier opgelucht over, poeh! Dat was fitness. Over dienstverlening zijn geen vragen gesteld, maar wel over personeelsbeleid.

De **voorzitter**. Voordat we daarnaartoe gaan, heeft de heer De Mos nog een interruptie.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). We hebben natuurlijk gisteravond al de wethouder Financiën gehoord, die alle amendementen van tafel heeft geveegd. Hoe ziet de wethouder Sport dat? We hebben een amendement liggen samen met de ChristenUnie om € 4 mln. vrij te spelen voor die kunstgrasvelden. Ik wil vandaag een beetje voorkomen dat we her en der gaan jij-bakken. Dat hebben we gisteren gedaan in het debat. Is er nog ergens een haakje om samen wel te zoeken in de tweede termijn naar hoe we met die kunstgrasvelden wat kunnen gaan doen? Want ik kan ook tellen. Ik denk zomaar dat de coalitie dit wel een keer dichthoudt. Maar daar zijn de sportclubs niet mee geholpen. Wat zouden we kunnen doen, vraag ik de wethouder, om alsnog wat voor die sportclubs te gaan betekenen?

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Ik ben zeer van de lijn 'niet jij-bakken'. Daarom vond ik het gisteren ook best een beetje onplezierig om aan te horen wat erover gezegd werd, ook door de heer De Mos. Volgens mij moeten we daar niet naartoe gaan met elkaar. De heer De Mos weet best dat ik het vuur uit mijn schoenen loop om alle 300 sportverenigingen op een gelijkwaardige manier en zo veel mogelijk aandacht te geven, met alle medewerkers die we in de gemeente hebben. Het is dus een beetje flauw om aan te geven 'je was er één keer, en met de minister van Buitenlandse Zaken, omdat er een aardbeving was' et cetera. De heer De Mos weet best dat dat niet de manier is om mij weg te zetten. Ik doe mijn uiterste best voor alle 300 verenigingen. Tegelijkertijd is het natuurlijk wel zo dat door een amendement inderdaad dat budget is gekort. We hebben als college dus minder budget tot ons beschikking om kunstgrasvelden aan te leggen. Van dat amendement moeten we wel ook gewoon de verantwoordelijkheid kunnen inzien. De oplossing die ik nu zou willen aandragen aan de heer De Mos, is dat ik een voorstel doe - daar zal ik binnenkort de commissie Samenleving over informeren - om in het komende jaar twee velden te doen. Normaal gesproken zou dat er één per jaar zijn. Daardoor halen we dus alvast een jaar naar voren. Dan kunnen we in de tussentijd met elkaar gaan zoeken naar een oplossing voor het gat dat geslagen is door het amendement dat destijds is aangenomen.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). We begonnen goed en dan kwam er toch weer, zij het heel netjes, een jij-bak en een herhaling van gisteren. Daar was ik nou net niet naar op zoek. Er is nog een kansje wellicht. Er is namelijk de afgelopen twaalf jaar 1,6% te veel begroot. Dat betekent dat we miljoenen overhouden. Zou de wethouder openstaan om zo'n amendement wellicht te steunen, als ik dat in tweede termijn indien?

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Dat neigt natuurlijk naar een amendement in de geest zoals we gister ook een aantal moties hebben gezien, die vooruitlopen op de voorjaarsnota. Ik vind het financieel ordentelijk om dat te doen op het moment dat de voorjaarsnota voorligt en niet nu. Maar voor een gesprek over hoe we dit op een goede manier kunnen doen, want ja, het budget is gehalveerd, sta ik zeer open. Maar dat gesprek is denk ik het best op zijn plek na afloop van dit debat en in de richting van de voorjaarsnota.

De **voorzitter**. Meneer De Mos, voor de derde maal.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). We kunnen er natuurlijk altijd nog een motie van maken die oproept om in de voorjaarsnota geld als eerste vrij te spelen voor kunstgrasvelden. Dan hoop ik dat er steun komt van het college. Dus laat u verrassen in de tweede termijn.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Dat was eigenlijk een beetje wat ik bedoelde in de appreciatie van de moties die gister ook op die manier gingen. Ik denk dat dit een gesprek is dat we binnenkort echt even samen moeten continueren. Want we willen hetzelfde. We willen zo veel mogelijk verenigingen die daar behoefte aan hebben, kunstgras geven, want de bespeling gaat er gewoon echt van omhoog. Maar weet wel, we kijken naar de bespelingsgraad. De bespelingsgraad ligt bij sommige verenigingen echt

nog best wel heel laag, terwijl die bij andere verenigingen heel hoog ligt. Daar is ook nog heel veel in mogelijk. We denken dus met verenigingen mee, van: joh, je bespelingsgraad is laag, maar je hebt wel de behoefte, op deze en deze en deze manier kun je nog meer kindjes toelaten op een zaterdagochtend. Tot zover sport en ik ga daar met de heer De Mos over in gesprek.

Ik was dus bij personeelsbeleid. Het gaat over externe inhuur. Dat is een wens die het college ook heeft, net zoals mevrouw Van Basten Batenburg die heeft verwoord. De Roemernorm is best heel laag, 10%, vergeleken met waar wij nu als gemeentelijke organisatie op zitten. Dat is zo'n beetje 17% en we wensen op 15% te zitten. Het is echt wel een erg grote stap om nu van die wens van 15% te zeggen: we gaan in vijf, zes jaar tijd naar de Roemernorm van 10%. De richting is zeer de wens van het college. We weten alleen ook dat, in het kader van de continuïteit van dienstverlening - ik noem bijvoorbeeld de baliemedewerkers - of grote projecten bij de Dienst Stedelijke Ontwikkeling, wij afhankelijk zijn van een arbeidsmarkt die het dit op dit moment heel erg lastig maakt. Dus de wens delen we zeer, maar de Roemernorm halen, 10% in 2023, gaat wel erg lastig worden.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Daar zijn we het wel grondig over oneens dan. Het is 2024. We hebben het nu over een doelstelling voor 2030. Als je eind 2030 zegt, dan heb je zes jaar tijd voor ongeveer een procent per jaar, als doelstelling, niet als resultaatverplichting. Dat zou ik de wethouder niet vragen, want als er een crisis of een ramp uitbreekt, dan moeten we natuurlijk zorgen dat we de mensen ook hebben en dan kan het zijn dat je naar inhuur moet grijpen. Maar zou het college zich niet eraan kunnen committeren om stapje voor stapje, met een procentje per jaar, die doelstelling te gaan afbouwen vanaf de volgende begroting?

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Dat kan ik natuurlijk makkelijk zeggen. Dan zeg ik 'zeker!' en dan komen we er waarschijnlijk helemaal niet, maar dan heb ik het in ieder geval wel gezegd en dan ligt het niet aan mij. We hebben gezegd: ziek, piek en specifiek. We hebben een actieplan gemaakt. Dat actieplan ligt bij de raad. Vanuit het actieplan weet de raad welke inzet wij plegen. Want wij komen echt van ver. Ik heb dit nu een halfjaartje onder mijn hoede. Ik heb dezelfde ambitie als mevrouw Van Basten Batenburg. Maar het is veel grilliger dan dat we hier kunnen zeggen dat we het makkelijk omlaag gaan brengen. In het actieplan hebben we echt laten zien wat we allemaal doen. Met de beweging zijn we het echt eens. Mevrouw Van Basten Batenburg zegt dat ze mij er niet op zal afrekenen, maar ik vind dat als ik hier een doelstelling in de raad neerleg waaraan ik mij committeer, ik er ook echt ten volle van overtuigd moet zijn dat ik me daaraan kan gaan houden.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Deze is gevaarlijk, want de doelstelling voor dit jaar was 15%. Dus dan moet ik de wethouder nu gaan afrekenen.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Dat is precies de reden dat ik dit zeg. Stel dat ik nu zeg '10%, ach, dat kan ook wel, want we willen toch hetzelfde', en volgend jaar moet zeggen 'nu is het 16%, het is wel omlaag gegaan, dus ik had gelijk, want we gaan richting 10%'. We willen echt een personeelsbestand dat zich committeert aan de gemeente Den Haag, dat voor de stad wil werken. Tegelijkertijd willen we ook de dienstverlening of grote projecten mogelijk maken. Mevrouw Van Basten Batenburg weet ook dat we op het moment dat de paspoortpiek in aantocht is, die mensen gewoon nodig hebben. Dat blijft zo. Ik schat in dat we de komende tijd niet heel veel onder die 15% gaan komen, willen we dit wel kunnen blijven doen met elkaar.

De **voorzitter**. Mevrouw Van Basten Batenburg, voor de derde maal.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Dat vind ik wel wat teleurstellend, want het Rijk committeert zich ook aan die doelstelling. Er wordt hard aan gewerkt en het wordt niet ieder jaar gehaald, maar je bent er wel mee bezig en je hebt een duidelijke stip op de horizon. Nu heeft de wethouder inderdaad een actieplan met de raad gedeeld. Daar stonden weinig meetbare, afrekenbare acties in. De zorg van

de VVD - en ik hoor die bij meer fracties in de raad - is: hoe hard zijn die acties nou, hoe hard wordt eraan gewerkt? Het is heel moeilijk. Dat begrijp ik. Ik denk dat we daar als raad ook echt wel met realisme naar willen kijken en er ruimte voor willen bieden, maar ik vraag niet om volgend jaar op die Roemernorm te zitten. We vragen om het af te bouwen. Ik vind echt dat we daar wel iets meer ambitie moeten stellen dan de wethouder nu wil doen.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). De rijksoverheid heeft sinds 2010 die norm, maar die overschrijden ze al bijna veertien jaar. Er zijn wat uitzonderingen, heb ik laatst gehoord, maar de meeste ministeries overschrijden dat by far. In 2023 werd meer dan 15% van de totale loonkosten uitgegeven aan extern personeel. In 2022 lag dat op 14,2%. Het is dus omhooggegaan bij het Rijk. Dus wat mevrouw Van Basten Batenburg stelt, klopt niet helemaal, in de zin van dat het ook bij het Rijk gewoon stijgt. Ik heb me voorgenomen echt niet te gaan jij-bakken en dus ook niet een flauwe opmerking te maken over een arbeidsmarkt waar de VVD natuurlijk uiteindelijk ook verantwoordelijk voor is, die we met elkaar gecreëerd hebben en waarin het aantal zzp'ers fors is gestegen de afgelopen jaren. Het aantal zzp'ers is gestegen van 800.000 naar 1,2 miljoen; meer dan 50% erbij in een aantal jaar. Die arbeidsmarkt is gecreëerd. Dus het aantal zzp'ers is met 50% toegenomen in een paar jaar en dan moeten we hier gaan zeggen: we gaan wel eventjes die externe inhuur terugdringen. Dat is best een heel lastig vraagstuk. Ik denk dat we dat echt wel moeten constateren met elkaar.

Voorzitter. Motie PVV.3 heet 'Positieve discriminatie is ook discriminatie'. Ik kan de PVV geruststellen. Het gaat over werving. Dat zegt de motie op zich terecht. Maar dat betekent dus ook dat dit niet om selectie gaat. Selectie is echt iets anders dan werving. Wij werven voor een personeelsbestand dat een afspiegeling is van de stad, op alle manieren. Het heeft dus niet met een enkele eigenschap van mensen te maken, maar op alle manieren. We willen dat mensen werk doen en ook laten zien dat ze daar ervaring in hebben bijvoorbeeld. Maar bij de selectie is het uiteindelijk heel simpel: de beste kandidaat krijgt de baan. Die motie wil ik dus ontraden. Tot zover.

De **voorzitter**. Hartelijk dank. Ik geef het woord aan wethouder Icar. We streven ernaar om rond een uur of zes te gaan schorsen voor de dinerpauze. Het zou natuurlijk wel prettig zijn als we het hele college aan het woord hebben gehad, maar ik ben bang dat dat voor de dinerpauze niet gaat lukken. Aan optimisme geen gebrek, maar we moeten ook een beetje realisme behouden. Maar we gaan eerst naar wethouder Icar luisteren.

Wethouder **Icar** (DENK). Voorzitter. Ik begin met motie HvDH.4 over een duidelijk meetbare SLA voor iedere Haagse BIZ. Ik snap waarom de motie wordt ingediend. Het is alleen niet wenselijk om elke BIZ top-down iets op te leggen op basis van het verzoek van één BIZ. De mogelijkheid bestaat op dit moment voor alle BIZ'en om aanvullende afspraken te maken. Dit kan per BIZ geïnitieerd worden, ook op het gebied van onderhoud. Het is mij bekend dat BIZ ZKD daar behoefte aan heeft, zoals dat gemeld is door de inspreker. Er zijn ambtelijke gesprekken hierover gevoerd. Ik wil toezeggen dat we het gesprek aangaan met die BIZ. De motie vraagt om alle 25 BIZ'en top-down een bepaalde manier van aanvullende afspraken maken op te leggen, terwijl dat kan variëren per BIZ. Ik moet de motie dus ontraden.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Het is gewoon de wet. Er is een amendement aangenomen van het lid Ziengs in de Tweede Kamer op 1 juli 2014, ondersteund door D66, Partij van de Arbeid, GroenLinks, CDA, ChristenUnie, SGP, SP en de Partij voor de Dieren. Dat schrijft gewoon voor, in de wet, dat hetgeen gister is ingediend, moet. Dus wanneer gaan we nou die bedrijveninvesteringszones in Den Haag eindelijk, wat gewoon wettelijk verplicht is, steunen? Het amendement uit de Kamer is hier. Ik kan het de wethouder ook nog geven zo meteen. Daar is dus vanaf 2014 - we leven tien jaar verder, 2024 - niets mee gedaan. U heeft de ondernemers gisteren gehoord. Ze zitten met de handen in het haar, omdat er allerlei malafide bedrijven zitten. Die moeten daar weg. Schoon, heel en veilig moet de norm worden.

Wethouder **Icar** (DENK). We hebben gisteren één BIZ gehoord. Ondertussen heb ik een stuk of zeventien BIZ'en gesproken. Ik kan wel even wat meegeven. De Wet op de bedrijveninvesteringszones verplicht de gemeente en BIZ-vereniging of -stichting schriftelijke afspraken te maken over het minimale niveau van dienstverlening van de gemeente voor de periode waarvoor de BIZ-bijdrage wordt ingesteld of verlengd. Die voorkomen dat er bestaande taken op de BIZ worden afgewenteld. Deze afspraken zijn opgenomen in de uitvoeringsovereenkomst en terug te lezen in artikelen 6.1, 6.2 en 6.3. Daarin is ook aangegeven dat het elke BIZ vrij staat om aanvullende afspraken te maken. Deze aanvullende afspraken kunnen opgenomen worden in bijvoorbeeld een SLA, een service level agreement, maar het kan ook in een andere vorm. Ik blijf bij het ontraden van deze motie. Maar ik zou wel willen toezeggen dat ik in gesprek ga met BIZ ZKD om te kijken waar de dienstverlening eventueel aangescherpt kan worden.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). De wet schrijft voor dat het gewoon gaat om een minimale inspanning. Een minimale inspanning van de gemeente Den Haag om schoon, heel en veilig op een bedrijventerrein op orde te brengen. Waarom dan een motie die daartoe oproept, die oproept om de wet te handhaven, als wethouder afwijzen?

Wethouder **Icar** (DENK). Even feitelijk blijven: in de artikelen 6.1, 6.2 en 6.3 van de uitvoeringsovereenkomst is dit gedekt. De motie vraagt dat er op zeer korte termijn een herstelactie komt waarmee alle Haagse BIZ'en worden voorzien van een duidelijke, SMART geformuleerde SLA. Dat is niet hetzelfde als wat net gezegd is. In de uitvoeringsovereenkomst is de afspraak gemaakt dat aan de minimale vereisten voldaan wordt. Tevens staat het elke BIZ vrij om aanvullende afspraken te maken. Dát is opgenomen in de uitvoeringsovereenkomst.

De **voorzitter**. Meneer De Mos, voor de derde maal.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Ik zit nu, als we speak, met de BIZ ZKD te appen. Dan maken we er in deze motie van: alleen voorlopig voor het ZKD, die SLA. Als de motie dan kan worden omarmd, is in ieder geval de BIZ ZKD geholpen. Dat wil ik u tegemoetkomen. Dan maken we alleen nu een SLA voor de BIZ ZKD.

Wethouder **Icar** (DENK). Nee, ik vind dit een beetje een vreemde manier van werken. Ik geef aan wat er in de uitvoeringsovereenkomst staat. Er zijn drie artikelen die erop wijzen dat dit op deze manier gebeurt. Ik zou niet weten waarom ik nu voor één BIZ specifiek iets moet doen waarvan ik feitelijk zie dat het onnodig is.

De **voorzitter**. U vervolgt uw beantwoording.

Wethouder **Icar** (DENK). Voorzitter. Ik ga over naar HvDH.6, Behoud traditionele koffiehuisen Den Haag. Hierin wordt geschetst dat kleine ondernemers last hebben van regels. Het college wil onnodige barrières wegnemen voor alle ondernemers, dus niet alleen voor koffiehuisen. Daarvoor zetten we ook stappen met het plan Ondernemersdienstverlening. Ik vraag me af of een specifiek actieplan voor een bepaalde groep ondernemers gaat helpen. Het maken van zo'n plan ontraad ik dus. Ik wil wel in gesprek treden met deze ondernemers. Ik roep ze allemaal op om gebruik te maken van het Ondernemersportaal om te zorgen dat ze de dienstverlening krijgen die ze verdienen.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). We kunnen merken dat ook deze wethouder lid is van het college: we doen het al en we gaan in gesprek. De stad denkt er heel anders over. Ik roep even in herinnering dat de koffiehuisen Haags cultureel erfgoed zijn. Daar mag toch wel iets harder voor gelopen worden dan: we gaan een keertje in gesprek, we komen erop terug en wat maak je je druk?

Wethouder **Icar** (DENK). Voor zover ik weet is het geen cultureel erfgoed. Maar we lopen even hard voor de koffiehuisen als voor de andere ondernemers. Iedereen krijgt dus een gelijke behandeling van deze wethouder.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Maar gelukkig staat niet iedere ondernemer in deze stad op omvallen. Dat doen de koffiehuisen wel. Dus als we dat cultureel erfgoed willen koesteren in Den Haag - dat zijn Haagse koffiehuisen, die horen bij Den Haag zoals Manneke Pis bij Brussel hoort - dan gaan we gewoon ons best doen, zou ik willen verzoeken aan dit college, in plaats van: we gaan eens een keertje praten en we gaan eens een keertje kijken. Want daar lossen we de problemen niet mee op.

Wethouder **Icar** (DENK). Ik erken de waarde van deze koffiehuisen zeker. Nogmaals roep ik exploitanten die het moeilijk hebben om zich te melden bij het Ondernemersportaal. Dan kan ik kijken hoe we deze ondernemers specifiek kunnen helpen.

De **voorzitter**. Gaat u verder.

Wethouder **Icar** (DENK). Ik ga naar de motie van de Haagse VVD: Meer mensen aan het werk. We hebben dit onderwerp in de commissie uitgebreid besproken. Ik wil de VVD verzoeken om deze motie aan te houden, omdat het ministerie van SZW bekend heeft gemaakt om landelijk onderzoek te gaan doen naar de besteding in het kader van gemeentelijk re-integratiebeleid. Een van de onderzoeksvragen hiervan is: wat gebeurt er nu in de gemeentelijke uitvoeringspraktijk; een samenvattend, feitelijk en actueel beeld van de omvang, besteding en het bereik van de gemeentelijke begeleidings- en participatiemiddelen. Ik wil daarom voorstellen om deze motie aan te houden, want met dat landelijke onderzoek krijgt u een breder beeld en hoeven we geen dure onderzoekskosten te maken.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Wordt er in dat landelijke onderzoek dan ook specifiek gekeken naar Den Haag?

Wethouder **Icar** (DENK). Hoe ik het nu lees, is dat er gemeentelijk wordt gekeken. Op de vraag of ook specifiek naar Den Haag wordt gekeken, moet ik terugkomen.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Dat is natuurlijk wel echt vrij essentieel. Want als er niet naar Den Haag gekeken wordt, dan krijg ik cijfers over andere gemeenten en daar zit ik niet in de raad.

Wethouder **Icar** (DENK). Ik kom daar zo op terug.

Ik ga verder met de motie Actie op de Haagse Markt. Dit gesprek hebben we eerder gehad. Ik kan me vinden in de lijn die de VVD hierin heeft. Ik moet de motie alleen ontraden, tenzij er een zinsnede uitgaat. Dat is namelijk de vraag om geen marktvisie te maken. Dit proces is al in gang gezet. Dat wil ik ook doorzetten. Ik ben het wel eens met de overige punten die u noemt. Als u dat stukje eruit wil halen, dan kan ik de motie aan de raad laten.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik zal een aangepaste motie rondsturen.

De **voorzitter**. Dank u wel. De wethouder vervolgt zijn beantwoording.

Wethouder **Icar** (DENK). Dan gaan we naar VVD.16, Grensgebieden niet meer tussen wal en schip. Gemeenten in de regio werken intensief samen, in allerlei regioverbanden. In de situatie waarin de gemeente Den Haag initiatieven onderneemt, brengen we alle belanghebbenden in kaart - dat kunnen ook inwoners van buurgemeenten zijn - op basis van de nieuwe verordening. We zetten als gemeente

ook in op de goede relaties met onze burens door onder andere ontmoetingen tussen de colleges, zodat we elkaar makkelijker kunnen vinden, ook op lastige thema's. We zullen het nooit helemaal met elkaar eens zijn. Iedereen heeft zo zijn eigen belangen en inzichten. Maar de wens is altijd om er gezamenlijk uit te komen, in het beste belang van al onze inwoners. Ik weet niet of het vastleggen hiervan zal helpen. Juist de goede contacten onderling kunnen bijdragen. Ik ga dit thema aankaarten als ik met mijn ambtsgenoten in de regio spreek en vraag de wethouders om dat ook te doen in hun contacten met de buurgemeenten en andere relevante bestuurlijke tafels. Daarmee wil ik de motie ook aan de raad laten.

Ik ben bij PvdD.2, Geef burgerwetenschap een plek. We kijken hier best wel enthousiast tegenaan, maar ik wil de Partij voor de Dieren vragen de motie aan te houden, omdat we bezig zijn met experimenten rondom smart citizenship in het Sensing Lab in Den Haag. We zijn dat nog aan het verkennen. We hebben alleen iets meer informatie hierover nodig om te kijken hoe we dit tot uitvoering kunnen brengen. Het verzoek is dus om de motie aan te houden.

Leonie Gerritsen (PvdD). Ik moest even rennen. Ik wist niet dat de motie bij deze wethouder lag. Wat is precies smart citizenship? Onder wat voor een project valt dat dan?

Wethouder **Icar** (DENK). Een heel goede vraag! Ik kan nu geen antwoord geven op de exacte details van smart citizenship.

Leonie Gerritsen (PvdD). Dan is het wel lastig om de motie aan te houden, want waar wachten we dan precies op? Daar zou ik dan wel ietsje meer over willen weten. Ik wil de motie met liefde aanhouden als ik weet dat er binnenkort iets aan zit te komen, maar nu klinkt het een beetje vaag.

Wethouder **Icar** (DENK). Het enige wat ik daarover kan zeggen, is dat we op dit moment met die experimenten in het Sensing Lab bezig zijn. Ik wil op de resultaten daarvan wachten en op basis daarvan kijken of we dit kunnen doorvoeren of niet.

Leonie Gerritsen (PvdD). Als de wethouder toezegt om dit mee te nemen en dan ook echt rekening te houden met het feit dat mensen ook weten waar ze naartoe moeten, dus de vindbaarheid, vind ik het prima om de motie aan te houden.

De **voorzitter**. De wethouder stemt in.

Aangezien motie PvdD.2 is aangehouden, maakt ze geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

Wethouder **Icar** (DENK). Ik kom bij motie PvdA.1, Geen (terrassen)beleid zonder (loop)visie. Hier hebben we uitgebreid over gesproken tijdens de commissie. Deze motie kan ik aan de raad laten.

In CDA.3, Uitbreiding van Bedrijveninvesteringszones naar Eigenaren, vraagt het CDA om een werkwijze op te stellen voor het uitbreiden van bestaande BIZ'en. Er is op dit moment al een werkwijze voor het uitbreiden van bestaande BIZ'en en het oprichten van eigenaren-BIZ'en. Dat heb ik in de commissie ook aangegeven. Een BIZ is van, voor en door gebruikers. Als eigenaren en gebruikers zich willen verenigen in een gezamenlijke BIZ, zullen wij dit als gemeente altijd faciliteren. Om die reden moet ik deze motie ontraden.

Kavish Partiman (CDA). U wil het wel faciliteren, maar u ontraadt de motie. Als de gemeente Den Haag deel uitmaakt van zo'n winkelstraat, als eigenaar van vastgoed daarin, en er zo'n initiatief is in zo'n winkelstraat, zal de gemeente Den Haag daar dan wel altijd haar medewerking aan verlenen?

Wethouder **Icar** (DENK). De huidige werkwijze is precies zoals u die schetst. Dat geldt voor alle winkelstraten. Zodra de behoefte er is vanuit een winkelstraat, vanuit ondernemers, zal de gemeente

dat te allen tijde faciliteren. We bemoedigen het ook. Er zijn bijvoorbeeld bepaalde gebieden, bepaalde winkelstraten waar de organisatiegraad heel laag is. Daar hebben we bedrijfscontactfunctionarissen rondlopen die dit aanmoedigen en aangeven dat het opzetten van een BIZ positief uitpakt voor een winkelstraat.

Kavish Partiman (CDA). Dat er wordt ingezet op winkelstraten die nog geen actieve BIZ hebben, is toe te juichen. Dat moeten we ook doen, contactfunctionarissen en noem maar op. Maar het gaat om de winkelstraten die wel een actieve BIZ hebben en die juist denken dat ze door ook de eigenaren erbij te betrekken, de straat aantrekkelijker te kunnen maken. De Fahrenheitstraat heeft dit gedaan op eigen kracht. Je ziet dat het echt een succes is daar. Er wordt door verschillende steden nu gekeken naar dit model. Amsterdam is het aan het doen. Ik geloof dat Arnhem bezig is ermee. Het brengt juist de eigenaren van het vastgoed en die ondernemers, dus eigenlijk twee typen ondernemers, bij elkaar om te werken aan onderhoud, aanbod en dat soort dingen. Er zijn initiatieven in deze stad waar dit wordt gevraagd. Mij is ter ore gekomen dat de gemeente Den Haag daar geen medewerking aan verleent. Dus u zegt het wel, maar is dat daadwerkelijk zo? Daarom dien ik deze motie dan ook in. Ik vind het jammer dat die door u wordt ontraden, terwijl u er positief tegen aankijkt.

Wethouder **Icar** (DENK). De reden waarom ik het zeg, omdat ik het ook persoonlijk zo heb gemerkt uit de gesprekken die ik heb gevoerd met de BIZ'en. Als u daar andere signalen over heeft, dan ontvang ik die ook graag. Alleen is het zo dat de omschrijving die u net geeft, de huidige werkwijze is.

De **voorzitter**. Meneer Partiman, derde maal.

Kavish Partiman (CDA). De wethouder zegt dat het de huidige werkwijze is. Er is maar één winkelstraat in Den Haag die deze werkwijze heeft en dat is op eigen kracht tot stand gekomen. Ik weet van zeker één winkelstraat die dit wil, de Denneweg. Zij lopen tegen de gemeente Den Haag aan om dit voor elkaar te krijgen. Want de gemeente Den Haag heeft daar ook vastgoed in het bezit en weigert om deel te nemen. Dat zijn tenminste de signalen die ik krijg uit die winkelstraat. Vandaar dat ik zeg: maak dit tot beleid en draag er ook echt zelf aan bij. Kan de wethouder daarop reageren?

Wethouder **Icar** (DENK). Dit herken ik niet. In de drie gesprekken die ik met BIZ Denneweg heb gevoerd, is dit niet naar voren gekomen. Dus nogmaals nodig ik u uit. Ik sta ervoor open. Uiteraard ben ik het ermee eens dat als het niet op de juiste manier gebeurt, het wel zo moet zijn. Maar in de gesprekken die ik met deze BIZ heb gevoerd, is dit niet naar voren gekomen. Het was ook niet een van de problemen die ze hebben aangekaart om op te pakken.

De **voorzitter**. U vervolgt uw beantwoording.

Wethouder **Icar** (DENK). Ik ga verder met CDA.4: Uitvoeren van een Maatschappelijke Kosten-Batenanalyse voorafgaand aan de MKB-toets bij Grote Beleidsingrepen. Hier hebben we het ook uitgebreid over gehad. Het eerste dictum vraagt om bij grote beleidsingrepen standaard een MKBA uit te voeren voorafgaand aan de MKB-toets. In principe is het nu al zo dat bij grote ruimtelijke ontwikkelingen die ondernemers raken, zowel een MKB-toets als een MKBA-analyse kunnen plaatsvinden. Het college ontraadt deze motie echter omdat de volgorde van uitvoering, eerst MKBA en dan pas MKB-toets, in essentie onuitvoerbaar is. Ik redeneer vanuit het perspectief van de ondernemers. Ze kunnen vragen om een MKB-toets. Dit geeft ze een instrument om in een heel vroeg stadium hun mening te geven. Tegelijkertijd wordt hier nu gevraagd om een MKBA voorafgaand te doen.

Kavish Partiman (CDA). Ik wil voorkomen dat we de verschillende commissiedebatten over gaan doen en in een semantische discussie terechtkomen. Maar een maatschappelijke kosten-batenanalyse

geeft aan wat er gaat gebeuren met een onderneming als er een bepaalde beleidsmaatregel wordt ingevoerd. Het heeft niet alleen met ruimtelijke dingen te maken, want dan zou het een 'ruimtelijke kosten-batenanalyse' zijn. Het is een maatschappelijke kosten-batenanalyse. Op basis van die informatie kan je het gesprek voeren met die ondernemers. Dat is die MKB-toets. Dan komen we allemaal bij elkaar en dan gaan we met elkaar praten over het effect daarvan. Dan is het toch juist wenselijk dat we eerst die informatie van die maatschappelijke kosten-batenanalyse in onze handen hebben, zodat de ondernemer kennis kan nemen van wat de mogelijke effecten zijn van het beleid, zodat ze op basis van inhoud het gesprek kunnen voeren in de MKB-toets? Hoezo is die volgorde minder logisch dan wat de wethouder schetst?

Wethouder **Icar** (DENK). Ik zal een beknopte versie van het commissiedebat geven. Zodra de MKB-toets in gang wordt gezet, op verzoek van de ondernemers of de gemeente, en je plaatst er een MKBA voor, dan creëer je een situatie waardoor dingen vertraagd kunnen worden. Tijdens het commissiedebat hadden we gezegd dat de informatievoorziening naar de ondernemers toe veel beter kan en moet. Ik ben in de commissiebrief teruggekomen op hoe we dat nu gaan doen. Alleen, een MKBA voorafgaand aan elke MKB-toets betekent in feite een uitgebreide toets die voor vertraging kan zorgen bij ondernemers. Een MKBA kost ongeveer € 25.000. Dus dat is een drempel die je gelijk erop plakt. Maar ondernemers zijn dus de dupe, omdat dit proces vertraagd wordt voordat ze überhaupt hun mening kunnen geven bij een MKB-toets.

Kavish Partiman (CDA). Ik hoor een procesberedenering waarbij wordt gesteld dat het a. geld gaat kosten en b. vertraging gaat kunnen oplopen, maar inhoudelijk is er geen bezwaar tegen. Het hoeft niet bij elke MKB-toets, het hoeft niet bij elke beleidswijziging, maar bij de grote. Is het niet wenselijk dat we ordentelijk bestuur hier voeren, dat je risico's probeert te verkleinen en dat je eerst met de juiste informatie komt? Je loopt het risico dat het misschien een beetje trager gaat, maar je zorgt er wel voor dat het beleid dat wordt uitgevoerd, uitvoerbaar is en dat iedereen het kan meemaken. Dat is toch wel meer waard dan een paar centjes of een paar dagen? Ik snap deze redenering niet, want de inhoudelijke redenering erachter hoor ik niet. Het gaat alleen om tijd en geld. Het moet juist komen tot goed beleid.

Wethouder **Icar** (DENK). De MKB-toets is ontworpen om in een vroeg stadium het gesprek met ondernemers aan te gaan over een beoogde beleidsontwikkeling, terwijl uitkomsten van een MKBA-analyse pas laat in het beleidsproces beschikbaar zijn. Het zou dus logischer zijn om dit om te draaien of niet te specificeren. Het is vooral van belang dat beide instrumenten ingezet kunnen worden bij grote ruimtelijke ontwikkelingen, zonder afbreuk te doen aan de meerwaarde van de MKB-toets voor ondernemers. Daarnaast kan het voorkomen dat de gemeente een MKB-toets wil uitvoeren op een onderwerp dat ondernemers raakt en groot is, maar niet per definitie ruimtelijk. En, let's agree to disagree, maar een MKBA wordt voornamelijk ingezet bij grote ruimtelijke projecten. Dat is dus in dit geval niet verstandig.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Ik heb ook weleens vernomen dat die MKB-toets juist ingezet kan worden bij ondernemers die door iets heel groots geraakt kunnen worden. Nou komt er natuurlijk iets heel groots op ondernemers af en dat is de zero-emissiezone. Die zero-emissiezone is straks geldig in het centrum en als we niet oppassen ook langs de hele kuststrook. Dan zal zo'n MKB-toets die een ondernemer doet, ook op die zero-emissiezone van toepassing moeten zijn. Is de wethouder het daarmee eens?

Wethouder **Icar** (DENK). Er heeft, als ik het goed heb, een MKBA plaatsgevonden voor de zero-emissiezone, om te gebruiken bij de MKB-toets.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Dus ondernemers die in de problemen komen - ik noem zomaar de ondernemers van de Scheveningse haven, die met zwaar trekverkeer zitten, die te weinig

laadvermogen hebben - kunnen vrijgesteld worden van de invoering van de zero-emissiezone door middel van een MKB-toets? Dat is wat u dus nu garandeert?

Wethouder **Icar** (DENK). Nee, dat is niet wat ik heb gezegd. Ik heb gezegd dat er een MKBA heeft plaatsgevonden voor de MKB-toets van de zero-emissiezone.

De **voorzitter**. Meneer De Mos, voor de derde maal.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Wat houdt dat dan concreet in voor die ondernemers? Wat is dan concreet de oplossing voor die ondernemers voor die zero-emissiezone die op ze afkomt?

Wethouder **Icar** (DENK). Ik denk dat er nu een vermenging van debatten ontstaat. Het gaat hier om de motie van het CDA, die vraagt om standaard een MKBA uit te voeren alvorens een MKB-toets wordt uitgevoerd. Dus ik snap deze lijn van vragen niet, om eerlijk te zijn.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik ben wel verrast dat de wethouder zegt dat er een MKBA is voor de invoering van de zero-emissiezone bij Scheveningen-Haven. Die zou de raad heel graag ontvangen.

Wethouder **Icar** (DENK). Die heeft plaatsgevonden. Er is door wethouder Barker toegezegd dat die dit jaar nog naar de raad gaat.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Dank voor die duidelijkheid. Omdat de wethouder zei dat die er al is, dacht ik dat wij iets hadden gemist of dat die ergens op de plank lag. Daarom zocht ik verduidelijking.

De **voorzitter**. Wethouder, gaat u verder.

Wethouder **Icar** (DENK). Ik ga naar motie DENK.2, BSN uitgeven voor Haagse nieuwkomers. Deze motie stipt een probleem aan dat onlangs ook veel aandacht kreeg in de pers. Een probleem dat mij persoonlijk raakt en, gezien mijn achtergrond, mij ook echt aan het hart gaat. Sommige nieuwkomers moeten soms langer dan een jaar wachten voordat ze aan het werk kunnen, vanwege de trage bureaucratie van de overheid. Dit is echt onwenselijk. Ik kom regelmatig nieuwkomers en statushouders tegen die staan te popelen om te werken. We vinden het als college heel belangrijk om de juiste inspanningen hiervoor te verrichten. Ik wil deze motie dan ook aan de raad laten.

Dan heb ik motie DENK.5: Social Return realiteit, geen Return-Romantiek. Leuke naam, leuk bedacht. Dank voor deze motie. We zijn bereid dit te doen. In het meerjarenbeleidsplan Werk en Participatie hebben we ook enkele ambities opgenomen over social return. Deze motie kan ik dus ook aan de raad laten. Voorzitter, dan ben ik er doorheen.

De **voorzitter**. Hartelijk dank. Ik ga heel eventjes overleggen wat wij nog gaan doen voor de dinerpauze. Ik zou willen voorstellen om nu even de beantwoording van het presidium te doen. Dan ga ik daar staan en dan gaat de burgemeester voorzitten. Ik ga even de appreciaties halen. Dan denk ik dat we dat voor de dinerpauze kunnen doen. Daarna doen we de beantwoording van wethouder Kapteijns en de burgemeester.

Voorzitter: de heer Van Zanen.

De **voorzitter**. Ik geef het woord aan de voorzitter van het presidium, de heer Sluijs.

Ralf Sluijs (Hart voor Den Haag). Voorzitter. Wij hebben één motie die tot ons gekomen is. Die is van GroenLinks: Verkiezingen zijn kinderspel. Die is ook richting presidium gestuurd. GroenLinks vraagt met deze motie een plan van aanpak om de gemeenteraadsverkiezingen ook onder de aandacht te brengen bij kinderen. De gemeenteraad ontvangt wekelijks - dat hebben we ook aangegeven - meerdere schoolklassen hier op het stadhuis om kennis te maken met de lokale politiek. Democracy is het meest gebruikte programma tijdens deze bezoeken. Dat wordt begeleid door ProDemos. Ook wordt tweejaarlijks het kindervragenuur georganiseerd. Daarnaast levert de griffie maatwerk voor groepen kinderen die langs willen komen voor een gastles, waarbij wij ook worden uitgenodigd om uitleg te geven over de lokale democratie. Dat is overigens altijd hartstikke leuk om te doen.

We kunnen met ProDemos onderzoeken of we die schoolbezoeken een expliciete link kunnen laten maken met gemeenteraadsverkiezingen. Dus dan gaan we iets meer maatwerk doen richting de gemeenteraadsverkiezingen. Dat zou, denk ik, al een mooie eerste stap zijn richting datgene wat GroenLinks vraagt. In het actieplan opkomstbevordering wordt ook aandacht besteed aan het verbeteren van communicatie richting de kiezers, specifiek ook richting jongeren. Dit actieplan gaan we op 5 februari in de commissie Bestuur bespreken. Ik zou eigenlijk GroenLinks toch willen vragen om de motie aan te houden tot na de bespreking van het actieplan opkomstbevordering. Dan kunnen we dat er ook in meenemen. Met de toezegging in ieder geval richting ProDemos, die we daar ook bij doen.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Dank voor de mooie beantwoording van het presidium. Een van de zorgen waarom we de motie nu wilden indienen is: zijn we nog op tijd als we tot februari wachten en dan de raad daarna? Als we dan nog met een plan komen specifiek op dit deel, zijn we dan op tijd?

Ralf Sluijs (Hart voor Den Haag). Ik zie niet dat hier een enorm beslag gelegd wordt op budget. We zien dat in ieder geval dat er binnen het plan opkomstbevordering ook ruimte is om nog te kijken waar we de accenten gaan leggen. Binnen de ruimte die er is om de accenten te leggen, denk ik dat we dit kunnen meenemen. Ik denk dus dat we voldoende tijd hebben om de motie aan te houden en het dan mee te nemen. Die ruimte is er binnen die bespreking.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). In het actieplan wordt het dan meegenomen? Zo begrijp ik u goed? Daar is dan tijd voor en ruimte? Nou ja, dat is afhankelijk van wat de meerderheid in de raad vindt, maar?

Ralf Sluijs (Hart voor Den Haag). In het actieplan opkomstbevordering worden er een aantal doelgroepen aangesproken, waaronder ook jongeren. We zouden bij de bespreking die op 5 februari is, het accent misschien ook nog iets meer kunnen verleggen naar de doelgroep binnen de jongeren die meneer De Vuyst bedoelt. Dus dat zijn echt de basisscholen. Er is echt ruimte om daar nog over te spreken op 5 februari, en het dan eventueel daarna mee te nemen.

De **voorzitter**. Desgewenst zeg ik er zelf straks ook nog wat over.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Ik kom er in tweede termijn dan nog even op terug, nadat ik ook de burgemeester gehoord heb.

De **voorzitter**. Heel aardig. Gaat uw gang, meneer Sluijs.

Ralf Sluijs (Hart voor Den Haag). Dit was mijn appreciatie. Misschien komen er in tweede termijn nog wat dingen tot ons. Maar in eerste termijn was dit het voor wat richting presidium gekomen is.

De **voorzitter**. Dank u wel. We gaan schorsen tot zeven uur. Eet u smakelijk.

De vergadering wordt van 17.56 uur tot 19.07 uur geschorst.

De **voorzitter**. Geachte leden van de raad, geachte dames en heren op de publieke tribune, mensen thuis. Wij zijn nog steeds bezig met het afwerken van de agenda van gisteren. Dat doen we met veel plezier. Ik geef het woord in de eerste termijn van het college over de begrotingsvoorstellen 2025 aan wethouder Kapteijns. Maar meneer De Mos heeft een punt van orde. Tenminste, dat denk ik.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Voorzitter. We hadden vanmorgen bij de start het referendum. Nou hebben wij iets gevonden wat onder het kopieerapparaat is blijven liggen. Het aantal handtekeningen is voldoende, bleek uit het deel dat is blijven liggen. Waar wachten we dan nu nog op?

De **voorzitter**. Volgens mij is nu gepland dat u de brief krijgt in de schorsing vóór de stemming van zo meteen. U kunt daar vóór het tweede deel van de raad kennis van nemen.

Ik geef het woord aan wethouder Kapteijns.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Voorzitter. Voor mij liggen vier vragen, een amendement en 22 moties. Mijn streven is om daar heel staccato en soepel doorheen te gaan. Ik begin met de vragen.

Hart voor Den Haag vroeg naar de stand van zaken met betrekking tot het mogelijk plaatsen van flitspalen. Daar bent u onlangs, twee weken geleden, nog in een brief over geïnformeerd. We zijn samen met de G4 bezig met een stevige lobby. Er vinden later deze maand nog gesprekken plaats, ook met de minister en het Openbaar Ministerie. Maar het is heel ingewikkeld. Dat is de korte samenvatting.

Hart voor Den Haag vroeg ook: waar blijft de groengele zone rondom de Paul Krugerlaan? Er is nooit een groengele zone op de Paul Krugerlaan toegezegd. Dus die komt er ook niet.

De Partij voor de Dieren vroeg wanneer de fietsenstalling aan de Raamstraat weer opengaat. Binnenkort komt er een brief over de ontwikkeling van het Pribapand, want daar gaat het over. Daar staat dat in. Dat is het korte antwoord. Een iets langer antwoord is dat het heel ingewikkeld is om de fietsenstalling in datzelfde pand te houden, maar dat we wel aan het kijken zijn waar in de directe omgeving een alternatief kan komen. Maar dat staat ook allemaal in de brief die eraan komt.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Hoe kan het toch dat er in deze begrotingsbehandeling zo vaak een discrepantie zit tussen hetgeen wat het college zegt en hetgeen wat in dit geval dan de voorzitter van de ondernemersvereniging Paul Krugerlaan zegt? Die zei gistermorgen nog tegen mij: er is ons een groengele zone beloofd, al een aantal jaren geleden, en die is er nog steeds niet. Dus de discrepantie, hoe kan dat iedere keer? Daar hebben we nou al een paar keer tijdens deze begrotingsbehandeling last van.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Dat is vervelend, want over de feiten moeten we het eens zijn. Wat we er vervolgens van vinden, is vers twee. Van de pilots met de groengele zone is van het begin af aan gezegd: die doen we niet in het centrum en ook niet op Scheveningen. De Paul Krugerlaan ligt in het stadsdeel centrum.

Voorzitter. De laatste vraag is een vraag van het CDA over het cameratoezicht voor het bijplaatsen van afval. We hebben vrij uitgebreid gesproken bij het vaststellen van het actieplan afval. Toen heb ik toegezegd dat ik hierop terugkom in een commissiebrief die nog dit jaar komt. Dat is voor nu het korte antwoord. Daar wordt u dus over geïnformeerd.

Ik ben bij het amendement H.A van de VVD. Dat gaat over de parkeertarieven in Scheveningen. Dit moet het college stevig ontraden. Ik begrijp ook niet helemaal waar dit vandaan komt. Het enige wat we in deze begroting doen, is de tarieven indexeren. We gaan van € 6,75 naar € 7, helemaal in lijn met de trendmatige verhoging zoals we die voor alle tarieven doen. Als we dit zouden doen, dan zouden we een gat van meer dan een miljoen in de begroting slaan. Ook beleidsmatig is het

onverstandig, want we willen dat mensen de auto in de parkeergarage zetten. Dan moeten we de tarieven op het Zwarte Pad en dergelijke natuurlijk wel op hoogte houden. Dus het amendement is ontraden.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Is de wethouder het dan niet eens met de VVD dat het zonde is dat deze parkeerterreinen, die echt bedoeld zijn voor bezoekers om te parkeren, zodat ze niet in de woonwijken gaan staan, zo verhoogd zijn in tarief? Dat is nog even los van de indexatie. Het idee dat deze parkeerterreinen, die zijn bedoeld voor bezoekers, niet lager geprijsd zijn, is toch eigenlijk een denkfout?

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Nee, dat is geen denkfout, want we willen dat mensen de auto in de parkeergarages zetten. Bij het Zwarte Pad hebben we het dagkaarttarief verhoogd naar € 30. Dat doen we omdat je in de parkeergarage voor, ik geloof, € 37 of € 38 kan staan. Dan zit er dus een prikkel in het systeem om je auto in de parkeergarage te zetten. Dat is precies wat we met elkaar willen. Nogmaals, we hebben het over een trendmatige verhoging. Ik begrijp dus ook niet zo goed waarom we nu dit debat voeren.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). De trend was volgens mij het afgelopen jaar geen 7,7%. Dus daar gaat iets mis in de berekening van de wethouder.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). We hebben het over van € 6,75 per uur naar € 7 per uur. Ik heb mijn rekenmachine niet bij de hand, maar dat is conform de trend. Die zal rond de 3% liggen.

De **voorzitter**. Mevrouw Van Basten Batenburg, de laatste keer, gaat uw gang.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Gaat die verhoging dan eindeloos door, wat de wethouder betreft? Volgend jaar wordt het dus € 7,25 of € 7,50 misschien, als de inflatie een beetje tegenvalt. En dan wordt het het jaar daarna € 8 en dan wordt het € 9. Dan gaan we over een jaar of vier € 12 per uur betalen?

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Welkom in de wereld van de gemeentefinanciën. Dit soort tarieven wordt trendmatig verhoogd. Wat de trend gaat zijn of hoeveel de inflatie gaat zijn, dat weten we niet, maar tenzij je daar anders over beslist, is dit de manier waarop het gaat.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Nog niet zo heel lang geleden was het in de wintermaanden gratis. Wat is er gebeurd met de visie van het college om een vierseizoenenbadplaats te maken? Is de wethouder het met Hart voor Den Haag eens dat het in de winter wat moeilijker is om mensen naar Scheveningen te trekken? Zou het niet bijdragen aan de ambitie vierseizoenenbadplaats om in ieder geval in de winter weer gratis te parkeren?

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). We willen dat mensen met de fiets, het openbaar vervoer of op een andere manier naar Scheveningen komen, en niet met de auto. Dat willen we ook liever niet in de winter. Hoelang het precies geleden is dat we tariefverschillen hanteerden in de seizoenen, kan ik me niet herinneren. Maar dit is een tarief waardoor het ook in de winter aantrekkelijk is om je auto in de parkeergarage te zetten.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Is het de wethouder bekend dat heel veel bezoekers aan Scheveningen uit België en uit Duitsland komen? Van die laatste groep is bekend dat ze weleens fietsen meenemen - dat hebben ze een periode gedaan - maar dat ze niet op de fiets komen.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Het is niet zo dat de meeste mensen met de auto komen en ook niet zo dat de meeste mensen uit België of Duitsland komen. De meeste mensen die naar Scheveningen komen, komen gewoon uit Den Haag. De verdeling in de mobiliteit is ongeveer een derde auto, een derde fiets en een derde openbaar vervoer. We hebben het afgelopen jaar 25% meer bezoekers aan Scheveningen gezien dan het jaar daarvoor. Er is dus geen enkele reden om langer stil te staan bij wat u suggereert dan we nu hebben gedaan.

Voorzitter. Ik ben bij de moties. Ik doe ze in volgorde van indiening. Ik begin met motie HvDH.3, Campagne over afvalboetes. In de eerste constatering staat dat we niet communiceren over de boete voor afvalovertredingen. Dat is al niet juist. Dat doen we wel. Op iedere ORAC staat een sticker en op veel afvalophaalauto's staat het ook. We communiceren er ook in het bredere verhaal over. Om hier apart over te gaan communiceren, want dat is wat de motie vraagt, is in strijd met de manier waarop we mensen proberen te helpen om zich aan de regels te houden. Het is veel effectiever - dat is ook onderzocht - om mensen op een positieve manier te betrekken bij het schoonhouden van de stad, dus om de regels goed uit te blijven leggen en mensen daarop aan te spreken. Daar hoort dan ook uiteindelijk een boete bij, maar het college zou er niet voor zijn om, zoals hier wordt voorgesteld, hier een aparte campagne voor te doen. Het college wil de motie graag ontraden.

De **voorzitter**. Meneer De Mos, ander punt weer, hè?

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Het gaat nu over afval, net ging het over parkeren. Maar het gaat allebei net zo slecht. Want hoe vindt de wethouder zelf dat het gaat met het schoonhouden van de stad? Als we nou eens kijken naar, pak 'm beet, de Bomenbuurt. Ik ben daar pas komen wonen. Bij iedere ORAC liggen matrassen, koelkasten, restafval, andere illegale lozingen. Hoe vindt u dat het gaat in Laak? Hoe vindt u dat het gaat in Rustenburg-Oostbroek? 'Het is allemaal onder controle' is waarschijnlijk het antwoord, want dat is het antwoord van dit college: gaat u rustig slapen, alles is onder controle. Maar probeer het nog een keer, hoe gaat het?

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Het gaat langzaam maar zeker een klein beetje beter. Dat komt omdat we met het Aanvalsplan Afval veel extra inzet kunnen plegen. We hebben ook bijvoorbeeld voor Laak, maar ook voor Transvaal en de Schilderswijk, de mogelijkheid om extra middelen vrij te maken. Dat hebben we ook gedaan. Dat gaan we nu ook terugzien. We zien dat er meer ploegen beschikbaar zijn. Natuurlijk, we zijn er nog lang niet en iedere bijplaatsing is er een te veel, maar we zijn op de goede weg.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Op de goede weg? De wethouder zit graag op de fiets. Fiets dan ook eens langs die wijken. Want de werkelijkheid is heel anders. 1.600 respondenten bij Omroep West hebben leefbaarheid op één gezet. Zij maken zich daar zorgen om, waarschijnlijk omdat de stad heel smerig is. Anders staat dat niet op één, als je je zorgen maakt op de leefbaarheid. Dat is vraag één. Dan kom ik nog even terug op het boetebedrag en de stickers. Er is een heel debat over geweest in 2022 met uw voorganger. Die stickers stonden op de ORAC's. Met het nieuwe beleid komen ze niet meer op de nieuwe ORAC's. Dus die communicatie wordt achterwege gelaten. Dat is nog een vraag. En dan, ja, 89 boetes, is nou niet heel strikt handhaven op afvalbeleid. De afvalhufters dansen hier de horlepiep, want die komen er iedere keer mee weg.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Die laatste zijn de heterdaadbetrappingen. Dat is natuurlijk ook heel ingewikkeld. Waar we veel meer boetes mee binnenhalen, is met de controles van de afvalzakken. Daar worden duizenden boetes per jaar voor opgelegd in onze stad; dus de adresgegevens uit de vuilniszak peuteren, zal ik maar even plastisch zeggen. Ik ga na of het boetebedrag niet op iedere ORAC staat. Ik ben ervan uitgegaan dat het zo is. Mocht dat niet zo zijn, dan ga ik erachteraan, zeg ik namens het college. Maar deze motie wil ik graag ontraden.

De **voorzitter**. Laatste keer, gaat uw gang.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Het is in ieder geval een mooie toezegging dat we krijgen te horen hoe het zit met de communicatie vanaf de ORAC met de boetewaarschuwing voor als je het verkeerd aanbiedt. Ik wil de wethouder verzoeken - want 'duizenden boetes' klinkt erg interessant - om die informatie naar de raad te sturen. Dat hoeft niet vandaag. Maar die informatie hebben wij niet kunnen vinden.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Ik zal dat in de voortgangsbrief over het Aanvalsplan Afval nog even netjes uiteenzetten. Dat is ook een toezegging.

Dan ben ik bij motie HvDH.7. Die heet Eerst alternatief parkeren alvorens ook maar te praten over verbreden tramlijn 6 Paul Krugerlaan. Die motie wil ik ontraden. Het voorontwerp van lijn 6 Paul Krugerlaan is 22 oktober vrijgegeven voor inspraak. Daar staat in dat we inzetten op een aantal maatregelen die we nu aan het bekijken zijn. Het gaat om onder andere de Karweillocatie en de Haagse Marktgarage. Dat is, denk ik, wel bekend hier. Dat gaat parallel oplopen met de herontwerpen van het Hobbemaplein en de Paul Krugerlaan. Er is geen enkele reden om daar niet op te wachten. Dus deze motie wil ik graag ontraden.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). 'We zetten in op.' Dat klinkt niet echt als een garantie. 'We zetten in op.' Ik wijs op de parkeerdruk op de Paul Krugerlaan. Gaat u er maar eens heen op een zaterdagmiddag om daar uw auto te parkeren. Dat is een onmogelijke opgave. Dus als u voor de tram parkeerplaatsen weghaalt, dan brengt u de winkelstraat een genadeslag toe. Ik zou zeggen: eerst de alternatieve parkeerplekken op orde en dan kunt u de tramlijn verbreden. Het is een heel slecht idee als u dat niet zo doet.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). U heeft als raad ingestemd met het voorstel voor nieuwe trams in de Haagse regio. Dat betekent dat die zijn besteld, dat betekent dat ze moeten gaan rijden en dat betekent dat we het voorontwerp zoals dat op dit moment ter inspraak ligt, als raadsvoorstel naar uw raad zullen sturen. Dan kijk ik uit naar het debat daarover, maar deze motie moet ik op dit moment echt stellig ontraden.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Maar u kunt het toch niet verkopen aan de winkelstraat, aan de buurt om te zeggen: beste mensen, u heeft een parkeerdruk waar je de broekhoest van krijgt, maar we gaan lekker nog meer parkeerplaatsen weghalen, en misschien, heel misschien hebben we oplossing voor u en misschien niet? Maar goed, dan ligt die tramlijn er al en dan kunnen de mensen fluiten naar die parkeerplaatsen. Dat is niet de goede manier. Ik doe graag nogmaals het verzoek aan het college: eerst de parkeerplaatsen regelen als alternatief en dan pas met die tramlijnverbreding aan de slag.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Ik heb niet 'misschien, heel misschien' gezegd. Deze woorden worden mij in de mond gelegd. We zijn actief bezig om die parkeeroplossingen te regelen. Als het even kan, dan doen we dat ook. Maar dat is geen enkele reden om nu hierop te wachten.

Adeel Mahmood (DENK). We weten dat er een nieuwe, brede tram aankomt. Het lijkt me niet zorgvuldig om te zeggen dat we daar niet over mogen praten. Maar ik hoorde u net iets zeggen over de parkeerplaatsen. Bent u bereid om met die ondernemers in gesprek te gaan en om ons ook mee te nemen in wat er aankomt met die parkeerplaatsen? Ik hoor net Karweillocatie, Haagse Markt. Misschien is het goed om daarin samen met de wethouder MKB op te trekken en die ondernemers ook mee te nemen in wat er gaat komen, zodat ze daarop voorbereid zijn.

Wethouder **Kaptejns** (GroenLinks). Die gesprekken lopen al, ook met mijn collega-wethouder Icar. Dank daarvoor.

Ik ben bij motie HvDH.12, stop snelheidsduivels op diezelfde Paul Krugerlaan. Op zich ziet het college mogelijkheden om hier positief tegen aan te kijken, maar dan moeten we wel even met elkaar de lenigheid betreffen om naar het dictum te willen kijken. In het dictum staat het verzoek om een 'flits-geluidspaal' te plaatsen. Die bestaan eigenlijk niet. Die zijn in ieder geval niet juridisch handhaafbaar. Ik denk dat er wordt bedoeld een flexflitser. Het gaat over snelheid, dus dan zal bedoeld zijn een flitser die snelheid meet. Ik ben namens het college bereid om aan het Openbaar Ministerie te vragen of er iets kan bij de Paul Krugerlaan, met natuurlijk wel de winstwaarschuwing dat het Openbaar Ministerie erover gaat en dat er niet zo heel veel te verdelen zijn in Nederland. Het tweede punt van het dictum vraagt om een waarschuwingsbord. Die zijn niet zo heel erg effectief. Maar ik wil wel kijken wat we wel kunnen doen. Ik wil dus wel in de geest van het tweede dictumpunt kijken, als zo'n flexflitser er nu niet komt, wat er dan wel kan. Als we de motie zo mogen uitleggen, dan kan ik haar aan de raad laten.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Ik val bijna van mijn stoel, zowaar wat positiefs. Ik begin ontzettend vrolijk te worden. Ik wil bij dezen dan de motie wijzigen en 'flits-geluidspaal' veranderen in 'flexflitser'. Dan hebben we een mooie motie.

De **voorzitter**. Motie HvDH.12 is in die zin gewijzigd, dat ze thans luidt:

Gewijzigde motie Stop snelheidsduivels op Paul Krugerlaan

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 13 november 2024, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Programmabegroting 2025-2028.

Constaterende, dat:

- de Paul Krugerlaan volgens bewoners en ondernemers door snelheidsovertreders wordt gebruikt als racebaan, waarbij men met veel kabaal hard optrekt;
- de (verkeers)veiligheid door roekeloos en hard rijden voor bewoners, ondernemers en bezoekers in het geding is.

Van mening, dat:

- de te hoge snelheid omlaag kan brengen;
- de pakkans van aso's in het verkeer kan vergroten;
- de overlast van geluid van optrekkende auto's van aso's kan terugdringen.

Verzoekt het college:

- het Openbaar Ministerie te verzoeken om een flexflitser te plaatsen;
- tot die tijd waarschuwingsborden te plaatsen die oproepen om vaart te verminderen.

* Weghalen wat niet van toepassing is.

NB. Ook kan een verzoek aan de raad worden gedaan. In dat geval wordt in plaats van 'het college' 'de raad' ingevuld.

En gaat over tot de orde van de dag.

De gewijzigde motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Wethouder **Kaptejns** (GroenLinks). Mooi. Dan ben ik bij motie HvDH.13, Breng verkeerscirculatie terug in de Schilderswijk. Deze motie is overbodig. Er is een motie ingediend door het CDA, die

eigenlijk ongeveer hetzelfde vraagt. Bij de afdoening van die motie heb ik toegezegd om in 2025 een onderzoek uit te voeren naar alle mogelijke maatregelen die bijdragen aan de luchtkwaliteit en de doorstroming van de Vaillantlaan en ook de omliggende straten. Met wat hier staat, zijn we dus eigenlijk al bezig. De motie is dus ontraden wegens overbodigheid.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). We doen het al, maar de buurt weet nergens van. Een week of twee geleden hadden we een zaal met honderd man in de Schilderswijk, in Transvaal. Ze hebben helemaal geen idee wat er gebeurt. Misschien kan de buurt erbij betrokken worden? Kan er in gesprek gegaan worden met de bewonersorganisaties die erbij waren, die ook heel veel mensen vertegenwoordigen? Misschien dat die mensen dan meegenomen kunnen worden in hetgeen wat u allemaal aan het doen bent.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Dat neem ik ter harte. Ik weet niet waar we precies staan in het onderzoek, maar dat moeten we zeker samen ook met de omgeving doen, helemaal eens. Maar HvDH.13 is dan dus niet meer nodig.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Als dit een toezegging is dat er met de buurt in gesprek wordt gegaan over hetgeen wat er loopt, dan hou ik de motie aan.

De **voorzitter**. Aangezien motie HvDH.13 is aangehouden, maakt ze geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

We gaan snel door, gelet op de tijd. Wethouder Kapteijs.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Motie HvDH.20 heet Stoppen met plannen autoluw maken omgeving Hobbemaplein. Daar kunnen we, denk ik, heel kort over zijn. Het raadsvoorstel voorontwerp Hobbemaplein zit in de pijplijn. Het komt morgen, kan ik u verklappen, naar uw raad toe. Dat lijkt me het moment om heel uitgebreid over het Hobbemaplein te praten en ook over het alternatief dat door de ondernemers opgesteld is, waar ik vanuit het college veel waardering voor heb.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Als het gaat om verder praten, hoe kan het dan zo zijn dat er namens de gemeente Den Haag gecommuniceerd is naar de initiatiefnemers: joh, dit plan is van tafel, het gaat niet door? Die initiatiefnemers komen bij mij en zeggen: dit is een spek-en-bonengesprek geweest, we zijn afgepoeierd, we zijn afgewimpeld. Dat doet toch geen recht aan wat hier in de commissie op 10 oktober is besloten om er ook écht verder over te praten?

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Het is moeilijk om over derden te praten, maar ik heb echt een heel andere terugkoppeling gekregen van die gesprekken die hebben plaatsgevonden. De heer Mahmood heeft daar gisteren ook wat over gezegd. We hebben twee keer heel intensief ambtelijk gesproken met de ondernemers, ook over het plan. Het plan is helemaal doorgerekend door het ingenieursbureau. Het lijkt uiteindelijk niet te passen. Ik heb met uw raad afgesproken dat we beide plannen tegelijkertijd bespreken in de commissie Leefomgeving. Die afspraak heb ik gemaakt met uw raad. De onderbouwing komt daar ook bij. Het past dan niet om deze motie aan te nemen. Dus die wil ik graag ontraden.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Wat heeft het voor zin om plannen nog te bespreken als u naar de initiatiefnemers al klip-en-klaar bent geweest, keihard? Het autoluw maken is heilig, daar gaan we niet aan tornen, uw initiatief gaat in de prullenmand en alle tekeningen bestuderen kost veel te veel tijd: dat is de terugkoppeling die ik heb gehad van de ondernemers.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Korthedshalve: ik heb dus een andere terugkoppeling gehad.

Adeel Mahmood (DENK). We hebben inderdaad op 10 oktober in de commissie besproken dat we die plannen samen willen behandelen. Maar dan wil ik ook de wethouder vragen om een serieuze terugkoppeling aan de raad over waarom die plannen wel of niet goed zijn, op welke aspecten. Ik vraag dus een duidelijke terugkoppeling over wat er wel of niet goed is aan de plannen van de ondernemers, zodat we daar ook een oordeel over kunnen vellen.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Zoals afgesproken, komt morgen niet alleen het raadsvoorstel van het voorlopig ontwerp van het Hobbemaplein, maar ook het plan van de ondernemers en de appreciatie, de technische onderbouwing van wat het college heeft moeten constateren over het alternatieve plan. Dat ligt dan gewoon hier in de openbaarheid in de commissie Leefomgeving en daarna in de raad. Dan kunnen we het er uitgebreid over hebben.

De **voorzitter**. Gaat u door.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Ik ben bij motie HvDH.14. Die gaat over de Hofbadtoren. Daar hebben we ook meermaals intensief over gesproken. Als u zich die gesprekken kunt herinneren, dan zal het u niet verbazen dat deze motie door het college ontraden moet worden. We zijn voor de mensen in de Hofbadtoren over onze eigen schaduw heengestapt. Ondanks dat we daar als gemeente eigenlijk geen rol hadden, hebben we parkeerplaatsen bij het aanliggende zwembad ter beschikking gesteld aan de bewoners. Iedereen die meegedaan heeft met de loting en uitgeloot was, heeft daar onder dezelfde voorwaarden om te kunnen parkeren als bij de Hofbadtoren zelf, een parkeerplaats gekregen. Dat is per 1 november ingegaan. Zover ik erover geïnformeerd word, functioneert dat nu. Er is dus geen enkele reden om deze motie aan te nemen. Het zou ook geen recht doen aan de gesprekken die wij met elkaar in de commissie daarover hebben gevoerd en de oplossing die we met elkaar hebben gevonden. Dus deze motie wil ik graag ontraden.

De **voorzitter**. Meneer De Mos, kort.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). We hebben gisteren de sprekers gehoord. Die waren hier met twintig man; ze hebben niet alle twintig ingesproken. Er was ook een meneer die zei: hoe kun je mensen die in een sociale huurwoning wonen met duizenden euro's per jaar opzadelen om een auto te hebben om naar hun werk te gaan? Wat zegt u tegen die mensen die gisteren kwamen inspreken en die het gewoon niet meer weten, die gewoon in paniek zijn?

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). De rekensommen die gisteren gemaakt werden, gingen uit van als mensen het straattarief zouden moeten betalen. Niemand in de Hofbadtoren hoeft het straattarief te betalen. Iedereen kan parkeren op het eigen binnenterrein van de Hofbadtoren of op het parkeerterrein bij het zwembad. Dan betaal je iets meer dan wat je betaalt voor een eerste bewonersvergunning. Ik snap heel goed dat dat zuur aanvoelt. Je betaalt € 32, geloof ik, per maand in plaats van € 7,50. Ik kan me voorstellen dat dat voor mensen best een uitgave is. Dus dat wil ik helemaal niet bagatelliseren. Maar het is wel de oplossing die past bij op je eigen terrein kunnen parkeren en de afspraken die we daar met Staedion over hebben gemaakt. Die hadden in principe ook bekend moeten zijn op het moment dat mensen daar kwamen wonen.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Het is interessant om te zien dat het college gewoon afscheid neemt van het gelijkheidsbeginsel. De een moet meer betalen en de ander minder. Er werden hier gisteren echt voorbeelden berekend van vier- tot vijfduizend euro per jaar. Ik geloof niet dat die mensen dat uit de duim zuigen, want die gaan toch niet heel veel geld aftikken als dat niet nodig is. Dus er zit weer een heel groot verschil tussen hetgeen het college zegt en hetgeen de bewoners zeggen. Maar dat klopt ook, want 74% van de stad herkent zich niet in en voelt zich niet vertegenwoordigd door dit college.

De **voorzitter**. Wethouder, wilt u daarop reageren? Het hoeft niet. Ik heb geen vraag gehoord.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Nee.

Adeel Mahmood (DENK). Het zijn echt serieuze zorgen waar die bewoners van de Hofbadtoren mee zitten, maar ik ben wel getriggerd door de discussie van daarnet. Ik ga terug naar het coalitieakkoord uit 2018, waarin een paar keer wordt gerefereerd aan het college. Daarin staat letterlijk, met de handtekening van de heer De Mos: bij nieuwbouwprojecten moet een parkeeroplossing worden aangeboden; er worden geen parkeervergunningen op straatniveau uitgegeven. Kan het zo zijn dat die uitwerking van 2018 dit als resultaat heeft?

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Hoe dat precies in de tijd zit, wil ik even in het midden laten. Maar het is inderdaad zo dat dit al jaren beleid is. Het was ook het beleid onder het college van twee of drie keer geleden. Het principe dat je bij nieuwbouwontwikkeling op eigen terrein dient te parkeren, was ook het beleid in 2018. Dat is ook, inderdaad, in dat akkoord toen nog eens bevestigd.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Is de wethouder het met de VVD eens dat als er in het verleden een fout is gemaakt en dat je dan, naar de praktijk kijkend, denkt 'potverdomme, dat pakt echt niet goed uit', je als stadsbestuur moet opstaan en moet denken 'weet je wat, we gaan er wat aan doen, we gaan het aanpassen, want het werkt niet'?

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). In zijn algemeenheid ben ik dat met de VVD eens. Om maar meteen de tweede interruptie voor te zijn: in dit geval is er geen fout gemaakt. We hebben bewust met elkaar de keuze gemaakt om betaald parkeren in te voeren in dat deel van de stad. Dat heeft ermee te maken dat er een zwembad ligt, dat er een bioscoop ligt. Dat het wat oneerlijk kan voelen, nogmaals, daar heb ik echt veel empathie voor. Het kan oneerlijk voelen dat als je niet op eigen terrein kunt parkeren in hetzelfde wijkje, je dan wel recht hebt op een bewonersvergunning en daardoor iets minder geld kwijt bent voor het parkeren van je auto. Dat is de consequentie van het beleid dat we met elkaar hebben.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Empathie is natuurlijk een heel belangrijke emotie. Die hebben we volgens mij als mensen, nou ja, sommigen zullen zeggen van Onze-Lieve-Heer en andere zullen zeggen in de evolutie gekregen. Meestal zet het je aan tot actie. Het doet iets met je. Het betekent dat je iets wil doen voor andere mensen. Dat vind ik ook heel mooi. Ik ben ook blij dat de wethouder zegt dat hij dat wel voelt en dat hij dat ziet. Maar zou hij dan ook bereid zijn om dat om te zetten in actie, om te kijken hoe we dit met maatwerk kunnen oplossen? Want het mag toch niet zo zijn dat die mensen duizenden euro's per jaar kwijt zijn, terwijl ze afhankelijk zijn van die auto, terwijl toen ze er gingen wonen, ze er echt op mochten rekenen dat ze die auto daar ook kwijt konden?

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Dat is precies wat het college heeft gedaan. Ondanks dat we daar geen verantwoordelijkheid hadden, hebben we met Staedion gezegd: we kunnen deze mensen niet aan hun lot overlaten. Daarom hebben we gekeken naar wat een goede oplossing zou zijn. Die oplossing hebben we gevonden door op het parkeerterrein van het zwembad dat naast de Hofbadtoren ligt, het Hofbad, parkeerplaatsen vrij te maken. De parkeerplaatsen zijn voor het zwembad. Die hebben we vrijgemaakt voor de bewoners. Die kunnen dus onder dezelfde voorwaarden daar parkeren als waaronder ze anders op het binnenterrein hadden moeten parkeren. Daarmee hebben we, inderdaad, precies wat u zegt, de empathie gekoppeld aan een oplossing die passend is voor dit probleem.

De **voorzitter**. De laatste keer, mevrouw Van Basten Batenburg.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik hoor ook dit van de wethouder. Het is een mooie stap. Maar we hebben gisteren natuurlijk gehoord dat - ik denk ook dat dat de reden was dat de wethouder het woord 'empathie' noemde - het probleem er nog is. Daarom stonden die mensen hier gister in te spreken. De wethouder zegt nu nee, maar die mensen stonden hier toch in te spreken?

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). We hebben veel contact met deze mensen, omdat ze erkennen dat de oplossing die geboden is, een heel grote verbetering is ten opzichte van de vorige situatie. Maar het liefst zouden ze natuurlijk gewoon het straatparkeertarief betalen. Dat gaat alleen in tegen alle afspraken en ons parkeerbeleid. We hebben dit compromis kunnen aanreiken. Nogmaals, ik ben heel blij dat dit kan, dat we daartoe in de gelegenheid waren en dat er ook een zwembad naast dit complex lag, want dit kan natuurlijk niet overal in de stad. We moeten er ook geen gewoonte van maken. Maar in dit geval hebben we dat kunnen doen met elkaar.

De **voorzitter**. Meneer De Mos, een nieuw punt?

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Ja, zeker een nieuw punt. Een compromis is toch iets waar mensen tevreden mee zijn? Dat hier dan niet gisteren een gigantische inspraak was. Een compromis is: we zijn eruit samen, de kerk ligt in het midden, we zijn allemaal tevreden. Tevredenheid ontbreekt volledig. Maar wat is nou de parkeerdruk die is opgelost in dit gebied? Want meneer Mahmood deed net of het beleid in het college van 2018 kwam, maar wij waren geen college van overal betaald parkeren invoeren. Dat is toch echt dit college. Welke parkeerdruk is nu opgelost met deze maatregel?

De **voorzitter**. Wethouder Kapteijns, ten slotte.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). De parkeerdruk is daar niet richting de 90 of 100%, als dat is wat de heer De Mos graag wil horen. Maar dat is natuurlijk niet de relevante vraag. Op piekmomenten, als er veel bezoekers zijn bij het zwembad, als daar verdere bouwontwikkelingen komen, dan is in dat Deelplan 20 betaald parkeren gewoon onderdeel van de randvoorwaarden waaronder dat plaatsvindt. Dat was bekend toen Staedion daar de Hofbadtoren ging bouwen. Dat was bekend bij de mensen toen ze daar een woning gingen huren.

De **voorzitter**. Meneer De Mos, de laatste keer nu.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). 'Als' is verbrande turf, zei mijn moeder altijd. Maar als er geen parkeerdruk is en geen draagvlak? Dat was een heel goede regel die oud-wethouder Peter Smit ooit hier had. Zullen we niet gewoon teruggaan daarheen? Dat voorkomt heel veel problemen.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Nee, dat heb ik net proberen uit te leggen. De redenen waarom destijds daar is gekozen voor betaald parkeren, zijn nog steeds de redenen waarom we daar betaald parkeren willen houden.

Voorzitter. Dan ben ik bij motie HvDH.16, Heropen garage Apeldoornselaan in 2025. Deze motie moet ik ontraden. We zijn bezig met het heropenen van deze volautomatische autoberging. Dat kost heel veel geld. Het kost € 5 mln. Ik durf zelf niet aan om uit te rekenen hoeveel dat per parkeerplaats is, want dan denk ik bij mezelf: waarom doen we dit eigenlijk? Maar daar hebben we toe besloten. Daar heeft u als raad toe besloten. Daar is een Europese aanbesteding voor nodig. Die loopt nu. De verwachting is dat in 2026 de garage weer geopend kan worden. Deze motie vraagt om dat sneller te doen. Dat kan dus niet. Daarom wil ik haar dus ontraden.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). De eerste vraag: wanneer in 2026, in het eerste, tweede, derde of vierde kwartaal? En vlak voor de verkiezingen, januari 2022, is door de oude wethouder Verkeer

gezegd: het geld is er. Het ging toen nog over € 4,6 mln. Waarom is de VAB drie jaar later nog steeds dicht, terwijl de parkeerdruk in Rustenburg-Oostbroek de hoogste van Nederland is?

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Dat komt doordat er technisch gezien toch nog meer aanpassingen nodig waren dan aanvankelijk werd ingeschat. We lopen nu met een Europese aanbesteding. In Q2 volgend jaar gaan we daar een partij uit destilleren. Dan kunnen we dus ook de definitieve planning maken. Maar de voorlopige planning is dat als in Q3 of eind volgend jaar de renovatie kan starten, in de tweede helft van 2026 de garage weer in gebruik kan worden genomen. Ik zou willen dat het sneller kon, maar dat zijn de termijnen waar we ons ook aan te houden hebben. Of we dit soort volautomatische autobergingen nog veel moeten bouwen in de stad? Ik denk dat we het antwoord met elkaar kunnen formuleren.

De **voorzitter**. Gaat u vooral door.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Voorzitter. Ik ben bij motie HvDH.18, Maak einde aan gevaarlijke afsluiting Kaapstraat. Daar hebben we ook heel vaak over gesproken al. Ik wil deze motie ontraden. Ik heb een toezegging gedaan dat ik, als de Adviescommissie bezwaarschriften met een uitspraak komt, met de ondernemers ga praten en dat ik eind van het jaar daar u over zal informeren. Dat is wat deze motie vraagt, alleen iets stilliger. Dit is een staande toezegging. Ik kan deze motie dus ontraden. U kunt haar ook aanhouden, want ik kom nog dit jaar, als het agendatechnisch allemaal lukt natuurlijk, met een terugkoppeling van het gesprek dat ik met die ondernemers ga hebben.

De **voorzitter**. Je zet je microfoon uit, maar dat is niet nodig.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Dan ga ik snel door. Bij de motie van de VVD ben ik nu. Motie VVD.9 gaat over betaald parkeren in Kijkduin. Het is goed om daar kort op in te gaan. Aanvankelijk was de planning om dit jaar al betaald parkeren in te voeren in Kijkduin. Daar heb ik ook met ondernemers over gesproken. De bouwontwikkelingen zijn op dit moment nog bezig. Die zijn echt in de afrondende fase. Daarom leek het het college niet fair om dan nu al betaald parkeren in te voeren. Daar komt die uitspraak vandaan 'tot alle bouwhekken weg zijn'. In die context is die uitspraak altijd gedaan. Toen heb ik ook met ondernemers gesproken en hebben we gezegd: dan is het misschien ook wel fair om de hele zomer van 2025 geen betaald parkeren in te voeren. Dus dan hebben we het eigenlijk twee keer uitgesteld. Dat is nu de planning. Over de precieze planning kan ik u nog nader over informeren. Dat wil ik ook nog met de ondernemers over in gesprek, als dat helpt. Maar we denken nu aan eind volgend jaar of misschien begin het jaar daarop.

Als ik deze motie letterlijk neem, dan gaat het over de verbouwing van het Atlantic Hotel. Die verbouwing moet nog beginnen. Dat is een private verbouwing op eigen terrein, die geen enkele invloed heeft op de bereikbaarheid van Kijkduin. Ik heb proberen na te gaan wanneer die verbouwing klaar zou moeten zijn. De voorlopige inschatting is eind 2028. Dat lijkt me op geen enkele manier de bedoeling, temeer omdat de bewoners echt vragen om invoering van betaald parkeren. Afgelopen dinsdagavond was ik daar met collega Bredemeijer en de burgemeester. De bewoners zien het steeds drukker worden en die willen graag betaald parkeren invoeren. Dat is een stukje achtergrond. Daarom moet ik deze motie ontraden.

De **voorzitter**. Mevrouw Van Basten Batenburg heeft een interruptie.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Meneer Partiman was eerder.

De **voorzitter**. Zeker, maar ik kies nu een keer voor u, omdat het uw motie is. Maar goed, het verrast u natuurlijk dat ik voor u kies.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Dank, voorzitter. Het is inderdaad onze motie. Wat ik frappant vind, is het volgende. Er is een motie aangenomen door deze raad. In die motie stond heel duidelijk de redenering waarom het gevraagd werd. Dat heeft te maken met economische belangen. Dat heeft te maken met het economische perspectief. Het heeft jaren in de hekken gestaan. De ondernemers die daar nu zitten, hebben het ongelooflijk moeilijk. Er is nog veel leegstand. Tegelijkertijd is het een gebied met onwijs veel potentie. Dus wij hebben ze een zetje in de rug willen geven. De raad heeft gezegd: we willen dat. Het college weigert het gewoon uit te voeren. Dat kan toch niet?

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). In die scherpste zou ik niet dit debat met u willen voeren. Ik heb u zojuist in alle redelijkheid de context en de achtergrond uitgelegd. We zien dat de parkeerdruk toeneemt en dat we dat parkeren ook nodig hebben om de bereikbaarheid van Kijkduin te reguleren. Als Kijkduin er straks weer in volle glorie staat, is echt de verwachting dat de bezoekersaantallen snel zullen gaan toenemen. De Vogelwijk heeft al betaald parkeren. We kunnen dus met elkaar op onze vingers uittellen dat de parkeerdruk volgend jaar al fors zal zijn. Daar moeten we tijdig bij zijn. We willen niet dat mensen eerst in de problemen komen en dan het probleem oplossen. Nogmaals, dat is de context. Ik wil met u in gesprek en met de ondernemers in gesprek, als dat helpt. Maar dat is wel de achtergrond van waarom we toch echt de keuze moeten maken om niet te wachten tot 2029 of 2030.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Wachten tot 2029 of 2030 is sowieso al iets heel anders dan wat de wethouder nu voorstelt in deze begroting. Dat is ook de reden dat we nu die motie indienen. In de begroting staat dat er eind volgend jaar betaald parkeren is. Dat staat erin. Dat gaat in tegen een aangenomen motie van de raad. Ik wil echt de wethouder vragen: waarom voert hij een aangenomen motie van de raad niet uit?

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Volgens mij heb ik dat antwoord net gegeven. Waar komen die bouwhekken vandaan? Die komen niet van het Atlantic Hotel. De uitspraak 'wacht tot het laatste bouwhek weg is' had betrekking op de ontwikkeling van het winkelcentrum en alle appartementsgebouwen die daar gebouwd zijn. Het Atlantic Hotel heeft daar echt niets mee van doen.

De **voorzitter**. Laatste keer, mevrouw Van Basten Batenburg.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik weet het niet. De wethouder vertelde mij net wat er in mijn motie staat en hoe ik die bedoeld heb. Dat is toch een beetje een bijzondere situatie. Er staat letterlijk in de motie die we hebben aangenomen dat het Atlantic Hotel nog een hele tijd verbouwd wordt. Het staat in de tekst van die motie. Dat zijn de bouwhekken waar het over gaat. Het gaat niet om de bereikbaarheid van Kijkduin. Het gaat om de economische aantrekkelijkheid van Kijkduin en het feit dat die ondernemers echt de gemeente nodig hebben nu om die mooie start te maken. Het gaat een fantastisch gebied worden. Het is al prachtig. Maar het heeft echt nu wel een startsteuntje nodig van het college. Als de wethouder zegt 'ik zeg hier toe dat er het komende jaar sowieso geen betaald parkeren wordt ingevoerd en dat we met ondernemers in gesprek gaan om te kijken per wanneer dan wel', dan wil ik de motie best aanhouden. Maar anders wil ik hier echt ... Dan vind ik ook dat we als raad ervoor moeten staan. We hebben hier met elkaar een uitspraak gedaan over wat we verwachten van het college. Ik hoop dat de hele raad het steunt dat als het college weigert die uit te voeren ... Ik doe nu een handreiking voor een tussenweg. Als het college die dan ook niet aanpakt, dan hoop ik echt dat we die motie heel duidelijk aannemen en dat we inderdaad tot 2029 wachten.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Volgens mij hebben we elkaar beiden een handreiking gedaan. Ik ben ook de VVD-fractie daar dankbaar voor. Het gaat natuurlijk niet alleen over de economische ontwikkeling van Kijkduin. Het gaat ook over de leefbaarheid en de bereikbaarheid van Kijkduin. In die balans moeten we elkaar weten te vinden. Want leefbaarheid en bereikbaarheid zijn natuurlijk ook in het belang van de ondernemers. Maar vanuit de bewoners is er echt breed draagvlak om betaald

parkeren in te voeren, want de mensen die nu inhuizen in die appartementen, willen gewoon hun auto kwijt kunnen. Dat wordt steeds moeilijker. Maar laat ik uw handreiking aannemen. Laten we in de loop van volgend jaar kijken waar we met elkaar staan. Dan zal de inzet van het college zijn dat het gesprek dan gaat over Q1 2026. Dan doe ik wat u mij suggereert. Dan voeren we het niet volgend jaar in. Dan kunt u de motie aanhouden.

Kavish Partiman (CDA). Ik keek even of de VVD wilde reageren. Dit is natuurlijk nieuwe informatie. Ik vind het best wel interessant. Ik vind de vraag van de VVD wel terecht en tegelijkertijd de geste van de wethouder ook. Dus als er iets hier wordt gedaan, dan kan ik mijn interruptie achterwege laten. Zo niet, dan heb ik wel een vraag.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik zou kunnen zeggen dat ik hier over moet nadenken, maar laat ik het gebaar van de wethouder vol aanpakken en zeggen: oké, wij gaan hier graag over in gesprek. Dan praten we ongetwijfeld ergens volgend jaar verder over dit punt.

De **voorzitter**. U houdt de motie nu even aan, hè? Oké.

Aangezien motie VVD.9 is aangehouden, maakt ze geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

Gaat u gauw door, wethouder.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Dank voor het aanhouden van deze motie.

Voorzitter. Ik ben bij motie VVD.7. Die gaat over duurzaamheid. Verduurzaming kleine vve's heet de motie. Het college vindt het een heel sympathieke motie. Kleine vve's moeten actief geholpen worden om die verduurzamingsslag te kunnen maken. Alleen, wat dit dictum verzoekt, dat kunnen we gewoon niet waarmaken als gemeente. Daar hebben we gewoon de capaciteit niet voor. We hebben meer dan twintigduizend vve's. Om voor al die vve's alle formulieren te gaan invullen, want zo staat het hier, daar kan de gemeente niet aan beginnen. Ik vind het ook niet de rol en de verantwoordelijkheid van de gemeente. Vve's hebben vve-beheerders en het zijn zelf ook de woningeigenaren. Dus de motie zoals die hier staat, wil ik graag ontraden.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). We hebben specifiek toegevoegd aan de motie 'wanneer dat gewenst is'. De wethouder schetst hier het beeld alsof het met elke kleine vve moet. Ik denk dat dat niet het geval zal zijn en dat ze ook echt niet allemaal tegelijk komen. Dus we snappen ook dat dat stap voor stap gaat. Maar dat er wat extra gewenst is en in de combinatie met wanneer het dan ook gewenst is bij vve's; ik zou eigenlijk hopen dat de wethouder dat ook wel zou willen omarmen.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). We doen al best wel veel voor vve's. Sommige vve's hebben iets meer hulp nodig dan andere vve's. Maar hier wordt gevraagd om 'stap-voor-stapbegeleiding bij het aanvragen van subsidies en leningen'. Dan gaan we ook echt in de verantwoordelijkheid van de vve's zelf treden. Dat gaat echt te ver. Daarom wil ik de motie toch echt ontraden.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Dat is natuurlijk absoluut niet de bedoeling. Ik ben een aanhanger van Reagans woorden over wat de overheid kan betekenen voor mensen en hoe eng het kan zijn als ze te dichtbij komt, maar dat terzijde. Op dit moment is 3% van het beschikbare budget gebruikt. Dat moet de wethouder toch ook zonde vinden? Want hij heeft die ambitie voor 10.000 woningen per jaar. Dat willen we allemaal. Wij denken echt dat dit een stap kan zijn. Het gaat niet om alle vve's tegelijk. Maar zorg nou dat je die extra stap zet op het moment dat die vve's in beeld komen. Want ze komen dus blijkbaar niet over die drempel heen, want ze gebruiken het budget niet.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Nee, de rentekorting blijft nog achter. Daar zetten we ook extra op in. We zien dat het wat aangroeit. Het is al laat. Volgens mij zitten we niet zo heel ver van elkaar

af. Als we de motie niet al te letterlijk hoeven uit te leggen, maar het gaat om waar het nodig is, een extra stapje doen om vve's een duwtje in de rug te geven om ze ook naar die rentekorting te begeleiden, dan kan ik de motie ook aan de raad laten.

De **voorzitter**. Weer een novum! Niet bij stilstaan, mevrouw Van Basten Batenburg, ga gauw door. Gewoon arresteren.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Ja, voorzitter, ik probeer ook een beetje de sfeer goed te houden hier! Doorgaans nemen we moties natuurlijk heel letterlijk.

Voorzitter. Met motie VVD.8, Verduurzaming voor iedereen, heeft het college wel een ernstig probleem en ook een beetje een principieel probleem. Want het dictum vraagt om te stoppen met het onnodig beperken van de EFG-aanpak tot bepaalde wijken. Daar gaat het eigenlijk al meteen mis. De EFG-aanpak is namelijk echt een stadsbrede gebiedsgerichte aanpak. Dus die EFG-aanpak doen we in de hele stad. We hebben een heel mooi aanbod voor iedereen in de stad. Alleen waar het gaat om extra financiering, maken we gebruik van onder andere het Nationaal Isolatieprogramma. Dat is rijksgeld. Aan dat rijksgeld zijn voorwaarden verbonden. Een van die voorwaarden is dat je het geld alleen mag besteden aan woningen met een lagere WOZ-waarde dan het gemiddelde in de stad. Om aan die voorwaarden te kunnen voldoen, moet je je op bepaalde wijken richten om daar die extra financiële ondersteuning te geven. Dat neemt niet weg dat die EFG-aanpak zich op de hele stad richt. Op dit punt moet ik de motie toch echt ontraden.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). De wethouder moet toch, net als de VVD, om die 10.000 woningen per jaar te isoleren, echt de hele stad willen bereiken? Want heel veel van deze woningen staan in wijken die de wethouder nu links laat liggen.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Dat is ook niet zo. Dus ik kan de VVD-fractie op dit punt misschien geruststellen. De EFG-aanpak richt zich op de hele stad. We hebben voor iedereen in de hele stad een heel mooi aanbod. We ondersteunen ook iedereen, ook financieel, die dat nodig heeft. We zijn heel succesvol geweest om de extra rijksmiddelen in Den Haag binnen te halen, via het Volkshuisvestingsfonds, via het Nationaal Isolatieprogramma. Alleen is voorwaarde voor het kunnen uitgeven van dat geld dat het zich op bepaalde wijken of op bepaalde woningen moet richten. Dat is dus geen keuze. Maar ik snap uw punt. We moeten - dat onderstreept het college ook - er voor iedereen in de hele stad zijn. Die 10.000 woningen, dat moeten woningen zijn over de hele stad. Maar zoals de motie geformuleerd is, kan het echt niet, dus ontraden.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). De wethouder heeft natuurlijk helemaal gelijk. Er zijn voorwaarden verbonden aan die landelijke regeling. Maar die voorwaarden gaan over inkomens van mensen. Die gaan niet over hele wijken uitsluiten, en dat is wat dit college doet. Dat is toch een gemiste kans?

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Nee, die voorwaarden gaan niet over inkomens. De voorwaarden zijn gekoppeld aan de WOZ-waarde. Die WOZ-waarde moet onder het Haags gemiddelde zijn. In de Vogelwijk of Benoordenhout is de WOZ-waarde van woningen boven het Haags gemiddelde. Daar mogen we dat geld dus niet uitgeven. Dat is de achterliggende gedachte. Maar verder is iedereen van harte uitgenodigd om gebruik te maken van alle mogelijkheden die we hebben.

De **voorzitter**. Mevrouw Van Basten Batenburg, laatste keer.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). De wethouder sluit hele wijken uit van deze regeling. Dat is niet de basis van die regeling vanuit het Rijk. Hij scheert hele wijken over een kam. De wethouder schudt zijn hoofd, maar dat is toch hoe die aanpak hier is ingevuld?

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Nee, de EFG-aanpak richt zich op de hele stad. We kunnen in sommige delen van de stad, omdat we daar rijksmiddelen voor hebben, een extra aantrekkelijk aanbod doen. Maar ook in de Vogelwijk, ook in Benoordenhout - dat waren mijn voorbeelden - ondersteunen we mensen, ook financieel, met het verduurzamen en isoleren van hun woning. Dat valt allemaal onder de EFG-aanpak.

Voorzitter. Ik ben bij motie D66.1. Die gaat over verkeersdrempels. Dat is toch wel een vrij problematische motie, zal ik maar even als startzin formuleren. Ze klinkt best sympathiek, alleen is het aanleggen van een drempel in een woonstraat aan allerlei randvoorwaarden verbonden. Dat kan niet zomaar overal. Dat kan tot verkeersgevaarlijke situatie leiden. We hebben ook te maken met de hulpdiensten en de HTM, die daar ook een zegje over wil hebben. Als we de indruk gaan wekken dat bewoners zich kunnen aanmelden om een drempel in hun straat te krijgen, dan gaan we vooral heel veel teleurstellingen organiseren. Het is ook niet nodig. Ik zou D66 willen vragen om deze motie aan te houden. We komen - dat zal de heer De Vuyst verheugen; althans, ik heb dat vaker toegezegd - heel binnenkort met een 30 kilometeraanpak. We gaan veel straten in Den Haag naar 30 km/uur brengen. Daar gaan we allemaal drempels aanleggen. We gaan dus echt heel veel aan drempels doen. Als u het naar aanleiding van die brief nog te weinig vindt, dan zouden we het weer eens over dit plan kunnen hebben. Maar vooralsnog is dit, hoe sympathiek ook, niet de juiste oplossing voor dit vraagstuk.

Marieke van Doorn (D66). Dank aan de wethouder voor de beantwoording. Wij zijn ook heel erg verheugd over de aankondiging van het 30 km/u-plan dat er aankomt. Wij zijn er heel benieuwd naar. Als het 30 km/u wordt, dan komen die drempels daar natuurlijk al. Daar is onze motie dus niet per se voor bedoeld. Het is juist bedoeld voor straten waar nog geen 30 km/u is of komt, maar waar bewoners wel zeggen: ik word gek van de snelheidsduivels hier en ik wil graag iets doen voor de verkeersveiligheid bij mij in de straat. Ziet de wethouder dit soort tijdelijke drempels niet als een mooie manier om bewoners te betrekken bij verkeersveiligheid?

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Mensen die zich zorgen maken over de verkeersveiligheid in de eigen straat waar te hard gereden wordt, weten ons doorgaans goed te vinden. Dat is volkomen terecht. We gaan met hen in gesprek en we gaan kijken welke oplossing daar mogelijk is. Als een drempel een oplossing is, dan leggen we daar gewoon een drempel. Alleen past het idee dat je vrij simpel een tijdelijke drempel in een 50 km/u-straat zou kunnen leggen in een drukke stad als Den Haag niet heel erg goed bij de werkelijkheid. Als we dit soort dingen willen doen, moeten we met heel veel stakeholders heel ingewikkelde afspraken maken. We moeten inwoners niet een worst voorhouden die we vervolgens in heel veel gevallen niet op de barbecue kunnen leggen, als dat een spreekwoord is.

Marieke van Doorn (D66). Ik heb er nog nooit van gehoord, maar ik ga er ook maar even niet op in. Vaak nemen bewoners contact met ons op, als ze bang zijn dat ze hun kinderen niet veilig kunnen laten fietsen omdat er geracet wordt, zelfs in woonstraten. Ik hoop dat hun woonstraten die 30 km/u-make-over krijgen met vaste drempels. De wethouder zegt dat je hem gewoon kan bellen en dat je dan zo'n drempel krijgt, maar we horen ook vaak dat bewoners lang moeten wachten totdat hun straat veiliger wordt gemaakt, ook al zijn er hier vragen over ingediend en beantwoord. Het is geen woonstraat, maar ik neem als voorbeeld de Finnenburg. Ik heb daar in een vorige periode al vragen over gesteld en de heer Martinez van Andel in deze periode. Dat is nog steeds een racebaan. Het kan dus heel lang duren, blijkt ook uit sommige voorbeelden. Misschien is dat een uitzondering, maar als het in zo'n geval lang duurt om de een of andere reden, is zo'n tijdelijke drempel dan een oplossing?

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Deze casus heb ik niet helemaal bij de hand, maar ik zeg toe dat ik me daarin ga verdiepen. Als het inderdaad te lang duurt, dan moeten we daar snel een oplossing voor bedenken. Maar dat is nog wat anders dan wat deze motie vraagt, namelijk om een oproep op de

website te doen dat iedereen een drempel in zijn straat kan aanvragen. Dat is het idee achter deze motie. Nogmaals, dat gaat alleen maar tot teleurstellingen leiden.

De **voorzitter**. Laatste keer, mevrouw Van Doorn.

Marieke van Doorn (D66). Het is juist een manier om mensen te betrekken bij verkeersveiligheid, dus ik vind het jammer dat het college die laat liggen.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Ik heb de suggestie gedaan om de motie aan te houden. Daarna kunnen we kijken of we dit echt nodig hebben.

Ik ben bij motie D66.2, I want to ride my bicycle, om fietsverkeerslessen in het Engels aan te bieden. Volgens mij zijn er twee internationale talen die iedereen verstaat: de taal van de liefde en de taal van het fietsen. Dus of er nou echt heel veel behoefte is om in het Engels fietsverkeerslessen te krijgen? De signalen zijn bij ons eerlijk gezegd niet heel erg bekend. Maar als dit helpt en als er vraag komt vanuit scholen, dan kan ik de motie aan de raad laten. Het belangrijkste is dat we zo veel mogelijk mensen op de fiets krijgen.

Dan de motie D66.4, Bewegen belonen, over een beloningselement bij verkeerslessen op scholen. Deze motie moet ik helaas wel ontraden. Ze is echt overbodig. We hebben onlangs in Den Haag Veilig Verkeer Nederland een opdracht gegund om met heel veel scholen een verkeersgedragsaanpak te implementeren. Daar zit ook een beloningselement in, waar deze motie om vraagt. De motie is dus echt overbodig.

Marieke van Doorn (D66). Uit de commissiebeantwoording bleek niet dat 'bewegen belonen' ook al in dat project zat, want dat heeft de wethouder zeker genoemd. Maar goed, als het nu erin zit en we dat als een toezegging kunnen zien, dan trekken we de motie in.

De **voorzitter**. Aangezien motie D66.4 is ingetrokken, maakt zij geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Dan motie GL.5 over de ontmoetingsvlonder. We hebben een fietsvlonder en een boomvlonder. Een ontmoetingsvlonder lijkt het college een prima aanvulling om eens te gaan piloten. Het college kan deze motie omarmen.

Dan motie GL.6, Energietransitie van onderop, ook bij inkoop.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Het ontgaat ons op dit uur en na die uren bijna. Wordt er nu gezegd dat het een goed idee is om vlonders op parkeerplaatsen te leggen om in smalle woonstraatjes gezellig buiten te gaan zitten tussen de geparkeerde auto's?

(Hilariteit)

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). We kennen een aantal plekken in de stad waar picknicktafels staan. Die staan soms ook in de openbare ruimte en soms leidt dat tot al dan niet onveilige situaties. Dan merken we vaak dat mensen toch heel erg gehecht zijn aan zo'n picknicktafel als ontmoetingsplek. We bieden al de fietsvlonder aan, waarmee je tijdelijk fietsparkeerplaatsen in je straat kunt krijgen, en de boomvlonder. In aanvulling daarop past deze er ook bij. Als het niet loopt, dan stoppen we er weer mee. Zo werken we.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). We kennen de fietsvlonders al. Ik vind de picknicktafel overigens hartstikke sympathiek, maar wat mij betreft liever niet op een parkeerplek. Het lijkt me ook minder leuk zitten, maar dat is misschien een kwestie van smaak als ik het zo hoor. Ik vind auto's

overigens wel mooi, maar serieus. Hoeveel van die vlonders hebben we en wordt dat aantal nu uitgebreid?

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). We hebben twaalf fietsvlonders, denk ik. We hebben daar een wachtlijst van een à twee jaar voor op dit moment. Dat verloopt uitermate democratisch. Dat zou u moeten aanspreken als democratische partij. Hij wordt op proef neergelegd en vervolgens wordt een enquête uitgevoerd in de hele straat. Pas als de meerderheid van de mensen het een goed idee vindt, komt ie er echt te liggen. En dan gaat de vlonder weer naar een andere plek waar de mensen het willen proberen. Als de meerderheid van de omwonenden het geen goed idee vindt, dan halen we de vlonder weg en is het weer een parkeerplaats. Is dat een antwoord op uw vraag?

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Er zijn twaalf fietsvlonders, er is een gigantische wachtlijst en nu gaan wij er een doel aan toevoegen. Dat betekent toch dat die wachtlijst langer wordt? Die fietsvlonders hebben tenminste nog een nut, want dan kan je de fietsen van de stoep halen. Het wordt hier steeds gezelliger, maar dit is wel een vrij serieus punt. Er is al een wachtlijst, dus er zijn nu twee opties. Of de wethouder gaat door dit voorstel van GroenLinks die wachtlijst langer maken en ontmoetingsplekken in een wijk belangrijker maken dan het parkeren van die fietsen, wat daadwerkelijk nut heeft. Of hij zegt nu dat hij extra vlonders gaat aanschaffen. Dan lijkt het me een ongedekte motie.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Dit gaat niet ten koste van de fietsvlonders. Dit kan prima uit het bestaande programma. Het zijn geen enorme bedragen. Ik stel me voor dat we het met een of twee proberen. De uitwerking van de motie zal nog uw kant op komen, mocht die worden aangenomen.

Kavish Partiman (CDA). Als er in een wijk behoefte aan iets is, dan is het wel leuk om ernaar te kijken en een pilot te starten. Maar ik vraag me af of er ook wordt gekeken naar de parkeerdruk in de wijk, als we zo'n initiatief nemen. Ik denk dat dat ook een rol speelt. Als er een hoge parkeerdruk in een wijk is, vraag ik me af of het wijsheid is om daar parkeerplekken weg te halen.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Het mooie van de manier waarop we met fietszones omgaan, is dat we dat aan de bewoners zelf vragen. Niet iedereen heeft een auto in de straat, dus dat gaat uitermate democratisch. In 80% van de gevallen blijft de vlonder liggen en wordt het een echte fietsparkeerplaats. In zo'n 20% van de gevallen kiezen de mensen ervoor om 'm toch weer weg te laten halen. Dat verloopt doorgaans heel soepel.

Kavish Partiman (CDA). Dit is geen antwoord op mijn vraag. De wethouder zegt dat er wordt gesproken met de bewoners en noem maar op. Dat snap ik allemaal. Maar er zijn ook harde cijfers over de parkeerdruk in wijken. Als de parkeerdruk heel erg hoog is, dan lijkt me dat een van de belangrijkste criteria om mee te wegen bij het besluit of je dat dan überhaupt wil doen.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Nee, het is geen criterium. Waar de autoparkeerdruk hoog is, zien we ook vaak dat de fietsparkeerdruk hoog is. Dat zijn vaak de wijken in deze stad waar heel veel fietsen in de openbare ruimte staan. Nogmaals, dit is een heel goed werkende manier en ook een heel democratische manier, wat niet alleen de VVD maar alle democratische partijen zou moeten aanspreken, om samen met mensen een oplossing te zoeken voor het fietsparkeerprobleem en ook andere problemen.

De **voorzitter**. Meneer Partiman, laatste keer, althans over dit onderwerp.

Kavish Partiman (CDA). Het gaat mij niet alleen maar om die fietsvlonder. Het gaat om de pilot om weer iets nieuws toe te voegen naast de fietsvlonder en de boomvlonder, terwijl de parkeerdruk hoog

is. Daarom blijf ik ernaar vragen, want ik krijg geen antwoord op mijn vraag hoe de parkeerdruk hierin wordt meegewogen. Ik weet dat er behoefte is aan fietsparkeerplaatsen, maar er wordt nu een picknicktafel aan toegevoegd. Er worden dus steeds meer parkeerplaatsen weggehaald. Dat kan in een wijk waar geen hoge parkeerdruk is. Maar in een wijk waar de druk hoog is, is er ook behoefte aan die parkeerplaats. Hoe wordt dat meegewogen bij het besluit om dit al dan niet toe te kennen, dus niet alleen die fietsvlonder en die boomvlonder, maar ook die picknicktafel?

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Dat gaat op dezelfde manier. Eén parkeerplaats meer of minder doet niet significant iets met de parkeerdruk. Maar het zal voor mensen die een auto bezitten een reden zijn om bij de pilot te zeggen: leuke pilot, maar doe mij toch maar weer die parkeerplaats terug. En dat is dan zoals het gaat.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Het is zo inconsequent beleid als deze motie wordt aangenomen door de raad. We hebben het vanmiddag gehad over de Aquajutters. Die worden weggestuurd. 'Ontmoeten? Wegwezen! Daar doen we niet meer aan.' En dan komt er een ontmoetingsvlonder. Als je dit ergens vertelt op een verjaardag, dan is het toch een hele slechte grap. Kan de wethouder dat inconsequentie beleid eens duiden? Want ik begrijp er helemaal niks meer van. Vanmiddag had ik een hele discussie met uw collega over de Aquajutters. Daar is geen plek voor, maar de ene na de andere vlonder wordt hier gecreëerd. Ik zou nog wel een paar vlonders willen, een parkeervlonder bijvoorbeeld.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Volgens mij zijn dit twee casuïstieken die heel weinig met elkaar te maken hebben. Ik kan best een poging doen om hier antwoord op te geven, maar ik denk dat ik dat omwille van de tijd beter niet kan doen. Dit gaat over de openbare ruimte, waar doorgaans een parkeerplaats is en waar nu een auto staat. Als mensen in de straat in meerderheid ervoor kiezen om daar een andere functie aan toe te kennen, dan is zo'n vlonder een hele goede manier om dat met elkaar uit te proberen.

De **voorzitter**. Laatste keer, meneer De Mos.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Het gaat in the end of the day altijd om geld. We bespreken hier de begroting. We halen dus geld weg bij goede ontmoetingsplekken, want die worden niet geholpen. De zeevissersvereniging met 100 leden, de Aquajutters, wordt De Mallemok uit gejaagd. Maar we hebben wel geld voor allerlei vlonders op plekken die bedoeld zijn om er je auto te parkeren.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Ik denk dat ook financieel gezien die vergelijking vrij snel mank gaat.

Ik ben bij motie GL.6, Energietransitie van onderop. Het college legt de motie zo uit dat het wordt verzocht in overleg te gaan met energiecoöperaties om te kijken op welke andere manieren ze ondersteuning nodig hebben en kunnen bijdragen aan doelen die we als gemeente hebben, waar we bijvoorbeeld een inkoopopdracht voor zouden formuleren. We hebben een aantal actieve energiecoöperaties in Den Haag, maar die zijn vooral heel druk met de dingen die ze nu al doen. Of dit nu meteen tot enorm grote opdrachten richting energiecoöperaties gaat leiden? Ik denk dat we wat dat betreft qua verwachtingen wat aan de managementkant moeten zitten. Als de motie vraagt om met energiecoöperaties in gesprek te gaan, te kijken waar extra ondersteuning nodig is en daar op die manier ook meer informatie over op te halen, dan kan het college uit de voeten met deze motie.

Dan ben ik bij motie PvdD.1, Fiets veilig op station, over de Greet Hofmansflat - laten we 'm vooral zo blijven noemen - de stalling aan de Rijnstraat, precies tussen het Koningin Julianaplein en het Prins Bernhardviaduct. Ik kan de motie aan de raad laten, maar dan moeten we 'm wel beschouwen als een onderzoeksmotie. Het college begrijpt heel goed wat hier gevraagd wordt, maar het zal wel geld kosten of het zal ergens anders vandaan moeten komen als we langere bewakingstijden bij deze

fietsenstalling willen. We moeten goed in kaart brengen wat de consequenties zijn. Ik zal ook bij collega Van Asten precies moeten nagaan wanneer de KJ-stalling weer opengaat. Dat leggen we op elkaar en als de motie wordt aangenomen, komen we tot een afdoening die hopelijk ook tot tevredenheid van de indiener leidt.

Leonie Gerritsen (PvdD). Ik kan daarmee instemmen. Het lijkt me fijn als dat liever snel kan, maar dat laat ik aan de wethouder.

De **voorzitter**. Dus trekt u 'm in of houdt u 'm aan?

Leonie Gerritsen (PvdD). Ze moet wel eerst worden aangenomen voordat de wethouder er wat mee gaat doen. Maar ik begrijp dat het eerst wordt onderzocht en niet meteen gebeurt.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Motie PvdD 5, Laat klimaatadviezen niet in de la liggen, gaat over het Klimaatberaad. Dat gaan we morgen presenteren. Daarom heb ik al de hele week deze mooie button op, omdat het Klimaatweek is. Groen Bezig! staat erop, voor de kijkers thuis die het misschien niet kunnen lezen. Het college kan deze motie aan de raad laten. We hebben al statuten voor het Klimaatberaad, maar het lijkt me alleen maar verstandig om samen met uw raad een goede procedure af te spreken over wat we gaan doen met die adviezen en op welke manier ze hier ook aan uw raad worden aangeboden. Ik kan de motie dus aan de raad laten.

Dan ben ik bij motie PvdA.4, Inzet voor minstens een jaar gratis OV voor kinderen. We hebben er in de commissie over gesproken dat de pilot gratis OV voor kinderen helaas wat later van start kan gaan dan we aanvankelijk met z'n allen hadden gewild. Deze motie vraagt om de pilot na eind volgend jaar verder te verlengen. Ik kan deze motie aan de raad laten. We krijgen signalen en de indiener gaf zelf ook al een beetje aan dat het OVpay-systeem niet per se op 1 januari 2026 landsbreed ingevoerd zal zijn. Als dat echt zo is, dan zou dat betekenen dat het sowieso makkelijker wordt om onze pilot te verlengen. Dat is de intentie van de motie. Ik heb alle hoop dat we dat daadwerkelijk kunnen realiseren en het de tijd kunnen geven zoals aanvankelijk door de bedenkers van deze pilot bedoeld was.

Ik ben bij motie CDA.6, Zorg dat het MKB de duurzaamheidstransitie kan maken. De motie lijkt heel erg op een motie die eerder is ingediend en die door collega Icar is geapprecieerd. Die gaat over een MKB-toets en een MKBA, maar dan iets specifieker over extra gemeentelijke verplichtingen op het gebied van duurzaamheid. Collega Icar heeft daar het een en ander over gezegd. Een MKBA is een heel kostbaar instrument dat je niet zomaar overal op moet loslaten en waarvan je je moet afvragen of het een geschikt instrument is voor alle vraagstukken. Ik begrijp heel goed waar de vraag vandaan komt. Als we als gemeente met nieuwe plannen op het gebied van duurzaamheid komen, als ik het zo in zijn algemeenheid mag formuleren, dan moeten we het MKB daar natuurlijk heel goed bij betrekken. Ik kan me dus sowieso heel veel voorstellen bij een MKB-toets. Ik weet dat uw raad erover moet spreken hoe die MKB-toets er precies uit gaat zien, dus dat stuk begrijp ik. Er moet toch aanleiding toe zijn. Op voorhand zeggen dat we altijd een MKBA gaan uitvoeren, gaat toch wel een beetje te ver. Ik zou zeggen: pas de motie aan, haal de MKBA eruit en beperk het tot een MKB-toets. Dan kan ik deze motie aan de raad laten. Als uit zo'n MKB-toets blijkt dat een MKBA echt noodzakelijk is ... Ik zeg niet dat we het niet doen, maar op voorhand zeggen dat we het altijd doen is een beetje te gortig. Als de motie blijft zoals ze nu is, zal ik 'm moeten ontraden in lijn met wat collega Icar erover gezegd heeft.

Dan ben ik bij de moties van DENK; dat zijn mijn laatste moties. Ik begin met motie DENK.1, Verbeter de verkeersveiligheid op de Waldorpstraat. Er moet wat gebeuren en er gaat ook wat op de Waldorpstraat. De Waldorpstraat wordt helemaal opnieuw ingericht. Het wordt een autoluwe straat. Het voorontwerp loopt nu. Er vindt nu een inspraaktraject plaats, ook in het kader van de gebiedsontwikkeling Laakhavens, waar collega Van Asten ook heel druk mee is. Deze motie vraagt

om ook aandacht te hebben voor voetgangers, als ik het heel kort samenvat, en voor verkeersveiligheid. Daar kan het college mee uit de voeten, dus ik kan de motie aan de raad laten.

Motie DENK.4, Haal start pilot gratis OV naar voren, gaat over dezelfde pilot waarover ik het had bij de motie van de Partij van de Arbeid. We kunnen de intentie om de pilot te verlengen omarmen, maar het is helaas iets te ingewikkeld om 'm eerder te starten. Ik begrijp heel goed waar de gedachte vandaan komt en ook de frustratie dat het best wel lang duurt voordat we met de pilot kunnen starten. We hebben natuurlijk met de HTM gesproken over de koppeling met de herfstvakantiekinderkaart. Dat lukt niet om een aantal redenen. Een belangrijke reden is dat het een dagkaart is. Dat betekent dat je elke dag opnieuw die app moet activeren. Hij is niet overdraagbaar, dus dat betekent dat kinderen niet met opa's en oma's mee kunnen. En je kan niet meer inchecken, dus we kunnen niet meten hoeveel mensen er gebruik van maken. Dat zijn allemaal redenen waarom de HTM zegt: laten we het in één keer goed doen en laten we het met de OV-chipkaart doen. Daarom moet ik de motie helaas ontraden, hoe sympathiek ze ook is.

Adeel Mahmood (DENK). Ik zie dat ik vandaag een terugkoppeling krijg over wat ik vraag in de motie. Ik neem het besluit om 'm voorlopig aan te houden.

De **voorzitter**. Aangezien motie DENK.4 is aangehouden, maakt ze geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Dan de laatste motie. Dat is motie DENK.6, Intensiveer aanpak Afvalproblematiek en Rattenoverlast. Het college kan die uitleggen als ondersteuning van beleid en zo lees ik 'm ook. We hebben in het kader van de intensiveringsgebieden en het Actieplan Afval extra middelen vrijgemaakt; ik heb het daar eerder over gehad. Er zijn extra fte's voor aangenomen en we gaan daar nog meer extra fte's voor aannemen. De motie onderstreept het belang ervan om samenwerking te zoeken met bewoners, scholen en jongerenorganisaties. Dat kunnen we prima doen, dus ik wil ook deze motie aan de raad laten.

De **voorzitter**. Ik kijk even naar de plaatsvervangend voorzitter. Dan kan ik ook nog wat over de portefeuille zeggen. Er is nog een enkele nabrander en er zijn misschien een of twee collegeleden die zo dadelijk nog een paar dingen moeten zeggen, en dan moet u het even over de orde hebben. Maar er komt nog een tweede termijn.

Voorzitter: de heer Sluijs.

De **voorzitter**. Er zijn wat gewijzigde moties en amendementen, dus er gaat sowieso een tweede termijn komen. Ik hoop dat we daartoe snel kunnen overgaan na de beantwoording door de burgemeester. Maar daar gaan we het zo meteen over hebben. Het woord is aan de burgemeester.

De heer **Van Zanen**. Geachte leden van de raad, dank u wel voor alle bijdragen en ook gisteren de publieke tribune, een rijk palet. Ik wil in aansluiting op wat de voorzitter van het presidium eerder vanavond heeft gezegd iets zeggen over het amendement van Hart voor Den Haag over het actieplan en over motie GL.8, Verkiezingen zijn kinderspel. De laatste lijkt me ook heel sympathiek. We moeten daar ook over nadenken. Er zijn al voorstellen gedaan. We hebben nu een actieplan. Dat bespreken we op 5 februari. Dan is het ook nog maar even de vraag wat de raad ervan vindt, met welke accent en welke intensiteit. De middelen die nu in de begroting zitten, zijn voldoende voor het actieplan dat nu voorligt. We hebben dat in de vorige commissievergadering helemaal besproken. Het college wil ervoor zorgen - dat heb ik in de commissie toegezegd - dat we de opbouw naar de toegankelijke stembureaus realiseren. Als er nieuwe dingen bij komen, dan moeten we of kiezen voor kabel, of we moeten kijken of er elders geld vandaan komt. Dat is consequent van Hart voor Den Haag. We hadden die discussie in de commissie met meneer Guernaoui, want ook in dat plan zitten

aardige dingen. Toen heb ik aan Guernaoui gevraagd: zou je dan wat dingen willen inleveren uit het actieplan en dat in de plaats daarvan stellen? Nee, althans niet meteen. Er is misschien ook nog een kleine combinatie te maken, maar er is geen ruimte. We moeten dit dus wel weten en we moeten het eerlijk tegen elkaar zeggen. Dat hebben we ook gedaan. Overigens zie ik uit naar de bespreking begin februari, want dan kunnen we ook dingen koppelen. We zien wel wat de rest van de avond nog oplevert. Dat is één.

Dan motie VVD.10, Waar zijn de ouders? Die zou ik graag oordeel raad geven. Wat betreft het initiatief bij de landelijke overheid: dat volgen we zeer nauw. We zullen - dat zal ik ook zelf doen - dit onderwerp bij het ministerie onder de aandacht brengen.

Dan motie D66.3, Vergroot capaciteit HEIT tegen malafide uitzendbureaus. Over de dekking heeft de wethouder Financiën al het een en ander gezegd. We doen dat niet nu, maar later. We wegen dingen af en lopen niet nu alvast vooruit op het mogelijk overblijven van middelen, maar goed, dat heeft u gehoord. Het is inhoudelijk natuurlijk zeer sympathiek, maar ik maak er nog twee of drie opmerkingen over. Het is niet alleen maar onze capaciteit, maar ook politiecapaciteit, zelfs als we de centen zouden hebben en het zou kunnen. Ik wijs er ook op dat collega Balster druk aan de slag is om via het Rijk nog middelen binnen te halen. Maar de lijn die hierin zit, vinden wij geweldig. En als het zou kunnen, zou dat fantastisch zijn. Want het is hard nodig.

Marieke van Doorn (D66). Dank aan de burgemeester voor de beantwoording. We houden de motie graag aan tot december, als we het debat hebben over arbeidsmigranten.

De **voorzitter**. Aangezien motie D66.3 is aangehouden, maakt ze geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

De heer **Van Zanen**. Dan motie CU/SGP.1, Geen aannames met veiligheid deel 2. Die zou ik ook oordeel raad willen geven. Het enige wat ik niet kan toezeggen, is of we het al weten bij de voorjaarsnota. Het Rijk is altijd zeer voorspelbaar en we moeten er goed mee blijven, maar het is soms wat wisselend. Wat we weten, zullen we u tijdig melden. Dat is ook in het belang van de portefeuille, en die houden daarvan.

Dan motie HvDH.2, Burgemeester kom met actieplan om veiligheid Moerwijk te verhogen. Dat is zeer sympathiek. We hebben ook in de commissie al het volgende aangegeven. Er waren een aantal mensen, gisteren ook weer. Laten we samen of een door meneer Guernaoui aan te wijzen iemand weer door de wijk lopen. Ik ben daar heel vaak. Maar ik hecht toch aan aan het volgende. We hebben het initiatiefvoorstel van de SP. Dat loopt. In dit actieplan zitten nu ook tien punten. Dat is interessant en ik wil er graag mee aan de slag. Ik wil ook graag met bewoners praten, zoals in het dictum staat. Maar ik ga nu niet zeggen, terwijl we nog niet eens 'klaar' zijn met het initiatiefvoorstel van de SP, dat we weer een nieuw actieplan doen. Dat wijs ik af, maar verder ga ik doen wat in de motie staat. De urgentie, zoals gister en vorige week in de commissie aangegeven, kan ik alleen maar delen. Maar ik wijs er ook op dat er ontzettend veel wordt gedaan in Moerwijk. Denk aan Preventie met gezag, denk aan het welzijnswerk. Er wordt ook met een grote mate van regelmaat, ook gisteravond of eergisteravond nog, met bewoners en ondernemers gesproken. Ik wijs 'm af, maar ik ga wel doen wat er in het dictum staat.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Dan willen we 'm aanhouden. Ik was alleen nog benieuwd op welke termijn we de wijken in zouden kunnen gaan met de mensen, want die willen graag met u spreken. Als u dit dan meeneemt, wil ik 'm best aanhouden tot een volgend debat.

De heer **Van Zanen**. Zullen we afspreken tweede helft van januari? Meer durf ik uit mijn hoofd niet te zeggen.

De **voorzitter**. Aangezien motie HvDH.2 is aangehouden, maakt ze geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

De heer **Van Zanen**. Dan motie HSP.6, Tijd voor een studentenambassadeur Brandweer Haaglanden. Die vond ik ook ontzettend leuk. Ik ga nu vriendelijk zijn, want eigenlijk krijg ik de reactie 'is niet nodig'. We hebben ze: specialisten, ook met studenten. Er wordt met Midden-Nederland zeer nauw samengewerkt, dus eigenlijk is het er. Maar ik ben graag bereid om met Brandweer Haaglanden in gesprek te gaan over de voorlichting: zijn er aanvullingen mogelijk? We nemen natuurlijk ook uw suggesties van gister mee: kun je met de meneer of mevrouw spreken? Dat gaan we allemaal doen. Als u de motie letterlijk wil nemen en er per se een ambassadeur moet komen, dan ontraad ik 'm. Maar ik ga er graag in de geest ervan mee aan de slag.

Fatima Faïd (HSP). Dank u wel, burgemeester. Het gaat er natuurlijk om: ga eerst in gesprek, is het nodig, waar kunnen we het versterken? Dat is de bedoeling. En als het nodig is, dan gaan we dat natuurlijk wel doen, maar zo ken ik u.

De heer **Van Zanen**. Helder.

Ik wens meneer Kaptheijns het allerbeste. Hij heeft een motie Pilot Mosquito's; het spijt me, maar ik heb daar niet het nummer van. Wij zetten liever in op verscherpt toezicht, de inzet van jongerenwerkers, de gebiedsverboden, cameratoezicht en het bieden van alternatieve plekken. Die Mosquito's zijn toch een beetje achterhaald en ik vind het vooral een verplaatsmiddel. Vroeger werd het soms gebruikt wegens de urgentie, maar ik ga 'm ontraden. Ik vind het nu te makkelijk om te zeggen: laten we daar een pilot mee doen.

Dan ga ik iets stouts doen, maar ik doe het toch. Ik ga reageren op motie HvDH.1. Dat is een spreekt-uitmotie. Het past mij en het college helemaal niet om daar iets over te zeggen, maar ik doe het toch. Ik vind 'm namelijk heel sympathiek. Ik vind het ook geweldig dat als deze motie wordt aangenomen, raadsleden zich met de herdenking van 80 jaar vrijheid bemoeien. Prachtig, dat kan prima en ik zou er ook zeer voor zijn. Maar er wordt in de vierde bullet van onder ook gesproken over extra budget. Kijk, daar hou ik niet van. Als u de motie aanneemt en geen extra budget levert, kom dan niet bij mij aan, want ik heb het niet en het college trouwens ook niet. Dat was het.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Dan gaan we dat wijzigen in de motie. Daar heb ik dadelijk wel even tijd voor nodig. Er zijn nog een aantal vragen blijven liggen over explosies. Ik heb vragen gesteld over explosies, het meetbaar maken van beleid, het effect van het ingezette beleid en wat te doen voor mensen die slachtoffer worden van explosies en geenszins te maken hebben met welke vorm van criminaliteit dan ook. Hoe worden zij gecompenseerd?

De heer **Van Zanen**. De laatste discussie heb ik inmiddels meerdere keren gevoerd in de commissie. Als er sprake is van explosies, gevaar voor de openbare orde en gevaarzetting voor burens, de buurt, langslappende mensen, bovenburens, dan moet ik die maatregelen nemen en hoef ik daar niet voor te compenseren. Maar ik heb gezegd en ook steeds aangegeven dat ik erbovenop zit, en dat geldt ook voor de politie. Zodra wij zeker weten - de politie dus - dat een sluiting kan worden opgeheven, doen we dat. We spreken ook landelijk over het thema explosies, want je kunt het als Den Haag niet alleen oplossen. Het is echt een landelijk en zelfs Europees probleem. Wat als dit blijft voortduren? Volgens mij heeft ook DENK ernaar gevraagd: stel je voor dat je als ondernemer echt in de problemen komt en er zelfs mensen moeten worden ontslagen, kunnen we daar dan iets speciaals voor doen? Daar ben ik en is het college graag toe bereid.

Wat doen we, wat doet de politie bij alle explosies in Den Haag? We zetten er camera's neer. De meeste verdachten hebben we, want we hebben ze bijna aldoor te pakken. Daar wordt tegen opgetreden. Maar het herhaalt zich nog wel steeds. Ik weet niet hoe u me daarop wilt afrekenen of meten. Het heeft een hoge prioriteit bij het OM, de politie, ook bij mijn mensen, bij de wijkregisseurs

en ook in de nazorg. Dat doen we allemaal. Ik weet niet of u vandaag weer het getal zag. Misschien was dat wel de inspiratie. Het zijn er bijna 1.000. We gaan richting 1.000, niet in Den Haag maar landelijk. Dat is vreselijk. We zitten erbovenop. Er is een landelijke coördinatiegroep op ons verzoek, mede naar aanleiding van uw verzoeken. We doen wat we kunnen. We moeten er ook niet te lang over praten, want een deel van het probleem is ook copycat, vrees ik. Want het is een hele ... Nu ga ik ook weer iets verkeerd zeggen, maar het is wel de werkelijkheid. Het is een relatief makkelijke methode om in de familiesfeer dingen te doen, je concurrenten uit te schakelen, et cetera, et cetera. Dat is allemaal misbruik. Dat is wat ik erover kan zeggen.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Een heel duidelijk antwoord, voldoende voor nu, over de explosies. Ik heb nog één vraag als u mij toestaat, vers van de pers. Zo'n twee uur geleden verscheen op De Telegraaf minister David van Weel van Justitie en Veiligheid. Hij komt eind 2025 met een verbod op religieuze uitingen bij buitengewoon opsporingsambtenaren, boa's. Hoe kijkt het college daar nu naar? Er werd gisteren heel triomfantelijk getwitterd en gemeld dat we dat gaan invoeren, maar gaan we iets invoeren wat we volgend jaar weer moeten afschaffen? Ik krijg het net binnen. Daar zou ik van het college nog graag duidelijkheid over willen krijgen.

De heer **Van Zanen**. Ik stel voor dat deze vraag door de portefeuillehouder wordt beantwoord. Dat heeft hij trouwens gisteravond ook gedaan volgens mij.

Wethouder **Barker** (PvdD). Voorzitter. Het is eigenlijk vrij simpel. De raad heeft een jaar geleden een motie aangenomen en het college voert die uit. Toen de motie in stemming werd gebracht, heeft het college gezegd 'oordeel raad', de afweging meegegeven en ook gezegd dat de kans groot is dat het kabinet het op termijn gaat verbieden. De raad heeft, gegeven de afweging, besloten om er toch mee door te gaan. Het college heeft zich dus netjes gehouden aan het uitvoeren van de motie. De verwachting is dat, zoals het kabinet tot nu toe zegt, het misschien eind volgend jaar met dat verbod komt. Dat zou misschien een gunstige planning voor het kabinet zijn, maar we weten niet hoelang het duurt. Uiteindelijk heeft de minister oorspronkelijk al meer dan een jaar geleden gezegd dat ze met iets zou komen, maar we hebben nog niks concreets gezien.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Op dit moment zegt het college dus de motie te gaan uitvoeren en niet te kijken naar wat er vanuit de landelijke politiek gaat komen? Het kost toch allemaal weer geld en je wil toch teleurstellingen voorkomen.

Wethouder **Barker** (PvdD). Ja, omdat de raad bewust deze afweging heeft gemaakt en het college in die afweging heeft meegegeven dat de kans best groot is dat het kabinet met iets komt. Het kabinet zegt dat het nog een jaar duurt. Het college houdt zich dus aan de uitspraak van de raad en voert de raadsmotie uit.

De **voorzitter**. Hartelijk dank, wethouder Barker. Dan hebben wij hiermee de beantwoording vanuit het college gehad. Er is behoefte aan een korte schorsing. Er zullen wat dingen aangepast moeten worden naar aanleiding van datgene wat het college gezegd heeft. Ik krijg door dat er nog één motie gepreadviseerd moet worden en dat er ook een antwoord is op het informatieverzoek.

Wethouder **Vavie** (GroenLinks). Voorzitter. Ik ben de motie van de ChristenUnie/SGP over de straatdokers vergeten, waarvoor excuus. We hebben het vorige week in de commissie daarover gehad. Ik heb toen aan de commissie een brief toegezegd om een en ander uit te leggen. Het college onderschrijft geheel de wens van de straatdokers en ook van de ChristenUnie/SGP om tot meerjarige financiering te komen. Maar omdat er een tweede partij is gekomen die belangstelling heeft getoond voor deze activiteit in onze stad, moeten wij ons even beraden op hoe we nu verdergaan. Vandaar dat we nog één jaar doorgaan met de straatdokers. In de tussentijd organiseren we een goede manier om

voor de meerjarenfinanciering te zorgen. Daarover komt een brief. Ik zou de ChristenUnie willen vragen om de motie aan te houden totdat die brief er is.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Kan de wethouder al aangeven wanneer die brief komt?

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Zeker. Ik heb het eerste concept al gezien. De brief komt niet dinsdag in het college, maar de dinsdag daarop. Hij is er dus binnen enkele weken.

Dan het informatieverzoek van de heer De Mos over de handelsbetrekkingen met Suriname of met Paramaribo. We hebben snel een quickscan gedaan naar de beschikbare informatie. Gezien de korte termijn kan ik niet beloven dat het helemaal compleet is, maar ik heb nu drie voorbeelden van de betrekkingen met Suriname. In 2022 is er een landelijke handelsmissie geweest van het Rijk naar Suriname, waarbij de gemeente Den Haag twee Haagse bedrijven heeft voorgedragen om deel te nemen. Ook in 2022 heeft onze burgemeester als voorzitter van de VNG daar gesproken met de regering van Suriname en andere partners over toekomstige samenwerking. Dit was niet specifiek gericht op de handel, maar op versterking van het lokaal bestuur. Ik noemde ook een zorgproject. Op verzoek van Suriname verkent de gemeente Den Haag de mogelijkheden voor het leveren van technische bijstand voor de implementatie van social return on investment. Het is niet allemaal specifiek gericht op handel, maar dit zijn wel de verbindingen die we op dit moment hebben.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Ik dien zo meteen een gewijzigde motie in die oproept tot diplomatieke betrekkingen en handelsbetrekkingen. Het woord 'stedenband' komt dus te vervallen, maar dat komt zo meteen. De broek gaat er nog niet van bollen, om eerlijk te zijn. Ik vraag om handel, maar dit is zo prematuur en zo dun. Ik hoop dat u de motie kan omarmen en dat die wordt aangenomen.

Wethouder **Bruines** (D66). Voorzitter. Er was een vraag van de Partij voor de Dieren over de uitgaven aan cultuur per hoofd van de bevolking. Het zou mijn voorstel zijn om die mee te laten lopen met het onderzoek, met een benchmark van verschillende steden, dat gaat komen. Dat is het antwoord op die vraag.

De **voorzitter**. Hartelijk dank. Ik stel voor een kwartier te schorsen voor het aanpassen van moties en amendementen. Dan komt de tweede termijn van de raad met de gewijzigde moties en amendementen, die dan geapprecieerd worden door het college. Daarna hebben we zeker twintig minuten nodig om alles klaar te zetten voor de stemmingen. Daarna pas gaan we door met de agenda. Ik zeg dit ook richting de mensen op de publieke tribune en tegen de mensen die thuis mee zitten te kijken. Het is een lange dag, maar dit is even het spoorboekje voor nu. Dan zijn we om 21.00 uur weer terug. Mevrouw Faïd, heeft u een punt van orde?

Fatima Faïd (HSP). Ja. Ik maak me toch een beetje zorgen of we de agenda wel afkrijgen, want ik ga om twaalf uur weg. Dat is zo'n beetje het verhaal hier.

(Hilariteit)

De **voorzitter**. Dan hobbelen we waarschijnlijk allemaal achter u aan.

Fatima Faïd (HSP). Ik snap wel dat iedereen het heel grappig vindt, want dat is het natuurlijk. Ik ben natuurlijk onwijs grappig, sowieso. Maar het is wel belangrijk om daar met elkaar even bij stil te staan. Mensen zitten hier al heel lang te wachten. Hoe serieus gaan we daar dan mee om? Ik leg het maar even neer. Misschien kunnen we er in de schorsing ook zelf even over nadenken wat nou wijsheid is.

De **voorzitter**. Het is zeer terecht dat u ons daarop wijst. Het is inderdaad een heel serieus punt. Maar het belangrijkste is dat wij vandaag in ieder geval de begroting moeten afronden. We zullen alle beraadslagingen, alle amendementen en alle moties moeten afronden, of we dat leuk vinden of niet. Daarna gaan we een aanvang maken met de agenda die voor vandaag gepland stond. Mochten er ordevoorstellen zijn over de volgorde, dan is dat ook aan de raad. Het presidium heeft daar een voorstel toe gedaan en daarbij is de termijngebondenheid serieus gewogen. Maar we zullen de begroting eerst moeten doen. Voordat we daarmee verder kunnen, moeten we nu kort schorsen om straks met de tweede termijn te kunnen aanvangen.

De vergadering wordt van 20.49 uur tot 21.07 uur geschorst.

De **voorzitter**. We gaan over naar de tweede termijn van de zijde van de raad. We houden de sprekerslijst aan zoals we die ook in de eerste termijn hebben gehanteerd. Mevrouw Van Doorn, een punt van orde?

Marieke van Doorn (D66). Ik wilde vragen of u nu al ordevoorstellen wilt hebben voor de tweede vergadering of pas later. Er zitten heel veel mensen te wachten.

De **voorzitter**. Dat snap ik helemaal, maar het gaat niet sneller als we het nu doen. Ik stel voor om de begroting af te ronden en dan over te gaan naar die agenda. Dan gaan we die op die manier vaststellen en dan kunnen we ook de ordevoorstellen doen. Anders ben ik bang dat het een chaos wordt. Laten we eerst de begroting afronden en dan verder te gaan met de rest van de agenda.

Marieke van Doorn (D66). Prima, voorzitter.

De **voorzitter**. Dan wil ik in de tweede termijn het woord geven aan de heer De Mos namens Hart voor Den Haag, voor de volle achttien seconden. U mag de dicta natuurlijk voorlezen.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Voorzitter. Daar zal ik het ook bij laten.

Ik heb een gewijzigde motie aangaande het herdenken en vieren van 80 jaar bevrijding. Bij het vierde bolletje van onder komt de toevoeging 'dit extra budget te halen uit het raadsinitiatievenfonds', wat hopelijk zo dadelijk wordt aangenomen.

Ik heb een gewijzigde motie aangaande het visplezier. Het gewijzigde dictum luidt: verzoekt het college om te onderzoeken wat de gevolgen zijn van een aanpassing van de havenverordening zodat vissen tussen de havenhoofden weer mogelijk wordt, de handhavers de opdracht te geven in de tussentijd zeer terughoudend te zijn met het bekeuren van veelal oudere vissers en de raad hierover te informeren. Medeondertekend door Bom en De Ridder.

Ik heb een gewijzigde motie waarin de term 'stedenband' is vervangen door 'opzetten diplomatieke en economische banden Den Haag-Turks-Koerdische steden': verzoekt het college diplomatieke en economische banden met onder andere Elazığ, Diyarbakır, Karakoçan, Kovancılar, Palu en Bingöl op te zetten en de raad elk halfjaar over de resultaten te informeren.

Dan heb ik een gewijzigde motie over de diplomatieke en economische band Paramaribo. Het woord 'stedenband' is hier ook verdwenen. Het dictum luidt: verzoekt het college een diplomatieke en economische band met Paramaribo op te zetten en de raad elk halfjaar over de resultaten te informeren.

Ik heb een gewijzigd amendement, voorgesteld door de heer Guernaoui, over het extra geld voor opkomstbevordering gemeenteraadsverkiezing 2026, dat luidt:

'Besluit dictum I als volgt te wijzigen:

Vast te stellen de Programmabegroting 2025-2028 (bijlage 1 en 2), in overeenstemming met de voorgelegde ontwerp-begroting 2025-2028, met een meerjarig eindsaldo van € 0,0 mln. na verrekening met de reserves met dien verstande dat € 299.999 uit de post onvoorzien wordt aangewend voor

Programma 2.1 Gemeenteraad ten behoeve van de opkomstbevordering voor de gemeenteraadsverkiezing in 2026.' Het amendement is medeondertekend door Guernaoui en Klokkenburg.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). We hebben de burgemeester in eerste termijn horen zeggen dat hij bezig is met een plan en dat we dat bespreken. Begrijp ik het goed dat als u dit toevoegt aan het fonds, we bij de bespreking van dat plan kunnen beschikken over de extra € 299.999 om bijvoorbeeld plannen uit te voeren - ik noem er maar eentje - om kinderen te betrekken bij de verkiezingen?

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Meneer De Vuyst, u haalt mij de woorden uit de mond. Het klopt als een bus. Dat ik dat ooit met een GroenLinkser zou mogen zeggen, is ongelooflijk.

De **voorzitter**. Ook dat bleek kinderspel. Heel goed!

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Klopt dan ook mijn aanname dat dat alleen zo zou zijn als een meerderheid van de raad daarvoor is en dat dat betekent dat zowel een plan om kinderen erbij te betrekken als bijvoorbeeld de acties die Hart voor Den Haag heeft voorgesteld hiermee niet zijn vastgesteld, maar dat we als raad in het debat volgend jaar gaan bepalen wat we met dit geld doen?

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Ook dat klopt als een bus. U ziet het: hoe later de avond wordt, hoe vaker we het met elkaar eens worden. Ik voel hier een ongelooflijke saamhorigheid. Ik word er bijna stil van.

De **voorzitter**. Dat we dat nog mogen meemaken. Gaat u verder.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Dan gaan we even kijken of we weer wat tweespalt kunnen zaaien. De motie Aansluiten bij oproep terugdraaien Wet 'betaalbare' huur verzoekt het college zich aan te sluiten bij de oproep van DNB-directeur Klaas Knot aan het kabinet om de Wet 'betaalbare' huur terug te draaien.

Naar aanleiding van het debat de motie Collectieve marketing campagne Haagse cultuursector: verzoekt het college in overleg met de Haagse cultuursector te komen met een collectieve marketingcampagne, ook met focus op lokaal/regionaal en internationaal.

Naar aanleiding van de inspraak de motie Stel Radio Sangam vrij van BIZ-bijdrage: verzoekt het college Radio Sangam vrij te stellen van de verplichte BIZ-bijdrage.

Marieke van Doorn (D66). Een vraag om het goed te kunnen volgen: waren deze laatste drie moties nieuwe moties of zijn het aangepaste moties?

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Nieuwe, excuus. Er komen nog een paar nieuwe.

De motie Groengele zone Paul Krugerlaan: verzoekt het college een groengele zone in de Paul Krugerlaan in te voeren en de raad over de uitkomsten te informeren.

Deze motie wil ik alleen in stemming brengen als het amendement Kunstgras, voorgesteld samen met de ChristenUnie, wordt verworpen. De motie Aanleg kunstgrasvelden Voorjaarsnota 2025: draagt het college op om bij de Voorjaarsnota 2025 en vaststelling programma jaarrekening 2024 bij de verdeling van het resultaat allereerst € 4 mln. voor de aanleg van kunstgrasvelden toe te voegen.

De **voorzitter**. Indien het amendement niet aangenomen wordt, wordt deze motie in stemming gebracht.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Zeker, voorzitter.

U kent mij als positief mens. De motie Aansporing verbeter de participatie en het democratisch proces: spreekt uit het college aan te sporen om de participatie en het democratische proces te verbeteren en betere samenwerking met de oppositie te zoeken.

Dan iets ouderwets. Ik had net weinig tijd en de medewerker heeft het ook hartstikke druk, dus ik heb een met de hand geschreven motie, in prachtig lerarenhandschrift: verzoekt het college af te zien van het invoeren van het dragen van zichtbare religieuze uitingen bij boa's.

Lesley Arp (SP). Ik wil het even niet over de inhoud van de motie hebben of over of je ervoor of - tegen bent. We hebben het net gehad over collegialiteit. De heer De Mos deed een oproep om goed samen te werken met de oppositie. Ik vind het wel ingewikkeld dat als een motie is aangenomen, we vervolgens in reactie daarop weer moties gaan indienen om het terug te draaien. Ik vind dat principe ingewikkeld in het kader van collegialiteit. Snapt de heer De Mos dat?

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Nee, daar snap ik helemaal niks van. U kunt de motie niet steunen als u ertegen bent. Er is een nieuw feit. Vanmiddag is bekend geworden dat de minister van Justitie en Veiligheid heeft gezegd het dragen van religieuze uitingen bij buitengewoon opsporingsambtenaren terug te draaien. Dan is het weinig zinvol om dat nu op 1 januari in te voeren en vervolgens eind volgend jaar weer terug te draaien. Dat draagt ook niet bij aan de uniformiteit van boa's op de straat.

De **voorzitter**. Gaat u verder.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Ten slotte ontkomen we er helaas niet aan een motie van afkeuring in te dienen: spreekt haar afkeuring uit over de handelwijze van het college inzake Haga. Medeondertekend door Verdonk.

De **voorzitter**. Door de fractie van Hart voor Den Haag wordt het volgende amendement (HvDH.D) voorgesteld.

Amendement HvDH. D Tóch geld vrijspelen kunstgrasvelden

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 14 november 2024, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Programmabegroting 2025-2028.

Besluit om:

- **Door middel van een wijziging op de begroting 2024 een deel van niet bestede, maar wel begrote, bedragen alsnog 4 miljoen euro incidenteel ter beschikking te stellen voor realisatie van kunstgrasvelden.**

Het amendement maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

De **voorzitter**. Amendement HvDH.C is in die zin gewijzigd, dat het thans luidt:

Gewijzigd amendement HvDH.C Extra geld voor opkomstbevordering gemeenteraadsverkiezing 2026

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 13 november 2024, ter bespreking van het Voorstel van college inzake Programmabegroting 2025-2028.

Besluit dictum I als volgt te wijzigen:

- Vast te stellen de Programmabegroting 2025-2028 (bijlage 1 en 2), in overeenstemming met de voorgelegde ontwerpbegroting 2025-2028, met een meerjarig eindsalaris van 0,0 mln. na verrekening met de reserves **met dien verstande dat 299.999 euro uit de post onvoorzien wordt aangewend voor Programma 2.1 Gemeenteraad ten behoeve van de opkomstbevordering voor de gemeenteraadsverkiezing in 2026.**

Het gewijzigde amendement maakt onderdeel uit van de beraadslaging.

De **voorzitter**. Motie HvDH.1 is in die zin gewijzigd, dat ze thans luidt:

Gewijzigde motie (Gemeente)raad herdenkt en viert 80 jaar bevrijding

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 13 november 2024, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Programmabegroting 2025-2028.

Constaterende, dat:

- we in 2025 herdenken dat het 80 jaar geleden is dat er voor Nederland een einde kwam aan De Tweede Wereldoorlog.

Overwegende, dat:

- het goed is om als gemeente Den Haag, de stad van Vrede & Recht, in het algemeen en als gemeenteraad in het bijzonder, stilte staan bij het feit dat het in 2025 80 jaar geleden is dat er een einde kwam aan de Tweede Wereldoorlog;
- ter nagedachtenis van zo'n belangrijk moment het goed is om als gemeenteraad hier gezamenlijk uiting aan te geven, zeker ook omdat de viering van 75 jaar grotendeels werd overschaduwd door de Coronacrisis;
- een nader samen te stellen werkgroep van vier raadsleden zich bezig gaat houden met het vervullen van nader te noemen punten;
- er te denken valt aan een grondige opknappbeurt van de diverse "oorlogsmonumenten" en "sporen van de oorlog", het planten van één of meerdere vredesbomen;
- de nader samen te stellen werkgroep contact kan zoeken met stichtingen, musea- en andere culturele instellingen, 4 en 5 mei comités en andere betrokkenen die stilstaan bij het herdenken van de Tweede Wereldoorlog, gemeente Den Haag en onze burgemeester, om samen met deze partijen uit te zoeken wat er mogelijk is in het kader van het herdenken en vieren van 80 jaar vrijheid;
- het goed is als deze werkgroep, in het kader van 80 jaar bevrijding, over extra budget beschikt om er samen met de andere betrokken organisaties en stichtingen een passende bestemming voor te zoeken, **dit extra budget te halen uit het raadsinitiatievenfonds**;
- de werkgroep qua verantwoording direct staat onder de burgemeester, haar taken zal vervullen vanaf een nader te bepalen datum in januari 2025 tot aan december 2025;
- de werkgroep verantwoording verschuldigd is voor het ter beschikking gestelde budget en een overzicht van de uitgaven bij te houden en geld dat niet besteed is weer terug te storten;
- de werkgroep de gemeenteraad periodiek op de hoogte zal houden van haar vorderingen en plannen en indien gewenst de gemeenteraad uit zal nodigen voor bepaalde activiteiten.

Spreekt uit:

- een werkgroep 'Herdenking en Viering 80 jaar Bevrijding' in te stellen die invulling gaat geven aan het als gemeenteraad gezamenlijk uiting geven aan 80 jaar vrijheid.

* Weghalen wat niet van toepassing is.

NB. Ook kan een verzoek aan de raad worden gedaan. In dat geval wordt in plaats van ‘het college’ ‘de raad’ ingevuld.

En gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**. Motie HvdH.8 is in die zin gewijzigd, dat ze thans luidt:

Gewijzigde motie HvdH 8 Opzetten diplomatieke- en economische banden Den Haag - Turks/Koerdische steden

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 13 november 2024, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Programmabegroting 2025-2028.

Constaterende, dat:

- van de tienduizenden in Den Haag wonende Turken er zo’n 25- tot 30.000 afkomstig uit de regio Elazığ waar veel inwoners een Koerdische afkomst hebben;
- Elazığ een regio is die Den Haag vele ondernemers heeft opgeleverd die voor werkgelegenheid zorgen;
- ondanks dat positieve aspect de Haagse samenwerkingsrelatie met Turkije tot op heden nog weinig ontwikkeld is;
- ondanks het ontbreken van echte concrete samenwerking er wel een groot draagvlak bestaat voor samenwerking met deze regio in Turkije;
- de Turkse markt op alle fronten groeit. Van de technologiesector tot de productie van groenten en fruit, de industrie en de kenniseconomie. Ook nemen de consumentenbestedingen toe.

Van mening, dat:

- een afzetmarkt van 75 miljoen inwoners natuurlijk ook interessant is voor (Turks-/Koerdische) Haagse ondernemers.

Verzoekt het college

- diplomatieke- en economische banden met o.a. Elazığ, Diyarbakır, Karakoçan, Kovancılar, Palu en Bingöl op te zetten;
- de raad elk half jaar over de resultaten te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**. Motie HvdH.9 is in die zin gewijzigd, dat ze thans luidt:

Gewijzigde Motie HvdH.9 Diplomatieke- en economische band Den Haag - Paramaribo

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 13 november 2024, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Programmabegroting 2025-2028.

Constaterende, dat:

- circa 50.000 Hindoestanen in Den Haag hun thuis hebben gevonden;
- Suriname een land is dat Den Haag vele ondernemers heeft opgeleverd die voor werkgelegenheid zorgen;
- ondanks dat positieve aspect de Haagse samenwerkingsrelatie met Suriname tot op heden nog weinig ontwikkeld is;

- ondanks het ontbreken van echte concrete samenwerking er wel een groot draagvlak bestaat voor samenwerking met Suriname;
- de afspraken die zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst tussen de Surinaamse minister van Buitenlandse Zaken en de burgemeester van Den Haag (destijds ook voorzitter van de VNG) (1) in de gemeenschap (nog) niet gevoeld worden.

Van mening, dat:

- er v.w.b. het drijven van handel grote kansen liggen voor Nederlands/Surinaamse ondernemers.

Verzoekt het college:

- een diplomatieke- en economische band met Paramaribo op te zetten;
- de raad elk half jaar over de resultaten te informeren.

* Weghalen wat niet van toepassing is.

NB. Ook kan een verzoek aan de raad worden gedaan. In dat geval wordt in plaats van ‘het college’ ‘de raad’ ingevuld.

En gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**. Motie HvDH.15 is in die zin gewijzigd, dat ze thans luidt:

Gewijzigde motie HvDH 15 Geef onze Scheveningse bevolking het visplezier terug!

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 13 november 2024, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Programmabegroting 2025-2028.

Constaterende, dat:

- er sinds kort een visverbod geldt aan de binnenkant van het Noordelijk en Zuidelijk Havenhoofd op Scheveningen;
- aan de andere kant van de havenhoofden wel gevisd mag worden;
- ijverige boswachters en gemeentelijke BOA's daar streng op handhaven en forse bekeuringen uitdelen.

Van mening, dat:

- Scheveningen en visserij hand-in-hand gaan sinds mensenheugenis en veel, vooral oudere, Scheveningers veel plezier beleven aan het vissen bij de havenhoofden;
- Hart voor Den Haag denkt dat het visverbod tussen de havenhoofden geen stand houdt bij een rechtbank, aangezien vissen op zee vrijgesteld is van vergunningsplicht en tussen de dammen ook beschouwd kan worden als Noordzee;
- De havenverordening spreekt van “verboden te vissen in de Haven”, wat volgens Hart voor Den Haag iets anders is dan de monding bij de havenhoofden;
- veel minder validen graag vissen op de havenhoofden omdat het met scootmobiel goed te bereiken is.

Verzoekt het college:

- om te onderzoeken wat de gevolgen zijn van een aanpassing van de havenverordening, zodat vissen tussen de havenhoofden weer mogelijk wordt;
- de handhavers de opdracht te geven in de tussentijd zeer terughoudend te zijn met het bekeuren van (veelal oudere) vissers;
- de Raad hierover te informeren.

* Weghalen wat niet van toepassing is.

NB. Ook kan een verzoek aan de raad worden gedaan. In dat geval wordt in plaats van ‘het college’ ‘de raad’ ingevuld.

En gaat over tot de orde van de dag

De **voorzitter**. Door de fractie van Hart voor Den Haag worden de volgende moties (HvDH.22, HvDH.23, HvDH.24, HvDH.25, HvDH.28, HvDH.29, HvDH.30 en HvDH.31) ingediend:

Motie HvDH.22 Aanleg Kunstgrasvelden Voorjaarsnota 2025

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 13 november 2024, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Programmabegroting 2025-2028.

Constaterende, dat:

- afgelopen 12 jaar gemiddeld 1,6 % te veel begroot is. Dat is ongeveer 45 miljoen euro per jaar. Anders gezegd er bleef 45 miljoen over;
- onderstaande posten dit effect veroorzaken:
  - Planningsoptimisme
  - Niet vervulde en openstaande vacature
  - Hogere rijksbijdrage dan verwacht
- ook de jaarrekening 2023 een groot bedrag van 37 miljoen overschot liet zien, dat o.a. werd toegevoegd aan de algemene reserve;
- ook dit jaar (2024) er meer arbeidsplaatsen begroot zijn dan dat er werkelijk zijn aangetrokken. Het planningsoptimisme met 4.000 woningen per jaar is ook gewoon blijven bestaan;
- er binnen de gemeentebegroting sprake is van een te hoge begroting, ontstaan binnen de diverse programma's van de programmabegroting;
- we nu in de 11e maand van het begrotingsjaar zitten en de geprognosticeerde onderbesteding ruim meer dan 100 arbeidsplaatsen verspreid over alle hoofdstukken van de programabegroting 2024 betreft;

Overwegende, dat:

- de brief van wethouder Bruines van 17 september 2024 aan de Rekeningencommissie de analyse geeft van het prognose kracht van de begroting;
- er ook een overschot in de jaarrekening van 2024 zal blijven, in het bijzonder bij de niet vervulde vacatures.

Draagt het college op:

- om bij de voorjaarsnota 2025 en vaststelling programma jaarrekening 2024 bij de verdeling van het resultaat allereerst 4 miljoen euro voor de aanleg van kunstgrasvelden toe te voegen.

NB. Ook kan een verzoek aan de raad worden gedaan. In dat geval wordt in plaats van ‘het college’ ‘de raad’ ingevuld.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie HvDH.23 Aansluiten bij oproep terugdraaien Wet ‘betaalbare’ huur

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 13 november 2024, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Programmabegroting 2025-2028.

Constaterende, dat:

- de invoering van de Wet ‘betaalbare’ huur er voor gezorgd heeft dat er nu al 6.000 (!) minder particuliere huurhuizen zijn;
- het aantal particuliere huurwoningen nóg verder zal dalen omdat verhuurders door de nieuwe regelgeving van hun vastgoed af willen;
- de president van De Nederlandsche Bank (DNB) heeft gesteld dat de Wet ‘betaalbare’ huur verkeerd uitpakt en daarom het kabinet heeft opgeroepen om deze wet terug te draaien;
- minder aanbod tot veel hogere huurprijzen leidt.

Van mening, dat:

- huurders van particuliere huurwoningen, die veelal geen mogelijkheden hebben tot koop, een betaalbare woning moeten vinden.

Verzoekt het college:

- zich aan te sluiten bij de oproep van DNB-directeur Klaas Knot aan het kabinet om de Wet ‘betaalbare’ huur terug te draaien.

* Weghalen wat niet van toepassing is.

NB. Ook kan een verzoek aan de raad worden gedaan. In dat geval wordt in plaats van ‘het college’ ‘de raad’ ingevuld.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie HvDH.24 Collectieve marketing campagne Haagse cultuursector

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 13 november 2024, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Programmabegroting 2025-2028.

Constaterende, dat:

- de Haagse cultuursector herstelt van de grote (financiële) gevolgen van coronacrisis;
- de sector stelt dat er te weinig aandacht is voor het promoten van het aanbod (vooral op de lokale/regionale en internationale markt).

Van mening, dat:

- het cultuuraanbod bijdraagt aan de Haagse economie (o.a. hotelovernachtingen, het nuttigen van lekkernijen en andere versnaperingen in de Haagse horeca).

Verzoekt het college:

- in overleg met de Haagse cultuursector te komen met een collectieve marketing campagne, ook met focus op lokaal/regionaal en internationaal.

NB. Ook kan een verzoek aan de raad worden gedaan. In dat geval wordt in plaats van ‘het college’ ‘de raad’ ingevuld.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie HvDH.25 Motie van afkeuring

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 13 november 2024, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Programmabegroting 2025-2028.

Constaterende, dat:

- De Omgevingswet van kracht is sinds 1 januari 2024;
- Een van de doelen van deze wet is het vertrouwen tussen overheid en burgers te herstellen;
- Overheden verplicht zijn iets aan participatie te doen;
- Overheden de belanghebbenden zorgvuldig en transparant moeten informeren over participatiebijeenkomsten binnen de omgevingswet.

Overwegende, dat:

- Belanghebbenden recht hebben op participatie (Zoals ook vermeld in de participatieverordening);
- Belanghebbenden in de uitnodiging voor een participatiebijeenkomst moeten kunnen lezen wat het onderwerp en de status is van de vergadering (bijvoorbeeld een werkgroep om ideeën uit te wisselen of een bijeenkomst in het kader van de aanvraag van een omgevingsvergunning);
- In de uitnodiging voor omwonenden, voor de werkgroep van 12 september, staat dat men wordt uitgenodigd om “wensen en behoeften voor de komende periode” aan te geven;
- Het verslag van diezelfde bijeenkomst de titel heeft “Verslag plenaire gedeelte werkgroep (...) met als thema: omgevingsvergunning PWO 2024-2025”;
- Belanghebbenden die recht hebben om te participeren in de het traject mbt de omgevingsvergunning dit niet hebben kunnen doen, vanwege een omissie van de gemeente in de uitnodiging;
- Het college vindt dat ze voldoende heeft gedaan door mensen bij binnenkomst een formulier te geven waarin staat dat de omgevingsvergunning aan de orde is.

Van mening, dat:

- Het college omwonenden, via een uitnodiging vooraf, tijdig op de hoogte had moeten stellen van het doel en de status van het overleg, zodat men op basis van juiste en transparantie informatie de keus had kunnen maken om wel/niet aanwezig te zijn;
- Het college zich niet kan verschuilen achter het feit dat deze informatie wel verstrekt is tijdens de overeenkomst;
- Het vertrouwen van omwonenden wederom geschaad is door onjuiste en onvolledige informatie van de gemeente.

Spreekt haar afkeuring uit over de handelwijze van het college.

* Weghalen wat niet van toepassing is.

NB. Ook kan een verzoek aan de raad worden gedaan. In dat geval wordt in plaats van ‘het college’ ‘de raad’ ingevuld.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie HvDH.28 Stel Radio Sangam vrij van BIZ-bijdrage

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 13 november 2024, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Programmabegroting 2025-2028.

Constaterende, dat:

- Radio Sangam, gevestigd in de Weimarstraat, een non-profit organisatie is;
- Radio Sangam nu verplicht is een bijdrage te leveren aan de BIZ-Weimarstraat, welke is bedoeld voor bedrijven die winst maken;

- Radio Sangam het financieel moeilijk heeft.

Van mening dat Radio Sangam:

- een belangrijke bijdrage levert aan de Hindoestaanse gemeenschap in Den Haag;
- dagelijks duizenden mensen (ook uit andere doelgroepen) met de radioprogramma's van Radio Sangam uit hun isolement worden gehaald;
- ook andere non profit organisaties met maatschappelijke nut in een dergelijke situatie zo een kwijtschelding zouden moeten kunnen krijgen.

Verzoekt het college:

- Radio Sangam vrij te stellen van de verplichte BIZ-bijdrage.

* Weghalen wat niet van toepassing is.

NB. Ook kan een verzoek aan de raad worden gedaan. In dat geval wordt in plaats van 'het college' 'de raad' ingevuld.

En gaat over tot de orde van de dag

Motie HvDH.29 Groengele zone Paul Krugerlaan

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 13 november 2024, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Programmabegroting 2025-2028.

Constaterende, dat:

- het invoeren van een groengele zone, waarbij bezoekers voor de eerste twee uur slechts tien cent per uur betalen voor het parkeren van hun auto, een goede stap is voor de winkeliers om de Paul Krugerlaan aantrekkelijker te maken voor bezoekers om hun inkopen te doen in deze straat;
- ondernemers stellen dat de groengele zone hen eerder is beloofd.

Verzoekt het college:

- een groengele zone in de Paul Krugerlaan in te voeren;
- de Raad over de uitkomsten te informeren.

* Weghalen wat niet van toepassing is.

NB. Ook kan een verzoek aan de raad worden gedaan. In dat geval wordt in plaats van 'het college' 'de raad' ingevuld.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie HvDH.30 Geen religieuze uitingen boa's

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 13 november 2024, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Programmabegroting 2025-2028.

Constaterende, dat:

- de minister van Justitie & Veiligheid eind 2025 een verbod zal opleggen voor het dragen van religieuze uitingen bij buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's);
- Haagse handhavers vanaf 01-01-2025 wel zichtbare religieuze uitingen mogen gaan dragen.

Van mening, dat:

- de neutraliteit van het uniform van boa's belangrijk is, zo kan het de-escalerend werken;
- het eerst invoeren, dan weer afschaffen van het dragen van zichtbare religieuze uitingen niet bijdraagt aan de uniformiteit van boa's.

Verzoekt het college:

- af te zien van het invoeren van het dragen van zichtbare religieuze uitingen bij boa's.

* Weghalen wat niet van toepassing is.

NB. Ook kan een verzoek aan de raad worden gedaan. In dat geval wordt in plaats van 'het college' 'de raad' ingevuld.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie HvDH.31 Motie van aansporing: Verbeter de participatie en het democratische proces

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 13 november 2024, ter bespreking van Voorstel van het college inzake Programmabegroting 2025- 2028

Constaterende dat het college,

- te vaak stelt dat alles op rolletjes loopt in deze stad,
- op welhaast alle voorstellen van de oppositie komt met antwoorden als 'we doen het al', 'we zijn in gesprek', 'dit onderwerp hoort niet bij de begrotingsbehandeling',

Constaterende dat uit een enquête van Omroep West (1600 respondenten) blijkt;

- dat 73,9% van de respondenten weinig tot niet tevreden is over de prestaties van de wethouders;
- dat 74,2% van de respondenten stelt zich weinig tot niet door de wethouders vertegenwoordigd te voelen,

Overwegende dat het college bij haar aantreden heeft gesteld

- open te staan voor ideeën van de oppositie,
- participatie hoog in het vaandel te hebben

Van mening dat

- de oppositie te vaak tegen potdichte deuren aanloopt,
- participatie nog te vaak niet goed loopt in de stad,

Spreekt uit het college aan te sporen

- om de participatie en het democratische proces te verbeteren,
- beter samenwerking met de oppositie te zoeken,

En gaat over tot de orde van de dag,

De (gewijzigde) moties maken onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

De **voorzitter**. Mevrouw Van Doorn ziet af van het woord. Dan de heer De Vuyst, GroenLinks. Excuus, mevrouw Van Basten Batenburg. Ik ging iets te snel door mijn lijstje.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Het lijkt wel of de voorzitter is vergeten ...

De **voorzitter**. Zegt u het maar even in de microfoon. Dan kunnen de mensen het ook horen.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Dan is mijn tijd op. Ik wilde zeggen: dan is de voorzitter vergeten dat niet GroenLinks, maar de VVD vorig jaar uit het college is gestapt.

Voorzitter. Ik heb bijna geen tijd meer, dus ik hou het net als de heer De Mos bij de aanpassingen en een nieuwe motie. Zoals in het debat al even besproken, heb ik de motie Actie op de Haagse Markt aangepast. Het eerste verzoek is gewijzigd in: aan de slag te gaan met dit achterstallig onderhoud. De eerste woorden zijn geschrapt.

Dan de motie Subdiestop bij antisemitisme. Naar aanleiding van het debat heb ik de titel daarvan gewijzigd in 'Subdiestop bij antisemitisme en discriminatie', zodat de verwarring over het dictum daarmee is weggenomen.

Tot slot een nieuwe motie naar aanleiding van de woorden van mevrouw Vavie over het spijtige niet afstand nemen van het terugkomen op de eerdere belofte aan de wijk. De motie luidt: constaterende dat in de notulen van de bewonersbijeenkomsten op 1, 2, 3, 5 en 6 juli 2024 te lezen is dat de locatie op 1 juli 2025 operationeel wordt; in dezelfde notulen wordt gesteld 'Voor die datum is het COA verantwoordelijk om de asielzoekers op te vangen. Per november 2024 zal de PWO weer openen. Vanaf dat moment zal ook het termijn van 5 - 7 jaar gaan lopen'; overwegende dat de nieuwe streefdatum voor de start van de gefaseerde inhuizing nu 1 november 2025 is; in de brief van 4 november 2024 wordt gesteld dat 'De termijn van 5 - 7 jaar voor de tijdelijke invulling van de Sportlaan gaat van start wanneer alle doelgroepen zijn ingehuisd'; het college de start van de termijn van 5 - 7 jaar derhalve heeft uitgesteld tot op zijn vroegst 1 januari 2026, 14 maanden na de oorspronkelijk gecommuniceerde datum; door het handelen van het college voor de zomer een vertrouwensbreuk is ontstaan tussen het college en de buurten; van mening dat het college zijn afspraken en toezeggingen moet nakomen, wil het ooit beginnen aan het herstel van het vertrouwen; keurt af dat het college zijn belofte aan de raad en de stad weigert na te komen en dit niet erkent. Deze motie is medeondertekend door mevrouw Peeck en de heer De Mos.

De **voorzitter**. Motie VVD.4 is in die zin gewijzigd, dat ze thans luidt:

Gewijzigde motie VVD4 Subdiestop bij antisemitisme en discriminatie

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 13 november 2024, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Programmabegroting 2025-2028 (RIS319799).

Constaterende dat:

- in de (inmiddels verlopen) kadernota subsidiebeleid 2020-2023 (RIS305416) als algemene weigeringsgrond is opgenomen: "Subsidiegeld mag niet bijdragen aan ongewenste maatschappelijke activiteiten, waaronder in ieder geval discrimineren en haatzaaien worden verstaan."

Overwegende dat:

- deze weigeringsgrond niet is opgenomen als weigeringsgrond in hoofdstuk 3 van de algemene subsidieverordening Den Haag 2020.

Van mening dat:

- vastgesteld antisemitisme of discriminatie niet alleen een weigeringsgrond zou moeten zijn voor subsidie, maar ook moet worden opgenomen als aanleiding om subsidie per direct stop te kunnen zetten en te kunnen terugvorderen.

Verzoekt het college:

- een nieuwe kadernota subsidiebeleid te maken;

- in de nieuwe kadernota subsidiebeleid naast de genoemde weigeringsgrond ook op te nemen dat subsidierelaties kunnen worden verbroken op grond van antisemitisme of discriminatie;
- en de bijbehorende subsidieverordening hierop aan te passen.

En gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**. Motie VVD.13 is in die zin gewijzigd, dat ze thans luidt:

Gewijzigde motie VVD.13 Actie op de Haagse Markt

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 13 november 2024, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Programmabegroting 2025-2028 (RIS319799).

Constaterende dat:

- het college heeft aangekondigd in zijn laatste jaar met een visie op de Haagse Markt te willen komen;
- er beleidsmatig en organisatorisch achterstallig onderhoud is op de Haagse Markt dat dringend aandacht nodig heeft, van de branchering die al jaren niet is herzien tot het marktreglement dat aan actualisatie toe is, en van de marktorganisatie die moet worden versterkt tot de markttarieven die moeten worden herzien.

Overwegende dat:

- het maken van een totaalvisie op de markt veel tijd kost, waardoor concrete besluiten op het achterstallig onderhoud weer langer op zich laten wachten.

Verzoekt het college

- aan de slag te gaan met dit achterstallig onderhoud;
- de raad voor Pasen te informeren welke 5 concrete acties het nog het komende jaar tot uitvoering brengt.

En gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**. Door de fractie van de VVD, daartoe gesteund door de fractie van Hart voor Den Haag, wordt de volgende motie (VVD.18) ingediend:

Motie VVD 18 Van afkeuring

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 14 november 2024, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Programmabegroting 2025-2028 (RIS319799).

Constaterende dat:

- in de notulen van de bewonersbijeenkomsten op 1, 2, 3, 5 en 6 juli 2024 te lezen is dat de locatie op 1 juli 2025 operationeel wordt;
- in dezelfde notulen wordt gesteld: “Voor die datum is het COA verantwoordelijk om de asielzoekers op te vangen. Per november 2024 zal de PWO weer openen. Vanaf dat moment zal ook het [sic] termijn van 5 -7 jaar gaan lopen”.

Overwegende dat:

- de nieuwe streefdatum voor de start van de gefaseerde inhuizing nu 1 november 2025 is;

- in de brief van 4 november 2024 wordt gesteld dat “De termijn van 5 - 7 jaar voor de tijdelijke invulling van de Sportlaan gaat van start wanneer alle doelgroepen zijn ingehuisd”;
- het college de start van de termijn van 5 - 7 jaar derhalve heeft uitgesteld tot op zijn vroegst 1 januari 2026, 14 maanden na de oorspronkelijk gecommuniceerde datum;
- door het handelen van het college voor de zomer een vertrouwensbreuk is ontstaan tussen het college en de buurten.

Van mening dat:

- het college zijn afspraken en toezeggingen na moet komen, wil het ooit beginnen aan het herstel van het vertrouwen.

Keurt af dat het college zijn belofte aan de raad en de stad weigert na te komen en dit niet erkent.

En gaat over tot de orde van de dag.

De (gewijzigde) moties maken onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

De **voorzitter**. De heer De Vuyst, mevrouw Faïd en mevrouw Gerritsen zien af van het woord.

Lesley Arp (SP). Voorzitter. Ik wil graag het amendement Plan van aanpak Amare aanpassen. De strekking blijft helemaal hetzelfde, maar in het kader van het jaarlijks rapporteren heb ik getracht mee te denken met het college, als een geste - ik weet niet of het uitmaakt - van mij. Ik verzoek u om de tijd even te stoppen, want het is een heel lang dictum.

'Besluit om: I. Vast te stellen de Programmabegroting 2025-2028 (bijlage 1 en 2), in overeenstemming met de voorgelegde ontwerp-begroting 2025-2028, met een meerjarig eindsaldo van € 0,0 mln. na verrekening met de reserves; met dien verstande dat voor de exploitatie van Amare en de culturele programmering van de Nieuwe Kerk over 2025 € 1 mln. beschikbaar wordt gesteld, maar vanaf 2026 de beschikbaarstelling van deze extra middelen voorwaardelijk te maken van een plan van aanpak, in die zin dat Stichting Amare het volgende wordt verzocht: een plan van aanpak aan te leveren waarin de Stichting Amare toelicht: hoe ze het advies van de adviescommissie MJB op gaat volgen; hoe ze de resultaten van de publieke enquête en het model publiek belang meeneemt in de exploitatieplannen; hoe ze zich gaat inzetten het exploitatietekort te verminderen, en/of extra eigen middelen wil aantrekken; te zorgen dat de prestatie-indicatoren die onderdeel uitmaken van stap 4 van het model publiek belang aansluiten bij bovenstaand plan en jaarlijks voor de begrotingsbehandeling over deze indicatoren te rapporteren'.

Hiermee kan het jaarlijks rapporteren via de indicatoren die het college toch al van plan was op te stellen, maar dan naar aanleiding van het plan.

Ten slotte over de motie Geen piepsysteem in de Wmo. Ik werd er door collega's op gewezen dat er in Utrecht een ontwikkeling is die raakt aan de discussie hier over resultaatgericht indiceren. Ik zou daar graag even op willen studeren met een aantal collega's. Aangezien de heer Thepass ook een afrondend debat Wmo heeft aangemeld voor de volgende raad, houd ik de motie even aan en ga ik er goed naar kijken.

De **voorzitter**. Aangezien motie SP.2 is aangehouden, maakt ze geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

Amendement SP.A is in die zin gewijzigd, dat het thans luidt:

Gewijzigd Amendement SP A: Plan van aanpak Amare

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 13 november 2024, ter bespreking van Voorstel van het college inzake Programmabegroting 2025- 2028.

Besluit om:

I. Vast te stellen de Programmabegroting 2025-2028 (bijlage 1 en 2), in overeenstemming met de voorgelegde ontwerpbegroting 2025-2028, met een meerjarig eindsaldo van € 0,0 mln. na verrekening met de reserves; met dien verstande dat voor de exploitatie van Amare en de culturele programmering van de Nieuwe Kerk over 2025 € 1 mln. beschikbaar wordt gesteld, **maar vanaf 2026 de beschikbaarstelling van deze extra middelen voorwaardelijk te maken van een plan van aanpak, in die zin dat Stichting Amare het volgende wordt verzocht:**

- **Een plan van aanpak aan te leveren waarin de Stichting Amare toelicht**
  - **hoe ze het advies van de adviescommissie MJB op gaat volgen**
  - **hoe ze de resultaten van de publieke enquête en het model publiek belang meeneemt in de exploitatieplannen;**
  - **hoe ze zich gaat inzetten het exploitatietekort te verminderen, en/of extra eigen middelen wil aantrekken.**
- **Te zorgen dat de prestatie-indicatoren die onderdeel uitmaken van stap 4 van het model publiek belang aansluiten bij bovenstaand plan en jaarlijks voor de begrotingsbehandeling over deze indicatoren te rapporteren.**

Het gewijzigde amendement maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Mevrouw Holman en de heer Partiman zien af van het woord.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Voorzitter. Allereerst wil ik ook een motie aanhouden, namelijk motie CU/SGP.2 over de straatdokters.

De **voorzitter**. Aangezien motie CU/SGP.2 is aangehouden, maakt ze geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Het debat gister en de beantwoording van de wethouder Financiën gisteravond vond ik nogal ontluisterend. De verspreking van de wethouder dat ideeën van de coalitie op een positieve appreciatie kunnen rekenen, was veelzeggend. Dat de wethouder zegt dat amendementen überhaupt niet gewenst zijn, vind de ChristenUnie/SGP zacht gezegd jammer. Het is niet aan het college om dat te bepalen, maar aan de raad. We hebben het gezien: de coalitiefracties lopen in de pas, amenderen niet, maar preluderen op de voorjaarsnota. Het tekent wat ons betreft de smalle opvatting die hier wordt gehanteerd over het budgetrecht van de raad. Wij hier vandaag, als het goed is nog, bepalen met elkaar in schaarste van geld en mensen waar de gemeente voor kiest. Dat is een actieve en kaderstellende rol. Maar u kent ons als een constructieve partij. Wij nemen de handreiking die mevrouw Van Doorn gisteravond deed graag aan om een keer een amendement te gaan steunen.

Er zijn situaties denkbaar waarbij het vinden van dekking voor een goed idee ingewikkeld is. Daarom hebben we eerder gestemd voor een raadsinitiatievenfonds. In de eerste termijn van het college hebben we gehoord dat de dekking niet op steun van de coalitie zou kunnen rekenen. Daarom richten we een projectreserve op binnen programma 1 met voor volgend jaar een incidentele dekking. Daartoe hebben we een gewijzigd amendement CU/SGP.D, samen met de collega's Van Basten Batenburg en Guernaoui.

'Besluit dictum I en III als volgt te wijzigen:

- Vast te stellen de Programmabegroting 2025-2028 (bijlage 1 en 2), in overeenstemming met de voorgelegde ontwerpbegroting 2025-2028, met een meerjarig eindsaldo van € 0,0 mln. na verrekening met de reserves met dien verstande dat € 0,5 mln. uit de post onvoorzien wordt herbestemd in een nog in te stellen bestemmingsreserve raadsinitiatievenfonds;

- In te stemmen met het verlengen, aanpassen, instellen en opheffen van de reserves (bijlage 4) met dien verstande dat in bijlage 4 de bestemmingsreserve raadsinitiatievenfonds wordt ingesteld;
Instellen bestemmingsreserve Raadsinitiatievenfonds (programma 1).

De gemeenteraad heeft meermalen aangegeven het initiatief van de raad te willen versterken met een raadsinitiatievenfonds. Deze bestemmingsreserve is de realisatie van dat fonds. Hieruit kunnen initiatieven die vanuit de raad ontstaan bekostigd worden, als deze geen dekking hebben binnen een ander programma.

Doelstelling: Het initiatief van de gemeenteraad versterken

Programma: 1 - Gemeenteraad

Activiteit: Gemeenteraad

Categorie: Projectreserve

Maximale hoogte: € 1 mln.

Maximale looptijd: 31-12-2028'.

Voor de structurele vulling van de reserve dien ik een motie in, eveneens met de collega's Van Basten Batenburg en Guernaoui, waarvan het dictum luidt: verzoekt het college in de financiële verordening een bestuurlijk besluit, als bedoeld in onderdeel twee stap vijf in het voorstel resultaatbestemming 2023 (RIS318641), op te nemen dat 3% van de toekomstige jaarrekeningoverschotten wordt bestemd voor de nog op te richten bestemmingsreserve Raadsinitiatievenfonds (programma 1).

De **voorzitter**. Amendement ChristenUnie/SGP.D wordt in die zin gewijzigd, dat het thans luidt:

Gewijzigd Amendement CU/SGP. D Versterk het initiatief van de raad

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 13 november 2024, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Programmabegroting 2025-2028 (RIS319799),

Besluit dictum I en III als volgt te wijzigen:

- Vast te stellen de Programmabegroting 2025-2028 (bijlage 1 en 2), in overeenstemming met de voorgelegde ontwerpbegroting 2025-2028, met een meerjarig eindsaldo van € 0,0 mln. na verrekening met de reserves **met dien verstande dat 0.5 miljoen euro uit de post onvoorzien wordt herbestemd in een nog in te stellen bestemmingsreserve raadsinitiatievenfonds;**
- In te stemmen met het verlengen, aanpassen, instellen en opheffen van de reserves (bijlage 4) **met dien verstande dat in bijlage 4 de bestemmingsreserve raadsinitiatievenfonds wordt ingesteld;**

Instellen bestemmingsreserve Raadsinitiatievenfonds (programma 1)

De gemeenteraad heeft meermalen aangegeven het initiatief van de raad te willen versterken met een raadsinitiatievenfonds. Deze bestemmingsreserve is de realisatie van dat fonds. Hieruit kunnen initiatieven die vanuit de raad ontstaan bekostigd worden, als deze geen dekking hebben binnen een ander programma.

Doelstelling: Het initiatief van de gemeenteraad versterken

Programma: 1 – Gemeenteraad

Activiteit: Gemeenteraad

Categorie: Projectreserve

Maximale hoogte: € 1 mln.

Maximale looptijd: 31-12-2028;

Het gewijzigd amendement maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

De **voorzitter**. Door de fractie van de ChristenUnie/SGP, daartoe gesteund door de fracties van de VVD en Hart voor Den Haag, wordt de volgende motie (CU/SGP.4) ingediend:

Motie CU/SGP.4 Versterk het initiatief van de raad

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 13 november 2024 ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Programmabegroting 2025-2028 (RIS319799),

constaterende, dat:

- de motie versterk het initiatief van de raad (RIS319579) door een meerderheid van de raad is aangenomen;
- de motie niet is uitgevoerd conform het dictum, waardoor het nog niet geregeld is in de begroting;

overwegende, dat:

- de spelregels en de werkwijze hoe de resultaatbestemming van de jaarrekening wordt verrekend is vastgelegd in de financiële verordening, waarbij de vijfde stap een verrekening is op basis van bestuurlijke besluiten of afspraken (zie oa RIS318641);
- met een bestuurlijk besluit een positief resultaat van de jaarrekening kan worden gebruikt om een bestemmingsreserve te vullen;
- met de nog in te stellen bestemmingsreserve Raadsinitiatievenfonds, er nog geen structurele dekking is;
- de financiële verordening dit najaar aan de raad zal worden aangeboden;

verzoekt het college:

- in de financiële verordening een bestuurlijk besluit, als bedoeld in onderdeel twee stap vijf in het voorstel resultaatbestemming 2023 (RIS318641), op te nemen dat 3% van de toekomstige jaarrekeningoverschotten wordt bestemd voor de – nog op te richten – bestemmingsreserve Raadsinitiatievenfonds (programma 1),

en gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

De **voorzitter**. De heer Mahmood en de heer Etalle zien af van het woord. Dan heb ik de hele sprekerslijst gehad. Het college kan direct overgaan tot de beantwoording.

Wethouder **Icar** (DENK). Voorzitter. De gewijzigde motie van de VVD over de Haagse Markt kan ik nu aan de raad laten.

Ik zou terugkomen op de motie Meer mensen aan het werk. Ik had gevraagd of u de motie kan aanhouden, omdat er een onderzoek door SZW wordt gedaan. We gaan onszelf actief aanmelden om onderdeel uit te maken van dat onderzoek. We zullen over de voortgang rapporteren. Daarom doe ik het verzoek om 'm nog even aan te houden.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Als de wethouder nog een termijn kan geven wanneer wij daar in ieder geval een eerste keer iets van horen, dan houd ik de motie aan.

Wethouder **Icar** (DENK). Omdat ik nog geen termijn heb met betrekking tot wanneer dat onderzoek afgerond is, kan ik geen echt harde datum geven. Ik wil u wel in Q1 over de voortgang informeren, of het nou klaar is of niet, zodat u dan op de hoogte bent.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Dan houd ik graag de motie aan. Dank.

De **voorzitter**. Aangezien motie VVD.3 is aangehouden, maakt ze geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

Wethouder **Barker** (PvdD). Voorzitter. Allereerst over de hengelmotie. Die heb ik al eerder geapprecieerd. Deze motie vraagt om de zorgvuldig tot stand gekomen havenverordening aan te passen. Dat is het college niet voornemens te doen. Daarnaast is het natuurlijk juist het werk van boa's, onze handhavers, om te handhaven op regels. Daarin ingrijpen door opeens te zeggen dat regels niet meer zouden gelden, is wat vreemd. En er staat duidelijk in het coalitieakkoord dat we de gebieden waar mag worden gevestigd niet uitbreiden. Wat dat betreft is deze motie dus in strijd met het coalitieakkoord. Eigenlijk zijn er drie verschillende redenen om 'm te ontraden.

Dan de motie over de boa's. De eerste keer dat het college die apprecieerde, was die oordeel raad. Nu is die nog steeds oordeel raad, maar ik denk als wethouder dat het wel fijn is als de raad consistent is. Anders is het heel moeilijk om beleid uit te voeren dat de raad opdraagt.

Wethouder **Balster** (PvdA). Voorzitter. Motie HvDH.23 verzoekt het college om aan te sluiten bij de oproep van DNB-directeur Klaas Knot om de Wet betaalbare huur terug te draaien. U heeft mijn argumentatie in eerste termijn gehoord. Het college ontraadt deze motie met klem.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Voorzitter. De motie van Hart voor Den Haag over kunstgras. We hebben de afgelopen dagen een aantal keer van gedachten gewisseld over het zoeken naar dekking en de ordentelijkheid daarvan. Van het zoeken van dekking in de voorjaarsnota is nu al een aantal keer geconstateerd dat dat niet ordentelijk is. Om die reden moet ik de motie helaas ontraden.

Wethouder **Bruines** (D66). Voorzitter. Ik ga in op het amendement van mevrouw Klokkenburg, mevrouw Van Basten Batenburg en de heer Guernaoui 'Versterk het initiatief van de raad structureel' met de nieuwe dekking en de motie die daarbij hoort. Complimenten voor de vasthoudendheid van de ChristenUnie. Ik begrijp ook wel waar de wens vandaan komt. Nogmaals, gisteren was misschien niet helemaal de goede toon door mij gekozen. Het is niet zo dat amendementen per definitie niet kunnen, maar we hadden echt problemen met de dekking die voorlag. Bij deze dekking ligt dat iets genuanceerder. De post onvoorzien is er natuurlijk niet voor niets, en die wordt nu eigenlijk door de amendementen geheel leeggemaakt, op één euro na. Financieel-technisch kan dat, maar ik moet er natuurlijk wel even op wijzen dat we daarmee geen post onvoorzien meer hebben. Die post is in het verleden bijvoorbeeld gebruikt voor de Haagse steun aan Turkije na de aardbevingen, opdat u zich dat wel realiseert. Maar dat realiseert u zich, want anders zou u dat niet indienen. Dat gezegd hebbende kan het college dit amendement aan de raad laten.

Dat geldt ook - ik neem het korthedshalve maar gelijk mee; misschien was die van u, burgemeester - voor het amendement van de heer Guernaoui over de opkomstbevordering en ook de motie van mevrouw Klokkenburg die hoort bij haar verhaal. Die kan het college aan de raad laten.

Mevrouw Arp heeft haar amendement over het plan van aanpak Amare aangepast. De strekking en de inhoud blijven inderdaad hetzelfde, maar het jaarlijks rapporteren is gekoppeld aan die stap 4, die we natuurlijk nog moeten maken en ook nog moeten benoemen. Het heet nu plan van aanpak verbeterplan. Het bezwaar van het college zit niet zozeer in de vorm maar ook op het vertrekpunt. Voorwaardelijke subsidie doen we eigenlijk bij niets en niemand. Tegelijkertijd zien we dat het belangrijk is om goed de vinger aan de pols te houden en te blijven volgen wat er gebeurt. Ik heb daar in de eerste termijn voorstellen voor gedaan. Met waardering voor mevrouw Arp om nader tot elkaar te komen - dat is echt van harte gemeend - moet het college dit amendement toch echt ontraden.

Leonie Gerritsen (PvdD). Ik zou dat heel erg jammer vinden. Volgens mij heeft mevrouw Arp echt alle argumenten van het college verwerkt die gister gegeven zijn. Ik zou het jammer vinden als nu wordt gezegd dat het idee daarachter toch hetzelfde blijft. Volgens mij is het nu echt een gedegen amendement waarmee Amare best tegemoet wordt gekomen, maar er wordt een beetje meer meegekeken. Ik vind het echt een goed amendement en wij zullen het steunen.

Wethouder **Bruines** (D66). Ik hoor wat mevrouw Gerritsen zegt en toch blijft wel ... Laat ik het zo zeggen. Er is door de adviescommissie een structureel advies gegeven met een aantal aandachtspunten. Als je stelt dat je de voor volgend jaar beschikbare middelen die onderdeel uitmaken van dat advies onder een voorwaardelijkheid zet, dan heeft het college daar het grootste bezwaar tegen. We hebben geen bezwaar tegen alles goed volgen. Amare heeft zelf gezegd daartoe bereid te zijn bij hun jaarrekening. Wat het verminderen van het exploitatietekort betreft: elke grote culturele instelling heeft een exploitatietekort, want anders zouden ze geen subsidie krijgen. We hebben juist geconstateerd dat het met dit bedrag erbij op een normaal gemiddeld bedrag zit. We zijn het denk ik niet eens over over de voorwaardelijkheid en de uitgangspunten die daarbij verwoord zijn. Er is een grote stap gezet. Dat erken ik en dat heb ik ook gezegd tegen mevrouw Arp, maar het college blijft dit amendement ontraden.

Leonie Gerritsen (PvdD). Ik wil toch ook nog even benoemen dat niet ingaat vanaf volgend jaar, maar pas vanaf 2026. Daarmee krijgt Amare al meer ruimte, dus ik blijf erbij dat het een goed amendement is.

Wethouder **Bruines** (D66). Dat mag mevrouw Gerritsen natuurlijk vinden. Om misverstanden te voorkomen: met 'vanaf volgend jaar' bedoelde ik de volgende begroting, voor 2026.

Dan motie HvDH.24 over collectieve marketing om met het culturele veld en The Hague & Partners te werken aan een collectieve marketingcampagne. Ik heb u verteld dat we op dit moment bezig zijn collectief marketingbeleid op te zetten, dus niet eenmalig maar meerjarig. Ik zal u daar met veel plezier over informeren. Het gaat inderdaad over lokaal/regionaal of nationaal/internationaal. In die zin is de motie echt overbodig. Daarom blijf ik 'm ontraden. Verder zijn we het eens over het doel.

Tot slot de moties over de Turkse en Surinaamse diplomatieke en handelsmissies. Gisteren is uitgebreid gesproken over het diplomatieke deel. Het college heeft verder niet zoveel op te merken over de aangepaste moties. Maar wat de economische of handelsrelaties betreft, wil ik er toch op wijzen dat het college in 2023 de uitgangspunten en acties heeft uiteengezet wat betreft de uitwerking van het internationaal economisch beleid. Dat is besproken in de commissie en ook in de raad. Althans, er is toen een afronding debat over geweest met een motie. De kern van dat beleid is dat we voorzichtig zijn met het formaliseren van buitenlandse partnerschappen, bijvoorbeeld aan de hand van memorandums of understanding, en dat we de trade-activiteiten - dat gaat over de handel en het internationaal ondernemen van het Haagse MKB, maar ook de acquisitie en het onderhouden van andere relaties - vooral de komende tijd, de tijd waar we nu in zitten, nadrukkelijk op handelsrelaties binnen de Europese Unie willen toespitsen. Dat beleid is pas onlangs vastgesteld en verwoord. Dat heeft er ook mee te maken dat veel betrokken ondernemers op dit moment erg geïnteresseerd zijn in die markten binnen Europa. Het nu overstappen naar of toevoegen van Suriname dan wel Turkije past daar niet in. Wat het college betreft is het niet nodig om dat nu toe te voegen, want we hebben daar anderhalf jaar uitgebreid over nagedacht. Dat heeft geleid tot het beleid dat we een jaar geleden hebben vastgesteld. Het oordeel is dus nog steeds: ontraden.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Voorzitter. Er is in tweede termijn een nieuwe motie ingediend over een groengele zone in de Paul Krugerlaan. Behalve dat dat tegen uw eigen vastgestelde beleid zou ingaan, waarin is vastgelegd dat we geen groengele zones in het Centrum en Scheveningen invoeren, ontgaat het college ook alle logica. Zoals de heer De Mos in eerste termijn inbracht, is er op zaterdagmiddag geen parkeerplaats te vinden op de Paul Krugerlaan. Als dat waar zou zijn, dan heeft

het natuurlijk niet zoveel zin en werkt het zelfs averechts om de parkeerplaatsen goedkoper te maken. Dan gaan er alleen maar meer mensen met de auto naartoe, waardoor het nog moeilijker is om een parkeerplaats te vinden. Een derde argument is dat we willen stoppen met de groengele zones. We willen naar een positief tarief, dus we gaan er helemaal mee stoppen. Dat doen we omdat het heel slecht handhaafbaar is. Ik zal u de uitleg verder besparen, maar de motie is ontraden.

De **voorzitter**. We zijn in de veronderstelling dat we daarmee alles gehad hebben. Maar als dat niet zo is, dan hoor ik het graag.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Ik had nog een aansporingsmotie. Aan het college te horen is het meer dan nodig dat daar werk van gemaakt wordt.

De **voorzitter**. Dat was de aansporingsmotie tot?

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Tot participatie, democratisch proces en samenwerking. Volgens mij gaat het daarop al twee dagen en eigenlijk al drie jaar verschrikkelijk mis met dit college. Ik heb er gewoon hoofdpijn van.

De **voorzitter**. Ik check heel even of die in het systeem staat.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Volgens mij is er ook nog een motie van de VVD en van Hart van Den Haag, iets met afkeuring, over het geweldige participatietraject rondom Haga en wat daar allemaal gebeurt.

De **voorzitter**. Nee, moties van afkeuring worden niet geapprecieerd.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). En Radio Sangam: live vanuit de ether!

De **voorzitter**. De handgeschreven motie staat nog niet in het systeem, dus die moet nog ingevoerd worden. De heer Icar gaat de motie over Radio Sangam preadviseren en de participatiemotie wordt in het systeem gezet.

Wethouder **Icar** (DENK). Voorzitter. De motie om Radio Sangam vrij te stellen van de verplichte BIZ-bijdrage moet ik helaas ontraden. We kunnen geen uitzondering maken, omdat dit wettelijk vastgesteld is.

De **voorzitter**. Ik wil even terugkomen op het punt van mevrouw Van Doorn van zojuist. Laten we voordat we gaan schorsen het ook maar eens hebben over eventuele ordevoorstellen voor de rest van de vergadering. Ik denk dat het goed is om dat af te hechten voordat we de schorsing ingaan.

Marieke van Doorn (D66). Voorzitter. Ik heb begrepen dat voor de vergadering van vandaag, de volgende vergadering, heel goed is gekeken door het presidium naar de verstrekkendheid van de tijdsgebondenheid van de agendastukken. Maar ik heb ook opgevangen dat er één stuk is, over Dreven, waarvan de tijdsgebondenheid verstrekkender lijkt dan van de andere. Ik zit er niet goed genoeg in, maar misschien kan het college het verder toelichten als dat nadere argumentatie behoeft. Het zou ons voorstel zijn om daarmee te beginnen in de volgende vergadering.

De **voorzitter**. Het presidium heeft inderdaad gekeken naar de verstrekkendheid, ook van de termijngebondenheid. De agenda is ook met het oog daarop opgesteld, maar u mag gewoon het ordevoorstel doen. Uw concrete voorstel is om, als we straks met de rest van de agenda gaan beginnen, te starten met het agendapunt Dreven.

Fatima Faïd (HSP). Ik heb een amendement over Escher, maar ik heb net gesproken met een aantal mensen die hier al de hele dag zitten te wachten. Zij vinden het heel belangrijk dat we voldoende tijd besteden aan de onderwerpen Escher en Museumkwartier. Misschien is het goed om deze twee agendapunten in de volgende raad te behandelen, zodat we echt recht kunnen doen aan de discussie. Ik ben er ook een voorstander van om nu het agendapunt Dreven te behandelen en Escher en Museumkwartier de 28ste.

De **voorzitter**. We hebben nu twee ordevoorstellen door elkaar. Het ene voorstel is om de gecombineerde beraadslaging over de agendapunten I en J, Escher en het Museumkwartier, door te geleiden naar de vergadering van 28 november. Ik denk dat dat op zich helemaal niet zo'n verkeerd voorstel is. Ik kijk heel even rond. Willen we daarover gaan stemmen of gaan we dat gewoon doen? Ik denk dat we het moeten doen. Dan is daartoe besloten. Ik dank u heel hartelijk dat u hier de hele dag geweest bent.

(Geroffel op de tafels)

De **voorzitter**. Hartelijk dank daarvoor. Wij zien elkaar ongetwijfeld de 28ste weer.
Dan het agendapunt Dreven.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Voorzitter. Ik weet niet zo goed wat de termijngebondenheid van Dreven precies is, maar volgens mij staat er vanavond ook een BOPA op de agenda, een vergunning voor de PWO, die al twee weken open is en waar echt een vergunning voor verstrekt moet worden. Als we dat nog twee weken opschuiven, dan zijn we daar een maand bezig zonder vergunning. Volgens mij moet dat agendapunt vanavond als eerste aan de orde zijn.

De **voorzitter**. Dat is de reden waarom ik de verschillende ordeverzoeken stuk voor stuk wil behandelen, want er kan er maar eentje straks als eerste aan de orde zijn. Daar zijn we het volgens mij over eens.

Rutger de Ridder (VVD). Voorzitter. De VVD-fractie kan zich vinden in het voorstel van mevrouw Klokkenburg. Ik wilde zeggen dat het wel belangrijk is dat als wij een onderwerp behandelen, we dat dan ook helemaal in volledigheid volgens onze regels afronden, zodat we tijd hebben om nog even te schorsen voordat we starten, ook om alles te organiseren, maar ook om twaalf uur aan de borrel kunnen gaan.

De **voorzitter**. Ik denk dat we de conclusie kunnen trekken dat we maar één echt groot onderwerp kunnen behandelen. Het is 21.45 uur. We moeten straks gaan schorsen en dan gaan stemmen, dus ik denk dat we de conclusie kunnen trekken dat we maar één echt groot onderwerp kunnen behandelen. Dan is het aan de raad om te kijken welk onderwerp dat is. Daar dingen nu de Dreven en de permanente winteropvang naar.

Leonie Gerritsen (PvdD). We vroegen ons af wat er gebeurt als er een handhavingsverzoek komt, als er wordt gevraagd waarom de PWO al zo lang onvergund open is. Daar zijn we nieuwsgierig naar. Wat ons betreft zouden ze misschien allebei kunnen, want we hebben bijna geen bijdragen over de PWO. Misschien kunnen we inventariseren wie er een bijdrage hebben bij de PWO.

De **voorzitter**. Ik krijg vanuit het college door dat dit echt gewogen is en dat het de voorkeur geniet om het agendapunt Dreven als eerste te behandelen. Dat is echt gewogen wat betreft de termijngebondenheid. Ik wil dit voorstel best in stemming brengen, want uiteindelijk gaat u als raad erover.

Rutger de Ridder (VVD). Volgens mij moeten we gewoon het ordevoorstel van de een of de ander in stemming brengen en dan horen we het. Het college vond volgens mij alles termijngebonden in het lijstje dat u ook heeft gezien, dus dat is geen reden meer.

De **voorzitter**. Helemaal eens, maar deze vraag is mij gesteld over de weging ervan. Die hebben we gezien. Ik vraag het daarom nog even aan het college, maar ik wil het ook gewoon in stemming brengen. Er zijn twee ordevoorstellen. Wie wil dat de Dreven straks als eerste behandeld wordt? Dat gaan we gewoon bij handopsteken doen. In stemming is het ordevoorstel om de Dreven als eerste te behandelen. Voor zijn D66, GroenLinks, CDA, PvdA, Partij voor de Dieren, Hart voor Den Haag, DENK, Forum voor Democratie, VVD ... Excuus, ik zag mevrouw Van Basten Batenburg ineens een hand opsteken.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik riep uit wat ik gisteren al zei: regels zijn suggesties en de wet is hier dus niets waard. Ik vind dat echt heel erg.

De **voorzitter**. We hebben nu vastgesteld dat het agendapunt Dreven straks als eerste behandeld wordt, en de besluitenlijst uiteraard.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). De besluitenlijst wordt toch wel vastgesteld?

De **voorzitter**. Uiteraard. Die moeten we vaststellen, omdat we anders verder niks kunnen met het referendum. Dat gezegd hebbende, kijk ik of het college de laatste motie ook kan appreciëren. Het is een spreekt-uitmotie en daar geeft het college verder geen appreciatie op, hoor ik. Soms wel, dat heb ik vanavond zelfs nog meegemaakt.

Wij gaan nu schorsen voor de stemming. Ik stel voor dat we vasthouden aan het afgesproken halfuur. Om 22.20 uur zien we elkaar weer terug.

De vergadering wordt van 21.50 uur tot 22.53 uur geschorst.

Voorzitter: de heer Van Zanen.

Fatima Faïd (HSP). Voorzitter. Ik wilde graag even een opmerking maken. Ik vind dat doordat wij hier steeds uitlopen met van alles en nog wat, er te veel oneigenlijke druk komt op onder anderen de mensen van de griffie. We hebben nu geen motieoverzicht gekregen en de schorsing werd verlengd. Ik vind dat we met z'n allen collegiaal moeten zijn tegenover de mensen die hier werken. Ik wil er nu geen gezeik over hebben dat we geen overzicht hebben gekregen. Dat wilde ik even gezegd hebben. Het is ook onze verantwoordelijkheid om te kijken naar de mensen die voor ons werken.

(Geroffel op de tafels)

De **voorzitter**. Dank u wel. Hear, hear!

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Voorzitter. Wij zouden graag een derde termijn van de begroting willen. We hebben een heel vervelend bericht ontvangen over een juridisch advies inzake het referendum. Daar hebben wij nog een motie over, want wij zijn heel erg boos over hoe dat gegaan is. En misschien kan er ook wat extra spreektijd bij.

De **voorzitter**. Ik kijk even de kring rond. Er is een punt van orde voor een derde termijn met korte spreektijden. Ik kijk naar D66.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Voorzitter. Er wordt nu een vraag aan de raad gesteld. Ik weet niet hoe dit zit in ons reglement, maar heeft niet ieder lid het recht om een derde termijn aan te vragen? Dan zou ik het vervelend vinden als we daar nu over stemmen.

De **voorzitter**. Dan stel ik voor dat we een derde termijn houden. Hoeveel tijd heeft u nodig, denkt u, even in redelijkheid?

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Ik zie negentien minuten staan. Het mag gewoon van de spreektijd afgaan. Een minuut of drie, vier. Meer heb ik niet nodig.

De **voorzitter**. Prima, laten we dat doen. Laten we dan snel beginnen. Ik kijk naar de heer De Ridder, want ik denk dat ik weet waar het heen gaat.

Voorzitter: de heer De Ridder.

De **voorzitter**. Voordat ik meneer De Mos het woord geef, ga ik eerst naar meneer Mahmood, want hij heeft vast nog iets over de orde.

Adeel Mahmood (DENK). Voorzitter. Ik vroeg me af waarom er opeens negentien minuten staan, als het de derde termijn is. Dat betekent toch dat de eerste vergadering nog doorgaat en dat we die spreektijden aanhouden?

De **voorzitter**. De tijd staat zo opgesteld omdat we nog een agendapunt zouden behandelen in de gewone raad, en ook de vaststelling van de besluitenlijst. De voorzitter van onze raad, de burgemeester, heeft net gehonoreerd dat meneer De Mos een aantal minuten krijgt voor de derde termijn. Dat gaan we ook zo honoreren omdat de voorzitter van de raad dat heeft besloten. Dat gaan we dus gewoon zo doen.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Voorzitter. Maanden zijn de initiatiefnemers van het referendum over de uitbreiding van betaald parkeren bezig geweest om handtekeningen op te halen. Dat heeft bloed, zweet en tranen gekost. Enige tijd geleden, vier weken geleden of iets meer, want we hadden vandaag of twee dagen geleden al de uitkomst moeten hebben, hadden we 10.000 en nog wat handtekeningen. Daar was toen een check op. Er ontbraken een aantal handtekeningen en weer gingen de vrijwilligers en initiatiefnemers door weer en wind de straat op, de wijken in om die handtekeningen op te halen, wat resulteerde in nog eens bijna 5.000 handtekeningen. Er zijn 15.000 handtekeningen opgehaald, maanden mee zoet geweest. Dat referendum gaat niet over de tarieven. Het gaat niet over de hoogte van de tarieven of over een tariefswijziging. Het gaat over de uitbreiding van het gebied waar je wel of niet betaald moet parkeren. Dat is wat het referendum verzoekt.

Dan komt er tijdens de wedstrijd iemand, zijnde de burgemeester, die de spelregels verandert. Die komt nu met een advies dat zojuist is rondgestuurd, met twee hele suggestieve en sturende vragen richting uw raad of een referendum er wel of niet kan komen. Maanden nadat wij zijn begonnen met het ophalen van de handtekeningen. Het doet de initiatiefnemer zoveel dat hij zelfs nu hier ook op de tribune zit. Hij is gekomen, want hij kon zijn oren en ogen niet geloven toen wij hem dit een halfuur geleden moesten mededelen. Wanneer besloot de burgemeester het juridisch advies aan te vragen? Waarom op dat ogenblik? Was dat nadat hij wist hoe de uitslag van de stemmingen was? Kwam hij toen tot actie? We hadden immers de benodigde handtekeningen. Heeft de burgemeester op 2 oktober, nadat er onvoldoende handtekeningen waren op basis van een steekproef, afgezien van het vragen van een juridisch advies? Had het college kennis van de formulering van de adviesopdracht? Wanneer heeft de burgemeester het college geïnformeerd, toen hij het juridisch advies ging aanvragen? En wanneer is de raad hierover geïnformeerd en erbij betrokken? Want hij handelt, zegt ie, als voorzitter van de raad. Wanneer heeft de burgemeester het college over het juridisch advies geïnformeerd?

Wij zijn echt ontzettend verrast en het doet ons echt ontzettend veel verdriet. We hebben de hele dag erom gevraagd, het advies komt ook nog eens twee dagen te laat en dan komt er zo'n sturende brief. Loopt de burgemeester aan de leiband van het anti-autocollege? Wij denken van wel, en daarom de volgende motie, een motie van wantrouwen tegen de burgemeester:

'constaterende dat de initiatiefnemers van het Burgerinitiatief Referendum uitbreiding betaald parkeren, gesteund door Hart voor Den Haag, succesvol de benodigde 10.000 (zelfs 15.000) handtekeningen hebben verzameld voor een referendum; de burgemeester na het behalen van deze handtekeningen de spelregels heeft veranderd door een 'juridisch' advies in te winnen, dat als doel heeft het referendum te blokkeren; dit optreden het vertrouwen van burgers in het democratisch proces ernstig schaadt en de indruk wekt dat de burgemeester handelt in lijn met politieke belangen die tegen een referendum over de uitbreiding van betaald parkeren zijn; spreekt uit het vertrouwen in de burgemeester op te zeggen vanwege zijn handelen in deze kwestie.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik had gehoopt deze interruptie aan het einde van het betoog maar voor de motie van de heer De Mos te kunnen doen, want dit is natuurlijk een ongemakkelijk moment. Ik wil op dit moment niet op de motie ingaan, maar wel op wat ik denk dat de heer De Mos hier voelt. Dat kan ik me ook goed voorstellen, want er is heel hard gewerkt aan dat initiatief. Ik snap dus dat het erg rauw op jullie dak komt, zeg ik uiteraard via de voorzitter. Wat ik wel heel moeilijk vind ... Ik zou heel graag het debat en het gesprek hierover met de raad willen voeren. Maar in de brief van de burgemeester staat ook dat de besluitvorming door de raad moet plaatsvinden. Dat is ook conform de verordening op het burgerinitiatief, op basis waarvan de burgemeester heeft gehandeld. Ik zou daarom de heer De Mos willen vragen of dit nou het beste moment om dit debat met elkaar te voeren. Ik kan me juist voorstellen dat we daar eerst met elkaar over moeten spreken.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Dat ben ik normaal gesproken helemaal eens met mevrouw Van Basten Batenburg. We zijn vanmorgen vroeg ook begonnen met de vraag: waar blijft het? We hadden het heel graag gehad. Dat was gisteren de inbreng van mijn betoog. We zijn gisteren het betoog begonnen met het referendum. Er zijn sprekers geweest over het referendum. De heer Van den Berg was spreker. De brief was al twee dagen te laat. Die had er twee dagen geleden al moeten liggen. Het lijkt allemaal om het referendum te frustreren. En dan zo'n sturende brief, terwijl het referendum over de uitbreiding van het gebied in Katwijk en Haarlem gewoon heeft plaatsgevonden. Het kan dus gewoon. Waarom zo'n sturende brief? We hadden dat niet van de burgemeester verwacht. Het is voor ons zo'n enorme klap in het gezicht, zo'n klap in het gezicht van de democratie. Wij zijn in één klap het vertrouwen in de burgemeester kwijt.

Fatima Faïd (HSP). Excuus aan de heer De Mos dat ik wat laat reageer. Ik snap inderdaad de hele grote teleurstelling, want jullie hebben inderdaad heel hard gewerkt. Dat hebben we allemaal kunnen zien. Maar ik vroeg me af wat er precies niet klopt. Ik val er nu ook gewoon in. Ik hoor het via Twitter. Op uw Twitter zag ik een screenshotje voorbijkomen. Wat klopt er in uw visie niet precies? Anders kan ik het allemaal niet wegen. Het is echt een geïnteresseerde vraag.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Zo zie ik dat ook. Ik heb er geen enkel probleem mee dat een vraag wordt gesteld. Kijk, dit komt gewoon te elfder ure. Dit referendum kan je bijna niet zijn ontgaan, want we hebben er behoorlijk wat aandacht aan besteed. Die vraag had ook al maanden geleden kunnen komen. Dan hadden we het erover kunnen hebben. Dan hadden we dit kunnen voorkomen. Mensen die in weer en wind, in de regen, trap op, trap af, brievenbus in, brievenbus uit gingen. Een teleurstelling dat we het niet gehaald hebben. Hup, we gaan er nog een keer 5.000 ophalen. Vrijwilligers die de hele stad ... Je mag bij dat referendum voor- of tegenstemmen. Het had het feestje van de democratie moeten worden. Als mensen massaal hadden gezegd voor betaald parkeren te zijn, dan hadden wij er voor altijd onze mond over gehouden. Maar nu we die handtekeningen hebben, komt ineens een sturend advies waarvan je je mag afvragen hoe juridisch dat

advies is. De steden Haarlem en Katwijk, en overigens Amersfoort ook, hebben laten zien dat het referendum gewoon kan. Dit vinden wij zo'n enorme klap dat we daarom deze motie hebben ingediend.

Adeel Mahmood (DENK). Ik hoor de emoties, en gezien de inspanningen kan ik me daar ook wat bij voorstellen. Maar zoals mevrouw Van Basten Batenburg net zei: de besluitvorming moet nog plaatsvinden. Ik herken me ook in de vraag die mevrouw Faïd stelt: wat klopt er hier niet aan, los van dat het u raakt? In het proces gaan we hier nog over spreken. De burgemeester zegt duidelijk dat de raad hier nog een besluit over zal nemen. Dat proces kunnen we afwachten. Dan kunnen we heel fijn het debat voeren, zorgvuldig ook, en dan kunnen we alle ins en outs bespreken. Maar dit is hoe het nu is. We hebben nog geen besluit genomen. De burgemeester refereert ook aan onze raad om daarover te spreken. Nogmaals, ik snap dat er emoties in het spel zijn na heel veel inspanningen, maar dit is wel hoe het is. Hoe reageert u daarop?

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Heel simpel. Dit hele 'juridische' advies had er helemaal niet hoeven komen. Het referendum, het burgerinitiatief, had gewoon aan uw raad voorgesteld kunnen worden. Dan hadden we er hier in alle openheid over kunnen spreken, zoals we dat gedaan hebben toen de heer Meinesz een motie heeft ingediend om een referendum uit te schrijven. Die is verworpen. Toen had er al gezegd kunnen worden: ho, ho, ho, jullie willen een referendum, maar het moet wel aan de juridische voorwaarden voldoen. Dat is niet gebeurd bij het indienen van de motie. Vervolgens zijn we aan het werk gegaan. We hebben 10.000 handtekeningen opgehaald. Er zaten een aantal fouten in. Huisnummers klopten niet en er waren een aantal andere fouten. Prima, tot je dienst. Klopt het niet volgens de verordening, dan gaan we nog een keer ons best doen. Nu zijn we er, nu hebben we de handtekeningen, kunnen we het feestje van de democratie doen en wat gebeurt er? Te elfder ure, tijdens de wedstrijd, wordt de spelregel veranderd en komt er zo'n brief. Dat valt ons zo rauw op het dak. Ik heb een emotionele vrijwilliger aan de telefoon gehad die dagen vrij had genomen. Zo zijn wij ermee bezig geweest, en dan krijgen we dit. Niet te verkopen!

Adeel Mahmood (DENK). Dat begrijp ik allemaal wel. We hebben een extern juridisch advies. Als we straks hierover gaan spreken, kunnen we dat erbij betrekken. U kunt daar uw eigen mening over hebben. Ik denk dat het voor de rest wel waardevol kan zijn om juist een extern juridisch advies te hebben. Uiteindelijk kijken we hoe we dat gaan betrekken bij ons gesprek straks in de raad. Maar het is meer een advies dat we zullen betrekken bij de besluitvorming zoals die straks door de raad zal plaatsvinden. Ik zie dus eerlijk gezegd het probleem niet.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Dat is precies het hele smerige trucje van de firma list en bedrog. Er staan hier twee zeer suggestieve vragen: in hoeverre is er sprake van een aangelegenheid waarbij het kan zijn dat een burgerinitiatief niet kan worden ingediend? Dat is gewoon sturend naar een raad. Dat is niet open naar een raad: hé raad, hier zijn 15.000-plus handtekeningen, u gaat er nu over beslissen, u gaat erover debatteren. Nee, er ligt al een sturend advies. Juridisch? Ammehoela!

De **voorzitter**. Meneer Mahmood, laatste maal.

Adeel Mahmood (DENK). Het kan allemaal wel zo zijn zoals meneer De Mos het voorschotelt, maar uiteindelijk is het de raad die een besluit neemt en niet een of andere advocaat die ons van advies voorziet. Uiteindelijk is het de raad, wij met z'n allen hier, die een besluit zal nemen. Nogmaals, we hebben een advies, daar kunnen we eventueel gebruik van maken, maar we gaan in de raad dat debat met elkaar aan en daarna volgt besluitvorming.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Zeker. Ik hoop ook dat de raad het feestje van de democratie wél laat doorgaan. Dat laat onverlet dat de burgemeester hier een hele foute rol in heeft gehad.

De **voorzitter**. Mevrouw Van Basten Batenburg en meneer De Vuyst hebben ook nog vragen, dus blijft u rustig staan. Ik snap uw emotie en onrustigheid, maar we gaan toch nog luisteren naar de raad.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Het is misschien in een wat andere emotionele zone dan waar meneer De Mos begrijpelijk in zit, maar ik ken deze raad ook wel als koppig genoeg om juridische adviezen te kunnen wegen en daar misschien nog wel een juridisch advies tegenover te kunnen zetten. Wat mij nou toch wel een klein beetje misschien ook wel teleurstelt, is het volgende. Ik ken De Mos als iemand die gaat vechten en nu zie ik De Mos als iemand die een klap uitdeelt, en dan? Ik vind het echt zonde. Ik kan me echt voorstellen dat er boosheid zit, maar ik snap niet dat we dat hier nu, vanavond meteen moeten doen en dat we dat niet hadden kunnen doen na dat debat dat we nog met elkaar moeten voeren.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). We hebben erom gevraagd, meermaals via de griffie, meermaals in het debat. We willen heel graag dat debat voeren. U kent mij als een vechtersbaas. Ik geloof niet dat ik iemand hoeft uit te leggen dat dat vechten in mijn bloed zit, dus dat komt allemaal dik in orde. Dit gaat om het principe. Dit gaat om het principe dat er geprobeerd wordt de raad ... Ik hoop dat die inderdaad mants genoeg is om te zeggen: dat gaan we niet doen, laat dat referendum maar komen. Dan gaan D66, GroenLinks en misschien andere partijen campagne voeren om overal betaald parkeren in te voeren. En dan gaan wij dat doen om betaald parkeren alleen in te voeren bij draagvlak en bij parkeerdruk. Wij zijn niet tegen betaald parkeren, maar wel tegen de uitbreiding in gebieden waar het helemaal niet nodig is. Maar deze brief, deze brief te elfder ure, vinden wij ronduit smerig en zo sturend, en daar zijn wij zo boos over dat we daarom het vertrouwen in de burgemeester ... We hebben het gehad over participatie. We hebben het gehad over democratie. We hebben het gehad over vertrouwen in de politiek. We hebben het gehad over opkomstbevordering. Wat denk je dat die 15.000 mensen vandaag zullen denken bij het lezen van zo'n brief? Die vegen de kont met deze brief af, en terecht.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik denk dat er best wel wat mensen zijn die denken: maar wil De Mos dan niet eerst horen wat hier nou achter zit; wil hij dan niet eerst het debat voeren en daarna conclusies trekken? Ik begrijp echt heel goed hoeveel werk erin heeft gezeten. We weten allemaal hoe het is om trap op, trap af met flyers huis aan huis te gaan. Zoveel handtekeningen ophalen is een prestatie waar je echt u tegen zegt, zeg ik via de voorzitter. Maar meneer De Mos, waarom niet eerst het debat en dan de conclusie?

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Dat debat over wel of geen referendum gaan we gewoon voeren. Dat is helemaal dikke prima. Dit gaat sec over wat er nú gebeurt met dít advies. Dat komt als een duveltje uit een doosje, als een konijn uit een hoge hoed. Er wordt gewoon geprobeerd om een raad te sturen. Dat is nou precies waar de burger zo tabak van heeft, van die smerige politieke spelletjes. Daar slaan wij op aan, daar zijn wij boos om en daarom zeggen wij het vertrouwen in de burgemeester op.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Het risico bestaat dat ik collega's ga herhalen, maar goed. Meneer De Mos, we zijn het niet eens over betaald parkeren, maar ik heb wel het idee dat u nu in uw reactie voorbijschiet aan wat er staat geregeld. De voorzitter van de raad moet binnen twee weken na ontvangst van een burgerinitiatief dat laten weten. Dat hij daar extern advies over inwint, is dan toch onderdeel van het spel? U wist dat hieraan getoetst werd. U maakt een vergelijking met andere steden. Er zijn ook steden die het niet referendabel hebben gedaan, omdat ieder zijn eigen burgerinitiatiefverordening heeft. Volgens mij heeft de burgemeester, als voorzitter van de raad, dit keurig gedaan. Hij heeft de stap in artikel 6 nu genomen. Dat dat debat er komt, daar ben ik niet bang voor. Dat wij anders denken over de inhoud van het referendum, daar ben ik ook niet bang voor. Kom

maar op, zeg ik. Ik probeer in navolging van mevrouw Van Basten Batenburg te zeggen: joh, dit nu even niet. Nou ja, het is vriendelijk bedoeld. Ik weet niet hoe u het opvat.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Dit nu even wel, hè. Er wordt gezegd 'emotioneel'. Ik ben heel boos en ik niet alleen, maar al die 15.000 mensen die dat ondertekend hebben, zullen dat ook zijn. Reken er maar op dat wij die 15.000 mensen zullen informeren over hoe dit hier gegaan is. Het gaat erom dat je het aan de achterkant doet. Dat advies had aan de voorkant ingewonnen kunnen worden. Dat had ons heel veel lopen bespaard. Dan hadden we dingen kunnen aanpassen. Nu zijn we stad en land afgelopen, trap op, trap af. En nu komt er na dagen wachten, twee dagen te laat, zo'n flutbrief. Daar zijn we boos over, daar hebben we het vertrouwen in de burgemeester mee verloren.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Dan over het inhoudelijke punt. Dat dit een wankel punt was, dat wist ik en dat wist u ook. Dan is toch mijn vraag of u niet zelf dat externe advies had moeten inwinnen. Of heeft u dat gedaan?

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Zeker. Dat is ook een van de eerste vragen geweest. Toen wij samen met de initiatiefnemer het idee lanceerden om handtekeningen op te halen voor een referendum, was dit een van de eerste vragen die journalisten ons stelden: kan dit wel, kan er wel een referendum plaatsvinden over tarieven? Nee, natuurlijk kan dat niet. Over de hoogte van tarieven kan geen referendum plaatsvinden en over het afschaffen van tarieven ook niet. Over het verlagen en verhogen, het kan allemaal niet. Het gaat niet over de tarieven. Het gaat over het voornemen om een gebied voor betaald parkeren wel of niet uit te breiden. Dat is een hele rigoureuze beslissing in de stad die heel veel inwoners raakt, rechtstreeks in de portemonnee, omdat je in de hele stad opnieuw moet parkeren. Je moet betalen voor je bewonersvergunning. Je woont in Segbroek en je gaat sporten in Laak; dan moet je opnieuw betalen. Je oma woont in Mariahoeve; dan moet je opnieuw betalen. Het raakt mensen. Wij hebben het uitgelegd aan journalisten en dat had de burgemeester ook kunnen lezen: beste journalisten, het gaat niet om de hoogte van de tarieven. Wij blijven van de tarieven af; het gaat om het gebied. Al maanden zijn we aan het werk en ineens komt er zo'n brief, bijna tegen tien, na een dag wachten, na een dag vragen. We hadden erover kunnen debatteren in de eerste termijn. Dat kon allemaal niet, want vanmorgen was het er niet. Het kon allemaal niet, want vanmiddag was het er niet. En nu 'oh, gaat u rustig slapen, beste mensen' en hup, nog even stiekem die brief op het RIS zetten. Ja, slapen doen we 's nachts.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Ja, dat is misschien ook wel fijn. Laten we er een nachtje over slapen in plaats van nu in de volle emotie al deze dingen te doen. Tot slot mag ik er misschien aan toevoegen dat in de verordeningen van andere steden inderdaad staat dat het niet over gemeentelijke belastingtarieven mag. In onze verordening staat 'gemeentelijke belastingen'. Het belastinggrondgebied is wel deel van belastingen, dus ik kom toch een beetje terug. U was erg overtuigd, maar u had aan het begin toch ook zelf die test kunnen doen, zeg ik via de voorzitter.

Richard de Mos (Hart voor Den Haag). Zeker. Dat is gedaan en precies hetzelfde is in Haarlem gebeurd. Daar is de raad wel stoer geweest: 'Kom maar op, burgers. Komt u maar spreken. Gaat u maar naar de stembus. Laat het feest van de democratie maar plaatsvinden.' Dat is in Katwijk gebeurd: 'Gaat u maar, beste mensen. Gaat u maar zeggen wat u wil.' Er is een mooie campagne omheen gevoerd. Als we opkomstparticipatie willen bereiken, dan moeten we stoppen met zulke brieven.

Lesley Arp (SP). Ik heb meer een punt van orde. Het gaat nu ook over de inhoud van de verordening en de inhoud van de brief. Ik heb die niet tot mij kunnen nemen in het licht van de invulling van deze dag. Ik denk dat wij daar als raad over gaan debatteren. Ik vermoed dat de spreker de motie niet gaat intrekken. Of moet die nog worden ingediend? Ik weet het niet zeker. Hoe dan ook, ik denk dat we gewoon moeten stemmen over die motie en dat we de inhoud een andere keer moeten bespreken.

De **voorzitter**. Mevrouw Arp, dat is helder. Dank voor uw steun. Ik heb geprobeerd om ook meneer De Vuyst de ruimte te geven om vragen te stellen. Het ging al iets meer over de details, over de diepte. Dat hoort er een beetje bij als we iets nieuws doen, om het maar even eufemistisch te zeggen.

Door de fractie van Hart voor Den Haag wordt de volgende motie (HvDH.32) ingediend:

Motie HvDH 32 Motie van Wantrouwen tegen de Burgemeester

De Raad van de Gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 14 november 2024,

Constaterende dat:

- De initiatiefnemers van het Burgerinitiatief Referendum uitbreiding betaald parkeren, gesteund door Hart voor Den Haag, succesvol de benodigde 10.000 (zelfs 15.000) handtekeningen hebben verzameld voor een referendum;
- De burgemeester na het behalen van deze handtekeningen de spelregels heeft veranderd door een 'juridisch' advies in te winnen, dat als doel heeft het referendum te blokkeren;
- Dit optreden het vertrouwen van burgers in het democratisch proces schaadt en de indruk wekt dat de burgemeester handelt in lijn met politieke belangen die tegen een referendum over de uitbreiding van betaald parkeren zijn.

Spreekt uit:

- het vertrouwen in de burgemeester op te zeggen vanwege zijn handelen in deze kwestie.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de overige fracties geen behoefte hebben aan een derde termijn. We gaan zo meteen stemmen over de motie, maar we hebben afgesproken dat een reactie op z'n plaats is. Er zijn vragen gesteld en het zou kunnen dat het antwoord op de vragen tot een ander oordeel van de raad leidt. Het gaat over vertrouwen, dus daarom lijkt het me handig dat we de antwoorden horen.

De heer **Van Zanen**. Voorzitter. Excuses voor de ontstane commotie, zeker aan die mannen en vrouwen die ontzettend hun best hebben gedaan om al die handtekeningen te verzamelen. Dat staat volgens mij ook in de brief. Ik vind het allemaal vreselijk ingewikkeld en ik zit er ook best mee, maar ik doe hier gewoon mijn werk. Ik heb het vanmiddag ook gezegd, want ik ben er nu 24 uur mee geconfronteerd en het college weet van niks. Ze weten hier niks van; ik moet dit doen. Alles wat ik doe, is verkeerd.

In de verordening staat het volgende. De voorzitter geleidt dit verzoek naar de raad. Het moet de toets doorstaan van het aantal. Ik heb u er een aantal dagen geleden over geïnformeerd dat dat niet was gelukt. Vervolgens is dat volgens de regelen der kunst aan de indiener gemeld: kun je dat herstellen? Dat is gebeurd, keurig. Dat staat ook in de brief. Vervolgens moet er gekeken worden of er voldaan wordt aan artikel 3. Ik heb toen een besluit genomen. Dat is mijn besluit geweest, natuurlijk in overleg met de griffie: zoek een bureau dat daarin kan adviseren. Dat ligt daar. Het is niet van mij. Ik heb er geen oordeel over. Ik kan er ook niet over oordelen. Ik kan niet zelf gaan zitten fröbelen: dat zal wel zo zijn of niet zo zijn.

Er staat in de brief wat er staat. Neem dit ter harte. U kunt er van alles van vinden. U gaat erover. Ik heb mijn rol genomen. Het moment waarop ik dit presenteer is altijd ongeschikt. Ik kan me helemaal voorstellen dat er zeker bij Hart voor Den Haag mensen ontzettend teleurgesteld zijn, maar er is geen spelregelwijziging. Ik kan dit nooit goed doen. Het had ook andersom kunnen zijn, althans als ik een ander advies had gekregen. Het is aan u. Hiermee is het niet verboden. Voor de rest is er geen sprake van spelletjes. Dat werp ik ver van me. Het stelt me erg teleur dat u zo in mij teleurgesteld bent, maar dat kan gebeuren. Ik heb mijn werk gedaan naar beste weten en verder niks.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**. We gaan stemmen over de motie van wantrouwen.

In stemming komt motie HvDH.32.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 10 tegen 32 stemmen.

Daarmee hebben we de derde termijn afgerond. We gaan verder tot de orde van de dag, naar de stemmingen over de begroting. Mevrouw Gerritsen met een ordevoorstel, denk ik.

Leonie Gerritsen (PvdD). Voorzitter. Ik wil even zeggen dat wij motie PvdD.4 over de Westvlietweg aanhouden.

De **voorzitter**. Aangezien motie PvdD.4 is aangehouden, maakt ze geen onderdeel van de behandeling meer uit.

- **Voorstel van het college inzake Programmabegroting 2025-2028 (RIS319799).**

In stemming komt amendement HvDH.B.

De **voorzitter**. Het amendement wordt verworpen met 12 tegen 30 stemmen.

In stemming komt het gewijzigd amendement HvDH.C.

De **voorzitter**. Het gewijzigd amendement wordt aangenomen met 38 tegen 4 stemmen.

In stemming komt amendement HvDH.D.

De **voorzitter**. Het amendement wordt verworpen met 10 tegen 32 stemmen.

In stemming komt amendement VVD.A.

De **voorzitter**. Het amendement wordt verworpen met 16 tegen 26 stemmen.

In stemming komt amendement VVD.B.

De **voorzitter**. Het amendement wordt verworpen met 16 tegen 26 stemmen.

In stemming komt amendement VVD.C.

De **voorzitter**. Het amendement wordt verworpen met 16 tegen 26 stemmen.

In stemming komt amendement GL.A.

De **voorzitter**. Het amendement wordt aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt het gewijzigd amendement SP.A.

De **voorzitter**. Het gewijzigd amendement wordt aangenomen met 28 tegen 14 stemmen.

In stemming komt amendement CU/SGP.A.

De **voorzitter**. Het amendement wordt verworpen met 7 tegen 35 stemmen.

In stemming komt amendement CU/SGP.B.

De **voorzitter**. Het amendement wordt verworpen met 18 tegen 24 stemmen.

In stemming komt het gewijzigd amendement CU/SGP.D.

De **voorzitter**. Het gewijzigd amendement wordt aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt de gewijzigde motie HvDH.1.

De **voorzitter**. De gewijzigde motie wordt aangenomen met 27 tegen 15 stemmen.

In stemming komt motie HvDH.3.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 14 tegen 28 stemmen.

In stemming komt motie HvDH.4.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 18 tegen 24 stemmen.

In stemming komt motie HvDH.5.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 19 tegen 23 stemmen.

In stemming komt motie HvDH.6.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 22 tegen 20 stemmen.

In stemming komt motie HvDH.7.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 16 tegen 26 stemmen.

In stemming komt de gewijzigde motie HvDH.8.

De **voorzitter**. De gewijzigde motie wordt verworpen met 12 tegen 30 stemmen.

In stemming komt de gewijzigde motie HvDH.9.

De **voorzitter**. De gewijzigde motie wordt verworpen met 12 tegen 30 stemmen.

In stemming komt motie HvDH.10.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 11 tegen 31 stemmen.

In stemming komt motie HvDH.11.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 18 tegen 24 stemmen.

In stemming komt de gewijzigde motie HvDH.12.

De **voorzitter**. De gewijzigde motie wordt aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt motie HvDH.14.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 18 tegen 24 stemmen.

In stemming komt de gewijzigde motie HvDH.15.

De **voorzitter**. De gewijzigde motie wordt verworpen met 19 tegen 23 stemmen.

In stemming komt motie HvDH.16.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 11 tegen 31 stemmen.

In stemming komt motie HvDH.17.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 19 tegen 23 stemmen.

In stemming komt motie HvDH.18.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 22 tegen 20 stemmen.

In stemming komt motie HvDH.19.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 10 tegen 32 stemmen.

In stemming komt motie HvDH.20.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 13 tegen 29 stemmen.

In stemming komt motie HvDH.21.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 16 tegen 26 stemmen.

In stemming komt motie HvDH.22.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 10 tegen 32 stemmen.

In stemming komt motie HvDH.23.

Kavish Partiman (CDA). Voorzitter. Ik onthoud me bij dezen van stemming.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 16 tegen 25 stemmen.

In stemming komt motie HvDH.24.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 15 tegen 27 stemmen.

In stemming komt motie HvDH.25.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 16 tegen 26 stemmen.

In stemming komt motie HvDH.28.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 12 tegen 30 stemmen.

In stemming komt motie HvDH.29.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 11 tegen 31 stemmen.

In stemming komt motie HvDH.30.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 17 tegen 25 stemmen.

In stemming komt motie HvDH.31.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 24 tegen 18 stemmen.

In stemming komt motie D66.1.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 8 tegen 34 stemmen.

In stemming komt motie D66.2.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 25 tegen 17 stemmen.

In stemming komt motie VVD.2.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 41 stemmen tegen 1 stem.

In stemming komt de gewijzigde motie VVD.4.

De **voorzitter**. De gewijzigde motie wordt verworpen met 16 tegen 26 stemmen.

In stemming komt motie VVD.5.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 22 tegen 20 stemmen.

In stemming komt motie VVD.7.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt motie VVD.8.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 16 tegen 26 stemmen.

In stemming komt motie VVD.10.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 20 tegen 22 stemmen.

In stemming komt motie VVD.12.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 18 tegen 24 stemmen.

In stemming komt de gewijzigde motie VVD.13.

De **voorzitter**. De gewijzigde motie wordt aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt motie VVD.14.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 16 tegen 26 stemmen.

In stemming komt motie VVD.16.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 41 stemmen tegen 1 stem.

In stemming komt motie VVD.17.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 16 tegen 26 stemmen.

In stemming komt motie VVD.18.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 18 tegen 24 stemmen.

In stemming komt motie GL.1.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 26 tegen 16 stemmen.

In stemming komt motie GL.3.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 23 tegen 19 stemmen.

In stemming komt motie GL.4.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 23 tegen 19 stemmen.

In stemming komt motie GL.5.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 17 tegen 25 stemmen.

In stemming komt motie GL.6.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 41 stemmen tegen 1 stem.

In stemming komt motie GL.7.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 16 tegen 26 stemmen.

In stemming komt motie GL.8.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 22 tegen 20 stemmen.

In stemming komt motie GL.10.

De **voorzitter**. Ik constateer dat voor de motie 21 leden hebben gestemd en ertegen eveneens 21 leden, zodat de stemmen staken. Omdat het geen implicaties heeft voor de begroting, kunnen we er volgende keer over stemmen.

In stemming komt motie HSP.2.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 19 tegen 23 stemmen.

In stemming komt motie HSP.4.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 2 tegen 40 stemmen.

In stemming komt motie HSP.5.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 20 tegen 22 stemmen.

In stemming komt motie HSP.6.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 26 tegen 16 stemmen.

In stemming komt motie PvdD.1.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt motie PvdD.3.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 30 tegen 12 stemmen.

In stemming komt motie PvdD.5.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 26 tegen 16 stemmen.

In stemming komt motie PvdD.6.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 13 tegen 29 stemmen.

In stemming komt motie SP.1.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 41 stemmen tegen 1 stem.

In stemming komt motie SP.3.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 32 tegen 10 stemmen.

In stemming komt motie PvdA.1.

De **voorzitter**. Ik constateer dat voor de motie 21 leden hebben gestemd en ertegen eveneens 21 leden, zodat de stemmen staken. We gaan er volgende keer opnieuw over stemmen.

In stemming komt motie PvdA.4.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 35 tegen 7 stemmen.

In stemming komt motie PVV.1.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 11 tegen 31 stemmen.

In stemming komt motie PVV.2.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 16 tegen 26 stemmen.

In stemming komt motie PVV.3.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 16 tegen 26 stemmen.

In stemming komt motie CDA.1.

De **voorzitter**. Ik constateer dat voor de motie 21 leden hebben gestemd en ertegen eveneens 21 leden, zodat de stemmen staken. We gaan er volgende keer opnieuw over stemmen.

In stemming komt motie CDA.3.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 19 tegen 23 stemmen.

In stemming komt motie CDA.4.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 27 tegen 15 stemmen.

In stemming komt motie CDA.6.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 19 tegen 23 stemmen.

In stemming komt motie CU/SGP.1.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 41 stemmen tegen 1 stem.

In stemming komt motie CU/SGP.3.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 33 tegen 9 stemmen.

In stemming komt motie CU/SGP.4.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt motie DENK.1.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt motie DENK.2.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 26 tegen 16 stemmen.

In stemming komt motie DENK.3.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 27 tegen 15 stemmen.

In stemming komt motie DENK.5.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 40 tegen 2 stemmen.

In stemming komt motie DENK.6.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt het aldus gewijzigde voorstel van het college inzake Programmabegroting 2025-2028.

De **voorzitter**. Het aldus gewijzigde voorstel wordt aangenomen met 26 tegen 16 stemmen.

- **Voorstel van het college inzake Kadernota weerstandsvermogen (RIS320223).**

In stemming komt amendement G.A. GL

De **voorzitter**. Het amendement wordt aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt het aldus gewijzigde voorstel.

Het aldus gewijzigde voorstel wordt aangenomen met algemene stemmen.

- **Voorstel van het college tot vaststelling van de Verordening tot zevende wijziging van de Verordening toeristenbelasting Den Haag 2016 (RIS320102).**

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**. Het voorstel wordt aangenomen met 26 tegen 16 stemmen.

Constant Martini (Hart voor Den Haag). Voorzitter. Ik moet even een time-out aanvragen.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

- **Voorstel van het college tot vaststelling van de Verordening tot vierde wijziging van de Verordening afvalstoffenheffing Den Haag 2021 (RIS320103).**

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**. Het voorstel wordt aangenomen met 25 tegen 17 stemmen.

- **Voorstel van het college tot vaststelling van de Verordening tot elfde wijziging van de Algemene legesverordening Den Haag 2021 (RIS320104).**

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**. Het voorstel wordt aangenomen met 26 tegen 16 stemmen.

- **Voorstel van het college tot vaststelling van de Verordening tot vijfde wijziging van de Verordening onroerendezaakbelastingen Den Haag 2021 (RIS320109).**

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**. Het voorstel wordt aangenomen met 26 tegen 16 stemmen.

- **Voorstel van het college tot vaststelling van de Verordening tot vierde wijziging van de Verordening liggeld voor woonschepen en bedrijfsschepen Den Haag 2021 (RIS320110).**

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**. Het voorstel wordt aangenomen met 26 tegen 16 stemmen.

- **Voorstel van het college tot vaststelling van de Verordening tot vierde wijziging van de Verordening rioolheffing Den Haag 2021 (RIS320111).**

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**. Het voorstel wordt aangenomen met 26 tegen 16 stemmen.

- **Voorstel van het college inzake Verordening tot vijfde wijziging van de Verordening binnenhavenbelasting Den Haag 2021 (RIS320128).**

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**. Het voorstel wordt aangenomen met 26 tegen 16 stemmen.

- **Voorstel van het college tot vaststelling van de Verordening tot vierde wijziging van de Verordening begraafrechten Den Haag 2021 (RIS320129).**

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**. Het voorstel wordt aangenomen met 26 tegen 16 stemmen.

- **Gewijzigd voorstel van het college tot vaststelling van de Verordening tot vijfde wijziging van de Verordening parkeerregulering en parkeerbelasting Den Haag 2022 (RIS320142).**

In stemming komt amendement H.A VVD.

De **voorzitter**. Het amendement wordt verworpen met 17 tegen 25 stemmen.

In stemming komt het gewijzigd voorstel.

De **voorzitter**. Het gewijzigd voorstel wordt aangenomen met 25 tegen 17 stemmen.

- **Voorstel van het college tot vaststelling van de Verordening tot wijziging van de Verordening leges Omgevingswet Den Haag 2024 (RIS320250).**

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**. Het voorstel wordt aangenomen met 26 tegen 16 stemmen.

- **Voorstel van het college inzake Verordening bedrijveninvesteringszone Dierenselaan Apeldoornselaan Den Haag 2025 (RIS319816).**

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**. Het voorstel wordt aangenomen met algemene stemmen.

Ik moet u meedelen dat de stream eruit ligt. Alles wordt opgenomen en het komt allemaal goed, maar al uw familie kijkt nu niet meer mee.

- **Voorstel van het college tot vaststelling van de Verordening bedrijveninvesteringszone Keizerstraat Den Haag 2025 (RIS319817).**

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**. Het voorstel wordt aangenomen met algemene stemmen.

- **Voorstel van het college tot Vaststelling van de Verordening bedrijveninvesteringszone Kijkduin Den Haag 2025 (RIS319819).**

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**. Het voorstel wordt aangenomen met algemene stemmen.

- **Voorstel van het college tot Vaststelling van de Verordening bedrijveninvesteringszone Westvlietweg Den Haag 2025 (RIS319820).**

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**. Het voorstel wordt aangenomen met algemene stemmen.

- **Voorstel van het college tot vaststelling van de Verordening bedrijveninvesteringszone Goudsbloemlaan Den Haag 2025 (RIS319822).**

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**. Het voorstel wordt aangenomen met algemene stemmen.

Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Voorzitter. De fractie van de VVD wordt in zijn geheel geacht tegen amendement CU/SGP.A te hebben gestemd en wordt ook in zijn geheel geacht tegen motie GL.1 te hebben gestemd.

Fatima Faïd (HSP). Voorzitter. We hebben tegen motie VVD.10, Subdiestop bij antisemitisme en discriminatie, gestemd omdat we alle vormen van racisme en discriminatie even verschrikkelijk vinden. Eén specifieke vorm van racisme uitlichten ten opzichte van andere beschouwen we als een oordeel dat deze vorm als erger wordt beschouwd dan andere. Dat vinden wij een onverantwoord signaal om af te geven.

Leonie Gerritsen (PvdD). Voorzitter. Ik kan me letterlijk vinden in wat mevrouw Faïd zegt. De PvdD sluit zich daarbij aan.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Voorzitter. Wij hebben tegen motie HSP.4 gestemd. De jeugdverordening is niet conform de wet, maar we willen eerst in het eerste kwartaal meer informatie over hoe we gaan beschikken in plaats van het nu direct per motie te regelen.

Uiteindelijk heeft mijn fractie voor deze begroting gestemd. Na twee dagen debat zijn wij blij dat het amendement van de SP over Amare en het amendement over het raadsinitiatievenfonds zijn aangenomen. Die waren voor ons doorslaggevend. Hoewel we ons zorgen maken over de budgetten voor veiligheid, zullen we pas bij de voorjaarsnota de consequenties echt zien. En laat deze begrotingsbehandeling een voorbode zijn van een raad die zijn assertieve en kaderstellende rol oppakt.

Adeel Mahmood (DENK). Voorzitter. Motie HvDH.20, Stoppen met plannen autoluw maken omgeving Hobbemapplein. Wij worden geacht verdeeld te hebben gestemd, dus één stem voor, één stem tegen. De reden daarvoor is: morgen krijgen we het raadsvoorstel van het college binnen. We willen dat ordentelijk bespreken in de commissie en vervolgens in de raad. We willen luisteren naar de bewoners, maar ook dat de ondernemers de kans krijgen om hun plannen toe te lichten. Dat gaan we straks doen wanneer we de raadsvoorstellen zelf bespreken.

Lesley Arp (SP). Voorzitter. Met betrekking tot de subsidiestop kan ik me in grote lijnen aansluiten bij de stemverklaring van mevrouw Faïd. Ik kan me ook aansluiten bij de stemverklaring van collega Klokkenburg over de begroting. Ik vond het gisteren nog spannend of ik voor de begroting zou stemmen. Ik heb het toch gedaan. Complimenten aan collega's die tot het laatste moment gezocht hebben naar dekking voor voorstellen.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Ik sluit me aan bij de stemverklaring van mevrouw Faïd van de Haagse Stadspartij over de motie van de VVD.

Janneke Holman (PvdA). Voor de volledigheid kunnen wij ons ook aansluiten bij de stemverklaring van mevrouw Faïd over de motie van de VVD over de subsidiestop. Verder hebben wij verdeeld gestemd over de motie van GroenLinks over fruitstruikjes. Dat reflecteert dit grote conflict in onze fractie.

Aan de orde is:

D. Vaststelling van de besluitenlijst.

- D.1 Voorstel van het presidium inzake benoeming leden Commissie van advies en toezicht referendum (RIS320425)**
- D.2 Voorstel van de voorzitter van de raad inzake verantwoording kosten fractieondersteuning 1 januari 2023 t/m 31 december 2023 (RIS320291)**
- D.3 Voorstel van het college inzake Actualisatie register geheimhouding (RIS320289)**
- D.4 Voorstel van het presidium tot vaststelling van het protocol vermoeden integriteitsschending raadsleden Den Haag (RIS320314)**
- D.5 Voorstel van het presidium tot wijziging van de Gedragscode raadsleden 2021 (RIS320315)**
- D.6 Voorstel van het college tot vaststelling van de Verordening tot wijziging van de Huisvestingsverordening Den Haag 2023 (RIS320061)**
- D.7 Voorstel van het college inzake Verklaring van geen bedenkingen omgevingsvergunning woontorens Loevesteinlaan 355 (RIS320299)**
- D.8 Voorstel van het college inzake Herbenoeming lid raad van toezicht van De Haagse Scholen (RIS320041)**
- D.9 Voorstel van het college inzake Statutenwijziging stichting VO Haaglanden (RIS320046)**

Deze voorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

De **voorzitter**. Ik dank u allen hartelijk voor de enorm lange dag. We gaan niet verder vergaderen, want het tijdstip van 0.00 uur is verstreken. We hebben afgesproken dat we om 0.00 uur zouden stoppen en daar gaan we ons aan houden. Ik wens u allen een fijne nacht en welterusten.

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter te 0.03 uur de vergadering.